

33971

Plato

**St. Procopius
College Library**

LISLE, ILL.

All borrowers are expected to
acquaint themselves with the library
regulations printed on book marks,
which may be obtained at the cir-
culation desk.

P.H. Hayes

sekia

Date Due

SEP 04 2009

No. 298

DEMCO-MADISON-WIS

THE REPUBLIC
OF
PLATO

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

London: FETTER LANE, E.C.

C. F. CLAY, MANAGER

Edinburgh: 100, PRINCES STREET

Berlin: A. ASHER AND CO.

Leipzig: F. A. BROCKHAUS

New York: G. P. PUTNAM'S SONS

Bombay and Calcutta: MACMILLAN AND Co., LTD.

[*All Rights reserved.*]

THE REPUBLIC
OF
PLATO

EDITED BY

JAMES ADAM, LITT.D.

CAMBRIDGE
AT THE UNIVERSITY PRESS
1909

881
P5r
1909

First Edition 1899. Reprinted 1900, 1909.

PRINTED IN ENGLAND BY
HAROLD SPURGEON

PREFACE TO THE EDITION OF 1909.

OWING to the untimely death of the editor in 1907, the preparation of a reprint of this book has devolved upon me. In the interval between the first publication and reprint of this text (in 1897 and 1900 respectively), and the appearance in 1902 of his larger work on the *Republic* in two volumes with a commentary, the editor altered his views on the text very considerably. He had always, as may be seen from the introduction to this book, been disposed to take a conservative line with regard to the authority of the Manuscript A, and this tendency was increased by further study, so that in many cases where in 1897 the readings of minor MSS or emendations of various scholars, including the editor himself, were adopted, he reverted in the large edition of 1902 to the reading of A. In a very few instances changes in the opposite direction were made, and emendations not formerly approved were substituted for the reading of A.

After the publication of the large edition the editor was occupied with other work, and ceased to make any minute study of the text of the *Republic*. I have therefore corrected the text of this book so as to bring it into correspondence with the large edition, and I believe that the editor's latest views are thus represented. As regards

PREFACE.

one passage, Book VI 503 c, he was convinced by the late Professor Lewis Campbell (*Classical Review* Vol. XVII p. 106 f.) that the reading of A should be restored. With the exception of this alteration, which I have made, I think that the justification for all changes made in this reprint will be found in the notes to the edition of 1902 (Vol. I reprinted 1905, Vol. II reprinted 1907).

I have felt some hesitation as to the right course to take in citing the MS *v*, where its reading is preferred and agrees with that of F. Professor Burnet's article in the *Classical Review* Vol. XVI p. 98 ff. called forth an acknowledgment from the editor (*Classical Review* Vol. XVI p. 215 ff.) that F and *v* were of the same family, and that, as F is the older member, it should be cited in preference to *v* wherever the two agree. If this were done, however, it would have been necessary to re-write the last paragraph on p. xii of the Introduction, and also note 3 on the same page. I have been unwilling to make so great an alteration in the editor's work, and have therefore cited both MSS in all cases where F and *v* have a common reading, which is preferred to that of A. The slight additions to the Introduction involved by this change are indicated by square brackets on pp. xii and xiii.

The corrections of the text have necessitated the omission of some passages in the list on p. xvii, where the reading of A¹ was originally adopted, but that of A² was substituted in the large edition. Otherwise the Introduction is unchanged, with the exception of the additions mentioned above.

A. M. ADAM.

CAMBRIDGE August 1909.

STUDIORUM PLATONICORUM
EGREGIO ANTISTITI FAUTORIQUE
HENRICO JACKSON, LITT.D.,

HOC OPUS
BENEFICIORUM MEMOR DEDICO.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΟΣ Δὲ ΟΥΡΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΓΗΝ ΚΑΙΝΗΝ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝ, ἐΝ
ΟΤΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΤΟΙΚΕῖ.

INTRODUCTION.

THE text of the Republic, as is well known, rests chiefly upon Codex Parisinus A (number 1807). This noble Manuscript so excited the admiration of Cobet that he was willing to commit the others to the flames. ‘Vile damnum,’ he exclaims, ‘si omnes ad unum flammis comburerentur¹.’ Later critics, while recognizing the unchallenged supremacy of A, have admitted that the Venetian codex II has some title to consideration. According to Schanz, II is the best representative of the second of the two families or groups into which he divides Bekker’s twelve Manuscripts of the Republic². Beyond the limits of these two mss, Schanz declines to go³.

An editor of the Republic might well be thankful if he could be spared the necessity of using any mss except only A and II. But it must first be proved that all the other mss are directly descended either from A, or from II, or from both of

¹ *Mnemosyne N.S.* III (1875), p. 197. The ms has been described by Cobet *I.c.* pp. 157 ff.; by Schanz *Rheinisches Museum* XXXIII (1878), pp. 303 ff., and recently with great fulness by Waddell in his edition of the *Parmenides*, pp. xciv ff.

² *Hermes* XII (1877), pp. 173 ff.: see also Jordan *ib.* XIII (1878), p. 479. II has been described by Wohlrab in *Die Platonhandschriften und ihre gegenseitigen Beziehungen* (Leipzig, 1887), pp. 688 -689, and by Castellani in Jowett and Campbell’s edition of the *Republic*, Vol. II p. 73. See also Waddell *I.c.* pp. lxxxv ff.

³ *Hermes* *I.c.* p. 181, and *Über den Platocodex der Markusbibliothek*, pp. 77—82.

these MSS together. Such a proposition, in default of external evidence, can only be established by the fulfilment of three conditions, not one of which has yet been adequately fulfilled. We must, in the first place, possess a thoroughly full and trustworthy collation of all the MSS¹. That Bekker's collations are sometimes wrong, and frequently incomplete, has been abundantly proved by Schneider², Dübner³, and Castellani⁴. The second requisite is a careful comparison of each of the later MSS with A and II. The comparison must be exhaustive: it must take account not merely of isolated passages, but of every individual instance both of agreement and of difference. So comprehensive and laborious an inquiry has not yet been undertaken, nor can it be fruitfully begun until we are assured of the correctness of our collations. Finally, when these two conditions have been fulfilled, it will still not be satisfactorily proved that any of the later MSS is a direct descendant of A or II, or of any one or more of its extant predecessors, until every case of divergence between the copy and its supposed original has been explained by a theory which not only may, but must, be true. It cannot be affirmed that we have already reached this stage in the criticism of Platonic

¹ Cf. J. L. V. Hartman *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros*, p. xii: "Aliquando fortasse, si accurate variae cuiusque codicis manus enotatae fuerint, certiora iudicia de cognatione, qua Politiae codices continantur, proferre licebit, verum adhuc percaute virorum doctorum de ea suspicionibus et hariolationibus fides habenda est."

² Vol. I pp. xviii ff., Vol. II pp. iii ff. After giving the results of a recollation of the first four books of Φ, Schneider remarks "Profecto optandum est ut omnibus deinceps, quam nobis nunc uni licuit, aliquando adhibeat retractatio." The wish has now been fulfilled as far as some of the most important MSS are concerned; but we have still no revision of Bekker in 7 out of his 12 MSS. It is especially the inference from Bekker's silence which is apt to be fallacious.

³ For Parisinus A. Dübner's collation, which is used by the Zurich editors, was first published in full by Schneider in his *Additamenta* (1854).

⁴ In his recollation of II and Σ for Jowett and Campbell's edition.

MSS: we may even doubt whether it is attainable without the help of such external evidence as we can never hope to find¹.

On the other hand we have one solid fact which renders these inferior MSS of some practical value to the student of the Republic. They contain many indubitably right readings which are not to be found either in A or in II. How is the presence of these readings to be explained on the theory that A and II are the originals of all our MSS? Some of them are no doubt due to conjecture: but it would be rash to affirm that they are all arrived at in this way. Even if they were, no critical edition of the Republic can dispense with conjectural readings altogether; and why neglect the efforts of the Manuscripts in this direction, especially when they are admitted to be sound? The result of ignoring all MSS except A and II would only be to restore by conjecture in many cases the reading of the very MS which we have condemned unheard². But there is strong reason for believing that the right readings in some of these MSS do not rest upon conjecture, but represent a tradition which is independent of both A and II. They are too numerous, and too convincing to admit of any

¹ In *Hermes* XII pp. 180—181 Schanz inclines to hold that the 'Mutterhandschrift' of Σ and three other MSS is derived from A. He cites a few cases in which these MSS agree with A. What of the numerous cases where they disagree? 'Nicht zu verwundern ist, dass bei der grossen zeitlichen Entfernung von A die Handschriften in Σ Interpolationen und Ergänzungen der Lücken, welche A bietet, aus der zweiten Klasse erfahren haben.' This is quite *possible*, but other alternatives are equally so. What the true explanation is we have no chance of knowing except by such an exhaustive inquiry as is sketched above. The same criticism applies to Schanz's later view on the descent of Σ from A (*Über den Platocodex* etc. p. 81).

² It is a fact that some of the best-known emendations have been made in ignorance that they are already contained in one or other of the inferior MSS, notably (for example) Orelli's στραγγενομένω for στρατευομένω in 472 A. In such cases I have generally cited the MS authority and ignored the emendator.

other explanation¹. Nor is the affiliation of all other MSS to A or II, whether immediately, or through intervening ancestors, in harmony with the antecedent probabilities. We may provisionally admit that the MSS can be roughly divided into two groups². But is there any *a priori* reason why the parent of each group should still be extant? In that case A must have been the only MS of the first class in existence at one period, and II the only MS of the second; or else they must have been the only MSS from which copies were made. For neither alternative is there any external evidence whatever; and the probabilities are strongly against both. It is far more likely that our MSS reach back collaterally in several lines of descent through links which have often disappeared, to the archetype from which they are all derived.

On these grounds I have not felt myself at liberty, in preparing the present text, to neglect any of the MSS of which collations are available. The fundamental principle to which I have endeavoured to conform is this. *By reason of its age and excellence, Parisinus A is the primary authority for the text of the Republic, but the other MSS are valuable for correcting its errors and supplying its omissions*³. The primary criterion by which at all events an editor should determine the relative value of the other MSS is the assistance which they give when A breaks down.

¹ Examples will be found (for the codices Ξ and q) in the notes upon 388 E 392 A 407 C 411 D 415 C 425 D 431 B 440 C 454 D 501 A 532 A 532 D 540 C 544 C 580 D 590 E 604 C 606 C 610 D 611 C 615 B. These instances, which could easily be multiplied, are not likely to be all of them conjectural. The argument against deriving Ξ from A and q from II would be still further strengthened by a comparison of the passages in which A (or II) is right and Ξ (or q) wrong.

² This is made probable by a comparison of the omissions in the different MSS: cf. Schanz *Hermes l.c.* pp. 173—174. Professor Campbell has however given reasons for holding that there were three groups: Vol. II pp. 67—96.

³ Cf. Schneider, Vol. I pp. iiiii—v.

By applying this general principle in accordance with certain canons to be presently explained, I have been able to keep the notes in this edition within short compass. The MSS which have had to be cited in one or more places are the following :—

- (1) Parisinus A. Ninth Century.

Of this MS I have used a collation made by myself in 1891¹.

- (2) Venetus II. Twelfth Century.

- (3) Venetus E. Fifteenth Century.

Of these two MSS I have used Castellani's collation, lent me by Professor Campbell.

(4) Monacensis q. Fifteenth Century. Recollated, after Bekker, by Schneider.

- (5) Angelicus v. Sixteenth Century. Collated by Bekker.

(6) Vaticanus O. Twelfth Century (?). Collated by Bekker. I have also recollated the first three books.

(7) Vindobonensis Φ. Collated by Bekker, and after him by Schneider.

- (8) Parisinus K. Fifteenth Century. Collated by Bekker.

(9) Vaticanus m. Contains only Books II—X. Collated by Bekker.

- (10) Vaticanus r. Collated by Bekker.

The above MSS were (together with two others) all of them used by Bekker. The following, which are occasionally cited in the notes, were collated by De Furia. Stallbaum in his edition makes use of De Furia's collation.

(11) Flor. B=Stallbaum's b. Contains only Books I—II. I—II 358 E was written in the twelfth century : the rest is later.

- (12) Flor. R=Stallbaum's x.

¹ Professor Campbell's collation is published in Jowett and Campbell's edition, Vol. II pp. 132—145. I have recently examined the MS again, in order to settle the few and insignificant discrepancies between Professor Campbell's collation and my own.

- (13) Flor. T=Stallbaum's α' . Fifteenth Century.
 (14) Flor. U=Stallbaum's β' . Fifteenth Century¹ (?) .

Besides these, the following three Vienna MSS collated by Schneider are once or twice referred to.

- (15) Vind. D. Contains only Books I—V.
 (16) Vind. E. This MS omits Book II 379 B—III 399 B.
 (17) Vind. F. Fourteenth century. [See Preface to the edition of 1909.]
 (18) Cesenas M. Twelfth or Thirteenth Century. Collated by Rostagno for Jowett and Campbell's edition².

The only MSS besides A which are referred to with any frequency are II, Ξ , and q . The two last, though both, and especially q , shew manifest signs of editing, are, according to my estimate, more useful than any others (II only excepted) for correcting the errors of A ; and—what is of great importance—they have been carefully recollated with Bekker's collation.

In the case, therefore, of A, II, Ξ , and q , we now possess collations on which we can fully rely. For our knowledge of v , which next to these four I have found the most valuable in correcting A, we are still dependent upon Bekker³. It is very seldom necessary to refer to any of the remaining MSS.

The specific canons by which I have endeavoured to apply

¹ I have adopted Schneider's notation of De Furia's MSS (Flor. B etc.) in preference to Stallbaum's, chiefly because Schneider's edition is indispensable for a critical study of the text of the Republic. Schneider is the only editor who gives a collation of all the MSS used by Bekker, Stallbaum, and himself.

² See Vol. II pp. 157—164.

³ v has been cited in all more than twenty times. In these cases it is supported sometimes by no other MSS, sometimes by a small number. Only in three instances have I inferred the reading of v from Bekker's silence, viz. in 400 A, 429 C, 504 C, and in the first two passages the reading in question is found also in Cesenas M. In a few cases it is perhaps still open to doubt whether v is right ; but the general result—that where A is wrong, v is right oftener than any other single MS except II, Ξ and q —is, I believe, firmly established. [See Preface to the edition of 1909.]

the aforesaid general principle in writing the notes to this edition are as follows:—

I. Follow A wherever possible¹.

II. Where A must be deserted, state the reading of A and the source of the reading adopted.

If the right reading is (1) that of Π alone or with other MSS, cite Π only. If (2) that of Ξq alone or with other MSS, cite Ξq only. If (3) that of Ξ or q alone or with other MSS, cite Ξ or q only. If (4) that of [Fv alone or with other MSS, cite Fv only. If (5)] that of v alone or with other MSS, cite v only².

In the few cases where the right reading (as it appears to me) is not given by any of the above MSS, I cite all its supporters among (5) Bekker's MSS or, failing these, (6) the MSS of de Furia and Schneider. Cesenas M appears to be the only MS which preserves the right reading in two places³, and I have accordingly referred to it there and there only. Finally, where an emendation has been adopted in preference to the reading of any of the Manuscripts, I mention its author.

These canons are subject to certain reservations.

Codex A, as is well known, has suffered more than one revision. We frequently meet with corrections both in the

¹ ‘Possible’ is of course a term which different editors and critics will always interpret differently. On the whole, I think it will be found that the present edition follows A pretty closely. In several instances I have been able to restore the reading of A where it has been abandoned even by the most conservative editors, e.g. πρὸς τὸ λογιστικὸν in 440 E (on the strength of CIA II 317. 9, cf. Meisterhans *Grammatik der Attischen Inschriften*², p. 158).

² In a small number of cases, where the reading of A has been retained in the text, I have added in the footnote a reading from one (or more) of the later MSS. By this it is intended to suggest that, though A is probably right, the alternative reading is not unworthy of consideration.

³ 492 E and 547 B. It should perhaps have been noted that in 390 A the first hand of M wrote παράπλεῖαι (sic), not παράπλειαι or παραπλεῖαι. This—so far as it goes—is perhaps in favour of the restoration παρὰ πλεῖαι (adopted in the text) or παρὰ πλεῖαι, if πλεῖαι can be scanned πλέιαι.

body of the text and in the margin. It is usual to ascribe these indiscriminately to “A²;” but no one supposes that they all come from the same hand¹. We have to distinguish between (1) marginal additions of words omitted by the copyist, (2) marginal various readings, glosses, etc., (3) corrections added above the words in the text itself, (4) words or letters written over an erasure. Of the first category, some are due to the original hand, although the majority perhaps are somewhat later: few if any are very late. With few exceptions, they have all been noted in this edition². The corrections and glosses in the margin are of widely different date and value, and I have cited them only where they seem to me to give the right reading. A similar remark will apply to the third category, except that I usually refrain from citing them in any case. When correct, they are usually letters, syllables, or particles accidentally omitted, and when wrong, they are for the most part late variants of no authority. The corrections belonging to the fourth category are much more interesting and important. Many, if not most of them, are in all probability by the original hand, which, as Professor Campbell observes³, “corrected many slips in the course of writing.” Traces of the original reading can sometimes be detected in spite of the erasure, but it is more frequently divined with more or less of certainty.

¹ On the different hands in A see Schanz *Rhein. Mus.* XXXIII (1878), pp. 303 ff.; Campbell, Vol. II p. 70; and Waddell's *Parmenides*, p. c.

² I have omitted to add a note in the following cases: 328 D ὡς παρὰ φίλους τε 333 E οὐκ ἀν οὖν (οὐκον is written in the text of A) 360 A τῶν παρὰ τὸν βασιλέα 364 D καὶ τραχεῖαν after ἀνάντη (not in Π and therefore rejected as probably spurious) 367 C the second ἀλλὰ τὸ δοκεῖν 373 E καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ 376 C φιλόσοφον 382 B ἐψεῦσθαι καὶ 454 C καὶ τὴν 493 D εἴτε δῆ—ὅμιλῆ. Many of the omissions are mere slips, due to homoioteleuton; others are perhaps due to the accidental omission of one or more lines in copying (cf. Schanz *Rhein. Mus.* l.c. pp. 303–307). Most, if not all of them, are in the text of Π; and probably few, if any, are spurious, unless they can be shewn to be so on independent grounds.

³ Vol. II p. 71.

Apart from orthography, it is not the original text (so far as it can be deciphered), but its revision which is usually correct. This is in harmony with the view which assigns most of this class of corrections to the first hand. There are, however, a considerable number of cases in which the original reading is probably right, and in most of these we may perhaps suspect that the correction is not by the first hand. A desire to lighten the notes has usually prevented me from drawing attention except when absolutely necessary to cases of this kind; but it may be useful to have a list—nearly, if not quite, complete¹—of the instances in which the original reading has been preferred to that written over an erasure.

Book I. 337 B ἀποκρίνωμαι A¹ ἀποκρίνομαι A²: 338 B ψεύδει A¹ ψεύδη A²: 340 E ἐπιλειπούσης A¹ ἐπιλειπούσης A². (In the last two cases A² may be right.)

Book II. 368 B χρήσωμαι A¹ χρήσομαι A²: 368 E μεῖζον (bis) A¹ μείζων A².

Book III. 402 A ἔμοὶ γοῦν A¹ ἔμοιγ' οὖν A²: 402 C γνωρίζωμεν—αὐτοθανώμεθα—άτιμάζωμεν A¹ γνωρίζομεν—αὐτοθανόμεθα—άτιμάζομεν A². 415 B φυλάξονται A¹ φυλάξωσται A².

Book IV. 426 B αὐτὸν A¹ αὐτῶν A²: 437 C ἐρωτῶντος A¹ ἐρῶντος A²: 437 D εἴη A¹ εἰ ḥ A²: 442 D ἀπαμβλύνεται A¹ ἀπαμβλύνηται A².

Book V. 466 A εἰμεν A¹ εὶ μὲν A²: 469 B προσκυνήσομεν A¹ προσκυνήσωμεν A²: 472 B τοῦτο A¹ τοῦτό γ' A²: 473 A δοκεῖ A¹ δοκῆ A².

Book VI. 487 C λέγωσιν A¹ λέγουσιν A²: 491 D εἴτε τῶν A¹ εἴ τέ των A²: 509 C παραλίπησις A¹ παραλείπησις A².

Book VII. 515 E ἀνείν A¹ ἀνίν A²: 533 A ἀπολίποι A¹ ἀπολείποι A²: 534 A ἐπιστήμην A¹ ἐπιστήμῃ A². 537 A ὁ A¹ ὁ A² (intended for ḥ). The omission of the iota adscript proves the lateness of this correction).

Book VIII. 545 B ταύτην A¹ ταύτη A²: 547 A φήσομεν A¹ φήσωμεν A²: 558 D εἰμεν A¹ εὶ μὲν A²: 564 D προεστός A¹

¹ Differences merely of accentuation, breathings, and spelling are ignored. I also omit those cases which are mentioned in the notes.

προεστῶς A²: 566 D μέλλει A¹ μέλει A²: 567 B αὐτὸν A¹ ἀστὸν A².

Book IX. 573 B ἀποκτείνει—ώθει A¹ ἀποκτείνη—ώθῃ A²: 573 E ἐπιλίπη A¹ ἐπιλείπη A²: 577 B προσποιησόμεθα A¹ προσποιησόμεθα A²: 585 B οὖν A¹ οὖ A²: 586 D λέγωμεν—λαμβάνωσι A¹ λέγομεν—λαμβάνονται A².

Book X. 604 C ὅ τε A¹ ὅ τι A²: 605 A τε A¹ γε A²: 605 B ποιῶν A¹ ποιοῦν A²: 607 D ἀπολογησαμένη A¹ ἀπολογησομένη A²: 608 E ἔγωγ' A¹ ἔγωγε τοῦτό γ' (sic) A²: 614 B οὖν A¹ οὖν A²: 615 A ὅσους A¹ οὓς A²: 615 E διαλαβόντες A¹ ἰδίᾳ λαβόντες A²: 621 D χιλιέτει A¹ χιλιέτι A².

I have not chronicled the instances in which I desert the punctuation, accentuation, or spelling, of A. As regards the last, A¹ preserves several traces of the true Attic orthography, such as ἀποκτείνυμι (for example in 360 C), νός and a few others¹. These I have sedulously preserved. In general I have silently abandoned the spelling of A wherever the evidence of Inscriptions² appeared conclusive against it, and sometimes also (though rarely) on other grounds, as for example in φιλόνικος versus φιλόνεικος³. Otherwise, in doubtful cases, where no sure guidance comes from Inscriptions, such as the addition or omission of ν ἐφελκυστικόν, εὐπαθία versus εὐπαθεία and the like⁴, I have invariably aimed at following the practice of the first hand in A. I have also deferred to Inscriptions so far as to exclude those grammatical forms which have conclusively been shewn to be unattic, such as ἔστωσαν (352 A et al.), ψευδέσθωσαν (381 D), εὑρῆσθαι (for ηὗρῆσθαι), and a few

¹ Cf. Schanz *Platonis Opera* Vol. VIII p. vi. ὄbs is found also in II.

² As given in Meisterhans *Gr. der Att. Inschr.* ed. 2.

³ Cf. Schanz *l.c.* Vol. VI p. x. That the derivation of φιλόνικος from νίκη was known to Plato can hardly be doubted in view of *Rep.* 581 A—B, 586 C: see the editor's note on *Prot.* 336 E.

⁴ Cf. Schanz *Theact.* pp. vii ff. The orthography of this edition will be found to be in general agreement with that adopted by Schanz in his *Platonis opera*.

others; but where there seems to be some room for doubt, the reading of A has been retained. In general, the cases where it has seemed necessary to abandon A on these and similar grounds are few and insignificant.

So much with regard to Manuscripts. The other documentary materials on which editors occasionally rely are citations of the Republic in ancient authors, the translation by Ficinus (1491), the Aldine edition (1513), the two editions published at Bâle (1534 and 1556), and that of Stephanus¹ (1578).

The excerpts from the Republic in Stobaeus, Galen, and other ancient writers, have been carefully collated by Schneider. They are seldom of value for determining the text. The instances in which they seem to be right and Plato's MSS wrong, are specified in the notes. Schneider has also collated Ficinus' translation, and all the early editions which I have named, with very little practical result.

Besides these *subsidia critica*, there are, of course, emendations. The number of conjectures on the Republic, already enormous, is steadily increasing. I have a large collection, gathered from German, French, and English editions, periodicals, dissertations, and monographs, but I cannot hope that it is quite complete². There is hardly a single passage of the slightest difficulty on which corrections have not been proposed, and, where the difficulties are at all serious, we have a positive *embarras de choix*.

The favourite weapon of a certain school of critics is excision. Everything which can be cut out without detriment to the syntax, or serious injury to the meaning, is "interpolated." The warcries of this party are 'Apage nugas istas!' 'Apage foedum emblema!' 'Putidissimum interpretamentum!'

¹ It should be mentioned that the paging of the present edition has been throughout revised with that of Stephanus.

² In his *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros* (1896) Hartman has collected the conjectures on Books i—v up to the end of 1894. His work, when it is finished, will be a great boon to editors of the Republic.

‘Credat Judaeus Apella!’ and so on. Rational criticism is less clamorous, but more effective. “It is to be regretted,” says Professor Jebb, “when a habit of mind such as might be fostered by the habitual composition of telegrams is applied to the textual criticism of poetry,—or, indeed, of prose¹. ” This observation applies with especial force to the often half-poetical prose of Plato, all of whose discourses, as Aristotle reminds us, *ἐχοντι τὸ περιττόν*². A suspected interpolation should not be condemned unless it is not only superfluous, but unsound, in language, or sentiment, or both, and unless we can reasonably explain its intrusion. The neglect of these two canons plunges us into “der wüste Dilettantismus der Glossenspürerei,” of which Usener justly complains³. Their observance seldom involves the cancelling of any words or clauses which occur in A: the tendency of that MS is rather to err in the opposite direction⁴.

Of the corrections which have been suggested on the text itself, a large number are wholly worthless. “Dum alienos errores emendare nituntur, ostendunt suos.” They are the Cimmerian offspring of Chaos and old Night, and, in common charity, we should restore them to the darkness out of which they sprang. Others possess a certain exegetical value, and serve to draw attention to real difficulties, which may have escaped the notice of commentators. A more careful interpretation will prove them unnecessary, and therefore wrong. A third class includes those which are probable, and may be right. To the highest grade belong those which are certain, not of course mathematically, but dialectically certain—*πιθανὰ*

¹ *Electra*, p. liii.

² *Pol.* II 6. 1265^a 10. Aristotle is primarily speaking of the genius of Plato, but the exuberance of his genius is reflected in the copiousness of his style.

³ *Unser Platontext* p. 26.

⁴ I have drawn attention in the notes to some passages which have perhaps been interpolated in A. They are not, however, expelled from the text except when they are (in my opinion) demonstrably spurious.

καὶ ἀπερίσπαστα καὶ περιωδευμένα, as Carneades might have said. A truly successful emendation of the Republic is impossible unless the following conditions are observed. It must first be shewn that the text of A is corrupt. The next step is to examine the readings of the later mss. If any of these furnishes a reading which is entirely satisfactory in point of sense, and such that it might easily have been corrupted into the existing text of A, emendation is at once put out of court¹. Otherwise we are at liberty to exercise the art. The final test is threefold. Does our emendation result in a thoroughly suitable meaning? Is it linguistically above suspicion? Was it likely, in accordance with the universal laws of palaeographical corruption, and—if possible—in accordance with the particular tendencies of A, to have degenerated into the reading of the oldest and best of our Manuscripts²? The forgetfulness of these conditions leads to “der wüste Dilettantismus der Conjecturenjagd³.”

I have endeavoured to admit only such conjectures as are (in my judgment) either certain, in the sense just given to the

¹ Examples will be found in the notes on 348 E 400 A 466 A 472 A 473 C 582 C 620 B.

² Codex A is singularly free from palaeographical errors. Its chief fault is a tendency (whether native, or inherited) to omit letters, syllables, and words under the influence of homoioteleuton and the like. I have presumed upon this in making several corrections which will be found in the notes. This particular error is apt to cause dislocation if the omitted words are put back in the wrong place, and two or three new emendations have been suggested on the strength of this. Other errors which occasionally occur in A are (1) wrong accents (2) wrong division of words (3) confusion of α and αι, ε and ει, η and ει, η and ι, η and γ, ι and ει (frequent), ο and οι, ο and ω (frequent), ω and φ, ω and οι, γ and τ, π and τ, π and τι (4) final ν wrongly added or omitted (tolerably frequent) (5) προσ- for προ- in compound verbs (6) omission of δν (7) the optative after ὅταν (ὅτ' δν in A), and καν (8) assimilation of the inflexional endings of neighbouring words which are not in grammatical agreement. For examples of these errors, as well as of emendations presupposing them, consult the notes.

³ Usener, *L.c.*

word, or at all events probable¹. Those which I regard as sure and well-established among the emendations due to previous editors and critics will be found in the following passages: 364 C 377 B 428 C 431 C (*παισι*) 432 C 437 D 442 A 445 C 468 B 493 B 494 B 499 B 504 A 554 B 606 C 615 C (*αὐτόχειρος*). A few others are in a high degree probable. Where I regard the ms reading as certainly corrupt, the emendation has generally been inserted in the text; but in cases of doubt, where the balance of evidence still seems to be slightly in favour of the mss, I have sometimes added a conjecture after the ms reading in the notes.

Of my own suggestions, a few have already appeared in the Classical Review or elsewhere, but the majority are now published for the first time. They are the result of a minute and laborious study of the text of the Republic during the last nine years. Some of them require for their defence a close examination of the argument in the passage where they occur². This duty I shall endeavour to discharge on another occasion. A few will, I trust, carry conviction as they stand³. I have honestly endeavoured to try them by the same tests as have been used in accepting or rejecting the proposals of

¹ Many emendations which have obtained wide currency are excluded from the notes because I have been unable to convince myself that they are even probable. I have, however, mentioned Badham's well-known conjecture δι' ὄτων for *ἰδιωτῶν* (560 D), though (in common with Jowett and Campbell) I believe it to be wrong. Palaeographically considered, it is excellent; but the contrast between the formal alliance (*αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν*) and the representations of private individuals (*ἰδιωτῶν*) is precisely what the sense requires, and A is therefore right. Moreover, the ἀλάξονες λόγοι are personified, and consequently δι' ὄτων εἰσδέχονται naturally means 'admit through their *own* ears.' So that we have λόγοι admitting λόγοι through their ears! For these reasons I think that if only our mss had all read δι' ὄτων, *ἰδιωτῶν* would already have been restored. Cobet and Madvig have loudly applauded Badham for this "palmaria emendatio," ἀμφότεροι (as one is tempted to say) ὥτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι (Rcp. 531 A).

² This is true in particular of the correction on 585 C.

³ Such as ἀπλῆς for ἀλλῆς in 396 E, and δὲ *ἰδὲ* for δεῖ δὲ in 580 D.

others ; but emendators are generally more partial to their offspring than even parents or poets, and my verdict, in this as in other cases, may well be sometimes mistaken. The text of the Republic—long may it be so!—is jealously guarded by a vast array of scholars, but there is no edition which dispenses with corrections altogether ; and we must beware of stereotyping an emendation because it is old, or fathered by an illustrious name¹. It is the duty, as well as the right, of every editor to go back to the mss, and, whenever they err, to test every emendation, including his own, solely by the standard of its intrinsic probability. This has been my aim throughout ; and as often as my corrections and suggestions are proved to be wrong, I shall gladly accept better remedies from others, or make atonement to the injured mss in the larger edition of the Republic which I have in preparation.

It only remains for me to express my thanks to those who have lent assistance and advice in connexion with the work. Professor Campbell's generous and unsolicited loan of the collations made by Castellani and Rostagno has proved of the very greatest service. Dr Jackson has looked over most of the proofs, and constantly helped me in many other ways. But for him, indeed, this edition would not have been undertaken. Mr C. E. S. Headlam has also helped me in the revision of the notes. Finally, it is perhaps not too late to thank M. Delisle of the Bibliothèque Nationale for the facilities which he gave me for collating Paris A under circumstances of some difficulty.

I desire also to thank the Managers and Staff of the University Press for their unfailing courtesy and consideration.

¹ Ruhnken's *βλιττεραι* for *βλιττει* in 564 E is, I think, a case in point.

EMMANUEL COLLEGE, CAMBRIDGE.

July 5, 1897.

ΤΑ ΤΟΤ ΔΙΑΛΟΓΟΤ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΓΛΑΥΚΩΝ

ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ

ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ

ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΟΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

A.

St. T.
II. p.

I. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ 327
Ἀρίστωνος, προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἄμα τὴν ἑορτὴν
βουλόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἅτε νῦν
πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων
πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἡττον ἐφαίνετο πρέπειν ἢν
οἱ Θρᾷκες ἔπειμπον. προσευξαμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες
ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἀστυν. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ὥμας Β
οἴκαδε ώρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε
δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἐκελεύσαι. καὶ μου
ὅπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἴματίου, Κελεύει ὥμας,
ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε
καὶ ἡρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὅπισθεν προσέρ-
χεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὃς ὁ
Γλαύκων. καὶ διάγω ὕστερον ὃ τε Πολέμαρχος ἦκε καὶ Σ
Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ
Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ως ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν
Πολέμαρχος ἔφη Ω Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἀστυν
ώρμησθαι ως ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἢν δ'
ἐγώ. Ὁρᾶς οὖν ὥμας, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὐ;
Ἡ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείτους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ.
Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, ἔτι ἐν λείπεται¹, τὸ ἦν πείσωμεν ὥμας,

¹ ἐν λείπεται Ξ q et γρ in marg. A²: ἐλλείπεται A.

ώς χρὴ ήμᾶς ἀφεῖναι; Ὡς καὶ δύναισθ' ἂν, ηδ' ὅς, πεῖσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων, οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἀδεί-
328 μαντος, Ἄρα γε, | ηδ' ὅς, οὐδὲ ἵστε ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἐσπέραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἄφ' ἵππων; ηνδ' ἐγώ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ηπάτης λέγεις; Οὕτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρὸς γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ηνδ' ἄξιον θεάσασθαι. ἔξαναστησόμεθα γάρ μετὰ τὸ δεῦπινον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ β μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῦτε. καὶ ὁ Γλαύκων, Ἔοικεν, ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ηνδ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῦν.

II. Ἡιμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Καλχηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου· ηνδ' ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν εἶναι· διὰ χρόνου γάρ καὶ ἑωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ ἐστεφανωμένος ἐπί τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκὼς γάρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν· ἔκειντο γάρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθὺς οὖν με ἴδων ὁ Κέφαλος ἡσπάζετό τε καὶ εἶπεν ὩΣώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ήμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γάρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ηνδ' τοῦ ῥαδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο δένειν, ἀλλ' ήμεῖς ἄν παρὰ σὲ ἥμεν· νῦν δέ σε χρὴ πυκνότερον δεῦρο δένειν· ως εὑδένθι ὅτι ἔμοιγε, δσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἥδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἥδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῦσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο

παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, ὁ Κέφαλε, χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν Ε πυνθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὄδὸν προεληλυθότων, ἦν καὶ ἡμᾶς ἶσως δεήσει πυρεύεσθαι, ποίᾳ τίς ἔστιν, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἀν πυθοίμην, ὃ τί σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἥδη εἰ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος· οὐδῷ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἔξαγ- γέλλεις.

III. Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὁ Σώκρατες, | οἵον γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες 329 εἰς ταῦτὸ παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασφέζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἥδονάς ποθοῦντες καὶ ἀνα- μιμησκόμενοι περὶ τε τάφροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἄττα ἀ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγα- νακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὑρῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήραος ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ Β τούτῳ δὴ τὸ γήρας ὑμνοῦσιν ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὁ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰ- τιάσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κανέν τοιούτῳ ταῦτα ἐπεπόνθη ἔνεκά γε γήραος καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐν- ταῦθα ἥλθον ἡλικίας. νῦν δὲ ἐγωγε ἥδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσιν καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος Πῶς, ἔφη, ὁ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τάφροδίσια; ἔτι οἷός τε εἰ γυναικὶ Σ συγγίγνεσθαι; καὶ ὃς, Εὐφήμει, ἔφη, ὁ ἄνθρωπε· ἀσμεν- ἐστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. εὑρῶν μοι καὶ τότε ἔδοξεν ἐκεῖνος εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἥττον. παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη γίγνεται

καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσιν, παντάπασιν τὸ τοῦ Σοφοκλέους Δ γίγνεται· δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἐστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γῆρας, ὃ Σώκρατες, ἀλλ᾽ ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἀν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὥστιν, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας, ὃ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

IV. Καὶ ἔγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βου-
Ε λόμενος ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκένουν καὶ εἶπον· Ὡ Κέφαλε,
οἵμαί σου τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγῃς, οὐκ ἀποδέ-
χεσθαι, ἀλλ᾽ ἡγεῖσθαι σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐδὲ
τὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτήσθαι· τοῖς
γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθια φασιν εἶναι. Ἀληθῆ,
ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀποδέχονται· καὶ λέγουσι μέν τι,
οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται, ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους
εὐ ἔχει, ὃς τῷ Σερίφῳ λοιδορούμένω καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ
330 δι’ αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο,
ὅτι οὕτ’ ἀν αὐτὸς Σερίφιος ὡν δνομαστὸς ἐγένετο οὕτ’
ἐκεῦνος Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ
τὸ γῆρας φέρουσιν, εὐ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὕτ’ ἀν ὁ
ἐπιεικῆς πάνυ τι ῥᾳδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι, οὕτ’
ὁ μὴ ἐπιεικῆς πλουτήσας εὔκολός ποτ’ ἀν ἑαυτῷ γένοιτο.
Πότερον δέ, ἦν δ’ ἔγω, ὃ Κέφαλε, ὃν κέκτησαι τὰ πλείω
Β παρέλαβες ἡ ἐπεκτήσω; Ποῖο¹ ἐπεκτησάμην, ἔφη, ὃ Σώ-
κρατες; μέσος τις γέγονα χρηματιστῆς τοῦ τε πάππου
καὶ τοῦ πατρός. ὃ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ δύωνυμος ἐμοὶ²
σχεδόν τι ὅσην ἔγω νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν
πολλάκις τοσαύτην ἐποίησεν, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι
ἔλαττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὖσης· ἔγω δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν
μὴ ἔλαττω καταλίπω τούτοισιν, ἀλλὰ βραχεῖ γέ τινι πλείω

¹ ποῖο² Π²: ποῖ Α.

ἢ παρέλαβον. Οὐ τοι¹ ἔνεκα ἡρόμην, ἢν δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιούσιν **C** ώς τὸ πολὺ οὖ ἀν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὐτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παιδας ἀγαπῶσιν, ταύτη τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ώς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ἥπερ² οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἀλλ' ἡ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

V. Πάνυ μὲν οὖν, ἥν δ' ἐγώ. ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε D εἰπέ· τί μέγιστον οἵει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; "Ο. ἥ δ' ὅς, ἵσως οὐκ ἀν πολλοὺς πεί- σαιμι λέγων. εὐ γὰρ ἵσθι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ἥ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσῇε. οἵ τε γάρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν "Αιδου, ως τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὁσιν· Ε καὶ αὐτὸς ἡτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἥ καὶ ὁσπερ ἥδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾷ αὐτά. ὑπο- ψίας δ' οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἥδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἥδικηκεν. ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἔαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπινων, ὁσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ξῆ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ | δὲ μηδὲν ἔαυτῷ ἀδικον ξυνειδότι 331 ἥδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθή, γηροτρόφος, ως καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὁ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἀν δικαίως καὶ δσίως τὸν βίον διαγάγῃ, γλυκεῖνά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γη- ροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς, ἀ μάλιστα θνατῶν πολιστρυφον γνώμαν κυβερνᾶ. εὐ οὖν λέγει θαυ-

¹ οὐ τοι^ς Flor. B: οὐτοι^ς A.

² ἡπερ Π: ἡπερ Α.

μαστῶς ώς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ' ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὐ τι
B παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικέν. τὸ γάρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἔξαπατήσαι ἡ ψεύσασθαι, μηδ' αὖ ὁφεῖλοντα ἡ θεῷ θυσίας τινὰς ἡ ἀνθρώπῳ χρήματα ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς· ἀλλά γε ἐν ἀνθρώπῳ ἔνδος οὐκέτι ἀλάχιστον ἔγωγε θεέην ἀν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὃ Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον
C εἶναι. Παγκάλως, ἦν δ' ἔγώ, λέγεις, ὃ Κέφαλε. τοῦτο δ' αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πότερα τὴν ἀληθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἀπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἀν τίς τι παρά του λάβῃ, ἡ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίστε μὲν δικαιώσι, ἐνίστε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἶνον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἀν που εἴποι, εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦντος ὅπλα, εἴ μανεὶς ἀπαιτοῖ, ὅτι οὕτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὕτε δίκαιος ἀν εἴη ὁ ἀποδιδούς οὐδὲ αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων τάληθῇ λέγειν.
D Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκέτι ἄρα οὗτος ὅρος ἔστι δικαιοσύνης, ἀληθή τε λέγειν καὶ ἀν λάβῃ τις ἀποδιδόναι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, ὑπολαβὼν ὁ Πολέμαρχος, εἴπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδη πείθεσθαι. Καὶ μέντοι, ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με ἥδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφη, ἔγὼ ὁ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἡ δ' ὃς γελάσας· καὶ ἄμα ἥει πρὸς τὰ ἱερά.

E VI. Λέγε δή, εἴπον ἔγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου κληρονόμος, τί φῆς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα ὁρθῶς λέγειν περὶ δικαιοσύνης; "Οτι, ἡ δ' ὅς, τὸ τὰ ὁφειλόμενα ἐκάστῳ ἀποδιδόναι δίκαιον ἔστι· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἔγώ, Σιμωνίδη γε οὐ ῥάδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γάρ καὶ θεῖος ἀνήρ¹. τοῦτο μέντοι ὁ τί

¹ ἀνήρ Α: ἀνήρ Bekker.

ποτε λέγει, σὺ μέν, ὡς Πολέμαρχε, ἵσως γιγνώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γὰρ ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὁτῳδῦν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὁφειλόμενόν πού 332 ἔστιν τοῦτο, ὃ παρακατέθετο· ἢ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδὲ ὁπωστιοῦν τότε, ὅπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦ; Ἀληθῆ, ἢ δ' ὅς. Ἀλλο δή τι ἢ τὸ τοιοῦτον, ώς ἔοικεν, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὁφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδίδονται. Ἀλλο μέντοι νὴ Δι', ἔφη· τοῖς γὰρ φίλοις οἴεται ὁφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μὲν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἢν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὁφειλόμενα ἀποδίδωσιν, δις ἀν τῷ χρυσίον ἀποδῷ παρακαταθεμένῳ, ἐάνπερ Β ἡ ἀπόδοσις καὶ ἡ λῆψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὥστιν ὅ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς οὐχ οὕτω λέγειν φῆσ τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον, ὃ τι ἀν τύχῃ ὁφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, δι γε ὁφείλεται αὐτοῖς. ὁφείλεται δέ¹, οἷμα, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι.

VII. Ἡινίξατο ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, ώς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον διενοεῖτο μὲν γάρ, ώς φαίνεται, Κ ὅτι τοῦτ' εἰη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἐκάστῳ ἀποδιδόναι, τοῦτο δὲ ὡνόμασεν ὁφειλόμενον. Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. Ὁ πρὸς Διός, ἢν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἥρετο, ὡς Σιμωνίδη, ἡ τίσιν οὖν τί ἀποδιδοῦσα ὁφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ιατρικὴ καλεῖται; τί ἀν οἴει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, ἡ σώμασιν φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσιν τί ἀποδιδοῦσα ὁφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ τοῖς ὅψοις τὰ ἡδύσματα. Εἰεν· ἡ οὖν δὴ τίσιν τί ἀποδιδοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἀν καλοῦτο; Εἰ μέν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὡς Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ἡ τοῖς φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὡφελίας

¹ δὲ Ξ: δέ γε Α.

τε καὶ βλάβας ἀποδιδοῦσα. Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἔχθροὺς κακῶς δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμιοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἔχθροὺς κακῶς πρὸς ίόσον καὶ ὑγίειαν; Ἱατρός. Τίς δὲ Ε πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θαλάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δέ; ὁ δίκαιος ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἔχθροὺς βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἰεν· μὴ κάμιονσί γε μήν, ὡς φίλε Πολέμαρχε, ἵατρὸς ἄχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέονσι δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἄρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι 333 δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γάρ γεωργίᾳ· ἢ οὐ; Ναί. Πρὸς γε καρποῦ κτῆσιν. Ναί. Καὶ μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρὸς γε ὑποδημάτων ἄν, οἷμαι, φαίης κτῆσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δή; τὴν δικαιοσύνην πρὸς τίνος χρείαν ἡ κτῆσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἀν χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὡς Σώκρατες. Ξυμβόλαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἡ τι ἄλλο; Β Κοινωνήματα δῆτα. Ἄρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς εἰς πεττῶν θέσιν, ἡ ὁ πεττευτικός; Ὁ πεττευτικός. Ἀλλ' εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε καὶ ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρουμάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλήν γ' ἵσως, ὡς Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέη Σ ἀργυρίου κοινῇ πρίασθαι ἡ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δέ, ὡς ἔγὼ οἶμαι, ὁ ἵππικός· ἡ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἡ ὁ κυβερνήτης. Εοικεν. Ὅταν οὖν τί δέη ἀργυρίῳ ἡ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερος τῶν ἄλλων; Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὡς Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέη αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κεῖσθαι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα ἄχρηστον ἡ

ἀργύριον, τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἡ δικαιοσύνη; Κινδυ- Δ
νεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέη¹ φυλάττειν, ἡ δικαιοσύνη
χρήσιμος καὶ κοινῆ καὶ ἴδιᾳ· ὅταν δὲ χρῆσθαι, ἡ ἀμπελουρ-
γική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν ὅταν δέη
φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσιμον εἶναι τὴν δικαιο-
σύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὄπλιτικήν καὶ τὴν μουσικήν;
Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τὰλλα δὴ πάντα ἡ δικαιοσύνη ἔκαστου
ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστίᾳ χρήσιμος; Κιν-
δυνεύει.

VIII. Οὐκ ἀν οὖν, ὡς φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη Ε
ἡ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρήσιμον ὃν τυγχάνει.
τόδε δὲ σκεψώμεθα. ἀρ' οὐχ ὁ πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ
εἴτε πυκτικῇ εἴτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι;
Ηάνυ γε. "Αρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι,
καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιήσας²; "Εμοιγε δοκεῖ.
Ἄλλὰ μὴν στρατοπέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ 334
καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι καὶ βουλεύματα καὶ τὰς
ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε. "Οτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ,
τούτου καὶ φῶρ δεινός. "Εοικεν. Εἴ ἄρα ὁ δίκαιος ἄργύριον
δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. "Ως γοῦν ὁ λόγος,
ἔφη, σημαίνει. Κλέπτης ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν,
λιναπέφανται· καὶ κινδυνεύεις παρ' Όμηρον μεμαθηκέναι
αὐτό. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Όδυσσέως πρὸς μητρὸς
πάππον Αὐτόλυκον ἀγαπᾶ τε καὶ φησιν αὐτὸν πάντας Β
ἀνθρώπους κεκάσθαι κλεπτοσύνη θ' ὅρκῳ τε. ἔοικεν
οὖν ἡ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Όμηρον καὶ κατὰ
Σιμωνίδην κλεπτική τις εἶναι, ἐπ' ὥφελίᾳ μέντοι τῶν
φίλων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὔτως ἔλεγες;
Οὐ μὰ τὸν Δί, ἔφη, ἀλλ' οὐκέτι οἰδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον.
τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὥφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ
δικαιοσύνη, βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις
εἶναι πότερον τοὺς δοκοῦντας ἐκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἡ Σ

¹ δέη q: δέω A.

² ἐμποιήσας Schneider: ἐμποιῆσαι A.

τοὺς ὄντας, καὶ μὴ δοκῶσι, καὶ ἔχθροὺς ὡσαύτως; Εἰκὸς μέν, ἔφη, οὓς ἀν τις ἥγῆται χρηστούς, φιλεῖν, οὓς δὲ ἀν πονηρούς, μισεῖν. Ἀρ' οὖν οὐχ ἀμαρτάνουσιν οἱ ἀνθρώποι περὶ τοῦτο, ὥστε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς εἶναι μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ τούναντίον; Ἀμαρτάνουσιν. Τούτοις ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἔχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ γε. Ἀλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις, τοὺς μὲν πονηρούς Δ ὀφελεῖν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε ἀγαθοὶ δίκαιοι τε καὶ οὗτοι μὴ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας δίκαιον κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὁ Σώκρατες· πονηρὸς γάρ ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδίκους ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὀφελεῖν. Οὗτος ἐκείνου καλλίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὁ Πολέμαρχε, ξυμβήσεται, Ε ὅσοι διημαρτήκασιν τῶν ἀνθρώπων, δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γάρ αὐτοῖς εἰσίν· τοὺς δὲ ἔχθροὺς ὀφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ· καὶ οὕτως ἐροῦμεν αὐτὸ τούναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυνεύομεν γάρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἔχθρον θέσθαι. Πῶς θέμενοι, ὁ Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρηστόν, τούτον φίλον εἶναι. Νῦν δὲ πῶς, ἦν δὲ ἐγώ, μεταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἢ 335 δὲ ὃς, καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα | μέν, ὄντα δὲ μή, δοκεῖν ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον· καὶ περὶ τοῦ ἔχθροῦ δὲ ἡ αὐτὴ θέσις. Φίλος μὲν δή, ως ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἔχθρὸς δὲ ὁ πονηρός. Ναί. Κελεύεις δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δικαίῳ, ἢ, ως τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, τὸν δὲ ἔχθρὸν κακῶς, νῦν πρὸς τούτῳ ὡδε λέγειν, ὅτι ἔστιν δίκαιον τὸν μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὖ ποιεῖν, τὸν δὲ ἔχθρὸν κακὸν ὄντα Β βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἀν μοι δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι.

IX. "Εστιν ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, δίκαιον ἀνδρὸς βλάπτειν

καὶ ὄντινοῦν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τούς γε πονηρούς τε καὶ ἔχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δὲ ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίγνονται; Χείρους. Ἀρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρετήν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἀρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι χείρους γίγνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετήν; Ἀνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ὡς ἐταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν, Σβλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίγνεσθαι; Ήάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπείᾳ ἀρετή; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτομένους ἄρα, ὡς φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίγνεσθαι. Ἔοικεν. Ἀρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύρανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἱππικῇ οἱ ἱππικοὶ ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήβδην ἀρετὴν οἱ ἀγαθοὶ κακούς; Ἀλλὰ Δ ἀδύνατον. Οὐ γάρ θερμότητος, οἷμαι, ἔργον ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. *Nal.* Οὐδὲ ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Ό δέ γε δίκαιος ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὡς Πολέμαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου. Παντάπασί μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Εἴ ἄρα τὰ ὄφειλόμενα ἔκάστω ἀποδιδόναι Ε φησίν τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν ἔχθροῖς βλάβην ὄφειλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς δὲ φίλοις ὥφειλαν, οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών· οὐ γάρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γάρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάιη ὃν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἢ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἢν δὲ γώ, κοινῆ ἐγώ τε καὶ σύ, ἐάν τις αὐτὸς φῆ ἢ Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιττακὸν εἰρηκέναι ἢ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν; ἐγὼ γοῦν, ἔφη, ἔτοιμός εἰμι κοινωνεῖν τῆς μάχης. Ἀλλ' οἰσθα, ἢν δὲ ἐγώ, | οὗ μοι δο-

336
κεῖ εἶναι τὸ βῆμα, τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους

ώφελεῖν, τοὺς δὲ ἔχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἷμαι αὐτὸς Περιάιδρος εἶναι ἡ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου ἡ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἰεν, ἦν δὲ ἐγώ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἡ δικαιοσύνη ὃν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἀν ἄλλο τις αὐτὸς φαίη εἶναι;

Β X. Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγομένων ἡμῶν μεταξὺ ὅρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἐπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ώς δὲ διεπαντάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἥγειν, ἀλλὰ συστρέψας ἐαυτὸν ὅσπερ Οηρίον ἥκειν ἔφη ἡμᾶς ώς διαρπασθόμενος. καὶ ἐγώ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δείσαντες διεπτοήθημεν· οὐδὲ τὸ

C μέσον φθεγξάμενος Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρίᾳ ἔχει, ὡς Σώκρατες; καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλιγίλους ὑποκατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἴπερ ως ἀληθῶς βούλει εἰδέναι τὸ δίκαιον ὃ τι ἐστί, μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδάν τις τι ἀποκρίνηται, ἐγρωκώς τοῦτο, ὅτι ῥῶν ἐρωτᾶν ἡ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπό-

D κριναι καὶ εἰπέ, τί φῆς εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶν μηδὲ ὅτι τὸ ὡφέλιμον μηδὲ ὅτι τὸ λυσιτελοῦν μηδὲ ὅτι τὸ κερδαλέον μηδὲ ὅτι τὸ ξυμφέρον, ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὅτι ἀν λέγης· ώς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, ἐὰν ὑθλους τοιούτους λέγης. καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καὶ μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἡ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος ἀν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἥρχετο

E ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ οἶσις τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἶπον ὑποτρέμων Ὡ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἵσθι· εἰ γὰρ ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὅδε, εὖ ἵσθι ὅτι ἄκοντες ἀμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον ἐξητοῦμεν, οὐκ ἀν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνε-

σθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὔρεσιν αἰτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπείκειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὃ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἷον γε¹ σύ, ὃ φίλε· ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα· ἐλεεῖσθαι οὖν ήμᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστίν | που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν ἡ 337 χαλεπαίνεσθαι.

XI. Καὶ ὁς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἰπεν² Ωἱράκλεις, ἔφη, αὐτῇ κείνῃ ἡ εἰωθυῖα εἰρωνεία Σωκράτους, καὶ ταῦτ' ἔγὼ ἥδη τε καὶ τούτοις προϋλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελήσοις, εἰρωνεύσοιο δὲ κοιτά πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἡ ἀποκρινοῦ³, εἰ τίς τί σ' ἐρωτᾷ. Σοφὸς γάρ εἰ, ἦν δὲ ἔγω, ὃ Θρασύμαχε· εὖ οὖν ἤδησθα ὅτι, εἴ τινα ἔροιο ὄπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος προείποις αὐτῷ· ὅπως μοι, ὃ ἀνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι Β ἐστιν τὰ δώδεκα δὶς ἐξ μηδὸν ὅτι τρὶς τέτταρα μηδὸν ὅτι ἔξικις δύο μηδὸν ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαι σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῆς· δῆλον, οἶμαι, σοὶ ἢν ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῦτο² τῷ οὕτως πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἴ σοι εἰπεν· ὃ Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὃν προείπεις μηδέν; πότερον, ὃ θαυμάσιε, μηδὸν εἴ τούτων τι τυγχάνει ὅν, ἀλλ' ἔτερον εἴπω τι τοῦ ἀληθοῦν; ἡ πῶς λέγεις; τέ Κ ἀν αὐτῷ εἴπεις πρὸς ταῦτα; Εἰεν, ἔφη· ὡς δὴ ὅμοιον τοῦτο ἐκεῖνῳ. Οὐδέν γε κωλίει, ἢν δὲ ἔγω· εἴ δὲ οὖν καὶ μὴ ἔστιν ὅμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον, ἥττόν τι αὐτὸν οἵει ἀποκρινεῖσθαι³ τὸ φαινόμενον ἔαυτῷ, ἐάν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύωμεν ἐάν τε μή; "Λλλο τι οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὃν ἔγω ἀπεῖπον, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ ἀν θαυμάσαιμι, ἢν δὲ ἔγω, εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτω δόξειεν. Τί οὖν, ἔφη, ἀν ἔγω δείξω ἐτέραν ἀπόκρισιν D

¹ γε Θ² et (antecedente οἷον) Φ: τε Α.
νοῦτο γ: ἀποκρίνοιο et ἀποκρίνοιτο Α.

² ἀποκρινοῦ et ἀποκρινεῖσθαι Π: ἀποκρίνεσθαι Α.

³ ἀποκρινεῖσθαι Π: ἀποκρίνεσθαι Α.

παρὰ πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης βελτίω τούτων; τί
ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, ἢν δ' ἐγώ, ἡ ὅπερ προσήκει
πάσχειν τῷ μὴ εἰδότι; προσήκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ
εἰδότος· καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. 'Ηδὺς γάρ εἰ,
ἔφη. ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότεισον ἀργύριον.
Οὐκοῦν ἐπειδάν μοι γένηται, εἶπον. 'Αλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ
Γλαύκων· ἀλλ' ἔνεκα ἀργυρίου, ω̄ Θρασύμαχε, λέγε.
Ἐπάντες γάρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Πάνυ γε, οἴμαι, ἡ
δ' ὁς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ
ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνη λόγον καὶ
ἐλέγχῃ. Πῶς γάρ ἂν, ἔφην ἐγώ, ω̄ βέλτιστε, τὸς ἀποκρί-
ναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἐπειτα,
εἴ τι καὶ οὔται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ¹, ὅπως
μηδὲν ἐρεῖ ω̄ν ἥγεῖται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ
338 μᾶλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γάρ δὴ | φῆς εἰδέναι καὶ ἔχειν
εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζουν ἀποκρι-
νόμενος καὶ μὴ φθονήσῃς καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι
καὶ τοὺς ἄλλους.

XII. Εἰπόντος δέ μου ταῦτα ὁ τε Γλαύκων καὶ οἱ
ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. καὶ ὁ Θρασύμαχος
φανερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν,
ἥγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προσεποιεῖτο δὲ
φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν
B δὲ ξυνεχώρησεν, κάπειτα Αὕτη δή, ἔφη, ἡ Σωκράτους
σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν
ἄλλων περιύντα μανθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδι-
δόναι. "Οτι μέν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω παρὰ τῶν ἄλλων,
ἀληθῆ εἰπεις, ω̄ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὐ με φῆς χάριν ἐκτίνειν,
ψεύδει· ἐκτίνω γάρ ὅσην δύναμαι· δύναμαι δὲ ἐπαινεῖν
μόνον· χρήματα γάρ οὐκ ἔχω· ως δὲ προθύμως τοῦτο
δρῶ, ἐάν τις μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ εἴσει αὐτίκα δὴ
C μᾶλλα, ἐπειδὰν ἀποκρίνῃ· οἴμαι γάρ σε εὖ ἐρεῖν. "Ακούε-

¹ αὐτῷ Bremius: αὐτῷ εἴη codd.

δή, ή δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἡ τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐθελήσεις. Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφη, τί λέγεις· νῦν γὰρ οὕπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῆς ξυμφέρον δίκαιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὡς Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις; οὐ γάρ που τό γε τοιόνδε φῆς· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν κρείττων ὁ παγκρατίαστής καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια κρέα πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἥττοσιν D ἐκείνους ξυμφέρον ἄμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γὰρ εἰ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, καὶ ταύτῃ ὑπολαμβάνεις, η̄ ἀν κακουργήσαις μᾶλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὡς ἄριστε, η̄ν δ' ἐγώ· ἀλλὰ σαφέστερον εἰπὲ τί λέγεις. Εἰτ' οὐκ οἰσθ', ἔφη, ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὖ; Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ ἐν ἑκάστῃ πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθεται δέ γε τοὺς νόμους ἑκάστῃ¹ η̄ ἄρχὴ πρὸς τὸ αὐτῆς ξυμφέρον, E δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννὶς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως· θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον τοῖς ἄρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τούτου ἑκβαίνοντα κολάζουσιν ως παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἔστιν, ὡς βέλτιστε, ὁ λέγω, ἐν ἀπάσαις ταῖς πόλεσιν ταῦτὸν εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθεστηκύιας ἄρχῆς 339 ξυμφέρον· αὕτη δέ που κρατεῖ, ὥστε ξυμβαίνει τῷ ὄρθῳ λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, η̄ν δ' ἐγώ, ἔμαθον δὲ λέγεις· εἰ δὲ ἀληθὲς η̄ μή, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ὡς Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρινούμην· πρόσεστι δὲ δὴ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. Σμικρά γε ἵσως, B ἔφη, προσθήκη. Οὕπω δῆλον οὐδὲ εἰ μεγάλη· ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὄμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ

¹ ἑκάστη Π: ἑκάστη Α.

προστίθης καὶ αὐτὸ φῆς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δῆ. Σκόπει, ἔφη.

XIII. Ταῦτ' ἔσται, ἦν δὲ ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ· οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τοῖς ἄρχουσιν δίκαιον¹ φῆς εἶναι; "Ἐγωγε. Σ Πότερον δὲ ἀναμάρτητοι εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις ἡ οἰοί τι καὶ ἀμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἰοί τι καὶ ἀμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειρούντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὄρθως τιθέασιν, τοὺς δέ τινας οὐκ ὄρθως; Οἷμαι ἔγωγε. Τὸ δὲ ὄρθως ἅρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἔστι τιθέσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὄρθως ἀξύμφορα; ἡ πῶς λέγεις; Οὕτως. "Α δὲ ἀνθώνται, ποιητέον τοῖς ἄρχομένοις, καὶ τοῦτο ἔστι τὸ δίκαιον; Πῶς γάρ οὐ; Οὐ μόνον ἅρα δίκαιον Δ ἔστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τούναντίον, τὸ μὴ ξυμφέρον. Τί λέγεις σύ; ἔφη. "Α σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ· σκοπῶμεν δὲ² βέλτιον. οὐχ ὡμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἄρχομένοις προστάττοντας ποιεῖν ἄττα ἐνίστε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς βελτίστου, ἢ δὲ ἀν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἄρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ' οὐχ ὡμολόγηται; Οἶ- Ε μαι ἔγωγε, ἔφη. Οἶου τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα ποιεῖν τοῖς ἄρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὡμολογῆσθαι σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκοντες κακὰ αὐτοῖς προστάττωσιν, τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῆς ταῦτα ποιεῖν ἢ ἐκεῖνοι προσέταξαν· ἅρα τότε, ὥστε σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον συμβαίνειν αὐτὸ οὐτωσὶ δίκαιον εἶναι ποιεῖν τούναντίον ἡ ὁ σὺ λέγεις; τὸ γάρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δήπου προστάττεται τοῖς ἥπτοσιν ποιεῖν. Ναὶ 340 | μὰ Δί', ἔφη, ὥστε Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. 'Εὰν σύ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσῃς, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβών. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γάρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίστε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἄρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα

¹ δίκαιον Π : καὶ δίκαιον Α.

² δὲ Ξ q: δὴ Α.

ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ὡς Πολέμαρχε, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττονος, ὡς Κλειτοφῶν, συμφέρον δίκαιον εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφότερα θέμενος ὡμολόγησεν αὐτὸν ἐνίστητος τοὺς κρείττους τὰ αὐτοῖς ἀξύμφορα κελεύειν τοὺς ἥπτους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὄμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιον ἀν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. 'Αλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν δὲ ἡγοῦτο ὁ κρείττων αὐτῷ ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥπτου, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτο ἐπίθετο. 'Αλλ' οὐχ οὕτως, ἢ δ' ὁ Πολέμαρχος, ἔλεγετο. Οὐδέν, ἢν δ' ἐγώ, ὡς Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχώμεθα.

XIV. Καί μοι εἰπέ, ὡς Θρασύμαχε· τοῦτο ἢν δὲ ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον¹ δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττου, ἐάν τε ξυμφέρῃ ἐάν τε μή; οὕτως σε φῶμεν λέγειν; "Ηκιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με οἴει καλεῖν τὸν ἔξαμαρτάνοντα, ὅταν ἔξαμαρτάνη; "Εγωγε, εἶπον, φῆμη σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἀρχοντας ὡμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλά τι καὶ ἔξαμαρτάνειν. Διγοφάντης γὰρ εἰ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἔξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο δὲ ἔξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, δις ἀν ἐν λογισμῷ ἀμαρτάνη, τότε ὅταν ἀμαρτάνη, κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν; ἀλλ', οἷμαι, λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως, ὅτι δὲ ἰατρὸς ἔξήμαρτεν καὶ δὲ λογιστῆς ἔξήμαρτεν καὶ δὲ γραμματιστῆς· τὸ δέ, οἷμαι, ἔκαστος τούτων, καθ' ὅσον τοῦτ' ἔστιν δὲ προσαγορεύομεν αὐτόν, Εοὐδέποτε ἀμαρτάνει· ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖς, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἀμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης δὲ ἀμαρτάνων ἀμαρτάνει, ἐν φούκης ἔστι δημιουργός· ὥστε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἀρχων

¹ ξυμφέρον Α: ξυμφέρον, <τὸ ξυμφέρον> Bonitz.

οὐδεὶς ἀμαρτάνει τότε ὅταν ἄρχων ἡ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἀν εἴποι,
ὅτι ὁ ἰατρὸς ἡμαρτεν καὶ ὁ ἄρχων ἡμαρτεν. τοιοῦτον οὖν
δῆ σοι καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι· τὸ δὲ
ἀκριβέστατον ἐκεῦνο τυγχάνει ὅν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον
341 | ἄρχων ἔστι, μὴ ἀμαρτάνειν, μὴ ἀμαρτάνοντα δὲ τὸ αὐτῷ
βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἄρχομένῳ ποιητέον. ὥστε,
ὅπερ ἐξ ἄρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος
ποιεῖν συμφέρον.

XV. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ Θρασύμαχε· δοκῶ σοι συκο-
φαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἵει γάρ με ἐξ ἐπιβουλῆς
ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἡρόμην; Εὐ
μὲν οὖν οἶδα, ἔφη· καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον ἔσται· οὔτε
Β γάρ ἀν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθὼν βιάσασθαι
τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἀν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ,
ὡς μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὐθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται,
διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείτ-
τονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, δὲ νῦν δὴ
ἔλεγες, οὐ τὸ ξυμφέρον κρείττονος δύντος δίκαιον ἔσται
τῷ ἡττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρ-
χοντα δύντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι
C δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι· ἀλλ' οὐ μὴ οἶστ τ' ἡς. Οἵει
γάρ ἀν με, εἴπον, οὕτω μανῆναι, ὥστε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν
λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη,
ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὧν καὶ ταῦτα. "Αδην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν
τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· δὲ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, δὲν
ὅρτι ἔλεγες, πότερον χρηματιστής ἔστιν ἡ τῶν καμνόντων
θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ δύντι ἰατρὸν δύντα. Τῶν
καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; δὲ όρθως
κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἔστιν ἡ ναύτης; Ναυτῶν
D ἄρχων. Οὐδέν, οἷμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεῖ ἐν
τῇ νηť, οὐδὲ ἔστιν κλητέος ναύτης· οὐ γάρ κατὰ τὸ πλεῖν
κυβερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν
ναυτῶν ἄρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἐκάστῳ τούτων

ἔστιν τι ξυμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἢν δ' ἐγώ,
 ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἔκάστῳ ζητεῖν τε
 καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἀρ' οὖν καὶ ἐκάστῃ τῶν
 τεχνῶν ἔστιν τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν¹
 εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾶς; "Ωσπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με Ε
 ἔροιο, εἰ ἐξαρκεῖ σώματι εἶναι σώματι ἢ προσδεῖται τινος,
 εἴποιμ' ἀνὸτι Παντάπασι μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα
 καὶ ἡ τέχνη ἔστιν ἡ ἰατρικὴ νῦν ηὑρημένη, ὅτι σῶμά ἔστι
 πονηρὸν καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν
 ὅπως ἐκπορίζῃ τὰ συμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ
 τέχνη. ἢ ὁρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἀνεἰπεῖν οὕτω λέγων, ἢ οὔ;
 'Ορθῶς, | ἔφη. Τί δὲ δή; αὐτὴν ἡ ἰατρικὴ ἔστιν πονηρά, ἢ 342
 ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὃ τι προσδεῖται τινος ἀρετῆς, ὥσπερ
 ὁφθαλμοὶ ὅψεως καὶ ὡτα ἀκοῆς καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς
 δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ ξυμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε
 καὶ ἐκποριούσης²; ἄρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἔνι τις πονη-
 ρία, καὶ δεῖ³ ἐκάστη τέχνη ἄλλης τέχνης, ἢτις αὐτῇ τὸ ξυμ-
 φέρον σκέψεται, καὶ τῇ σκοπουμένῃ ἐτέρας αὖ τοιαύτης,
 καὶ τοῦτο⁴ ἔστιν ἀπέραντον; ἢ αὐτὴν αὐτῇ τὸ ξυμφέρον
 σκέψεται; ἢ οὔτε αὐτῆς οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν Β
 αύτῆς ποιηρίαν τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν· οὔτε γὰρ πονηρία
 οὔτε ἀμαρτία οὐδεμίᾳ οὐδεμίᾳ τέχνη πάρεστιν, οὐδὲ προσ-
 ήκει τέχνη ἄλλῳ τὸ ξυμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὗ τέχνη
 ἔστιν, αὐτὴν δὲ ἀβλαβῆς καὶ ἀκέραιός ἔστιν ὁρθὴ οὐσα,
 ἔωσπερ ἀνὴρ ἢ ἐκάστη ἀκριβῆς ὅλη ἥπερ ἔστι; καὶ σκόπει
 ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως,
 ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικῆ τὸ Σ
 ξυμφέρον σκοπεῖ ἀλλὰ σώματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἵππική
 ἵππικῆ ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη τέχνη οὐδεμίᾳ ἔαυτῇ, οὐδὲ
 γὰρ προσδεῖται, ἀλλ' ἐκείνῳ οὐ τέχνη ἔστιν. Φαίνεται,

¹ Ita A: sed malim ἄλλο, ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν <δεῖ> εἶναι;

² ἐκποριούσης q: ἐκποριζούσης A.

³ δεῖ Π: δεῖ δεῖ A.

ἔφη, οὕτως. Ἀλλὰ μήν, ὁ Θρασύμαχε, ἄρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου, οὐπέρ εἰσιν τέχναι. Συνέχωρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγις. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, **D** ἀλλὰ τὸ τοῦ ἡπτονός τε καὶ ἄρχομένου οὐπό έαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευτῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ ὡμολόγησεν, "Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἔγω, οὐδὲ ἵατρὸς οὐδεὶς, καθ' ὅσον ἵατρός, τὸ τῷ ἵατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὡμολόγηται γὰρ δὲ ἀκριβῆς ἵατρὸς σωμάτων εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής. ἢ οὐχ ὡμολόγηται; Ξυνέφη. Οὔκον καὶ ὁ κυβερνήτης δὲ ἀκριβῆς ναυτῶν εἶναι ἄρχων **E** ἀλλ' οὐ ναύτης; Ὁμολόγηται. Οὐκ ἄρα δὲ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ ξυμφέρον σκέψεται τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ τε καὶ ἄρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγις. Οὔκον, ἦν δὲ ἔγω, ὁ Θρασύμαχε, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἄρχῃ, καθ' ὅσον ἄρχων ἔστιν, τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἄρχομένῳ καὶ φῶ ἀν αὐτὸς δημιουργῆς, καὶ πρὸς ἐκεῖνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἀλέγει καὶ ποιεῖ ἀποιεῖ ἄπαντα.

343 XVI. | Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἥμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι καταφανὲς ἦν, ὅτι δὲ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τούναντίον περιειστήκει, δὲ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, τίθη σοι ἔστιν; Τί δέ; ἦν δὲ ἔγω. οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; "Οτι τοί σε, ἔφη, κορυζώντα περιορᾶ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον, δις γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις. "Οτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δὲ ἔγω. "Οτι οἴει τοὺς ποιμένας **B** ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτοὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῶν, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας, οἵ ὡς ἀληθῶς

ἀρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἢ ὥσπερ ἂν τις πρὸς πρόβατα διατεθείη, καὶ ἄλλο τι σκοπεῦν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο ὅθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόρρω εἰ περὶ τε τοῦ **C** δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥστε ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη, ἢ δὲ ἀδικία τούναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν τε καὶ δικαίων, οἱ δ' ἄρχόμενοι ποιοῦσιν τὸ ἔκείνου ξυμφέρον κρείττονος ὄντος, καὶ εὑδαίμονα ἐκείνου ποιοῦσιν ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἔαυτοὺς δὲ οὐδὲ ὁπωστιοῦν. σκο-**D** πεῖσθαι δέ, ὡς εὐηθέστατε Σώκρατες, οὐτωσὶ χρή, ὅτι δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἀν ὁ τοιοῦτος τῷ τοιούτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἀν εὔροις ἐν τῇ διαλύσει τῆς κοινωνίας πλέον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ' ἔλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν τέ τινες εἰσφοραὶ ὧσιν, διὸ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἵσων πλέον εἰσφέρει, δοῦλος δὲ ἔλαττον, ὅταν τε λήψεις, δοῦλος δὲ πολλὰ **E** κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἄρχήν τινα ἄρχῃ ἐκάτερος, τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ μηδεμίᾳ ἄλλῃ ζημίᾳ, τά γε οἰκεῖα δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου μηδὲν ὠφελεῖσθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις ὁπεχθέσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μηδὲν ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ πάντα τούτων τάναντία ὑπάρχει. λέγω γὰρ ὅνπερ νῦν δὴ ἔλεγον, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. τοῦτον οὖν **344** σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὃσῳ μᾶλλον ξυμφέρει ἴδιᾳ αὐτῷ ἀδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾶστα μαθήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθης, ἢ τὸν μὲν ἀδικήσαντα εὑδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἀν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστιν δὲ

τοῦτο τυραννίς, ἢ οὐ κατὰ σμικρὸν τάλλοτρια καὶ λάθρᾳ καὶ βίᾳ¹ ἀφαιρεῖται, καὶ ἵερὰ καὶ ὅσια καὶ ἔδια καὶ δημόσια,
B ἀλλὰ ξυλλήβδην, ὃν ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ λάθῃ, ζημιοῦταί τε καὶ ὄνειδη ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ ἵερόσυνλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι καὶ ἀποστερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοιούτων κακουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὰν δέ τις πρὸς τοὺς τῶν πολιτῶν χρήμασιν καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος δουλώσηται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν δινομάτων εὑδαίμονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν
C ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἀν πύθωνται αὐτὸν τὴν ὅλην ἀδικίαν ἡδικηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἀδικα ἀλλὰ τὸ πάσχειν φοβούμενοι διειδίζουσιν οἱ διειδίζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὡς Σώκρατες, καὶ ἴσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώτερον καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἱκανῶς γιγνομένη, καὶ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ξυμφέρον τὸ δίκαιον τυγχάνει ὅν, τὸ δ' ἄδικον ἔαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρον.

D XVII. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῷ εἶχεν ἀπιέναι, ὥσπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὕτων ἀθρόουν καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἴασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ' ἡνάγκασαν ὑπομεῖναί τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λόγον. καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην τε καὶ εἰπον ^Ω Δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἶον ἐμβαλὼν λόγον ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει; ἢ σμικρὸν οἴει ἐπιχειρεῖν Ε πρᾶγμα διορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ βίου διαγωγὴν, ἢ ἀν διαγόμενος ἔκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῷη; Ἐγώ γὰρ οἶμαι, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως ἔχειν; "Εοικας, ἦν δ' ἔγώ, ἥτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χεῖροιν εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες δὲ σὺ φῆς εἰδέναι. ἀλλ', ὡς ὕαθέ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι·

¹ βιᾳ II: βιᾳ A.

ούτοι κακῶς σοι κείσεται, ὃ τι ἀν ἡμᾶς τοσούσδε ὅντας 345
εὐεργετήσης. ἐγὼ γάρ δή σοι λέγω τό γ' ἐμόν, ὅτι οὐ
πείθομαι οὐδὲ οἷμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον
εἶναι, οὐδὲ ἐὰν ἐὰν τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν
ἀλλαγῆσαι. ἀλλ', ω̄ γαθέ, ἔστω μὲν ἀδικος, δυνάσθω δὲ
ἀδικεῖν ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι· ὅμως ἐμέ γε
οὐ πείθει ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταῦτ'
οὖν καὶ ἔτερος ἵσως τις ἡμῶν πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ. Β
πεῖσον οὖν, ω̄ μακάριε, ίκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὁρθῶς βου-
λευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι.
Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γάρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ
πέπεισαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ
τὸν λόγον; Μὰ Δι', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρώτον
μέν, ἀλλὰ εἴπης, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῇ, φανερῶς
μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἔξαπάτα. νῦν δὲ ὁρᾶς, ω̄
Θρασύμαχε, ἔτι γάρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψώμεθα, ὅτι τὸν **C**
ώς ἀληθῶς ἰατρὸν τὸ πρώτον ὁριζόμενος τὸν ὡς ἀληθῶς
ποιμένα οὐκέτι φῶν δεῖν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ
ποιμαίνειν¹ οἵει αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμήν
ἐστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ'
ώσπερ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἐστιάσεσθαι, πρὸς
τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὡσπερ χρημα-
τιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δήπον ἄλλου **D**
τού μέλει ἢ, ἐφ' φ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον
ἐκποριεῖ· ἐπεὶ τά γε αὗτῆς, φστ' εἶναι βέλτιστη, ίκανῶς
δήπον ἐκπεπόρισται, ἔως γ' ἀν μηδὲν ἐνδέη τοῦ ποιμενικὴ
εἶναι· οὕτω δὲ φμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι ἡμῖν
ὅμοιογενῆν, πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδενὶ ἄλλῳ
τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ
θεραπευομένῳ, ἐν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιωτικῇ ἀρχῇ. σὺ δὲ **E**
τοὺς ἀρχοντας ἐν ταῖς πόλεσιν, τοὺς ἀληθῶς ἀρχοντας,
ἐκόντας οἵει ἀρχεῖν; Μὰ Δι' οὐκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα.

¹ ποιμαίνειν Π et γρ in marg. A²: πιαίνειν A.

XVIII. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας ἀρχὰς οὐκ ἔννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἔθέλει ἄρχειν ἐκών, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὡφελίαν ἐσομένην ἐκ 346 τοῦ ἄρχειν ἄλλὰ τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἰπέ· οὐχὶ ἔκάστην μέντοι φαμὲν ἔκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἐτέραν εἶναι, τῷ ἐτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὡς μακάριε, μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνον, ὥν τι καὶ περαίνωμεν. Ἀλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἐτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὡφελίαν ἔκάστη ἵδιαν τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν;
 Β αὗτη γὰρ αὐτῆς ἡ δύναμις. ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλῃ ἀκριβῶς διορίζειν, ὥσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐάν τις κυβερνῶν ὑγιὴς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρειν¹ αὐτῷ πλεῖν ἐν τῇ θαλάττῃ, ἔνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικὴν;
 Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικὴν, ἐὰν ὑγιαίνῃ τις μισθαριῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν
 Σ μισθαρητικήν, ἐὰν ἴώμενός τις μισθαριῇ; Οὐκ ἔφη.
 Οὐκοῦν τὴν γε ὡφελίαν ἔκάστης τῆς τέχνης ἵδιαν ὡμολογήσαμεν εἶναι; "Εστω, ἔφη. "Ηντινα ἄρα ὡφελίαν κοινῆ ὡφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον ὅτι κοινῆ τινὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι ἀπ' ἐκείνου ὡφελοῦνται.
 "Εοικεν, ἔφη. Φαμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνυμένόν τις ὡφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρῆσθαι τῇ μισθωτικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα
 Δ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τέχνης ἔκάστῳ αὕτη ἡ ὡφελία ἔστιν, ἡ τοῦ μισθοῦ λῆψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἡ δὲ μισθαρητικὴ μισθόν, καὶ ἡ μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἡ δὲ μισθαρητικὴ αὐτῇ ἐπομένη μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι οὕτως· τὸ αὐτῆς ἔκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὡφελεῖν ἐκεῖνο, ἔφ' ως τέτακται. ἐὰν δὲ μὴ

¹ ξυμφέρειν Ξ² γ: ξυμφέρον Α.

μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὁ τι ὡφελεῖται ὁ δημιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φανεται, ἔφη. Ἐάρ' οὖν οὐδὲ ὡφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. Εἰ Οὐκοῦν, ὡς Θρασύμαχε, τοῦτο ἥδη δῆλον, ὅτι οὐδεμίᾳ τέχνῃ οὐδὲ ἀρχῇ τὸ αὐτὴν ὡφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ', ὅπερ πάλαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει καὶ ἐπιτάττει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἥττονος ὅντος σκοποῦντα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. Διὰ δὴ ταῦτα ἔγωγε, ὡς φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἐκόντα ἄρχειν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα, ἀλλὰ μισθὸν αἴτεν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ | πράξειν 347 οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βελτίστον πράττει οὐδὲ ἐπιτάττει κατὰ τὴν τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ· ὃν¹ δὴ ἔνεκα, ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν ἄρχειν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμῆν, ἢ ζημίαν, ἐὰν μὴ ἄρχῃ.

XIX. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύκων. τοὺς μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γνωσκω· τὴν δὲ ζημίαν ἥντινα λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνῆκα. Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφη, οὐ ξυνιεῖς, δι' ὃν Β ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχειν. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον εἶναι δινεῖδος λέγεται τε καὶ ἔστιν; "Ἐγωγε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἔγώ, οὔτε χρημάτων ἔνεκα ἐθέλουσιν ἄρχειν οἱ ἀγαθοὶ οὔτε τιμῆς· οὔτε γὰρ φανερῶς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς ἔνεκα μισθὸν μισθωτοὶ βούλουνται κεκλῆσθαι, οὔτε λάθρᾳ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδὲ αὖ τιμῆς ἔνεκα· οὐ γάρ εἰσι φιλότιμοι. δεῖ δὴ² αὐτοῖς ἀνάγκην Κ προσέειναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέλειν ἄρχειν· ὅθεν κινδυνεύει τὸ ἐκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἰέναι ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν αἰσχρὸν νενομίσθαι. τῆς δὲ ζημίας μεγίστη τὸ ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐθέλῃ ἄρχειν·

¹ ὃν φ. A.

² δὴ Π: δὲ A.

ἥν δείσαντές μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρχωσιν, οἱ ἐπιεικῆς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ ὡς ἐπὶ ἀγαθόν τι ἴόντες οὐδὲ ὡς εὐπαθήσοντες ἐν αὐτῷ, ἀλλ’ ὡς **D** ἐπ’ ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίστιν ἐπιτρέψαι οὐδὲ ὁμοίοις. ἐπεὶ κινδυνεύει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ γένοιτο, περιμάχητον ἀν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥσπερ νῦν τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθ’ ἀν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ δύντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ ἔντονος σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἄρχομένῳ ὥστε πᾶς ἀν ὁ γιγνώσκων τὸ ὡφελεῖσθαι μᾶλλον ἔλοιπο ὑπ’ ἄλλου ἢ ἄλλον ὡφελῶν πράγματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῆ συγχωρῶ **E** Θρασυμάχῳ, ὡς τὸ δίκαιον ἐστιν τὸ τοῦ κρείττονος ἔντονος σκοπεῖρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαῦθις σκεψόμεθα· πολὺ δέ μοι δοκεῖ μεῖζον εἶναι, δὲ νῦν λέγει Θρασύμαχος, τὸν τοῦ ἀδίκου βίου φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου. σὺ οὖν ποτέρως, ἦν δ’ ἔγώ, ὁ Γλαύκων, αἵρει καὶ πότερον ἀληθεστέρως¹ δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου ἔγωγε, ἔφη, λυσιτελέστερον βίου εἶναι. "Ηκουσας, ἦν δ’ ἔγώ,
348 | ὅσα ἄρτι Θρασύμαχος ἀγαθὰ διῆλθε τῷ τοῦ ἀδίκου;
"Ηκουσα, ἔφη, ἀλλ’ οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πείθωμεν, ἀν δυνώμεθά πη ἔξενρεῖν, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγει; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἢ δ’ ὅς. "Αν μὲν τοίνυν, ἦν δ’ ἔγώ, ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον, ὅσα αὐτὸν ἀγαθὰ ἔχει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ αὐθις οὗτος, καὶ ἄλλον ἡμένι, ἀριθμεῖν δεήσει τάγαθὰ καὶ μετρεῖν ὅσα
B ἐκάτεροι ἐν ἐκατέρῳ λέγομεν, καὶ ἡδη δικαστῶν τινῶν τῶν διακρινούντων δεησόμεθα· ἀν δὲ ὥσπερ ἄρτι ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλήλους σκοπῶμεν, ἀμα αὐτοὶ τε δικασταὶ καὶ ρήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. "Οποτέρως οὖν σοι, ἦν δ’ ἔγώ, ἀρέσκει. Οὔτως, ἔφη.

XX. "Ιθι δή, ἦν δ’ ἔγώ, ὁ Θρασύμαχε, ἀπόκριναι ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς· τὴν τελέαν ἀδικίαν τελέας οὕσης δικαιο-

¹ ἀληθεστέρως F v: ὡς ἀληθεστέρως A.

σύνης λυσιτελεστέραν φῆς εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν καὶ φημί,
ἔφη, καὶ δι' ἄ, εἴρηκα. Φέρε δὴ τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν **C**
πῶς λέγεις; τὸ μὲν που ἀρετὴν αὐτοῦ καλεῖς, τὸ δὲ κα-
κίαν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετὴν,
τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκός γ', ἔφη, ω̄ ἥδιστε, ἐπειδὴ
καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δ' οὐ.
Αλλὰ τί μῆν; Τούναντίσν, η̄ δ' ὅς. **H** τὴν δικαιοσύνην
κακίαν; Οὔκ, ἀλλὰ πάνυ γενναλαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδικίαν **D**
ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὔκ, ἀλλ' εὐβουλίαν, ἔφη. **H**
καὶ φρόνιμοί σοι, ω̄ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀγαθοὶ
οἱ ἀδικοὶ; Οὐ γε τελέως, ἔφη, οἰοί τε ἀδικεῖν, πόλεις τε
καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι. σὺ
δὲ οἵει με ἵσως τοὺς τὰ βαλλάντια ἀποτέμνοντας λέγειν.
λυσιτελεῖν μὲν οὖν, η̄ δ' ὅς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάνπερ
λανθάνῃ· ἔστι δὲ οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ' ἂ νῦν δὴ ἔλεγον.
Τοῦτο μέντοι, ἔφην, οὐκ ἀγνοῶ ὃ τι βούλει λέγειν· ἀλλὰ **E**
τόδε ἔθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῇς καὶ σοφίᾳς τίθης μέρει τὴν
ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. **A**λλὰ
πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, η̄ δ' ἐγώ, ἥδη στερεώτερον,
ω̄ ἔταῖρε, καὶ σύκετι ῥάδιον¹ ἔχειν ὃ τί τις εἴπη. εἰ γὰρ
λυσιτελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι η̄
αἰσχρὸν αὐτὸν ὡμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἴχομεν
ἄν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δῆλος εἰ
ὅτι φήσεις αὐτὸν καὶ καλὸν καὶ ἴσχυρὸν εἶναι καὶ τāλλα
αὐτῷ πάντα προσθήσεις, | ἀ ήμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμεν, 349
ἐπειδὴ γε καὶ ἐν ἀρετῇ αὐτὸν καὶ σοφίᾳ ἐτόλμησας θεῖναι.
Ἀληθέστατα, ἔφη, μαντεύει. **A**λλ' οὐ μέντοι, η̄ δ' ἐγώ,
ἀποκυνητέον γε τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν σκοπούμενον, ἔως ἄν
σε ὑπολαμβάνω λέγειν ἅπερ διανοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ,
ω̄ Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δο-
κοῦντα περὶ τῆς ἀληθείας² λέγειν. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο
διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ' οὐ τὸν λόγον ἐλέγ-

¹ ῥάδιον F v: ῥάον A.² ἀληθείας A: ἀδικίας coniecit H. Wolf.

Β χεις; Οὐδέν, ἥν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τόδε μοι πειρῶ ἔτι πρὸς τούτοις ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι ἀν ἐθέλειν πλέον ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἀν ἥν ἀστεῖος, ὥσπερ νῦν, καὶ εὐήθης. Τί δέ; τῆς δικαίας πράξεως; Οὐδὲ τῆς <πράξεως τῆς¹> δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῦ ἀν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῦτο δίκαιον εἶναι, ἢ οὐκ ἀν ἡγοῦτο δίκαιον; 'Ηγοῦτ' ἄν, ἢ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῦ, ἀλλ' οὐκ ἀν δύναιτο. 'Αλλ' οὐ τοῦτο, ἥν δ' ἐγώ, Σ ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῦ πλέον ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; 'Αλλ' οὔτως, ἔφη, ἔχει. Τί δὲ δὴ ὁ ἀδικος; ἄρα ἀξιοῦ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλέον ἔχειν ἀξιοῦ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἀδικος πλεονεκτήσει καὶ ἀμιλλήσεται ὡς ἀπάντων πλεῖστον αὐτὸς λάβῃ; "Εστι ταῦτα.

XXI. "Ωδε δὴ λέγωμεν, ἔφην· ὁ δίκαιος τοῦ μὲν ὅμοίου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἀδικος τοῦ τε Δ ὅμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. "Αριστα, ἔφη, εἴρηκας. "Εστιν δέ γε, ἔφην, φρόνιμός τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἀδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερα. Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὖ. Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἀδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικεν; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦτος ὧν καὶ ἔοικέναι τοῖς τοιούτοις, ὁ δὲ μὴ ἔοικέναι; Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἔστιν ἐκάτερος αὐτῶν οἰσπερ ἔοικεν. 'Αλλὰ τί μέλλει; ἔφη. Εἰεν, ω Θρασύμαχε· μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἐτερον Ε δὲ ἀμουσον; "Εγωγε. Πότερον φρόνιμον καὶ πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μουσικὸν δήπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἀμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν καὶ ἄπερ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἂ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δὲ ἱατρικόν; οὐχ οὔτως; Οὔτως. Δοκεῖ ἀν οὖν τίς σοι, ω ἀριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἀρμοτόμενος λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλέον ἔχειν;

¹ πράξεως τῆς nos: om. codd.

Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ ἰατρικός; | ἐν τῇ ἐδωδῆ ἢ πόσει ἔθέλειν ἄν τι ἰατρικοῦ 350 πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μή ἰατρικοῦ δέ; Ναι. Περὶ πάσης δὲ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ ἀνεπιστημοσύνης, εἴ τίς σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὁστισοῦν πλείω ἄν ἔθέλειν αἱρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστήμων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταῦτὰ τῷ ὁμοίῳ ἔαντῳ εἰς τὴν αὐτὴν πρᾶξιν. Ἄλλ' ἵσως, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτο γε οὕτως ἔχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσειν ἄν, ὁμοίως δὲ ἀνεπιστήμονος; Ἰσως. B Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός; Φημί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἔθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἔναντίου. "Εοικεν, ἔφη. Ὁ δὲ κακός τε καὶ ἀμαθής τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἔναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ω̄ Θρασύμαχε, ἢν δ' ἐγώ, δὲ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ; η οὐχ οὕτως ἔλεγες; "Εγωγε, ἔφη. Ὁ δέ γε δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; C Ναί. "Εοικεν ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, δὲ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ, δὲ ἄδικος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει. Ἄλλὰ μὴν ώμολογοῦμεν, ω̄ γε ὅμοιος ἐκάτερος εἴη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. "Ωμολογοῦμεν γάρ. Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὥν ἀγαθός τε καὶ σοφός, δὲ ἄδικος ἀμαθής τε καὶ κακός.

XXII. Ὁ δὲ Θρασύμαχος ώμολόγησε μὲν πάντα ταῦτα, οὐχ ως ἐγὼ νῦν ρἀδίως λέγω, ἀλλ ἐλκόμενος καὶ D μόγις, μετὰ ἴδρωτος θαυμαστοῦ δσου, ἄτε καὶ θέρους δύτος. τότε καὶ εἶδον ἐγώ, πρότερον δὲ οὕπω, Θρασύμαχον ἐρυθριῶντα. ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἄδικίαν κακίαν τε καὶ ἀμαθίαν, Εἰεν, ἢν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω κείσθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἴσχυρὸν εἶναι τὴν ἄδικίαν· η οὐ μέμνησαι, ω̄ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ ἔμοιγε

οὐδὲ ἀ νῦν λέγεις ἀρέσκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. εἰ
Ε οὖν λέγοιμι, εὖ οἶδ' ὅτι δημηγορεῖν ἄν με φαιῆς· ἡ οὖν
 ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἢ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα.
 ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς γραυσὶν ταῖς τοὺς μύθους λεγού-
 σαις, εἴεν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μη-
 δαμῶς, ἦν δὲ ἐγώ, παρά γε τὴν σαυτοῦ δόξαν. "Ωστε σοι,
 ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδήπερ οὐκ ἔάς λέγειν. καίτοι τί ἄλλο
 βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δὲ ἐγώ, ἀλλ' εἰπερ τοῦτο
 ποιήσεις, ποίει. ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα δή. Τοῦτο
 351 τούνυν ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι, ἵνα καὶ ἔξῆς διασκεψώμεθα | τὸν
 λόγον, ὅποιόν τι τυγχάνει ὃν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν.
 ἐλέχθη γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἴσχυρότερον εἴη
 ἀδικία δικαιοσύνης· νῦν δέ γ', ἔφην, εἴπερ σοφία τε καὶ
 ἀρετή ἐστιν δικαιοσύνη, ῥᾳδίως, οἷμαι, φανήσεται καὶ
 ἴσχυρότερον ἀδικίας, ἐπειδήπερ ἐστὶν ἀμαθία ἡ ἀδικία.
 οὐδεὶς ἀν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν. ἀλλ' οὐ τι οὕτως
 ἀπλῶς, ω̄ Θρασύμαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῇδε πῃ
Β σκέψασθαι· πόλιν φαίης ἀν ἀδικον εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις
 ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι ἀδίκως καὶ καταδεδουλώσθαι, πολ-
 λὰς δὲ καὶ ὑφ' ἑαυτῇ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γάρ οὐκ;
 ἔφη· καὶ τοῦτο γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώ-
 τατα οὐσα ἀδικος. Μανθάνω, ἔφην· ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ
 λόγος. ἀλλὰ τόδε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ· πότερον ἡ κρείττων
 γιγνομένη πόλις πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν
 ταύτην ἔξει, ἡ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μέν,
C ἔφη, ω̄ς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει, ἡ δικαιοσύνη σοφία, μετὰ
 δικαιοσύνης· εἰ δὲ ω̄ς ἐγὼ ἔλεγον, μετὰ ἀδικίας. Πάνυ
 ἄγαμαι, ἦν δὲ ἐγώ, ω̄ Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον
 καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνει πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ,
 ἔφη, χαρίζομαι.

XXIII. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τόδε μοι
 χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἀν ἡ πόλιν ἡ στρατόπεδον ἡ
 ληστὰς ἡ κλέπτας ἡ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι

ἔρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ηδὸς. Τί δὲ εἰ μὴ ἀδικοῦεν; οὐ μᾶλλον; **D** Ήάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ω Θρασύμαχε, ηδὶ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ηδὲ δικαιοσύνη ὄμόνοιαν καὶ φιλίαν· ηδὶ γάρ; "Εστω, ηδὸς, ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι¹. 'Αλλ' εὖ γε σὺ ποιῶν, ω ἀριστε. τόδε δέ μοι λέγε. ἀρά εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μῆσος ἐμποιεῖν ὅπου ἀν ἐνῇ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγυηνομένη μισεῖν ποιήσει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἴραι κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἀν **E** ἐν δυοῖν ἐγγέιηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσιν καὶ ἔχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; "Εσονται, ἔφη. 'Εὰν δὲ δή, ω θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγέιηται ἀδικία μῶν μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν, ηδὶ οὐδὲν ἥττον ἔξει; Μηδὲν ἥττον ἔχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἶαν, φῶ ἀν ἐγγέιηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γέρει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὁτιοῦν, πρῶτον μὲν ἀδύνατον | αὐτὸν ποιεῖν² πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιά- 352 ζειν καὶ διαφέρεσθαι, εἴτι δὲ ἔχθρὸν εἴραι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὔτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἐνὶ δή, οἷμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ πέφυκεν ἔργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ὅμονοοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἔχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις. ηδὶ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσίν, ω φίλε, καὶ οἱ θεοί; "Εστων, ἔφη. **B** Καὶ θεοῖς ἄρα ἔχθρὸς ἔσται ὁ ἀδικος, ω Θρασύμαχε, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐωχοῦ τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. "Ιθι δή, ηδὸς ἐγώ, καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀποκρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ

¹ διαφέρωμαι Π: διαφέρωμεν Α.

² ποιεῖν Π: ποιεῖ Α.

δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλήλων οἷοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὓς φαμεν ἐρρωμένως πώποτέ τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πρᾶξαι ἄδικος ὅντας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν· οὐ γὰρ ἀν ἀπείχοντο ἀλλήλων κομιδῇ ὅντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐνήν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἢ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ' οὓς ἥσαν ἀμα ἄδικεν, δι' ἣν ἔπραξαν ἢ ἔπραξαν, ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικίᾳ ἡμιμόχθηροι ὅντες, ἐπεὶ οἵ γε παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶν καὶ πράττειν **D** ἄδυνατοι· ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ' οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἀμεινον ζώσιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροι εἰσιν, ὅπερ τὸ ὕστερον προύθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὡς γέ μοι¹ δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δ' ἔτι² βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅντινα τρόπου χρὴ ξῆν. Σκόπει δή, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἔγω. καί μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι **E** ἵππου ἔργον; "Εμοιγε. **Aρ'** οὖν τοῦτο ἀν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὄτουοῦν ἔργον, δὲ ἀν ἦ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῆ τις ἦ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. **'Αλλ'** ὀδε· **'ἔσθ'** ὅτῳ ἀν ἄλλῳ ἴδοις ἦ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ ἦ ωσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἀν ταῦτα τούτων φαῖ-
353 μεν³ ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; | μαχαίρᾳ ἀν⁴ ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὐ; **'Αλλ'** οὐδενί γ' ἀν, οἴμαι, οὕτω καλῶς, ώς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τοῦτο ἔργασθέντι. **'Αληθῆ.** **'Αρ'** οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν.

XXIV. Νῦν δή, οἴμαι, ἀμεινον ἀν μάθοις δὲ ἄρτι ἡρώτων, πυνθανόμενος εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον, δὲ ἀν ἦ μόνον τι ἦ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται.

¹ ὡς γε μοι (sic) Π: ὥστε μοι A¹: ως γ' ἐμοὶ corr. A².

² δ' ἔτι Ξ q: δέ τι A. ³ φαίμεν Stephanus: φαμὲν A.

⁴ ἀν F v cum Stobaeo (Flor. 9. 63): om. A

’Αλλ’, ἔφη, μανθάνω τε καί μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου πρώγματος ἔργον εἶναι. Εἰεν, ἦν δὲ ἐγώ· οὐκοῦν καὶ Β ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, φίπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; Ἰωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὁφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; "Εστιν. Ἀρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὁφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετή. Τί δέ; ὥτων ἦν τι ἔργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετή; Καὶ ἀρετή. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω; Οὕτω. "Εχε δὴ· ἀρ' ἂν ποτε δύματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν Σ ἀρετήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἀν; ἔφη· τυφλότητα γάρ ἵσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὅψεως. "Ητις, ἦν δὲ ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετή· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὑν ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτο γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὥτα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τὰλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; "Εμοιγε δοκεῖ. "Ιθι Δ δή, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστιν τι ἔργον, ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων οὐδέ ἀν ἐνὶ πράξαις; οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἀρχειν καὶ βουλεύεσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ ἡ ψυχὴ δικαίως ἀν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνου¹ εἶναι; Οὐδενὶ ἄλλῳ. Τί δὲ αὐτὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετήν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἀρ' Ε οὖν ποτέ, ὡ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αἵτης ἔργα εὑν ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἡ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη ἄρα κακῆ ψυχῆ κακῶς ἀρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὑν πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ἀρετήν γε συνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὑν βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἀδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. | Ἀλλὰ 354

¹ ἐκείνου Ξ q: ἐκείνης Α.

μὴν ὁ γε εὑ̄ ζῶν μακάριος τε καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ μὴ τάναντία. Πῶς γὰρ οὖ; 'Ο μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ δ' ἀδικος ἄθλιος. "Εστων, ἔφη. 'Αλλὰ μὴν ἄθλιόν γε εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὖ; Οὐδέποτ' ἄρα, ὡς μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. Ταῦτα δή σοι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, εἰστιάσθω ἐν τοῖς Βεινδιδείοις. 'Τπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε, ἐπειδὴ μοι πρᾶος ἐγένουν καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ
 Β μέντοι καλῶς γε εἰστίαμαι, δι' ἐμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥσπερ οἱ λίχνοι τοῦ ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἀρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγώ μοι¹ δοκῶ οὕτω, πρὶν δ τὸ πρώτον ἐσκοποῦμεν εὔρειν, τὸ δίκαιον ὃ τί ποτ' ἐστίν, ἀφέμενος ἐκείνους ὅρμῆσαι ἐπὶ τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶν καὶ ἀμαθία εἴτε σοφία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπεσόντος αὐτῷ ὑστερον λόγου, ὅτι λυσιτελέστερον ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι
 Κ νυνὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέναι· ὅπότε γὰρ τὸ δίκαιον μὴ οἶδα ὃ ἐστιν, σχολῆ ἐσομαι εἴτε ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὖ, καὶ πότερον ὁ ἔχων αὐτὸν οὐκ εὐδαίμων ἐστὶν ἡ εὐδαίμων.

Τέλος πολιτείας Α'.

¹ ἐγώ μοι Θεοῦ: ἐγώμαι Α.

B.

I. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν φίμην λόγου ἀπηλλά- 357
χθαι· τὸ δ' ἦν ἄρα, ώς ἔοικε, προοίμιον. ὁ γὰρ Γλαύκων
ἀεὶ τε ἀνδρειότατος ὥν τυγχάνει πρὸς ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ
τότε τοῦ Θρασυμάχου τὴν ἀπόρρησιν οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ'
ἔφη ^ΩΣώκρατες, πότερον ἡμᾶς βούλει δοκεῖν πεπεικέναι,
ἢ ὡς ἀληθῶς πεῖσαι ὅτι παντὶ τρόπῳ ἀμεινόν ἐστιν Β
δίκαιον εἶναι ἢ ἀδικον; Ὡς ἀληθῶς, εἶπον, ἔγωγ' ἀν
έλοιμην, εὶς ἐπ' ἐμοὶ εἴη. Οὐ τοίνυν, ἔφη, ποιεῖς δὲ βούλει.
λέγε τάρ μοι· ἀρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν, δὲ
δεξαίμεθ' ἀν ἔχειν οὐ τῷν ἀποβαινόντων ἐφιέμενοι, ἀλλ'
αὐτὸν αὐτοῦ ἔνεκα ἀσπαζόμενοι; οἷον τὸ χαίρειν καὶ αἱ
ἡδοναὶ ὅσαι ἀβλαβεῖς καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον διὰ
ταῦτα γίγνεται ἄλλο ἢ χαίρειν ἔχοντα. Ἔμοιγε, ἦν δ'
ἔγώ, δοκεῖ τι εἶναι τοιοῦτον. Τί δέ; δὲ αὐτό τε αὐτοῦ Σ
χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῷν ἀπ' αὐτοῦ γυγνομένων; οἷον αὖ
τὸ φρονεῖν καὶ τὸ ὄραν καὶ τὸ ὑγιαίνειν· τὰ γὰρ τοιαῦτά
που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Ναί, εἶπον. Τρίτον δὲ
ὅρᾶς τι, ἔφη, εἶδος ἀγαθοῦ, ἐν φέτῳ τῷ γυμνάζεσθαι καὶ τὸ
κάμινοντα ἱατρεύεσθαι καὶ ἱατρευσίς τε καὶ ὁ ἄλλος
χρηματισμός; ταῦτα γὰρ ἐπίπονα φαῖμεν ἄν, ὡφελεῖν δὲ
ἡμᾶς, καὶ αὐτὰ μὲν ἔαυτῶν ἔνεκα οὐκ ἀν δεξαίμεθα ἔχειν, Ι
τῷν δὲ μισθῶν τε χάριν καὶ τῷν ἄλλων ὅσα γίγνεται ἀπ'
αὐτῶν. Ἔστιν γὰρ οὖν, ἔφην, καὶ τούτο τρίτον. ἀλλὰ τί
δή; Ἐν ποίῳ, ἔφη, τούτων τὴν δικαιοσύνην τίθης; Ἐγὼ

358 μὲν οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῷ καλλίστῳ, ὃ καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι. Οὐ τοίνυν δοκεῖ, ἔφη, τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῦ ἐπιπόνου εἴδους, ὃ μισθῶν θ' ἔνεκα καὶ εὐδοκιμήσεων διὰ δόξαν¹ ἐπιτηδευτέον, αὐτὸν δὲ δι' αὐτὸν φευκτέον ως ὃν χαλεπόν.

II. Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ, δτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπὸ Θρασυμάχου ως τοιούτον ὃν ψέγεται, ἀδικίᾳ δ' ἐπαινεῖται². Β ἀλλ' ἐγώ τις, ως ἔοικε, δυσμαθῆς. "Ιθι δή, ἔφη, ἀκουσον καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι ταῦτα δοκῇ. Θρασύμαχος γάρ μοι φαίνεται πρωτίτερον τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥσπερ ὅφις κηληθῆναι, ἐμοὶ δὲ οὕπω κατὰ νοῦν ἡ ἀπόδειξις γέγονεν περὶ ἑκατέρου· ἐπιθυμῶ γάρ ἀκοῦσαι τί τ' ἔστιν ἑκάτερον καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ μισθοὺς καὶ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἔᾶσαι χαίρειν. οὔτωσὶ οὖν ποιήσω, ἐὰν καὶ σοὶ δοκῇ ἐπανα-
C νεάσομαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ δικαιοσύνην οἶνον εἶναι φασιν καὶ ὅθεν γεγονέναι· δεύτερον δὲ ὅτι πάντες αὐτὸν οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀκούντες ἐπιτηδεύοντιν ως ἀναγκαῖον ἀλλ' οὐχ ως ἀγαθόν· τρίτον δὲ ὅτι εἰκότως αὐτὸν δρῶσι· πολὺ γάρ ἀμείνων ἄρα ὁ τοῦ ἀδίκου ἡ ὁ τοῦ δικαίου βίος, ως λέγουσιν. ἐπεὶ ἔμοιγε, ωΣώκρατες, οὕτι δοκεῖ οὕτως· ἀπορῶ μέντοι διατεθρυλημένος τὰ ώτα, ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἀλλων, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς
D δικαιοσύνης λόγον, ως ἄμεινον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκήκοα ως βούλομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐγκωμιαζόμενον ἀκοῦσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἀν σοῦ πυθέσθαι· διὸ κατατείνας ἐρῶ τὸν ἀδικον βίον ἐπαινῶν, εἰπὼν δὲ ἐνδείξομαι σοι, διὸ τρόπον αὐτὸν βούλομαι καὶ σοῦ ἀκούντεν ἀδικιαν μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὅρα, εἴ σοι βουλομένῳ ἡ λέγω. Πάντων μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ.

¹ διὰ δόξαν codd.: seclusit Herwerden. Cf. 363 A.
ἐπαινεῖται Π: om. A.

² ἀδικίᾳ δ'

περὶ γὰρ τίνος ἀν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χαίροι Ε λέγων καὶ ἀκοίων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὁ πρῶτον ἔφην ἐρεῖν, περὶ τούτου ἄκουε, οἶόν τέ τι¹ καὶ ὅθεν γέγονε δικαιοσύνη.

Πεφυκέναι γὰρ δή φασιν τὸ μὲν ἀδικεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέον δὲ κακῷ ὑπερβάλλειν τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀγαθῷ τὸ ἀδικεῖν, ὥστ' ἐπειδὰν ἀλλήλους ἀδικῶσι τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων γεύωνται, τοῖς μὴ δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν | τὸ δὲ αἴρειν, δοκεῖν² 359 λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι ἀλλήλοις μήτ' ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι· καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ ξυνθήκας αὐτῶν, καὶ ὀιομάσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα νόμιμόν τε καὶ δίκαιον· καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὖσαν τοῦ μὲν ἀρίστου ὅντος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῷ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν ἀδικούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ἦ· τὸ δὲ δίκαιον ἐν μέσῳ ὃν τούτων ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, Β ἀλλ' ὡς ἀρρωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν δυνάμενον αὐτὸ ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδὲ ἀν ἐνί ποτε ξυνθέσθαι τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι γὰρ ἄν. ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις δικαιοσύνης, ω Σώκρατες, αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε, τοιαῦτα, ὡς ὁ λόγος.

III. ‘Ως δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμίᾳ τοῦ ἀδικεῖν ἀκούοντες αὐτὸ ἐπιτηδεύοντι, μάλιστ’ ἀν αἰσθοίμεθα, εἰ τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἐκατέρῳ C ποιεῖν ὃ τι ἀν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἰτ’ ἐπακολουθήσαιμεν θεώμενοι, ποῦ ἡ ἐπιθυμία ἐκάτερον ἄξει. ἐπ’ αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἀν τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ εἰς ταύτων ἰόντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις διώκειν πεφυκεν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δέ βίᾳ παράγεται ἐπὶ

¹ οἶόν τέ τι πος: τι δν τε Α: τι οἶόν τε Π: τι οἶονται γ.   ² δοκεῖν
Ast: δοκεῖ codd.

τὴν τοῦ ἵσου τιμήν. εἰη δ' ἀν ἡ ἐξουσία ἦν λέγω τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο ὅλαν ποτέ φασιν δύναμιν τῷ¹ Δ Γύγου τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ, γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι, ὅμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ῥαγῆναι τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ἥ ἔνεμεν· ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι· καὶ ἴδεν ἄλλα τε δὴ μυθολογοῦσιν θαυμαστὰ καὶ ἄππον χαλκοῦν κοῖλον, θυρίδας ἔχοντα, καθ' ἃς ἐγκύψαντα ἴδεν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαίνεσθαι, μείζω ἥ κατ' ἄνθρωπον· τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν² Ε οὐδέν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν³ περιελόμενον ἐκβῆναι. συλλόγον δὲ γενομένου τοῦς ποιμέσιν εἰωθότος, ἵν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ ποίμνια, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον. καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην τοῦ δακτυλίου περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἴσω τῆς 360 χειρός. τούτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα φανερὸν γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου, εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω ξυμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλῳ γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δήλῳ. αἰσθόμενον δὲ εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα· Β ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναικα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἄρχην κατασχεῖν. εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίω γενοίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἀν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὃς ἂν μείνειεν ἐν

¹ Sic codd.: αν τῷ <Γύγη, τῷ>? Cf. 612 B.² ἔχειν II : om. A.³ δακτύλιον δν codd.: δακτύλιον Jackson.

τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἅπτεσθαι, ἔξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὃ τι βούλοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγένης γνεσθαι ὅτῳ βούλοιτο, καὶ ἀποκτεινύναι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὖστινας βούλοιτο, καὶ τἄλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἵσθεον ὅντα. οὗτος δὲ δρῶν οὐδὲν ἀν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιοῦ, ἀλλ’ ἐπὶ ταῦτὴν ἰοιεν ἀμφότεροι. καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον ἀν φαίνεται, ὅτι οὐδεὶς ἐκῶν δίκαιος ἀλλ’ ἀναγκαζόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἴδιᾳ ὅντος, ἐπεὶ ὅπου γ’ ἀν οἴηται ἔκαστος οἱός τε ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. λυσιτελεῖν γάρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἴδιᾳ τὴν Δ ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὡς φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἔξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδέν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἀν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῦν δ’ ἀν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἔξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὔτω.

IV. Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τὸν βίου πέρι ὥν λέγομεν, Ε ἐὰν διαστησώμεθα τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, οἵοι τ’ ἐσόμεθα κρῦναι ὄρθως· εἰ δὲ μή, οὕ. τις¹ οὖν δὴ ἡ διάστασις; ἢδε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τέλεον ἔκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ² ἐπιτήδευμα τιθῶμεν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ ἀδικος ὥσπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιείτω· οἷον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἱατρὸς τά τε ἀδύνατα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ δυνατὰ διαισθάνεται, καὶ | τοῖς μὲν 361 ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἐξ· ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πη σφαλῇ, ἵκανός ἐπανορθοῦσθαι· οὔτω καὶ ὁ ἀδικος ἐπιχειρῶν ὄρθως τοῖς ἀδικήμασιν λανθανέτω, εἰ μέλλει σφόδρα ἀδικος εἶναι· τὸν ἀλισκόμενον δὲ φαῦλον ἡγητέον· ἐσχάτη γάρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὅντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως

¹ τις II: τι A.

² ἑαυτοῦ II: ἑαυτῷ A.

ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ᾽ ἔατέον τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα τὴν μεγίστην δόξαν αὐτῷ
Β παρεσκευακέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληται τι, ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι, λέγειν τε ἱκανῷ ὅντι πρὸς τὸ πείθειν, ἐάν τι μηνύηται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι, ὅσα ἀν βίας δέηται, διά τε ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιούτον θέντες τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ιστῶμεν τῷ λόγῳ, ἀνδρα ἀπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' Αἰσχύλον οὐ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει
C δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἀδηλον οὖν εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἔνεκα τοιούτος εἴη¹. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἔχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα ἢ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ'² αὐτῆς
D γιγνομένων· ἀλλὰ ἔστω³ ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἀδικος διὰ βίου, ὃν δὲ δίκαιος, ἵνα ἀμφότεροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνωνται ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος.

V. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε Γλαύκων, ώς ἐρρωμένως ἔκάτερον ὥσπερ ἀνδριάντα εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῦν ἀνδροῖν. ‘Ως μάλιστ’, ἔφη, δύναμαι. ὅντοιν δὲ τοιούτοιν, οὐδὲν ἔτι, ώς ἐγῷμαι, χαλεπὸν ἐπεξελθεῖν τῷ λόγῳ, οἷος ἔκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν· καὶ δὴ κανὸν ἀγροκοτέρως λέγηται, μὴ ἐμὲ οἴου λέγειν, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν. ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷφθαλμῷ, τελευτῶν
 362 | πάντα κακὰ παθῶν ἀνασχινδυλευθήσεται καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν· τὸ δὲ τοῦ

¹ εἴη codd.: seclusit Madvig.

² ἀπ' Eusebius: ὑπ' ἄλλοι. Cf. 366 ε.

³ ἔστω Vind. D Flor. V: ἔτω A¹.

Λισχύλου πολὺ ἥν ἄρα ὁρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ ἀδίκου. τῷ δὲ γάρ φήσουσι τὸν ἀδίκον, ἢτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀληθείας ἔχόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἀδίκον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν,

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
ἔξ ης τὰ κεδνὰ βλαστάνει βούλεύματα,

B

πρῶτον μὲν ἄρχειν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμεῖν ὅποθεν ἀν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἀν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἀν ἐθέλῃ, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὡφελεῖσθαι κερδαίνοντα τῷ μὴ δυσχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν· εἰς ἀγῶνας τοίνυν ἰόντα καὶ ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ περιγέγραπται καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἔχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλουτεῖν καὶ τούς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἔχθρους βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα οἰκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἀν βούληται, ὥστε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προσήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὡς Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

VI. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ μὲν ἐν νῷ **D** τιχόν τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὐ τί που οἴει, ἔφη¹, ὡς Σώκρατες, ικανῶς εἰρῆσθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἀλλὰ τί μήν; εἶπον. Λύτο, ἢ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται ὁ μάλιστα ἔδει ρηθῆναι. Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, τὸ λεγόμενον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη· ὥστε καὶ σύ, εἴ τι ὅδε ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ικανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ρηθέντα καταπαλαῖσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι βοηθεῖν δικαιοσύνη. Καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, ἀλλ' ἔτι καὶ τάδε **E** ἄκουε· δεῦ γάρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους

¹ ἔφη II: om. A.

ων ὅδε εἶπεν, οἱ δικαιοσύνην μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἵν' ἦ σαφέστερον ὃ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δέ που καὶ παρακελεύονται πατέρες τε ὑέσιν καὶ πάντες οἱ τινῶν κηδόμενοι, ὡς χρὴ δίκαιον
 363 | εἶναι, οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαὶ τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι, ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν. ὅντα τῷ δικαίῳ. ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσιν· τὰς γάρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἀφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθὰ τοῖς ὁσίοις, ἃ φασὶ θεοὺς διδόναι, ὥσπερ ὁ γενναῖος
Β 'Ησιοδός τε καὶ "Ομηρός φασιν, ὃ μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικαίοις τοὺς θεοὺς ποιεῖν

ἄκρας μέν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας.

εἰροπόκοι δ' ὅιες, φησίν, μαλλοῖς καταβεβρίθασι, καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἔχόμενα· παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἔτερος· ὥστε τεν γάρ φησιν

C η βασιλῆος ἀμύμονος, δστε θεουδῆς εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθησι δὲ δένδρεα καρπῷ, τίκτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθῦς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τάγαθὰ καὶ ὃ ὑὸς αὐτοῦ παρὰ θεῶν διδόασιν τοῖς δικαίοις· εἰς "Αἰδου γὰρ ἀγάγοντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν Δ ὁσίων κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσιν τὸν ἄπαντα χρόνον ἥδη διάγειν μεθύοντας, ἡγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον· οἱ δὲ ἔτι τούτων μακροτέρους ἀποτίνουσιν¹ μισθοὺς παρὰ θεῶν· παιᾶς γὰρ παῖδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ ὁσίου καὶ εὐόρκου· ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσιν

¹ ἀποτίνουσιν q: ἀποτίνουσιν A.

δικαιοσύνην· τοὺς δὲ ἀνυσίους αὐτοὺς καὶ ἀδίκους εἰς πηλόν τινα κατερύπτουσιν ἐν "Αἰδου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ ἀναγκάζουσι φέρειν, ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγοντες, Ε ἅπερ Γλαύκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδίκων διῆλθε τιμωρήματα, ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγουσιν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος οὗτος ἔκατέρων.

VII. Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὃ Σώκρατες, ἄλλο αὖτις λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας ἴδιᾳ τε λεγόμενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν. | πάντες γάρ ἐξ ἑνὸς στόματος 364 ὑμνοῦσιν, ὡς καλὸν μὲν ἡ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη¹, χαλεπὸν μέντοι καὶ ἐπίπονον· ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία ἥδιν μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξῃ δὲ μόνον καὶ νόμῳ αἰσχρόν. λυσιτελέστερα δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος λέγουσι, καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας δυνάμεις ἔχοντας εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέλουσιν δημοσίᾳ τε καὶ ἴδιᾳ, τοὺς δὲ ἀτιμάζειν καὶ ὑπερορᾶν, οἱ ἀν πῆ ἀσθενεῖς τε καὶ πένητες ὧσιν, ὁμο- Β λογοῦντες αὐτοὺς ἀμελνούσι εἰναὶ τῶν ἑτέρων. τούτων δὲ πάντων οἱ περὶ θεῶν τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι λέγονται, ὡς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς δυστυχίας τε καὶ βίου κακὸν ἔνειμαν, τοῖς δὲ ἐναντίοις ἐναντίαν μοῖραν. ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι τύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη θυσίαις τε καὶ ἐπωδαῖς, εἴτε τι ἀδικημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἥδονῶν τε καὶ Σ ἑορτῶν· ἔάν τέ τινα ἔχθρὸν πημῆναι ἐθέλη, μετὰ σμικρῶν δαπανῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν² ἐπαγωγαῖς τισὶν καὶ καταδέσμοις, τοὺς θεούς, ὡς φασιν, πείθοντές σφισιν ὑπηρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσιν τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς ἐπάγονται, οἱ μὲν κακίας περὶ εὐπετείας ἄδοντες³

¹ τε καὶ δικαιοσύνη Π: ομ. Α.   ² βλάψειν γ: βλάψει Α.   ³ περὶ Madvig: πέρι Α. ἄδοντες Muretus: πέρι—διδόντες codd.

ώς τὴν μὲν κακότητα καὶ ἴλαδὸν ἔστιν ἐλέσθαι
D ρηϊδίως· λείη μὲν δδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
 τῆς δ' ἀρετῆς ἴδρωτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
 καὶ τινα δδὸν μακράν τε καὶ ἀνάπτη· οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν
 ὑπὲρ ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν Ὁμηρον μαρτίρουνται, ὅτι
 καὶ ἐκεῖνος εἶπεν

λιστοὶ δέ τε¹ καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
 καὶ τὸν μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσιν
E λοιβῆ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ· ἀνθρώποι
 λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἀμάρτῃ.
 βίβλων δὲ ὄμαδον παρέχονται Μονσάλον καὶ Ὁρφέως,
 Σελήνης τε καὶ Μονσῶν ἐκγόνων, ὡς φασι, καθ' ἃς θυη-
 πολοῦσιν, πείθοντες οὐ μόνον ἴδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις,
 ὡς ἄρα λίστεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν
 365 καὶ παιδιᾶς ἥδονῶν εἰσὶ μὲν ἔτι | ξῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ
 τελευτήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἱ τῶν ἐκεῖ κακῶν
 ἀπολύουσιν ἡμᾶς, μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

VIII. Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὁ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα
 καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἀν-
 θρωποι καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἰόμεθα
 ἀκονούσας τέων ψυχὰς ποιεῖν, ὅσοι εὐφυεῖς καὶ ἰκανοὶ ἐπὶ
 πάντα τὰ λεγόμενα ὕσπερ ἐπιπτόμενοι συλλογίσασθαι ἐξ
B αὐτῶν, ποῖος τις ἀν ὧν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς
 ἄριστα διέλθοι; λέγοι γὰρ ἀν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὐτὸν
 κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ Πότερον δίκαιο τεῖχος ὑψιον
 ἢ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς καὶ ἐμαυτὸν οὕτῳ περι-
 φράξας διαβιώ; τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα δικαίω μὲν ὅντι μοι,
 ἐάν καὶ μὴ δοκῶ, δῆθελος οὐδένι φασιν εἴραι, πόνον δὲ καὶ
 ζημίας φανεράς ἀδίκω δὲ δόξαν δικαιοσύνης παρασκενα-
C σαμένῳ θεσπέσιος βίος λέγεται. οὐκοῦν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν,

¹ λιστοὶ δέ τε α μανυ rec. II: λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ τε Α¹: λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ δέ τε Α².

ώς οὐδεοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλάθεταν βιάται καὶ κύριον εἰδαιμονίας, ὅπει τοῦτο δῆ τρεπτήσον ὄλως· πρόθυρα μην καὶ σχῆμα κύκλῳ περὶ ἔραστὸν ακιαγραφίαν ἀρτήσει περιγραπτέον, τὴν ἐν τῷ σοφιστάτου Ἀρχιδάχου ἀλώπεκα ἐκτίσαις ἐξόπισθεν κερβαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ, φησί τις, οὐ ράβδοιν ἀλλα λαυθάρειν κακον ἔντα. οὐδὲ γαρ ἀλλα οὖσσιν εὐποτεῖς, φίλοισιν, τῶν μεράλων· ἀλλ' ἔρωτι, εἰ μέλλομεν εἰδαιμονήσοιν, ταῦτη ἵτεσσ, ώς τὰ ὕχη τὸν λόγον φέρει. ὅπει γαρ το λαυθάρειν ξουμφροσίας τε γειτνιαρίας απωλέσομεν, εἰσὶν τε πειθούς ἑιδάσκαλοι σοφίαν ἀρματορικήν τε καὶ δικαιικήν διδόντες, εξ ὧν τὰ τρειν πείσομεν, τα ἐν βιασθρέθαι, ὡς πλεονεκτοῦντες δίκαιην μηδὲν τελεῖν. ἀλλα δῆ θεους οὔτε λαυθάρειν οὔτε βιάσασθαι ἐπιταγέν. οὐκούν, εἰ μεν τῇ εἰσιν ἡ μηδεν αὐτοὺς τῶν αιθροποιῶν μέσαι, τί καὶ ἡρίν μελιτηῖσιν τοῦ λαυθάρειν· εἰ Εἰς εἰσὶ τε καὶ ἀπιεισθίσαι, οὐκέ μέλλειν τοι αὐτοὺς λομεν ἡ αεκκέναρει, ἡ ἐκ το τόνιν λόγον καὶ τόνι φενιαλογησάμενον ποιητῶν· οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγοντες, ὡς εἰσὶν οἵτινες τε καὶ εὐχωλαῖς ἀγανάγοντες καὶ μναθήμασιν παράρτησιν ἀμαπειθέρειν· οἱ δὲ ἀρφώτερα ἡ οὐδέτερα ποιητῶν· εἰ δὲ οὐδὲ παιστέον, ἀλικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν αἰδιεράτων. εἴκασι μεν γαρ διτες ἀζήμιαι οὐτόθ θεῶν 366 θεόρεισα, τα ἐν ἀδικίᾳς κερδη ἀπωσθέθαι· ἀδικαι δε κερέανοιρέν τε καὶ λασθέμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ὀμαρτάνοντες ποίθουσι· αὐτοὺς ἀζήμιαι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γαρ ἐν "τούτῳ ἐίσαιν ἑώσομεν ὥν ἐν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἡ αἷτη ἡ παιδει παιδῶν. ἀλλ' ὃ φίλε, φίσαι λογιζόμενος, αἱ τοικαται οὐδ μέρα δίνανται² καὶ οἱ κύσται θεοί, ώς αἱ μέρηται πότες, τέρανται καὶ οἱ θεῶν παιδεις, ποιηται καὶ προφέται τῶν θεῶν φενήμενοι, οἱ ταῖτα οὕτως ἔχειν προνιώσαν.

¹ τίκαιον: καὶ Λ.² οὐ μέγα δίνανται Η; οτι. Α.

IX. Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγου δικαιοσύνην ἀν πρὸ μεγίστης ἀδικίας αἱροίμεθ' ἄν; ἢν ἐὰν μετ' εὐσχημοσύνης κιβδήλου κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις πράξομεν κατὰ νοῦν ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες, ὡς ὁ τῶν πολλῶν τε καὶ ἄκρων λεγόμενος λόγος. ἐκ δὴ πάντων Σ τῶν εἰρημένων τίς μηχανή, ω̄ Σώκρατες, δικαιοσύνην τιμᾶν ἐθέλειν, φέτις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων ἢ σώματος ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκούοντα; ὡς δὴ τοι εἴ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἀ εἰρήκαμεν, ίκανῶς δὲ ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη, πολλήν που συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὄργιζεται τοῖς ἀδίκοις, ἀλλ' οἶδεν, ὅτι πλὴν εἴ τις θείᾳ φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν ἢ Δ ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς ἔκὼν δίκαιος, ἀλλὰ ὑπὸ ἀνανδρίας ἢ γήρως ἢ τινος ἄλλης ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ὡς δέ, δῆλον· ὁ γάρ πρῶτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν πρῶτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἀν οἰός τ' ἥ. καὶ τούτων ἀπάντων οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο, ὅθενπερ ἀπας ὁ λόγος οὗτος ὥρμησεν καὶ τῷδε καὶ ἐμὸὶ πρὸς σέ, ω̄ Σώκρατες, εἰπεῖν, ὅτι Ὡ θαυμάσιε, πάντων ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται Ε φατὲ δικαιοσύνης εἶναι¹, ἀπὸ τῶν ἔξ ἀρχῆς ἡρώων ἀρξάμενοι, ὅσων λόγοι λελειμένοι, μέχρι τῶν ιῦν ἀνθρώπων οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν οὐδὲ ἐπήνεσεν δικαιοσύνην ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμᾶς καὶ δωρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας· αὐτὸ δέ ἐκάτερον τῇ αὐτοῦ δυνάμει ἐν τῇ τοῦ ἔχοντος ψυχῇ ἐνὸν καὶ λανθάνον θεούς τε καὶ ἀνθρώπους οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποιήσει οὔτ' ἐν ἰδίοις λόγοις ἐπεξῆλθεν ίκανῶς τῷ λόγῳ, ὡς τὸ μὲν μέγιστον κακῶν ὅσα ἵσχει ψυχὴ ἐν αὐτῇ, δικαιοσύνη δὲ μέγιστον ἀγαθόν.

367 εἰ | γάρ οὕτως ἐλέγετο ἔξ ἀρχῆς ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ νέων ἡμᾶς ἐπείθετε, οὐκ ἀν ἄλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ ἦν ἔκαστος φύλαξ, δεδιώς μη̄

¹ εἶναι Π: om. A.

ἀδικῶν τῷ μεγίστῳ κακῷ ξύνοικος ἦ. ταῦτα, ὡς Σώκρατες,
ἴσως δὲ καὶ ἔτι τούτων πλείω Θρασύμαχός τε καὶ ἄλλος
πού τις ὑπὲρ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἀν
μεταστρέφοντες αὐτοῖν τὴν δύναμιν, φορτικῶς, ὡς γέ μοι
δοκεῖ· ἀλλ’ ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, Β
συνὸν ἐπιθυμῶν ἀκούσαι τάνατία, ως δύναμαι μάλιστα
κατατείνας λέγω. μὴ οὖν ἡμῖν μόνον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ,
ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρείττον, ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἐκατέρα
τὸν ἔχοντα αὐτὴν δι’ αὐτὴν ἡ μὲν κακόν, ἡ δὲ ἀγαθόν ἐστιν.
τὰς δὲ δόξας ἀφαιρει, ὥσπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ
γάρ μὴ ἀφαιρήσεις ἐκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ
ψευδεῖς προσθήσεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινεῖν σε,
ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, οὐδὲ τὸ ἀδικον εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ C
δοκεῖν, καὶ παρακελεύεσθαι ἀδικον ὅντα λανθάνειν, καὶ
όμολογεῖν Θρασυμάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον
ἀγαθόν, ξυμφέρον τοῦ κρείττονος, τὸ δὲ ἀδικον αὐτῷ μὲν
ξυμφέρον καὶ λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττονι ἀξύμφορον. ἐπειδὴ
οὖν ὁμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην,
ἄ τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ’ αὐτῶν ἔνεκα ἄξια κεκτῆσθαι,
πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὐτῶν, οἷον ὄρāν, ἀκούειν, φρονεῖν,
καὶ ὑγιαίνειν δή, καὶ ὅσ’ ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὐτῶν D
φίσει ἀλλ’ οὐ δόξῃ ἐστίν.—τοῦτ’ οὖν αὐτὸν ἐπαινεσον
δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴν δι’ αὐτὴν τὸν ἔχοντα ὄντινησιν καὶ
ἀδικία βλάπτει· μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις
ἐπαινεῖν. ως ἐγὼ τῶν μὲν ἄλλων ἀποδεχοίμην¹ ἀν οὗτως
ἐπαινούντων δικαιοσύνην καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε
περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούντων,
σοῦ δὲ οὐκ ἄν, εἰ μὴ σὺ κελεύοις, διότι πάντα τὸν βίον
οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν διελήλυθας ἢ τοῦτο. μὴ οὖν ἡμῖν E
ἐνδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρείττον,
ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἐκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴν δι’ αὐτὴν, ἐάν

¹ ἀποδεχοίμην Π et in mg. A: ἀποσχοίμην in contextu A.

τε λανθάνη ἔαν τε μὴ θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ἡ μὲν ἀγαθόν,
ἡ δὲ κακόν ἐστι.

X. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ τε
Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἡγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ
368 τότε πάνυ γε ἥσθην | καὶ εἰπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ω̄
παῖδες ἔκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων
ἐποίησεν ὁ Γλαύκωνος ἐραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν
Μεγαροῦ μάχην, εἰπών·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖον γένος ἀνδρός.

τοῦτό μοι, ω̄ φίλοι, εῦ δοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον
πεπόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἀμεινον
εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε δὴ μοι
B ὡς ἀληθῶς οὐ πεπεῖσθαι· τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου
τοῦ ὑμετέρου τρόπου, ἐπεὶ κατά γε αὐτοὺς τοὺς λόγους
ἡπίστουν ἀν ὑμῖν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσούτῳ
μᾶλλον ἀπορῶ ὃ τι χρήσωμαι· οὕτε γὰρ ὅπως βοηθῶ
ἔχω· δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημεῖον δέ μοι, ὅτι ἡ
πρὸς Θρασύμαχον λέγων φίμην ἀποφαίνειν, ω̄ς ἀμεινον
δικαιοσύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθέ μου· οὕτ’ αὖ ὅπως μὴ
βοηθήσω ἔχω· δέδοικα γάρ, μὴ οὐδὲ ὅσιον ἢ παραγενό-
C μενον δικαιοσύνη κακηγορουμένη ἀπαγορεύειν καὶ μὴ
βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κρά-
τιστον οὖν οὕτως ὅπως δύναμαι ἐπικουρεῖν αὐτῇ. ὃ τε
οὖν Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθῆσαι
καὶ μὴ ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἄλλὰ διερευνήσασθαι τί τέ
ἐστιν ἑκάτερον καὶ περὶ τῆς ὠφελίας αὐτοῦ τάληθὲς
ποτέρως ἔχει. εἰπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι Τὸ ζήτημα
ω̄ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον ἀλλ’ ὀξὺν βλέποντος, ω̄ς ἐμοὶ
D φαίνεται. ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, δοκεῖ μοι, ἦν δὲ
ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἴανπερ ἀν εἰ
προσέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ
πάνυ ὀξὺν βλέπουσιν, ἐπειτά τις ἐνενόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ

γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι· ἔρμαιον ἀν ἐφάνη, οἷμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκοπεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ δύντα τυγχάνει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ω̄ Σώκρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητήσει καθορᾶς; Ἐγώ σοι, ἔφην, Ε ἐρῶ. δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἐνός, ἔστι δέ που καὶ ὅλης πόλεως; Πάνυ γε, ή δ' ὁς. Οὐκοῦν μείζον πόλις ἐνδὸς ἀνδρός; Μεῖζον, ἔφη. Ἰσως τοίνυν πλεῖστον ἀν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥάων καταμαθεῖν. εἰ οὖν βούλεσθε, πρῶτον ἐν | ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν ποιόν τί 369 ἔστιν· ἐπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἐνὶ ἑκάστῳ, τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττου ιδέᾳ ἐπισκοποῦντες. Ἀλλά μοι δοκεῖν, ἔφη, καλῶς λέγειν. Ἄρ' οὖν, ήν δ' ἐγώ, εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἰδοιμεν ἀν γιγνομένην καὶ τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἀν, ή δ' ὁς. Οὐκοῦν γενομένου αὐτοῦ ἐλπὶς εὐπετέστερον ιδεῖν ὁ ζητοῦμεν; Πολύ γε. Δοκεῖ οὖν Β χρῆναι ἐπιχειρῆσαι περαίνειν; οἷμαι μὲν γάρ οὐκ ὀλίγον ἔργον αὐτὸς εἶναι· σκοπεῖτε οὖν. Ἐσκεπται, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποίει.

XI. Γίγνεται τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, πόλις, ώς ἐγῷμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἔκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδείξ. ή τίν' οἵει ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν, ή δ' ὁς. Οὕτω δὴ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλου χρείᾳ, πολλῶν δεόμενοι, Σ πολλοὺς εἰς μίαν οἰκησιν ἀγείραντες κοινωνούς τε καὶ βοηθούς—ταύτη τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν δύομα. ή γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν, ή μεταλαμβάνει, οἰόμενος αὐτῷ ἄμεινον εἶναι; Πάνυ γε. Ἰθι δή, ήν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ώς ἔοικεν, ή ήμετέρα χρεία. Πῶς δ' οὕ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρειῶν ή τῆς τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν D

ένεκα. Παντάπασί γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δὲ ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. "Εστι ταῦτα. Φέρε δή, ἢν δ' ἐγώ, πῶς ἡ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἴς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκυτοτόμου αὐτόσε προσθήσομεν, ἢ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἀνὴρ ἡ γε ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τεττάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν.
Ε Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἔνα ἔκαστον τούτων δεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἅπασι κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἔνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταρσιν καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῆς, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν, ἢ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνον τέταρτον
 370 μέρος ποιεῖν τούτου τοῦ | σιτίου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῆς διατρίβειν, τὸ δὲ ίματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δὶ αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη, 'Αλλ' ἵσως, ὁ Σώκρατες, οὕτω ῥᾷον¹ ἢ 'κείνως. Οὐδέν, ἢν δ' ἐγώ, μὰ Δία ἄτοπον. ἐννοῶ γάρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι
Β πρῶτον μὲν φύεται ἔκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἔκάστῳ, ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι; "Εμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλλιον πράττοι ἀν τις εἴς ὃν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἴς; "Οταν, ἢ δ' ὃς, εἴς μίαν. 'Αλλὰ μήν, οἶμαι, καὶ τόδε δῆλον, ως, ἐάν τις τινος παρῇ ἔργου καιρόν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττοντος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν
 Σ πράττοντα τῷ πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. 'Ανάγκη. 'Εκ δὴ τούτων πλείω τε ἔκαστα γίγνεται καὶ κάλλιον² καὶ ῥᾷον, ὅταν εἴς ἐν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν ἄλλων ἄγων, πράττῃ. Παντάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων δή, ως Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ

¹ ῥᾷον *q:* ῥᾳδιον A.

² κάλλιον codd.: απ καλλιω?

τεττάρων ἐπὶ τὰς παρασκευὰς ὡν ἐλέγομεν. ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, εὐκ αὐτὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἀροτροῦ, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ σμινύην οὐδὲ τἄλλα ὅργανα Δ ὅσα περὶ γεωργίαν. οὐδὲν αὖ ὁ οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτῳ δεῖ. ὥσαύτως δ' ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοι τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοινωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸς ποιοῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ ἄν πω πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τούς τε ἄλλους νομέας προσθεῖμεν, ἵνα οὕτη τε Ε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν ἔχοιεν βοῦς, οἵ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωργῶν χρῆσθαι ὑποξυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρμασάν τε καὶ ἐρίοις. Οὐδέ γε, ἢ δ' ὅτι, σμικρὰ πόλις ἀν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, κατοικίσαι γε αὐτὴν¹ τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὖν ἐπεισαγωγίμων μὴ δεήσεται, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Προσδεήσει ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἱ ἔξι ἄλλης πόλεως αὐτῇ κομιοῦσιν ὡν δεῖται. Δεήσει. Καὶ μὴν κενὸς ἀν ἵη² ὁ διάκυνος, μηδὲν ἄγων ὡν ἐκεῖνοι δέονται, παρ' ὡν ἀν κομίζωνται ὡν ἀν αὐτοῖς | χρεία, κενὸς ἀπεισιν. ἢ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ 371 οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἴκανά, ἄλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα ἐκείνοις ὡν ἀν δέονται. Δεῖ γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἔξαξόντων ἔκαστα. οὗτοι δέ εἰσιν ἐμπόροι. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ ἐμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μέν γε κατὰ θάλατταν ἡ ἐμπορία γίγνηται, συχνῶν καὶ ἄλλων προσδεήσεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς Β περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχνῶν μέντοι.

XII. Τί δὲ δή; ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πῶς ἀλλήλοις

¹ αὐτὴν codd: αὐ Herwerden.

² ἵη q: εἴη A.

πράτοις εἰς σχεδαῖα ταῖς πόλεσι διατίθεται.

οὕτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο τι ἡ σῖτόν τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ἴματια καὶ ὑποδήματα; καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοί τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἡμφιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδε- Β μένοι ἵκανῷς· θρέψονται δὲ ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα· τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες μάξας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμον τινα παραβαλλόμενοι ἡ φύλλα καθαρά, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τὰ παιδία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεούς, ἥδεως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὔσιαν ποιούμενοι τοὺς Σ παῖδας, εὐλαβούμενοι πενίαν ἡ πόλεμον.

XIII. Καὶ ὁ Γλαύκων ὑπολαβών, "Ανευ ὄψου, ἔφη, ώς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἐστιωμένους. 'Αληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἐπελαθόμην ὅτι καὶ ὄψον ἔξουσιν. ἄλλας τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρὸν καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα οἰλα δὴ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα ἐψήσονται. καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσιν πρὸς τὸ πῦρ, Δ μετρίως ὑποπίνοντες· καὶ οὕτω διάγοντες τὸν βίον ἐν εἱρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ώς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἀλλον τοιοῦτον βίον τοὺς ἐκγόνους παραδώσοντιν. καὶ δις, Εἴ δὲ ὑῶν πόλιν, ὡς Σώκρατες, ἔφη, κατεσκεύαξες, τί ἀν' αὐτὰς ἄλλο ἡ ταῦτα ἔχόρταξες; 'Λλαλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων; "Απερ νομίζεται, ἔφη· ἐπί τε κλινῶν κατακεῖσθαι, οἷμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δειπνεῖν, καὶ ὅψα ἄπερ καὶ οἱ νῦν ἔχοντι Ε καὶ τραγήματα. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω· οὐ πόλιν, ώς ἔοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίγνεται, ἀλλὰ καὶ τρυφώσαν πόλιν. ἵσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γάρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἀν κατίδοιμεν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅτη ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἡ μὲν οὖν

ἀληθινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἡν διεληλύθαμεν, ὥσπερ
ὑγιῆς τις· εἰ δὲ αὖ βούλεσθε, καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν
θεωρήσωμεν. οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δή τισιν, ὡς
373 δοκεῖ, | οὐκ ἔξαρκέσει, οὐδὲ αὕτη ἡ δίαιτα, ἀλλὰ κλῖναι τε
προσέσονται καὶ τράπεζαι καὶ τάλλα σκεύη, καὶ δόψα δὴ
καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα, ἔκαστα
τούτων παντοδαπά. καὶ δὴ καὶ ἀ τὸ πρώτον ἐλέγομεν
οὐκέτι τάναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἴματια καὶ ὑποδή-
ματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ τὴν ποικιλίαν¹
καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον.

Β η γάρ; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν μείζονά τε αὖ τὴν² πόλιν δεῖ
ποιεῖν, ἐκείνη γάρ ἡ ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή, ἀλλ’ ἥδη δύκου
ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἀ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἔνεκά
ἔστιν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἵ τε θηρευταὶ πάντες οἵ τε
μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα,
πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικήν, ποιηταί τε καὶ τούτων
ὑπηρέται, ῥαψῳδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν
C τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ³
τὸν γυναικεῖον κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων
δεησόμεθα. ἡ οὖ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιτθῶν,
τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὖ ὁψοποιῶν τε καὶ
μαγείρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα. τοῦτο
γάρ ήμιν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνήν· ἔδει γὰρ οὐδέν.
ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει, δεήσει δὲ καὶ τῶν
ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. η
D γάρ; Πώς γὰρ οὖ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρείαις ἐσόμεθα
πολὺ μᾶλλον οὔτω διαιτώμενοι ἡ ως τὸ πρότερον; Πολύ
γε.

XIV. Καὶ ἡ χώρα που ἡ τότε ἱκανὴ τρέφειν τοὺς
τότε σμικρὰ δὴ ἔξ ἱκανῆς ἔσται· ἡ πώς λέγομεν; Οὔτως,
ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ήμιν ἀποτμητέον,
εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἔξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις

¹ καὶ τὴν ποικιλίαν Π: ομ. Α.

² αὖ τὴν Π: αὐτὴν Α.

αὐτῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν ἀπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὅρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὁ Σώκρατες. Πολεμήσομεν Ε τὸ μετὰ τοῦτο, ὁ Γλαύκων; ἦ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδέν γέ πω λέγωμεν, ἢν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ' εἴ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὐτῷ γένεσιν ηύρηκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσιν καὶ ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται ὅταν γίγνηται. Πάνυ μὲν οὖν. ³⁷⁴Ἐτι δή, ὁ φίλε, μείζονος τῆς πόλεως δεῖ οὕτι σμικρῷ, ἀλλ' ὅλῳ στρατοπέδῳ, δὲ ἐξελθὸν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἀπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιοῦσιν. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐχ ἰκανοί; Οὐκ, εἰ σύ γε, ἢν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἄπαντες ὡμολογήσαμεν καλῶς, ἢνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν· ὡμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἔνα πολλὰς καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν; ἢν δ' ἐγώ· ἡ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικῇ δοκεῖ Β εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἡ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μᾶλλον κιδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον διεκωλύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι ἄμα μήτε ὑφάντην μήτε οἰκοδόμον, ἀλλὰ σκυτοτόμον¹, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἐργον καλῶς γίγνοιτο, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ ἑκάστῳ ωσαύτως ἐν ἀπεδίδομεν, πρὸς δὲ ἐπεφύκει ἔκαστος καὶ ἐφ' ὃ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγων διὰ βίου αὐτὸν ἐργαζόμενος οὐ παριεὶς τοὺς καιροὺς Σ καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὐ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ράδιον, ὥστε καὶ γεωργῶν τις ἄμα πολεμικὸς ἔσται καὶ σκυτοτομῶν καὶ ἀλλην τέχνην ἡντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευτικὸς δὲ ἡ κυβευτικὸς ἰκανῶς οὐδὲ ἀν εἰς γένοιτο μὴ αὐτὸ τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος; καὶ ἀσπίδα μὲν λαβὼν ἢ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὅπλων τε Δ

¹ ἀλλὰ σκυτοτόμον Π: ομ. Α.

καὶ ὄργάνων αὐθημερὸν ὅπλιτικῆς ἢ τινος ἄλλης μάχης τῶν κατὰ πόλεμον ἵκανὸς ἔσται ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων ὄργάνων οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν ποιήσει, οὐδὲ ἔσται χρήσιμον τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου λαβόντι μήτε τὴν μελέτην ἵκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γὰρ ἄν, ἥ δ' ὅς, τὰ δργανα ἥν ἄξια.

XV. Οὐκοῦν, ἥν δὲ ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν Ε φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ σχολῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης ἀν εἴη καὶ αὐτόν τέχνης τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον. Οἷμαι ἔγωγε, ἥ δ' ὅς. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδείας εἰς αὐτὸν τὸ ἐπιτήδευμα; Πῶς δ' οὐ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἀν εἴη, ως ἔοικεν, εἴπερ οἷοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι, τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτηδεῖαι εἰς πόλεως φυλακήν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δία, ἥν δὲ ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἡράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἀν 375 δύναμις παρείκη. | Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οἵει οὖν τι, ἥν δὲ ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον δέξιν τέ που δεῖ αὐτοῦ ἑκάτερον εἶναι πρὸς αἴσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκαθεῖν, καὶ ἴσχυρὸν αὐτόν, εἰὰν δέη ἐλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὐ; Ἄνδρεῖος δὲ εἶναι ἄρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδῆς εἴτε ἵππος Β εἴτε κύων ἥ ἄλλο ὄτιον ζῷον; ἥ οὐκ ἐννειόκας, ως ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός, οὗ παρόντος ψυχὴ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τέ ἔστι καὶ ἀήττητος; Ἐννειόκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἶνον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἥν δὲ ἐγώ, ὁ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι ἄλλήλοις ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις¹ πολίταις, ὅντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἥ δ' ὅς, οὐράδίως. Ἄλλὰ μέντοι Σ δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς

¹ ἄλλοις *q*: ἄλλοτροις Α.

δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ’ αὐτοὶ φθίσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἄμα πρῶτον καὶ μεγαλόθυμον ἥθος εὐρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδὲν πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὅποτέρου ἀν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται· ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικεν, καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. **D** Κινδυνεύει, ἔφη. καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἐμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε, ἀποροῦμεν. ἦς γὰρ προύθέμεθα εἰκόνος ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοήσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φίσεις, οἵας ἡμεῖς οὐκ ὡρίθημεν, ἔχουσαι τάνατία ταῦτα. Ποῦ δή; Ἰδοι μὲν ἀν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζῷοις, οὐ μέντ’ ἀν ἥκιστα ἐν ὡς ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων **E** κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἥθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ως οἰόν τε πραοτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνῶτας τούναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιούτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν.

XVI. Ἀρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φύλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδὲν ἔτι προσγενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δή; ἔφη· οὐ γὰρ | ἐννοῶ. **376** Καὶ τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶν κατόψει, δὲ καὶ ἄξιοι θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; "Οτι δὲ¹ μὲν ἀν ἕδη ἀγνῶτα, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὴ² κακὸν προπεπονθώσ³. δὲ ἀν γνώριμον, ἀσπάζεται, καν μηδὲν πώποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθη. ἡ οὕπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾶ ταῦτα, δῆλον. Ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ως ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῆ δή; **B**

¹ δτε δν Π: δν Α.² δὴ q: δὲ Α.³ προπεπονθώς Η:προσπεπονθώς Α¹: προπεπονθός Α².

Ηι, ἦν δὲ ἐγώ, δύψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἔχθρὰν διακρίνει, ἢ τῷ τὴν μὲν καταμαθέν, τὴν δὲ ἀγνοήσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἀν φιλομαθὲς εἴη, συνέσει τε καὶ ἀγνοίᾳ ὁριζόμενον τὸ τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ηδὲ δῆς, ὅπως οὐ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταῦτον; Ταῦτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ γνωρίμους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδῆς καὶ ταχὺς καὶ ἴσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κάγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἀν οὔτως ὑπάρχοι. Θρέψονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπον; καὶ ἀρά τι προῦργους ἡμῖν ἔστὶν αὐτοῖς σκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν, οὐπερ ἔνεκα πάντα σκοποῦμεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται, ἵνα μὴ ἐῶμεν ἰκανὸν λόγον ἢ συχνὸν διεξίωμεν¹; καὶ δὲ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προσδοκῶ προῦργουν εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδὲ εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὐσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἱθι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἀγοντες **Ε** λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας. Ἀλλὰ χρή.

XVII. Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἡ χαλεπὸν εύρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου ηρημένης; ἔστιν δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστική, ἡ δὲ ἐπὶ ψυχῇ μουσική. Ἔστιν γάρ. Ἀρ' οὖν οὐ μουσικὴ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἢ γυμναστική; Πῶς δὲ οὐ; Μουσικῆς δὲ, εἶπον², τίθης λόγους, ἢ οὐ; Ἔγωγε. Λόγων δὲ διπτὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δὲ ἔτερον; Ναί. Παιδευτέον 377 δὲ | ἐν ἀμφοτέροις, πρότερον δὲ ἐν τοῖς ψεύδεσιν; Οὐ

¹ Ἰνα—διεξίωμεν, quae in marg. praebet A, nescio an sint delenda.

² εἶπον F v: εἶπων A.

μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἢν δ' ἔγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που ὡς τὸ ὄλον εἰπεῖν ψεῦδος, ἔνι δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδία ἡ γυμνασίοις χρώμεθα. Ἐστι ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἀπτέον ἡ γυμναστικῆς. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον, ἀλλως τε καὶ νέῳ καὶ ἀπαλῷ ὁτῳοῦν; Β μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπον¹, ὃν ἄν τις βούληται ἐνσημήνασθαι ἑκάστῳ. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ῥᾳδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἃς, ἐπειδὴν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῖν αὐτούς; Οὐδ' ὅπωστιοῦν παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἕοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς μυθοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν Σ ἄν καλὸν ποιήσωσιν, ἔγκριτέον, ὃν δὲ ἄν μή, ἀποκριτέον· τοὺς δὲ ἔγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶν καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μίθοις πολὺ μᾶλλον ἡ τὰ σώματα ταῖς χερσίν· ὃν δὲ οὐν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δή; ἔφη. Ἐν τοῖς μείζοσιν, ἢν δ' ἔγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τοὺς ἐλάττους. δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταῦτὸν δύνασθαι τοὺς τε μείζους καὶ τοὺς ἐλάττους. ἡ οὐκ οἴει; Δ "Ἐγωγ", ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἐνοω ὁύδε τοὺς μείζους τίνας λέγεις. Οὓς Ἡσίοδός τε, ἐπον, καὶ "Ομηρος ἡμῖν ἔλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγόν τε καὶ λέγουσι. Ποίους δή, ἡ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; "Οπερ, ἢν δ' ἔγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἀλλως τε καὶ ἔάν τις μὴ καλῶς ψεύδηται. Τί τοῦτο; Ε "Οταν εἰκάζῃ τις κακῶς τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἷοί εἰσιν, ἥσπερ γραφεὺς μηδὲν ἕοικότα γράφων οἷς ἄν

*   ¹ τύπον H. Richards: τύπος codd.

ὅμοια βουληθῆ γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, ὁρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα; Πρῶτον μέν, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεῦδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ὡς Οὐρανός τε εἰργάσατο ἢ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὁ τε αὐτὸν Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτὸν· τὰ δὲ δὴ | τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ νέος, οὐδέ ἀν εἰ ἦν ἀληθῆ, φάμην δεῖν ῥᾳδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι’ ἀπορρήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ χοῖρον, ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως δὲ τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι. Καὶ γάρ, ἦ δὲ ὅς, οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι γ’, ἔφην, ὡς Ἄδειμαντε,
 Β ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, οὐδὲ λεκτέον νέφι ἀκούοντι, ὡς
 ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἀν θαυμαστὸν ποιοῦ, οὐδέ αὐτὸν
 ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῷῃ ἀν
 ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοι τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ
 δὲ ὅς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ¹ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ
 γε, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ παράπαν, ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσι τε καὶ
 Σ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται· οὐδὲ γάρ ἀληθῆ· εἰ γε δεῖ
 ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξειν αἴσχιστον
 νομίζειν τὸ ῥᾳδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι· πολλοῦ δεῖ
 γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον,
 καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ
 ἥρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν. ἀλλ’ εἰ
 πως μέλλομεν πείσειν, ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἔτερος
 ἐτέρῳ ἀπήχθετο οὐδέ ἔστιν τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα λεκτέα²
 Δ μᾶλλον πρὸς τὰ παιδία εἰνθὺς καὶ γέρουσι καὶ γραυστά, καὶ
 πρεσβυτέροις γιγνόμενοις καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων
 ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. "Ἡρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ νέος καὶ
 Ἡφαίστου ρίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτο-
 μένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας "Ομηρος πεποίηκεν οὐ

¹ δοκεῖ F v: δοκῶ A.² λεκτέα Π: ομ. A.

παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὐτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἱός τε κρίνειν ὅ τι τε ὑπόνοια καὶ δῆ μή, ἀλλ' ἀν τηλικοῦτος ὥν λάβη ἐν ταῖς δόξαις, δυσέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ Εγίγνεσθαι. ὡν δὴ ἵσως ἔνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ἀ πρῶτα ἀκούουσιν, ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν.

XVIII. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγου. ἀλλ' εἴ τις αὖ καὶ ταῦτα ἐρωτώῃ ἡμᾶς, ταῦτα ἄπτα ἐστὶν καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνας ἀν φαῖμεν; καὶ ἐγὼ εἶπον Ὡ Αδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, | ἀλλ' οἰκισταὶ 379 πόλεως. οἰκισταὶ δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μύθους. Ὁρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας, τίνες ἀν εἰλεν; Τοιούδε πού τινες, ἦν δ' ἐγώ· οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὡν, ἀεὶ δῆπου ἀποδοτέον, ἐάν τέ τις αὐτὸν ἐν ἐπεσιν ποιῇ, ἐάν τε ἐν μέλεσιν¹, ἐάν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὃ γε θεὸς τῷ δύντι τε καὶ λεκτέον οὕτω; Β Τί μὴν; Ἀλλὰ μὴν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἢ γάρ; Οὐ μοι δοκεῖ. Ὡρ' οὖν δὲ μὴ βλαβερόν, βλάπτει; Οὐδαμῶς. Ὡ δὲ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὡ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ, οὐδὲ ἀν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὐ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδὲ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, οὐ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἀν εἴη αἴτιος, ώς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ δλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γάρ ἐλάττω τάγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἴτιατέον, τῶν δὲ

¹ ἐάν τε ἐν μέλεσιν Π: ομ. Α.

κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῦν τὰ αἰτία, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.
 Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ,
D ἀποδεκτέον οὕτε 'Ομήρου οὗτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν
 ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοίγως ἀμαρτάνοντος καὶ λέγον-
 τος, ως δοιοὶ πίθοι

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
 κηρῶν ἔμπλειστοι, δὲ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ δὲ δειλῶν·
 καὶ φέρε μὲν ἀν μείξας δὲ Ζεὺς δῷρον ἀμφοτέρων,
 ἄλλοτε μέν τε κακῷ δὲ γε κύρεται, ἄλλοτε δὲ
 ἐσθλῷ,
 φέρε δὲ ἀν μή, ἄλλ' ἀκρατα τὰ ἔτερα,
 τὸν δὲ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει.
E οὐδὲ ως ταμίας ήμῦν Ζεὺς
 ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

XIX. Τὴν δὲ τῶν ὄρκων καὶ σπουδῶν σύγχυσιν, ἷν
 δὲ Πάνδαρος συνέχεεν, ἔάν τις φῆ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς
 380 γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα, οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν
 διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός· οὐδὲ αὖ, ως Αἰσχύλος λέγει,
 ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, δῆτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
 δταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλη.

ἄλλ' ἔάν τις ποιῇ, ἐν οἷς ταῦτα τὰ ιαμβεία ἔνεστιν¹, τὰ
 τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἢ τι ἄλλο
 τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰρ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ,
 ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν διν νῦν ήμεῖς λόγον ζητοῦμεν,
B καὶ λεκτέον, ως δὲ μὲν θεὸς δίκαια τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζετο,
 οἵ δὲ ὡνίναντο κολαζόμενοι· ως δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην
 διδόντες, ἥν δὲ δὴ δὲ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἐατέον λέγειν
 τὸν ποιητήν. ἄλλ' εἴ μὲν δῆτι ἐδεήθησαν κολάσεως λέγοιεν

¹ ἐν οἷς—ἔνεστι codd.: deleuit J. A. Platt, fortasse recte.

ώς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὡφελοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἔατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὅντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μήτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτε¹ ἐν Σ μέτρῳ μήτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ως οὔτε ὅσια ἀν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, οὔτε ἔνυμφορα ἡμῖν οὔτε σύμφωνα αὐτὰ αὐτοῖς. Σύμψηφός σοί είμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καὶ μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, εἰς ἀν εἴη τῶν περὶ θεοὺς νόμων τε καὶ τύπων, ἐν φ δείσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ’, ἔφη, ἀπόχρη.

Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἀρα γόητα τὸν θεὸν οἴει εἶναι Δ καὶ οἷον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ἰδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τόδε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἐξίσταιτο τῆς αὐτοῦ ἰδέας, ἢ αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ μεθίστασθαι ἢ ὑπ' ἄλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ Ε μὲν ἄλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἄλλοιοῦται τε καὶ κινεῖται; οἷον σῶμα ὑπὸ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἰλήσεών τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ ἴσχυρότατον ἥκιστα | ἄλλοιοῦται; Πῶς δὲ οὖ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν 381 ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιστ' ἀν τι εἴξωθεν πάθος ταράξειέν τε καὶ ἄλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μήν που καὶ τά γε ξύνθετα πάντα σκεύη τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέσματα² κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εὑργασμένα

1^ο μήτε Π: μὴ Α.

2 καὶ ἀμφιέσματα Π: ομ. Α.

καὶ εὖ ἔχοντα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων
ἥκιστα ἀλλοιοῦται. "Εστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς
B ἔχον, ἡ φύσει ἡ τέχνη ἡ ἀμφοτέροις, ἐλαχίστην μεταβολὴν
ὑπ' ἄλλου ἐνδέχεται. "Εοικεν. 'Αλλὰ μὴν ὁ θεός γε¹ καὶ
τὰ τοῦ θεοῦ πάντη ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὐ; Ταύτη μὲν
δὴ ἥκιστα ἀν πολλὰς μορφὰς ἵσχοι ὁ θεός. "Ηκιστα
δῆτα.

XX. 'Αλλ' ἄρα αὐτὸς αὐτὸν μεταβάλλοι ἀν καὶ
ἀλλοιοῦ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον
οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτόν, ἢ
ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἰσχιον ἑαυτοῦ; 'Ανάγκη, ἔφη, ἐπὶ^C
τὸ χεῖρον, εἴπερ ἀλλοιοῦται. οὐ γάρ που ἐνδεῖ γε
φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἡ ἀρετῆς εἶναι. 'Ορθότata,
ἥν δ' ἐγώ, λέγεις^{*} καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἀν τίς σοι, ω[†]
'Αδείμαντε, ἐκὼν αὐτὸν χείρω ποιεῦν ὅπηοῦν ἡ θεῶν ἡ
ἀνθρώπων; 'Αδύνατον, ἔφη. 'Αδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ
θεῷ ἐθέλειν αὐτὸν ἀλλοιοῦν· ἀλλ', ώς ἔοικε, κάλλιστος
καὶ ἄριστος ὡν εἰς τὸ δυνατὸν ἔκαστος αὐτῶν μένει ἀεὶ^D
ἀπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ. "Απασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε
δοκεῖ. Μηδεὶς ἄρα, ἥν δ' ἐγώ, ω̄ ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν
ποιητῶν, ώς

θεοὶ ξείνοισιν ἔοικότες ἀλλοδαποῖσι
παντοῖοι τελέθουτες ἐπιστρωφῶσι πόληας.

μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδείς, μηδ'[‡]
ἐν τραγῳδίαις μηδ' ἐν τοῖς ἀλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω
"Ηραν ἡλλοιωμένην ώς ἴέρειαν ἀγείρουσαν

•Ινάχου 'Αργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις.
E καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθων· μηδ' αὖ
ὑπὸ τούτων ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδει-
ματούντων, λέγονται τοὺς μύθους κακῶς, ώς ἄρα θεοί τινες
περιέρχονται νύκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντοδαποῖς

¹ γε Π: τε Α.

ἰνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἄμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφημῶσιν, ἄμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους. Μὴ γάρ, ἔφη. Ἀλλ’ ἄρα, ἦν δ’ ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοί εἰσιν οἵοι μὴ μεταβάλλειν, ἡμῖν δὲ ποιοῦσιν δοκεῖν σφᾶς παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἔξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες; Ἰσως, ἔφη. Τέ δέ; ἦν δ’ ἐγώ· Ψεύδεσθαι | θεὸς ἐθέλοι ἀνὴ λόγῳ ἢ ἔργῳ 382 φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ηδὸς. Οὐκ οἰσθα, ἦν δ’ ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ οἶόν τε τοῦτο εἴπειν, πάντες θεοί τε καὶ ἀνθρωποι μισοῦσιν; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὔτως, ἦν δ’ ἐγώ, ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐδεὶς ἐκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸν κεκτήσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ηδὸς, μανθάνω. Οἴει γάρ τι με, ἔφην, σεμιὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι τῇ ψυχῇ περὶ τὰ ὄντα **B** ψεύδεσθαι τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτήσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἥκιστα ἀν δέξαιντο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸν ἐν τῷ τοιούτῳ. Πολὺ γε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ὁρθότατά γ’ ἀν, δὲ νῦν δὴ ἔλεγον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῦτο, ηδὲ τῇ ψυχῇ ἄγνοια, η τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστὶν παθήματος, καὶ ὑστερον γεγονός, εἰδῶλον, οὐ πάνυ ἄκρατον ψεῦδος. ηδὲ οὐχ οὔτω; Πάνυ **C** μὲν οὖν.

XXI. Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δή; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῷ χρήσιμον, ὕστε μὴ ἄξιον εἶναι μίσους; ἀρ’ οὐ πρός τε τοὺς πολεμίους, καὶ τῶν καλουμένων φίλων, ὅταν διὰ μανίαν ἢ τινα ἄνοιαν κακόν τι ἐπιχειρῶσιν πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἔνεκα ὡς φάρμακον χρήσιμον γίγνεται; καὶ ἐν αἷς νῦν δὴ ἔλεγομεν **D** ταῖς μυθολογίαις, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὅπῃ τάληθες ἔχει περὶ τῶν παλαιῶν, ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὅ τι μάλιστα, οὕτω χρήσιμον ποιοῦμεν; Καὶ μάλα, ηδὸς,

οῦτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ τὸ ψεῦδος χρήσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοιών ἄν ψεύδοιτο; Γελοῖον μέντ' ἄν εἴη, ἔφη. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδῆς ἐν θεῷ οὐκ ἔνι. Οὐ μοι δοκεῖ. Ἐλλὰ δεδιώς Ε τοὺς ἔχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. Ἐλλὰ δὶ' οἰκείων ἄνοιαν ἡ μανίαν; Ἐλλ' οὐδείς, ἔφη, τῶν ἀνοήτων καὶ μαινομένων θεοφιλῆς. Οὐκ ἄρα ἔστιν οὖν ἔνεκα ἄν θεὸς ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστιν. Πάντη ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς ἐν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὕτε αὐτὸς μεθίσταται οὕτε ἄλλους ἔξαπατά, οὕτε κατὰ φαντασίας¹ οὕτε κατὰ λόγους οὕτε κατὰ σημείων πομπὰς 383 ὑπαρ οὐδ' ὅνταρ². | Οὔτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφην, τοῦτον δεύτερον τύπον εἶναι, ἐν φῷ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ώς μήτε αὐτοὺς γόντας ὄντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἡ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῷ. Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι, οὐδὲ Αἰσχύλου, ὅταν φῆ ἡ Θέτις τὸν Ἀπόλλωνα ἐν τοῖς αὐτῆς Ε γάμοις ἄδοντα

ἐνδατεῖσθαι τὰς ἑὰς εὐπαιδίας,
νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους.
ξύμπαντά τ' εἰπών, θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
παιῶν ἐπηυφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
καγὼ τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
ἢ λπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.
ὅ δ', αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτός ἔστιν ὁ κτανὼν
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

¹ οὕτε κατὰ φαντασίας ΙΙ: οὐ. Α.

² ὑπαρ οὐδ' ὅνταρ dedimus secun-

dum Α¹: οὐθ' ὑπαρ οὐδ' ὅνταρ Α² ΙΙ.

ὅταν τις τοιαῦτα λέγῃ περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε καὶ Σ
χορὸν οὐ δώσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἔάσομεν ἐπὶ¹
παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες
θευσεβεῖς τε καὶ θεῖοι γίγνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπῳ
ἐπὶ πλεῖστον οἶόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύ-
πους τούτους συγχωρῷ καὶ ὡς ιδόμοις ἀν χρῷμην.

Τέλος πολιτείας Β'.

Γ.

386 I. Τὰ μὲν δὴ περὶ θεούς, ἡν δ' ἐγώ, τοιαῦτ' ἄττα, ὡς
 ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθὺς ἐκ παίδων
 τοῦς θεούς τε τιμήσουσιν καὶ γονέας τήν τε ἀλλήλων
 φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. Καὶ οἵμαι γ', ἔφη,
 ὅρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δῆ; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀν-
 δρεῖοι, ἄρα οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἶα αὐτοὺς ποιῆσαι
 Β ἥκιστα τὸν θάνατον δεδιέναι; ή ἡγεῖ τινά ποτ' ἀν γενέσθαι
 ἀνδρεῖον, ἔχοντα ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ δεῖμα; Μὰ Δία, η
 δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τί δέ; τὰν "Αἰδου ἡγούμενον εἶναι τε
 καὶ δεινὰ εἶναι οἴει τινὰ θανάτου ἀδεή ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς
 μάχαις αἱρήσεσθαι πρὸ ἡττῆς τε καὶ δουλείας θάνατον;
 Οὐδαμῶς. Δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ
 τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσιν λέγειν, καὶ δεῖσθαι
 μὴ λοιδορεῖν ἀπλῶς οὕτως τὰ ἐν "Αἰδου, ἀλλὰ μᾶλλον
 Σ ἐπαινεῖν, ὡς οὔτε ἀληθῆ λέγοντας οὔτε ωφέλιμα τοῖς μέλ-
 λουσιν μαχίμοις ἔσεσθαι. Δεῖ μέντοι, ἔφη. Ἐξαλείψομεν
 ἄρα, ἡν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ
 τοιαῦτα,

Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
 ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, φῷ μὴ βίοτος πολὺς εἴη¹,
 ἡ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·
 καὶ τὸ

¹ ϕ—εἴη Π: om. A.

οἰκία δὲ θυητοῖσι¹ καὶ ἀθανάτοισι φανείη
σμερδαλέ² εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·
καὶ

ῳ πόποι, ἡ ρά τις ἔστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν
ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·
καὶ τὸ

οἶφ πεπνῦσθαι, τὰ δὲ σκιαὶ ἀτσσούσι·
καὶ

ψυχὴ δ³ ἐκ ρεθέων πταμένη "Αΐδόσδε βεβήκει,
ὅν πότμον γούωσα, λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην.
καὶ τὸ

387

ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἡῦτε καπνός,
φέχετο τετριγυῖα·

καὶ

ώς δ³ ὅτε νυκτερίδεις μυχῷ ἀντρού θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσησιν
ὅρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχονται,
ώς αἱ τετριγυῖαι ἄμ⁴ ἥεσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα "Ομηρόν τε Β
καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπάίνειν ἀν διαγράφωμεν,
οὐχ ώς οὐ ποιητικὰ καὶ ήδεα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν, ἀλλ'
ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσούτῳ ἥττον ἀκουστέον παισὶ καὶ
ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανάτου μᾶλλον
πεφοβημένους. Παντάπασι μὲν οὖν.

II. Οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματα πάντα
τὰ δεινά τε καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, κωκυτούς τε καὶ στύ-
γας καὶ ἐνέρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ Σ
τύπου ὀνομαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ² πάντας τοὺς ἀκού-
οντας. καὶ ἵσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ³
τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης
θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένωνται ἡμῖν.

1 θυητοῦσι Π: θυητοῖς Α.
ποιεῖ ω~~γο~~λόν τε γ.

2 ποιεῖ Hertz: ποιεῖ ώς οἰεται Α:
3 ὑπὲρ Π: ὑπὸ Α.

Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη, φοβόύμεθα. Ἀφαιρετέα ἄρα; Nal.
 Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον καὶ ποιητέον;
D Δῆλα δή. Καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄρα ἔξαιρήσομεν καὶ τοὺς
 οἴκτους τοὺς τῶν ἑλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἰπερ
 καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει δή, ἢν δ' ἐγώ, εἰ ὁρθῶς ἔξαιρή-
 σομεν ἢ οὐ. φαμὲν δὲ δή, ὅτι ὁ ἐπιεικῆς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ,
 οὐπερ καὶ ἐταῖρός ἐστιν, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἥγήσεται.
 Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνους ως δεινόν τι πεπον-
 θότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν,
 ως ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὑ-
E ξῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἡκιστα ἔτερου προσδεῖται.
 Ἀληθῆ, ἔφη. "Ηκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι ὑέος ἢ
 ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. "Ηκιστα
 μέντοι. "Ηκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεται, φέρει¹ δὲ ως πραότατα,
 ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε.
 Ὁρθῶς ἄρ' ἀν² ἔξαιροῦμεν τοὺς θρήνους τῶν δινομαστῶν
 ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῦμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπου-
388 δαίαις, καὶ | ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ίνα ἡμῖν δυσχεραίνωσιν
 ὅμοια τούτοις ποιεῦν οὖς δή φαμεν ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας
 τρέφειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Πάλιν δὴ Ὁμήρου τε δεησόμεθα
 καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν μὴ ποιεῦν Ἀχιλλέα, θεᾶς παῖδα,
 ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὗτε
 ὕπτιον, ἄλλοτε δὲ πρηνῆ,
 τοτὲ δ' ὁρθὸν ἀναστάντα
 πλωτζοντ³ ἀλύοντ⁴ ἐπὶ θῖν' ἀλὸς ἀτρυγέτοιο,
B Β μηδὲ ἀμφοτέραισιν χερσὶν ἐλόντα κόνιν αἰθαλόεσ-
 σαν χευάμενον κὰκ κεφαλῆς, μηδὲ ἄλλα κλαίοντά τε
 καὶ ὀδυρόμενον, ὅσα καὶ οīα ἐκεῖνος ἐποίησε· μηδὲ Πρίαμον,
 ἐγγὺς θεῶν γεγονότα, λιτανεύοντά τε καὶ
 κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,

¹ φέρει coniecit Stallbaum: ὀδύρεσθαι, φέρειν A. Cf. 407 c.

² ἄρ' ἀν Π: ἄρα A. ³ πλωτζοντ' nescio an sit corruptum: an
 ἀφλοιζοντ? Cf. II. xv 607.

έξονομακλήδην ὄνομάζοντ' ἄνδρα ἔκαστον.
πολὺ δὲ ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεούς γε
ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας

ώμοι ἐγὼ δειλή, ὥμοι δυσαριστοτόκεια. C
εἰ δὲ οὖν θεούς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι
οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε· ὡς πόποι, φάναι,

ἢ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστυ
ὁφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι, ἐμὸν δὲ ὀλοφύρεται ἦτορ·
καὶ

αἱ αἱ ἐγών, ὃ τέ μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
μοῖρ¹ ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι. D

III. Εἰ γάρ, ως φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ
νέοι σπουδῆ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῶεν ὡς ἀναξίως λε-
γομένων, σχολῇ ἀν ἑαυτόν γέ τις ἀνθρωπον δύτα ἀνάξιον
ἡγήσαιτο τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοι-
ούτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ’ οὐδὲν αἰσχυνόμενος οὐδὲ
καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσιν παθήμασιν θρήνους ἀν
ἀδοι καὶ ὀδυρμούς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῦ δέ γε E
οὐχ, ως ὅρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαινεν· φῶ πειστέον, ἔως ἀν
τις ἡμᾶς ἀλλῷ καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῦ. Ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῦ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις
ἔφιη¹ ἵσχυρῷ γέλωτι, ἵσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ξητεῖ τὸ
τοιοῦτον. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους
λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἀν τις ποιῇ, | ἀποδεκτέον, 389
πολὺ δὲ ἦττον, ἐὰν θεούς. Πολὺ μέντοι, ἢ δὲ ὅς. Οὐκοῦν
‘Ομήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν·
ἄσβεστος δὲ ἄρ’ ἐνώρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἴδον “Ηφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα
οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη, βούλει
ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον.

¹ ἔφιη (vel potius ἔφιη) Ξ: ἔφην A.

Β Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γάρ ὄρθως ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὅντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεύδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου εἴδει, δῆλοι, ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἴδιώταις δὲ οἵχ ἀπτέον. Δῆλον, ἔφη. Τοῖς ἀρχουσιν δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἔνεκα ἐπ' ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ Σ ἀπτέον τοῦ τοιούτου, ἀλλὰ πρός γε δὴ τοὺς τοιούτους ἀρχοντας ἴδιώτη Ψεύσασθαι ταῦτον καὶ μεῖζον ἀμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκοῦντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος παθημάτων μὴ τάληθῇ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεώς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὅντα λέγοντι ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν ἔννυναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. **Δ** Λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει τῶν οὖ δημιουργοὶ ἔασι,

μάντιν ἢ ἵητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων, κολάσει ὡς¹ ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὕσπερ νεώς ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Εάν γε, ἢ δ' ὅς, ἐπί γε λόγῳ ἔργα τελῆται.

Τί δέ; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει ἥμīν τοῖς νεανίαις; Πῶς δ' οὐ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα, Ε ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἀρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἥδονῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἷμαι, καλῶς λέγεσθαι, οἷα καὶ Ὁμήρῳ Διομήδης λέγει,

τέττα, σιωπῇ ἥσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,
καὶ τὰ τούτων ἔχόμενα, τὰ

ἴσαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
σιγῇ, δειδιότες σημάντορας,

¹ κολάσει ὡς ΙΙ : κολάσεως Α.

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε
οἰνοβαρές, κυνὸς ὅμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο
| καὶ τὰ τούτων ἑξῆς, ἄρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν λόγῳ 390
ἡ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα¹ ἴδιωτῶν εἰς ἄρχοντας;
Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἴς γε σωφροσύνην νέοις ἐπιτή-
δεια ἀκούειν. εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαυμα-
στὸν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὔτως, ἔφη.

IV. Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ως
δοκεῖν αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν

παρὰ πλέαι² ὥστι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων **Β**
οἰνοχόος φορέησι καὶ ἐγχείη δεπάεσσι,
δοκεῖν σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἕαυτοῦ ἀκούειν
νέῳ; ἢ τὸ
λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;
ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων,
ώς, μόνος ἐγρηγορὼς ἢ ἐβούλεύσατο, τούτων πάντων
ῥᾳδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπι- **C**
θυμίαν, καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἵδοντα τὴν "Ηραν, ὥστε
μηδὲ εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλόμενον
χαμαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα ώς οὔτως ὑπὸ ἐπιθυμίας
ἔχεται, ώς οὐδὲ δτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἄλλή-
λους φίλους λήθοντε τοκῆας; οὐδὲ "Λρεώς τε καὶ
Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν δι' ἔτερα τοιαῦτα. Οὐ
μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. 'Αλλ' εἴ **D**
πού τινες, ἢν δ' ἐγώ, καρτερίαι πρὸς ἄπαντα καὶ λέγονται
καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ
ἀκουστέον, οἷον καὶ τὸ

¹ νεανιεύματα II² q: νεανικεύματα A.
vel παράπλειαι codd. Cf. Od. IX 8.

² παρὰ πλέαι nos: παραπλεῖαι

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπαπε μύθῳ·
τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ'
ἔτλης.

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε
Ἐ ἑατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρημάτους. Οὐδαμῶς.
Οὐδ' ἀστέον αὐτοῖς ὅτι

δῶρα θεοὺς πείθει, δῷρ' αἰδοίους βασιλῆας·
οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοίνικα ἐπαινετέον,
ώς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν λαβόντι
ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἃνευ δὲ δώρων, μὴ ἀπαλλάττε-
σθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα ἀξιώσομεν οὐδ'
όμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ
Ἀγαμέμνονος δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὖ λαβόντα νεκροῦ
391 ἀπολύειν, | ἄλλως δὲ μὴ 'θέλειν. Οὔκουν δίκαιον γε, ἔφη,
ἐπαινεῖν τὰ τοιαῦτα. Ὁκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι' "Ομηρού
λέγειν, ὅτι οὐδὲ ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι καὶ
ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι, καὶ αὖ ως πρὸς τὸν Ἀπόλλω
εἶπεν

ἔβλαψάς μ' ἔκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·
ἢ σ' ἀν τεισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη,
Β καὶ ως πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν δύντα, ἀπειθῶς εἶχεν καὶ
μάχεσθαι ἔτοιμος ἦν, καὶ αὖ τὰς τοῦ ἑτέρου ποταμοῦ
Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας

Πατρόκλῳ ἥρωϊ, ἔφη, κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι,
νεκρῷ δύντι, καὶ ως ἔδρασεν τοῦτο, οὐ πειστέον. τάς τε
αὖ "Εκτορος ἔλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς
τῶν ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, ξύμπαντα ταῦτα
οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρῆσθαι, οὐδὲ ἔάσομεν πείθεσθαι τοὺς
C ἡμετέρους, ως Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὧν παῖς καὶ Πηλέως,
σωφρονεστάτους τε καὶ τρίτου ἀπὸ Διός, καὶ ὑπὸ τῷ
σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, τοσαύτης ἦν ταραχῆς
πλέων, ὥστ' ἔχειν ἐν αὐτῷ νοσήματε δύο ἐναντίω ἀλλήλοιν,

ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας καὶ αὖ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

V. Μὴ τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώμεθα μηδὲ ἔωμεν λέγειν, ώς Θησεὺς Ποσειδῶνος ὑὸς Πειρίθους τε Διὸς ὥρμησαν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἀρπαγάς, μηδέ τιν' ἄλλον¹ Δ θεοῦ παιδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἀν δεινὰ καὶ ἀσεβῆ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προσαναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι, ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παιδας, ἀμφότερα δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους, ώς οἱ θεοὶ κακὰ γεινῶσιν, καὶ ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους. ὅπερ γάρ Ε ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὐθὲν ὅσια ταῦτα οὔτε ἀληθῆ. ἐπεδείξαμεν γάρ που, ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίγνεσθαι ἀδύνατον. Πώς γάρ οὐ; Καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούουσιν βλαβερά. πᾶς γάρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἔξει κακῷ ὅντι, πεισθεὶς ώς ἄρα τοιαῦτα πράττουσίν τε καὶ ἐπραττον καὶ

οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,

οἵ² Ζηνὸς ἐγγύς, ὃν κατ' Ἰδαῖον πάγον

Διὸς πατρῷου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,

καὶ οὖ πω σφιν ἐξίτηλον αἷμα δαιμόνων.

ὧν ἔνεκα πανστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολλὴν εἰχέρειαν | ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κομιδῆ μὲν οὖν, 392 ἔφη.

Tί οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ἡμῖν³ ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων πέρι ὁριζομένοις⁴ οἶους τε λεκτέον καὶ μή; περὶ γάρ θεῶν ώς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἥρωών καὶ τῶν ἐν⁵ Αἰδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἴη ἄν; Δῆλα δή. Ἀδύνατον δή, ὡς φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι τάξαι. Πώς; "Οτι οἷμαι ἡμᾶς ἐρεῦν, ώς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς

¹ ἄλλον Π: ἄλλου Α.   ² οἱ Bekker: om. codd.   ³ ἡμᾶν Π: om. A.

⁴ πέρι ὁριζομένοις q: περιορίζομεν οἷς Α.

Β λέγουσιν περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μὲν, εὐδαιμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἄδικεῖν, ἐάν λανθάνῃ, ή δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ἄδειν τε καὶ μυθολογεῖν· η̄ οὐκ οὔει; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐάν ὁμολογῆς ὅρθως με λέγειν, φήσω σε ώμολογηκέναι ἀ̄
C πάλαι ζητοῦμεν¹; Ὁρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκοῦν περὶ ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὑρωμεν, οἴόν ἐστιν δικαιοσύνη, καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐάν τε δοκῇ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος εἶναι; Ἀληθέστατα, ἔφη.

VI. Τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἔχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἃ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. καὶ δὲ ἘἈδείμαντος, Τοῦτο, η̄ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὃ τι λέγεις. Ἀλλὰ μέντοι,
D η̄ν δὲ ἐγώ, δεῦ γε. Ἰσως οὖν τῇδε μᾶλλον εἴσει. ἀρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων η̄ ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὖσα τυγχάνει η̄ γεγονότων η̄ δύντων η̄ μελλόντων; Τί γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἄρ' οὖν οὐχὶ η̄τοι ἀπλῆ διηγήσει, η̄ διὰ μιμήσεως γιγνομένη, η̄ δι' ἀμφοτέρων περαιώνουσιν; Καὶ τοῦτο, η̄ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. Γελοῖος, η̄ν δὲ ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφῆς. ὥσπερ
E οὖν οἱ ἀδύνατοι λέγειν, οὐ κατὰ δόλον ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι πειράσομαί σοι ἐν τούτῳ δηλῶσαι δὲ βούλομαι. καὶ μοι εἰπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητής φησι τὸν μὲν Χρύσην δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ³⁹³ οὐκ ἐτύγχανεν, | κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν;
"Εγωγε. Οἶσθ' οὖν, ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν,
καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἄτρείδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν,

¹ ζητοῦμεν Stallbaum (cum Ficinō): ἔζητοῦμεν codd.

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητὴς καὶ οὐδὲ ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν διάνοιαν ἀλλοσε τρέπειν, ώς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὥσπερ αὐτὸς ὡν ὁ Χρύσης λέγει καὶ **Β** πειράται ἡμᾶς ὁ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ "Ομηρον δοκεῖν εἶναι τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὸν ἴερέα, πρεσβύτην δύντα. καὶ τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποίηται διήγησιν περὶ τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ιθάκῃ καὶ ὅλη "Οδυσσείᾳ παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν διήγησις μέν ἔστιν καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἑκάστοτε λέγῃ καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων; Πῶς γάρ οὖ; Ἀλλ' ὅταν γέ τινα λέγῃ ῥῆσιν ὡς τις ἄλλος ὡν, ἀρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν **С** αὐτὸν φήσομεν ὁ τι μάλιστα τὴν αὐτοῦ λέξιν ἑκάστῳ, δην ἀν προείπη ὡς ἐροῦντα; Φήσομεν· τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἔαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαι ἔστιν ἐκεῖνον φῶ ἀν τις ὁμοιοῦ; Τί μήν; Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ώς ἔοικεν, οὐτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἔαυτὸν ἀποκρύπτοιτο ὁ ποιητής, πᾶσα ἀν αὐτῷ ἀνευ μιμήσεως ἢ ποιησίς τε καὶ διήγησις γεγονοῦνα εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἰπης, ὅτι οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἀν τοῦτο **Д** γένοιτο, ἐγὼ φράσω. εἰ γάρ "Ομηρος εἰπών, ὅτι ἥλθεν ὁ Χρύσης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ἱκέτης τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ὡς Χρύσης γενόμενος ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτι ως "Ομηρος, οἰσθ' ὅτι οὐκ ἀν μίμησις ἦν ἄλλ' ἀπλῆ διήγησις. εἰχε δ' ἀν ὥδε πως· φράσω δὲ ἀνευ μέτρου· οὐ γάρ εἰμι ποιητικός· ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς ηὔχετο ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦναι **Е** ἐλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἱ λύσαι δεξαμένους ἅποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας. ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ συνήνουν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἡγρίανεν ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέναι καὶ αὗθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα· οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν

θυγατέρα, ἐν "Αργει ἔφη γηράσειν μετὰ οὖ· ἀπιέναι δ'
 394 ἐκέλευεν καὶ μὴ¹ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἰκαδε | ἔλθοι. ὁ δὲ
 πρεσβύτης ἀκούσας ἔδεισέν τε καὶ ἀπήει σιγῇ, ἀπο-
 χωρήσας δὲ ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι
 ηὔχετο, τάς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπο-
 μιμήσκων καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἦ ἐν ναῶν οἰκοδο-
 μήσεσιν ἦ ἐν Ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο· ὡν
 δὴ χάριν κατηύχετο τεῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἀ δάκρυα
 τοῖς ἐκείνου βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔταιρε, ἄνευ
 Β μιμήσεως ἀπλῆ διήγησις γίγνεται. Μανθάνω, ἔφη.

VII. Μάνθανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὐ²
 ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν
 ῥήσεων ἔξαιρων τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη,
 μανθάνω, ὅτι ἔστιν τὸ περὶ τὰς τραγῳδίας τοιοῦτον. Ὁρ-
 θότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἷμαί σοι ἥδη δηλοῦν ὃ
 ἔμπροσθεν οὐχ οἶδος τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεως τε καὶ μυθο-
 C λογίας ἥ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἔστιν, ὕσπερ σὺ λέγεις,
 τραγῳδία τε καὶ κωμῳδία, ἥ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ
 ποιητοῦ· εὗροις δ' ἀν αὐτὴν μάλιστά που ἐν διθυράμ-
 βοις· ἥ δ' αὐδὶ ἀμφοτέρων ἔν τε τῇ τῷ ἐπῶν ποιήσει,
 πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀλλοθι, εἴ μοι² μανθάνεις. Ἄλλὰ ξυνίημι,
 ἔφη, δὲ τότε ἐβούλου λέγειν. Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ
 ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν, ἀ μὲν λεκτέον, ἥδη εἰρήσθαι, ὡς
 δὲ λεκτέον, ἔτι σκεπτέον εἶναι. Ἄλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο
 D τοίνυν αὐτὸν ἦν δὲ ἔλεγον, ὅτι χρείη διομολογήσασθαι,
 πότερον ἔάσομεν τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἥμαν τὰς
 διηγήσεις ποιεῖσθαι, ἥ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ
 ὅποια ἔκάτερα, ἥ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη,
 σκοπεῖσθαι σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγῳδίαν τε καὶ
 κωμῳδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὕ. "Ισως, ἦν δ' ἐγώ·
 ἶσως δὲ καὶ πλείω ἔτι τούτων· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγέ πω οἶδα,
 ἀλλ' ὅπη ἀν ὁ λόγος ὕσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτη ἵτεον.

¹ μὴ codd.; μή ἐ Valckenaer.

² μοι codd.: μον Heindorf.

Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ω̄ Ἀδείμαντε, Ε
ἄθρει, πότερον μιμητικοὺς ήμῦν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ
οὐ. ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἔπειται, ὅτι εἰς ἔκαστος
ἐν μὲν ἀν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὐ,
ἄλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῦ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάνιων
ἀποτυγχάνοι ἀν, ὥστε εἶναι που ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέλ-
λει; Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ
ὅ αὐτὸς μιμεῖσθαι εὑ ὥσπερ ἐν οὐ δυνατός; Οὐ γάρ οὖν.
Σχολῆ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἄμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτη- 395
δευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπει
που οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἔγγυς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα
δύνανται οἱ αὐτοὶ ἄμα εὑ μιμεῖσθαι, οἷον κωμῳδίαν καὶ
τραγῳδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα¹ ἀρτι τούτῳ ἐκάλεις;
Ἐγωγέ· καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί.
Οὐδὲ μὴν ῥαψῳδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἄμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ'
οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμῳδοῖς τε καὶ τραγῳδοῖς οἱ αὐτοί·
πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὐ; Μιμήματα. Καὶ ἔτι
γε τούτων, ω̄ Ἀδείμαντε, φαίνεται μοι εἰς σμικρότερα
κατακεκερματίσθαι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστε ἀδύνατος
εἶναι πολλὰ καλῶς μιμεῖσθαι, ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν, ὃν
δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἔστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα,
ἢ δ' ὅς.

VIII. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διαστήσομεν, τοὺς
φύλακας ήμῦν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους
δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκρι- C
βεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν, ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει,
οὐδὲν δὴ δέοι ἀν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι·
ἔαν δὲ μιμῆνται, μιμεῖσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς
ἐκ παίδων, ἀνδρείους, σώφρονας, ὄστεος, ἐλευθέρους, καὶ τὰ
τοιαῦτα πάντα, τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῦν μήτε δεινοὺς
εἶναι μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν, ἵνα μὴ²
ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ἔσθησαι,

¹ μιμήματα Ε: μιμήματά τε A (sed τά in litura). ² μὴ II: om. A.

Dότι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρω διατελέστωσιν, εἰς ἔθη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, οὐδὲν δ' ὅσ. Οὐδὴ ἐπιτρέψομεν, οὐδὲν δὲ ἐγώ, ὃν φαμὲν κήδεσθαι καὶ δεῦν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυραῖκα μιμεῖσθαι ἄνδρας δύντας, οὐδὲν δὲ πρεσβυτέραν, οὐδὲν δὲ λοιδορουμένην ηὔ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην, οἰομένην εὐδαίμονα

E εἶναι, οὐδὲν δὲν ξυμφορᾶς τε καὶ πένθεσιν καὶ θρήνοις ἔχομένην· κάμινουσαν δὲ οὐδὲν δὲν ἐρῶσαν οὐδὲν διάνοιουσαν πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, οὐδὲν δὲν δύσ. Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοιτας δύσα δούλων. Οὐδὲ τοῦτο. Οἰδέ γε ἄνδρας κακούς, ὡς ἔοικεν, δειλούς τε καὶ τὰ ἐναντία πράττοντας ὥν νῦν δὲν εἴπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κωμῳδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας 396 οὐδὲν ηὐ καὶ | νήφοντας, ηὐ καὶ¹ ἀλλα δύσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἀμαρτάνουσιν εἰς αὐτούς τε καὶ εἰς ἄλλους. οἷμαι δὲ οὐδὲν μαινομένοις ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὐτούς ἐν λόγοις οὐδὲν ἐν ἔργοις. γνωστέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηρούς ἄνδρας τε καὶ γυναικας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲν μιμητέον. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οὐδὲν δὲν ἐγώ· χαλκεύοντας ηὐ τι ἀλλο δημιουργοῦντας, ηὐ ἐλαύνοντας

B τριήρεις ηὐ κελεύοντας τούτοις, ηὐ τι ἀλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον; Καὶ πῶς, ἔφη, οἰς γε οὐδὲν προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ ἐξέσται; Τί δέ; ὑππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μυκωμένους καὶ ποταμοὺς ψιφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα ηὐ μιμήσονται; Ἀλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομένοις ἀφομοιοῦσθαι. Εἰ δρα, οὐδὲν δὲν ἐγώ, μαινθάνω ἀ σὺ λέγεις, ἔστιν τι εἰδος λέξεώς τε καὶ **C** διηγήσεως, ἐν φῷ ἀν διηγοῦτο ὁ τῷ δύντι καλὸς κάγαθός, ὅπότε τι δέοι αὐτὸν λέγειν, καὶ ἔτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἀν ἔχοιτο οὐεὶ καὶ ἐν φῷ διηγοῦτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ

¹ ηὐ καὶ codd.: καὶ Hartmann.

φύς τε καὶ τραφεῖς. Ποῖα δή, ἔφη, ταῦτα; 'Ο μέν μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, μέτριος ἀνήρ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ λέξιν τινὰ ἡ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ως αὐτὸς ὃν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοι:αύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφαλῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ **D** καὶ ἥττον ἡ ὑπὸ νόσων ἡ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἡ καὶ ὑπὸ μέθης ἡ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατά τινα ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκέτι ἐθελήσειν σπουδὴν ἀπεικάζειν ἑαυτὸν¹ τῷ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχὺ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὃν τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὐτὸν ἐκμάττειν τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ, ὃ τι μὴ παιδιάς χάριν. **E** Εἴκοσι, ἔφη.

IX. Οὐκοῦν διηγήσει χρήσεται οἵα ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ 'Ομήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἀπλῆς² διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως· ἡ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἶόν γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ρήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὴ | τοιοῦτος αὖ, ὅσφ αὖ φαυλότερος ἢ, πάντα 397 τε μᾶλλον μιμήσεται³ καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδὴν τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἀ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε⁴ καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλιῶν, καὶ σαλπίγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὄργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὄρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις ἀπασα διὰ μιμή- **B** σεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἡ σμικρόν τι διηγήσεως

¹ ἑαυτὸν Π: ἑαυτοῦ A. ² ἀπλῆς pos: ἄλλης codd. ³ μιμήσεται q: διηγήσεται A.

⁴ τε Π: γε A.

ἔχουσα; Ἀνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἰδη τῆς λέξεως. Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῦ τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ ἔάν τις ἀποδιδῷ πρέπουσαν ἀρμονίαν καὶ ρυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὄρθῳ λέγοντι καὶ ἐν μιᾳ ἀρμονίᾳ· σμικρὰ γὰρ αἱ μεταβολαί· καὶ δὴ **C**ἐν ρυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίω τινί· Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἔχει. Τί δέ; τὸ τοῦ ἑτέρου εἶδος οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἀρμονιῶν, πάντων δὲ ρυθμῶν, εἰ μέλλει αὐτὸις λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. **A'** οὖν πάντες οἵ ποιηταὶ καὶ οἵ τι λέγοντες ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτων ἐπιτυγχάνουσιν τύπῳ τῆς λέξεως, ἢ τῷ ἑτέρῳ, ἢ ἔξ **D** ἀμφοτέρων τινὶ ξυγκεραυνύντες; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παραδεξόμεθα ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἑτερον ἢ τὸν κεκραμένον; Ἐὰν ἡ ἐμή, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν ἄκρατον. Ἄλλὰ μήν, ὥς Ἀδείμαντε, ἥδυς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἥδιστος παισί τε καὶ παιδαγωγοῖς δὲ ἐναντίος οὖσαί τοι εἴρεται, καὶ τῷ πλείστῳ ὅχλῳ. **H**ἥδιστος γάρ. Ἄλλ' ἵσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίης **E** τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστιν διπλοῦς ἀνήρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἔκαστος ἐν πράττει. Οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει τόν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὑρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάντας οὕτω; Ἀληθῆ, ἔφη. **A'** Ανδρα δή, ως ἕοικε, δυνά-
398 μενον | ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῦμεν ἀν αὐτὸν ως ιερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἥδυν, εἴποιμεν δ' ἄν

ὅτι οὕτ¹ ἔστιν τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὕτε θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην πόλιν μύρου κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες, αὐτὸν δὲ ἀν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ ἀδεστέρῳ ποιητῇ χρῷμεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελίας ἔνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ ἐπιεικοῦς **B** λέξιν μιμοῦτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἀν ποιοῦμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δή, εἰπον ἐγώ, ω̄ φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἢ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον, εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

X. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ περὶ φόδης **C** τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν; Δῆλα δή. Ἀρ' οὖν οὐ πᾶς ἥδη ἀν εὔροι, ἢ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν, οἷα δεῖ εἶναι, εἰπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; καὶ δὲ Γλαύκων ἐπιγελάστας, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ω̄ Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὐκοῦν ἵκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ξυμβαλέσθαι, ποῖα ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑποπτεύω μέντοι. Πάντως δήπου, ἦν δὲ ἐγώ, πρώτον μὲν τόδε ἵκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ **D** τριῶν ἔστιν συγκείμενον, λόγου τε καὶ ἀρμονίας καὶ ρυθμοῦ. Ναί, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἔστιν, οὐδὲν δήπου διαφέρει τοῦ μὴ ἀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἀρτι προείπομεν, καὶ ὡσαύτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τὴν γε ἀρμονίαν καὶ ρυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δὲ οὐ; Ἀλλὰ μέντοι θρήνων τε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσδεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνεις οὖν θρηνώδεις ἀρμονίαι; **E** λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολυδιστὶ καὶ τοιαῦταί τινεις. Οὐκοῦν αὗται, ἦν δὲ ἐγώ, ἀφαιρετέαι; ἄχρηστοι γὰρ καὶ γυναιξὶν ἀς δεῖ ἐπιεικεῖς

¹ οὕτ¹ nos: οὐκ codd.

εῖναι, μὴ ὅτι ἀνδράσι. Πάνυ γε. Ἐλλὰ μὴν μέθη γε φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ οὖ; Τίνες οὖν μαλακαὶ τε καὶ συμποτικαὶ τῶν ἀρμονιῶν; Ἰαστί; ή δ' ὅς, καὶ λυδιστὶ αὖτις¹ χαλαρὰ καλοῦνται.

399 | Ταῦταις οὖν, ὡς φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ' ὁ τι χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστὶ λείπεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἀρμονίας, ἀλλὰ κατάλειπε ἑκείνην τὴν ἀρμονίαν, ἣ ἐν τε πολεμικῇ πράξει ὅντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ ἐργασίᾳ πρεπόντως ἀν μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προσωδίας, καὶ ἀποτυχόντος ἣ εἰς τραύματα ἣ εἰς θανάτους **Β** ιόντος ἣ εἰς τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τούτοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην· καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἱρηνικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ ἄλλῳ ἐν ἕκουσίῳ πράξει ὅντος, ἣ τινά τι πειθοντός τε καὶ δεομένου, ἣ εὐχῆθ θεὸν ἣ διδαχῆ καὶ νουθετήσει ἄνθρωπον, ἣ τούναντίον ἄλλῳ δεομένῳ ἣ διδάσκοντι ἣ μεταπείθοντι ἑαυτὸν ὑπέχοντα², καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως **C** ἐν πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ³ ἀποβαίνοντα ἀγαπῶντα. ταύτας δύο ἀρμονίας, βίαιον, ἕκουσιον, δυστυχούντων, εὐτυχούντων, σωφρόνων, ἀνδρείων⁴ αἵτινες φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λεῖπε. Ἐλλ', ή δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἴτεις λείπειν, ἣ ἀς νῦν δὴ ἐγώ ἔλεγον. Οὐκ ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, πολυχορδίας γε οὐδὲ παναρμονίου ἥμīν δεήσει ἐν ταῖς φύδαις τε καὶ μέλεσιν. Οὐ μοι, ἔφη, φαίνεται. Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων **D** ὄργάνων, ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς οὐ θρέψομεν. Οὐ φαινόμεθα. Τί δέ; αὐλοποιοὺς ἷ αὐλητὰς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἷ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια αὐλοῦ τυγχάνει ὅντα

¹ αὖτις secundum A¹ dedimus: αἴτινες vulgo. ² ὑπέχοντα Ξ: ἔπεχοντα A. ³ τὰ II: om. A. ⁴ ἀνδρεῖων Ξ: ἀνδρεῖων ἀρμονίας A.

μίμημα; Δῆλα δή, ή δ' ὅς. Λύρα δή σοι, ήν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα λείπεται, καὶ κατὰ πόλιν χρήσιμα· καὶ αὖ κατ' ἀγροὺς τοῖς νομεῦσι σύριγξ ἄν τις εἴη. 'Ως γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει. Οὐδέν γε, ήν δ' ἐγώ, καινὸν ποιοῦμεν, Ε ω φίλε, κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὅργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου ὄργανων. Μὰ Δία, ή δ' ὅς, οὐ μοι φαινόμεθα. Καὶ νὴ τὸν κύνα, εἶπον, λελήθαμέν γε διακαθαίρουντες πάλιν ἦν ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν. Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ή δ' ὅς.

XI. "Ιθι δή, ἔφην, καὶ τὰ λοιπὰ καθαίρωμεν. ἐπόμενον γὰρ δὴ ταῖς ἀρμονίαις ἄν ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ῥυθμούς, μὴ ποικίλους αὐτοὺς διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις, ἀλλὰ βίου ῥυθμοὺς ἵδεῖν κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες εἰσιν· οὓς ἴδοντα | τὸν πόδα τῷ τοιούτου λόγῳ ἀναγκάζειν 400 ἐπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει. οἵτινες δ' ἄν εἰεν οὗτοι οἱ ῥυθμοί, σὸν ἔργον, ὕσπερ τὰς ἀρμονίας, φράσαι. 'Αλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ τρὶς ἄττα ἐστὶν εἴδη, ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται, ὕσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πάσαι ἀρμονίαι, τεθεαμένοις ἄν εἴποιμι¹. ποῖα δ' ὅποίου βίου² μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. 'Αλλὰ ταῦτα μέν, ήν δ' ἐγώ, Β καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὑβρεως ή μανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ῥυθμούς. οἷμαι δέ με ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἡρῶόν γε, οὐκ οἶδα ὅπως διακοσμοῦντος καὶ ἵσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχὺ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενου, καί, ώς ἐγὼ οἶμαι, Ἱαμβον, καὶ τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε, μήκη δὲ καὶ βραχύτητας προσῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς ἀγωγὰς Σ τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἥττον ψέγειν τε καὶ ἐπαινεῖν ή τοὺς ῥυθμοὺς αὐτούς, ἥτοι ξυναμφότερόν τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν.

¹ εἴποιμι ν: εἴποι Α.

² ποῖα δ' ὅποιον βίου ΙΙ: om. Α.

ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥσπερ εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγου. ἡ σὺ οἴει; Μὰ Δᾶ, οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ τόδε γε, δτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῷ εὑρύθμῳ τε καὶ ἀρρύθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν τὸ εὕρυθμόν
 D γε καὶ τὸ ἀρρύθμον, τὸ μὲν τῇ καλῇ λέξει ἔπειται ὄμοιού- μενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντίᾳ, καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρ- μοστον¹ ὡσαύτως, εἴπερ ῥυθμός γε καὶ ἀρμονία λόγῳ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις. Ἀλλὰ μήν, ἡ δ' ὁ, ταῦτα γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ' ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἦν δ' ἔγω, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῷ τῆς ψυχῆς ἥθει ἔπειται; Πῶς γὰρ οὐ; Τῇ δὲ λέξει τὰ ἄλλα; Ναί. Εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐ-
 E ρυθμία εὐηθείᾳ ἀκολουθεῖ, οὐχ ἦν ἄνοιαν οὖσαν ὑποκορι- ζόμενοι καλούμενοι ὡς εὐηθείαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὖ τε καὶ καλῶς τὸ ἥθος κατεσκευασμένην διάνοιαν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοις, εὶς μέλλουσι τὸ αὐτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν οὖν.
 401 Ἐστιν δὲ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποικιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἡ τῶν ἄλλων σκευῶν ἐργασία, ἔτι δὲ ἡ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἡ τῶν ἄλλων φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἡ ἀσχημοσύνη. καὶ ἡ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἀρρυθμία καὶ ἀναρμοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δὲ ἐναντία τοῦ ἐναντίου, σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἥθους, ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

B XII. Ἄρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον καὶ προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἥθους ἐμ- ποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἡ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἡ καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κα- κόηθες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἀσχημον

¹ καὶ ἀνάρμοστον Π: om. A.

μήτε ἐν εἰκόσι ζώων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἶός τε ὃν οὐκ ἔατεος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίᾳς εἰκόσι τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ C ἑκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπόμενοί τε καὶ ινεμόμενοι¹, ἐν τι ἔννιστάντες λανθάνωσιν κακὸν μέγα ἐν τῇ αὐτῷ φυχῇ, ἀλλ' ἐκείνους ξητητέον τοὺς δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵνα ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ τόπῳ οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὅπόθεν ἀν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἡ πρὸς ὅψιν ἡ πρὸς ἀκοήν τις² προσβάλῃ ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὑγίειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παιδῶν λανθάνῃ εἰς ὅμοιότητά τε καὶ D φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγονσα; Πολὺ γάρ ἀν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ Γλαύκων, τούτων ἔνεκα κυριωτάτη ἐν μουσικῇ τροφή, ὅτι μάλιστα καταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς Ψυχῆς ὃ τε ῥυθμὸς καὶ ἀρμονία, καὶ ἐρρωμενέστατα ἄπτεται αὐτῆς, φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὀρθῶς τραφῇ, εἰ δὲ μή, τούναντίον; καὶ ὅτι αὐτὸν³ παραλειπο- E μένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἡ μὴ καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἀν αἰσθάνοιτο ὃ ἐκεῖ τραφεῖς ὡς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοὶ καὶ χαίρων καὶ⁴ καταδεχόμενος εἰς τὴν Ψυχὴν τρέφοιτ⁵ ἀν ἀπ' αὐτῶν καὶ γίγνοιτο καλός τε κάγαθός, | τὰ δ' αἰσχρὰ ψέγοι τ' ἀν 402 ὀρθῶς καὶ μισοῖ ἔτι νέος ὅν, πρὶν λόγον δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάζοιτ⁶ ἀν αὐτὸν γνωρίζων δι' οἰκείότητα μάλιστα ὃ οὕτω τραφεῖς; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἔνεκα ἐν μουσικῇ εἶναι ἡ τροφή. "Ωσπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμμάτων πέρι τότε ίκανῶς

¹ ινεμόμενοι Π: ἀνεμόμενοι A et in mg. ἀνιμώμενοι A². ² τις nos: τι codd.

³ αὐτὸν Π: αὐτῶν A. ⁴ Sic codd.: χαίρων καὶ om. q: antε δυσχεραίνων transposuit Vermehren.

εῖχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ήμᾶς ὀλίγα ὅντα ἐν ἄπασιν οἷς ἔστιν περιφερόμενα, καὶ οὕτ’ ἐν σμικρῷ οὕτ’ ἐν Β μεγάλῳ ἡτιμάζομεν αὐτά, ως οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προύθυμούμεθα διαγνηνώσκειν, ως οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὕτως ἔχοιμεν—’Αληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας¹ γραμμάτων, εἴ που ἡ ἐν ὕδασιν ἡ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἀν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ’ ἔστιν τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν. ²Αρ’ οὖν, ὁ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ Σ οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἀν τὰ τῆς σωφροσύνης εἴδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα² τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ’ Δ ἐγώ, ὅτου ἀν ξυμπίπτη ἐν τῇ ψυχῇ καλὰ ἥθη ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἴδει ὅμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ’ ἀν ἐλη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι; Πολύ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον. Πῶς δ’ οὐ; Τῶν δὴ ὅ τι³ μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων δ’ γε μουσικὸς ἐρώη ἀν· εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴη, οὐκέ ἀν ἐρώη. Οὐκέ ἀν, εἴ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειν ἀν, ὥστε Ε έθέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ’ ἐγώ· ὅτι ἔστιν σοι ἡ γέγονεν παιδικὰ τοιαῦτα· καὶ συγχωρῶ. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονὴ ὑπερβαλλούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς, ἔφη, ἡ γε ἔκφρονα ποιεῖ οὐχ ἡττον ἦ 403 λύπη; Ἀλλὰ τῇ ἀλη ἀρετῇ; | Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὕβρει

¹ εἰκόνας Ξ γ: ει εἰκόνας A.

² οἰώμεθα Π: οἰδμεθα A.

³ δὴ

ὅ τι Π: διότι A.

τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλιστα. Μείζω δέ τινα καὶ δξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ή δ' ὅς, οὐδέ γε μανικωτέραν. Ό θὲ δρθὸς ἔρως πέφυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα, ή δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ δρθῷ ἔρωτι; Οὐ προσοιστέον. Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἡ ἡδονή, οὐδὲ κοινωνητέον αὐτῆς **B** ἐραστῆ τε καὶ παιδικοῖς δρθῶς ἐρώσι τε καὶ ἐρωμένοις; Οὐ μέντοι, μὰ Δί, ἔφη, ω Σώκρατες, προσοιστέον. Οὔτω δή, ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις¹ ἐν τῇ οἰκιζομένῃ πόλει, φιλεῖν μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἀπτεσθαι ὥσπερ ὑέος παιδικῶν ἐραστήν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ· τὰ δ' ἄλλα οὔτως δμιλεῖν πρὸς ὅν τις σπουδάξοι, ὅπως μηδέποτε δόξει μακρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ **C** ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὔτως, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ήν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῶν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἱ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκεν· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά. Ξύμφημι, ή δ' ὅς.

XIII. Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικὴν θρεπτέοι οἱ νεανίαι. Τί μήν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτη ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ παιδων διὰ βίου, ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῷμαι, ὁδε· **D** σκόπει δὲ καὶ σύ· ἐμὸί μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, δὲ ἀν χρηστὸν ἦ σῶμα, τοῦτο τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ τούναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν ὡς οἰόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὔτως. Οὐκοῦν εὶ τὴν διάνοιαν ἰκανῶς θεραπεύσαντες παραδοῦμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖσθαι, ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ **E** μακρολογῶμεν, δρθῶς ἀν ποιοῦμεν; Πάντα μὲν οὖν. Μέθης μὲν δὴ εἴπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ γάρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ, ή φύλακι, μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι, ὅπου γῆς ἐστίν. Γελοῖον γάρ, ή δ' ὅς, τόν γε φύλακα

¹ νομοθετήσεις Π: δ νομοθετής (sic) εἰς A, sed δ addidit A².

φύλακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθλητὰ μὲν γάρ
οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. ἢ οὐχί; Nal. ¹Αρ' οὖν
404 ἡ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἔξις προσήκουσ² | ἀν εἴη τούτοις;
Ίσως. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώδης αὔτη γέ τις καὶ σφαλερὰ
πρὸς ὑγίειαν· ἢ οὐχ ὥρᾶς ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον καί,
ἐὰν σμικρὰ ἐκβῶσιν τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ
σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί; Ὁρῶ. Κομψοτέρας
δὴ τυνος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθληταῖς,
οὓς γε ὕσπερ κύιας ἀγρύπνους τε¹ ἀνάγκη εἶναι καὶ
ὅ τι μάλιστα δξὺν ὥρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς
Β εἰν τὰῖς στρατείαις² μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν
ἄλλων σίτων καὶ εἰλήσεων καὶ χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς
εἶναι πρὸς ὑγίειαν. Φαίνεται μοι. ³Αρ' οὖν ἡ βελτίστη
γυμναστικὴ ἀδελφή τις ἀν εἴη τῆς μουσικῆς, ἦν δὲ λίγον
πρότερον διῆμεν; Πῶς λέγεις; Ἀπλῆ που καὶ ἐπιεικῆς
γυμναστικῆς, καὶ μάλιστα ἡ τῶν περὶ τὸν πόλεμον. Πῆ
δή; Καὶ παρ' Ὁμήρου, ἦν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν
τις. οἷσθα γάρ ὅτι ἐπὶ στρατείας³ ἐν ταῖς τῶν ἡρώων
C ἔστιάσεσιν οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἔστιᾳ, καὶ ταῦτα ἐπὶ⁴
θαλάττη ἐν 'Ελλησπόντῳ ὅντας, οὔτε ἐφθοῖς κρέασιν,
ἄλλὰ μόνον ὁπτοῖς, ἀ δὴ μάλιστ' ἀν εἴη στρατιώταις
εὔπορα παιταχοῦ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτῷ τῷ πυρὶ
χρῆσθαι εὐπορώτερον, ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν. Καὶ μάλα.
Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῶμαι, "Ομηρος πώποτε ἐμνή-
σθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἵσασιν, ὅτι τῷ
μέλλοντι σώματι εὑ ἔξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων ἀπάν-
των; Καὶ δρθῶς γε, ἐφη, ἵσαστέ τε καὶ ἀπέχονται.
D Συρακοσίαν δέ, ω φίλε, τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικι-
λίαν δψου, ως ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἴπερ σοι ταῦτα δοκεῖ
δρθῶς ἔχειν. Οὐ μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν
κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσιν μέλλουσιν εὑ σώματος ἔξειν.

¹ τε Π: τε καὶ Α.   ² στρατείαις Θε: στρατιᾶς Α.   ³ στρατείας Π²:
στρατιᾶς Α.

Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δυκούστας εἶναι εὐπαθίας; Ἀνάγκη. "Ολην γάρ, οἴμαι, τὴν τοιαίτην σύτησιν καὶ δίαιταν τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ φόδῃ τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι ῥυθμοῖς πεποιημένῃ Ε ἀπεικάζοντες ὅρθως ἀν ἀπεικάζομεν. Πῶς γάρ οὖ; Οὐκοῦν ἐκεὶ μὲν ἀκολασίαν ἡ ποικιλία ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἡ δὲ ἀπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφροσύνῃ, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθίστατα, ἔφη. Ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων | πληθυνουσῶν 405 ἐν πόλει ἄρ' οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεῖα πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ δικαϊκή τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλεύθεροι πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν; Τί γάρ οὐ μέλει;

XIV. Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχρᾶς παιδείας ἐν πόλει ἄρα μή τι μεῖζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον, ἢ τὸ δεῖσθαι ἰατρῷν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐλευθέρῳ σχήματι προσποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖν καὶ B ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ' ἄλλων, ὡς δεοπτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, καὶ ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἰσχυστον. Η δοκεῖν σοι, ἢν δ' ἐγώ, τούτου αἰσχυον εἶναι τοῦτο, ὅταν τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῆ καλλωπίζεσθαι, ὡς δεινὸς ὧν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἰκανὸς πάσας μὲν στροφὰς C στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθῶν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν, δσφ κάλλιον καὶ ἄφεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίου αὐτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἔκείνους ἔτι αἰσχιον. Τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἢν δ' ἐγώ, δεῖσθαι, ὃ τι μὴ τράμυμάτων ἔνεκα ἢ τινων ἐπετείων νοσημάτων

- D** ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι' ἄργίαν τε καὶ δίαιταν οἶναν διήλθομεν ῥευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὥσπερ λίμνας ἐμπιπλαμένους φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὄνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομψοὺς Ἀσκληπιαδας, οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ; Καὶ μάλιστα, ἔφη, ὡς ἀληθῶς καὶ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὄνόματα. Οἴλα, ήν δὲ ἐγώ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ· τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ ὑεῖς
E ἐν Τροίᾳ Εὔρυπύλῳ τετρωμένῳ ἐπ' οἴνον Πράμνειον
 406 ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἀντίδοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἴωμένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ μὲν δή, ἔφη,
 ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι. Οὐκέτι γέ τοι εἶπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιαδαί οὐκ ἐχρῶντο, ὡς φασι,
 πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὡν καὶ νοσώδης γενούμενος, μείξας γυμναστικὴν ἰατρικήν, ἀπέκνισε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτα ἄλλους
 ὕστερον πολλούς. Πῆδή; ἔφη. Μακρόν, ήν δὲ ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ πυιήσας. παρακολουθῶν γάρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὅντι οὔτε ἰάσασθαι, οἶμαι, οἴός τ' ήν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκνιαίμενος, εἴ τι τῆς εἰωθυίας διαιτης ἐκβαίη, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἀρα τὸ γέρας, ἔφη,
C τῆς τέχνης ἡνέγκατο. Οἶον εἰκός, ήν δὲ ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα,
 ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοίᾳ οὐδὲ ἀπειρίᾳ τούτου τοῦ εἰδούς τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδὼς
 ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομούμένοις ἔργον τι ἐκάστῳ ἐν τῇ πόλει προστέτακται, δὲ ἀναγκαῖον ἔργα ἔσθαι, καὶ οὐδενὶ σχολὴ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ. δέ τοι μέν γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη.
D XV. Τέκτων μέν, ήν δὲ ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ φάρμακον πιὼν ἔξεμέσαι τὸ νόσημα, ἢ κάτω

καθαρθεὶς ἦ καύσει ἦ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν¹ δίαιταν προστάττῃ, πιλίδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεὶς καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα, ταχὺ εἰπεν, ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν, οὐδὲ λυσιτέλει οὕτω ξῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἔργασίας ἀμελοῦντα. καὶ μετὰ ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν εἰώθυναν δίαιταν ἐμβάσι, ὑγιὴς γενόμενος ξῆ τὰ Ε ἑαυτοῦ πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἵκανδον ἦ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν, τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μέν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτω ἰατρικὴν χρῆσθαι. ²Αρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, | δὲ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ 407 ἐλυσιτέλει ξῆν; Δῆλον, ἔφη. ³Ο δὲ δὴ πλούσιος, ὡς φαμεν, οὐδὲν ἔχει τοιούτον ἔργον προκείμενον, οὗ ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὔκουν δὴ λέγεται γε. Φωκυλίδου γάρ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις, πῶς φησὶ δεῖν, ὅταν τῷ ἥδη βίος ἦ, ἀρετὴν ἀσκεῖν; Οἶμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ' ίμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν, πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ⁴οὐδετροφίᾳ ⁵τεκτονικῇ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακέλευμα οὐδὲν ἐμποδίζει. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σχεδόν γέ τι πάντων μάλιστα ἦ γε περαιτέρω γυμναστικῆς, ἥ περιττὴ αὐτῇ ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἔδραιον ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἀστινασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπή, ⁶κεφαλῆς τινὰς³ αἱὲ διατάσεις⁴ καὶ ἴλιγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένη ἐκ φιλοσοφίας ἐγγύνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ αὐτῇ⁵, ἀρετὴν ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι⁶ πάντη ἐμπόδιος.

¹ μακρὰν Ξ: μικρὰν A.   ² ἦ Π: ἥ A.   ³ τινὰς Ξ γ: τινος (sic) A.

⁴ διατάσεις εκ em. F v cum Galenio: διαστάσεις A.   ⁵ αὐτῇ Ξ: ταῦτῃ A.

⁶ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι Ξ: ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται A.

κάμνειν γάρ οἴεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τὸν σώματος. Εἰκός γε, ἔφην¹. οὐκοῦν ταῦτα γιγνώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῷς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι Δ ἀποκεκριμένον ἵσχοντας ἐν αὐτοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτῃ τῇ ἔξει καταδεῖξαι ἰατρικήν, φαρμάκους τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν δίαιταν ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δὲ εἰσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν διαιταῖς κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ως τὸ εἰκός, ἔτερα Ε τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ περιόδῳ ζῆν μὴ οἴεσθαι δεῖν θεραπεύειν, ως οὔτε αὐτῷ οὔτε πόλει λυσιτελῆ; Πολιτικόν, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἦν δὲ ἐγώ, ὅτι τοιοῦτος ἦν². καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ οὐχ ὄρᾶς ως καὶ ἐν Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν 408 πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ως ἐγὼ λέγω, ἐχρωντο; ἦν οὐ μέμνησαι, ὅτι καὶ τῷ Μενέλεῳ ἐκ τοῦ τραύματος, οὐδὲ Πάνδαρος ἔβαλεν,

αἷμ’ ἐκμυζήσαντ’ ἐπὶ τ’ ἥπια φάρμακ’ ἐπασσον,

ὅτι δὲ ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἡ πιεῖν ἡ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἡ τῷ Εύρυπύλῳ προσέταττον, ως ἴκανῶν δυτῶν φαρμάκων ἱάσασθαι ἀνδρας πρὸ τῶν τραύμάτων ὑγιεινούς

Β τε καὶ κοσμίους ἐν διαιτῇ, καὶ εἰ τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα κυκεῶνα πιόντες, νοσώδη δὲ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις φόντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδὲ ἐπὶ τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς, οὐδὲ εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἰεν. Πάνυ κομψούς, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιοῦ παῖδας.

XVI. Πρέπει, ἦν δὲ ἐγώ. καίτοι ἀπειθοῦντές γε

¹ ἔφην nos: ἔφη A.   ² δτι—ἦν, quae ante οὐχ ὄρᾶς ponunt codd., e Schneideri conjectura hoc transtulimus.

ἡμῖν οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Πύνδαρος Ἀπόλλωνος μέν φασιν Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλούτοιν ἄνδρα θανάσιμον ἥδη δύντα ἵάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ πειθόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα, ἀλλ’ εἰ μὲν θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν, φήσομεν, αἰσχροκερδής, εἰ δὲ αἰσχροκερδής, οὐκ ἦν θεοῦ. Ὁρθότατα, ἢ δ’ ὅς, ταῦτα γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὁ Σώκρατες; ἀρ’ οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ιατρούς; εἰεν δ’ ἀν που μάλιστα τοιοῦτοι ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινούς, πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, καὶ Δ δικασταὶ αὖ ὕσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὀμιληκότες. Καὶ μάλα, εἴπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ’ οἰσθα οὓς ἡγοῦμαι τοιοῦτους; Ἀν εἴπης, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ’ ἐγώ. σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἥρου. Πῶς; ἔφη. Ιατρὸί μέν, εἴπον, δεινότατοι ἀν γένοιντο, εἰ ἐκ παιδῶν ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὀμιλήσειαν καὶ Ε αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἰεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει. οὐ γάρ, οἵμαι, σώματὶ σῶμα θεραπεύουσιν· οὐ γὰρ ἀν αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἶναι ποτε καὶ γενέσθαι· ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἢ¹ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὖσαν εὗ τι θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστής δέ γε, ὁ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἢ² | οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς 409 ψυχαῖς τεθράφθαι τε καὶ ὀμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδικηκῦναν διεξεληλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἀφ’ αὐτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἀλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ’ ἀπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν νέαν οὖσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλὴ κάγαθὴ οὖσα κρίνειν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι δύντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἦτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὅμοιοπαθῆ τοῖς πονηροῖς. Β Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι. Τοιγάρτοι,

¹ ὦ Π: ἦ A.² ὦ Π: γ A¹: ἦ A².

ἢν δ' ἔγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαθῆ γεγονότα τῆς ἀδικίας οἰόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ἡσθημένον, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι, οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρίᾳ. **C** οἰκείᾳ κεχρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι ὁ τοιούτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός γε, ἢν δ' ἔγώ, δὲ σὺ ἡρώτας· ὁ γάρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, δὲ πολλὰ αὐτὸς ἡδικηκώς καὶ πανούργος τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὅμοιοις διιλῆ, δεινὸς φαίνεται ἐξενλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἡδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὖθις φαίνεται, ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιεὶς ἥθος, ἄτε οὐκ ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου. πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἡ χρηστοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἡ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ.

XVII. Οὐ τοίνυν, ἢν δ' ἔγώ, τοιούτον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον. πονηρία μὲν γάρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὕποτ' ἀν γνοίη, **E** ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης¹ χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήφεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὡς μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἴατρικὴν οἴαν εἴπομεν μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αὐτῷ τῶν πολιτῶν σοι 410 τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ | τὰς ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μή, ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκειν ἔάσουσιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσιν; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσιν καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται. Οἱ δὲ δὴ νέοι, ἢν δ' ἔγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσονται σοι δικαστικῆς εἰς χρείαν ἰέναι, τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ χρώμενοι, ἢν δὴ

¹ παιδευομένης codd.: παιδευομένη H. Richards.

έφαμεν οιωφροσύνην ἔργονται. Τί μήρ; ἔφη. Ἀρ' οὖν
οὐ κατὰ ταῦτα ἔχην ταῦτα ὁ μουσικὸς γυμναστικὴν Β
ἔτικεν, ἐπειδὴ αἰρήσει, ἀπότε μηδενὶ ἴατρικής ἔσθαι
ἢ τι μη ἀνάρρεψε; Ἐρωτᾷ δοκεῖ. Λάτα μὲν τα γυμνάσια
καὶ τους πόρους προς τὸ θυμοτεῖον τῆς φύσιος βλέπων
κάκιον ἔγραψεν ποιήσει μᾶλλον ἢ προς ἰσχὺν, οὐχ ὥσπερ
εἰ μὲν ἀλλοι ἀθληταὶ ἔργη ταῦτα σπείᾳ καὶ πόρους μετα-
χειρίζονται¹. Ὁρθοτάτα, ἡ δὲ οὐ. Ἀρ' οὖν, ην δὲ ἔργον, οὐ
Ἐλαύνον, καὶ οἱ καθιστάρτες μουσική καὶ γυμναστική
παισίουν ὡς ἔνεκά τινες σίουνται καθιστάσιν², ἵνα τὴν Σ
μιγε τὸ οώμα θεραπεύσιντο, τὴν δὲ τὴν ψυχήν; Ἀλλα τί
μήρ; ἔφη Κινδυνεύοσιν, ην δὲ ἔργον, ἀμφότερα τῆς ψυχῆς
ἔργα τα μέριμαν καθιστάναι. Πώς δή; Οὐκ ἐνοιάσι,
ἄπον, οὐ, ἐιατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν οἱ ἀντριμναστικῆ
μην δια βίσιον ὄμιλοντασιν, μουσικές δὲ μη ἀφωνται; Η
ἴση μὲν τούμναστίον ἐιατεθῶσιν; Τίνος δέ, η δὲ οὐ, πέρι Δ
κέριν; Ἀγριότητος τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὖ μαλακίας
τε καὶ ἡμερότητος, ην δὲ ἔργον. Ἐρωτᾷ, ἔφη, ὅτι οἱ μην
γυμναστική ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριότεροι τούς δέουντος
ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ μουσική μαλακότεροι αὖ γένουνται ἡ
ώ, κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μήρ, ην δὲ ἔργον, τό γέ ἀγριον τὸ
θυμοτεῖον ἐν τῆς φύσιος παρίχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τραφεῖν
ἀνέρειν ἀν τὴν, μᾶλλον δὲ επιταθεῖν τούς δέουντος σκληρόν
τε καὶ χαλεπον γένουνται ἀν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ μοι, ἔφη.
Τί δέ; το ἥμερον ὡς ἡ φιλόσοφος ἀν ἔχοι φύσις; καὶ Ε
μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος, αὐτοῦ μαλακότερον ἐη τοῦ δέουντος,
καλῶς δὲ τραφέντος ἥμερόν τε καὶ κόσμιον; Ἐιστε τάντα.
Δεῖν δέ γέ φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρα³ ἔχειν τούτω τῷ
φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἥρμόσθαι δεῖ αὐτας προς
ἀλλήλας; Πώς δὲ οὐ; Καὶ τοῦ μὲν ἥρμοσμένου σύνφρων

¹ μεταχειρίζονται Galen...: μεταχειρίζεται εσεῖς. ² καθιστάντιν εσεῖς;
καθιστάσαι Μετατηρ. ³ αμφοτέρα εἰδιαίτερα: ἀμφοτέρα εσεῖς.

411 τε καὶ ἀνδρεία ἡ | ψυχή; Πάντα γε. Τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλὴ καὶ ἄγροικος; Καὶ μάλα.

XVIII. Οὐκοῦν ὅταν μέν τις μουσικῆ παρέχῃ καταυλεῖν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὕπαρχων ὥσπερ διὰ χώνης ἂς τῦν δὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνώδεις ἀρμονίας, καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς φύσης διατελῆ τὸν βίον ὅλον, οὗτος Β τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι θυμοειδὲς εἰχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξεν καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρίστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δὲ ἐπέχων¹ μὴ ἀνιῆ ἀλλὰ κηλῆ, τὸ μετὰ τοῦτο ἥδη τήκει καὶ λείβει, ἔως ἂν ἐκτήξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμη ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν. Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἐὰν μέν γε, ἦν δὲ ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἀθυμον λάβη, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· ἐὰν δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποιήσας τὸν θυμὸν διεύρροπον Σ ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύμενον. ἀκράχολοι² οὖν καὶ ὄργιλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γεγένηνται, δυσκολίας ἐμπλεοι. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῆ πολλὰ πονῆ καὶ ἐνωχῆται εὑ μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας μὴ ἅπτηται, οὐ πρῶτον μὲν εὑ ἵσχων τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ θυμὸν ἐμπίμπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται αὐτὸς αὐτοῦ; Καὶ μάλα γε. Τί δέ; ἐπειδὰν ἀλλο μηδὲν πράττη μηδὲ Δ κοινωνῆ Μούσης μηδαμῆ, οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἀτε οὔτε μαθήματος γενόμενον³ οὐδειὸς οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς ἀλλης μουσικῆς, ἀσθενές τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν γίγνεται, ἀτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον οὐδὲ διακαθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μισόλογος δή, οἶμαι, ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ ἀμουσος, καὶ πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρῆται, βίᾳ δὲ καὶ

¹ ἐπέχων coddl.: ἐπιχέων Morgenstern.
χολοι A. Cf. Lobeck *Phryn.* p. 664.

² ἀκράχολοι Π: ἀκρό-

³ γενόμενον q: γενομένου A.

ἀγριότητι ὥσπερ θηρίου πρὸς¹ πάντα διαπράττεται, **Ε** καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀρρυθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ξῆ. Παντάπασιν, ἡ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Ἐπὶ δὴ² δύ' ὅντε τούτω, ὡς ἕοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἴη πάρεργον³, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω, ὅπως ἀν ἀλλήλοιν ξυναρμοσθῆτον | ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιε- 412 μένω μέχρι τοῦ προσήκοντος. Καὶ γὰρ ἕοικεν, ἔφη. Τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικὴν γυμναστικὴν κεραυνύντα καὶ μετριώτατα⁴ τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὁρθότατ' ἄν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστότατον, πολὺ μᾶλλον ἡ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυνιστάντα. Εἰκότως γ', ἔφη, ὁ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ὁ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζεσθαι; Δεήσει μέντοι, ὡς οἶον τέ **Β** γε μάλιστα.

XIX. Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς οὗτοι ἀν εἰεν. χορείας γὰρ τί ἀν τις διεξίοι τῶν τοιούτων καὶ θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἵππικούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δή, ὅτι τούτοις ἐπόμενα δεῖ αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὑρεῖν. "Ισως, ἡ δ' ὅς, οὐ χαλεπά. Εἰεν, ἦν δ' ἔγω· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἀν ἡμῶν διαιρετέον εἴη; ἀρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσι τε καὶ ἄρχονται; Τί μήν; "Οτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς **C** ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους, δῆλον; Δῆλον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἀρ' οὐ γεωργικώτατοι γίγνονται; Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι, ἀρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν φρονίμους

¹ πρὸς πάντα codd.: an πρὸς <θηρίον> πάντα?

² ἐπὶ δὴ γ:

ἐπειδὴ Α.

³ εἴη πάρεργον Π² q: εἰπερ εργον (sic) Α¹: ὁ πάρεργον Α².

⁴ μετριώτατα **Ξ** q²: μετριέτατα Α.

τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἔτι κηδεμόνας
 Δ τῆς πόλεως; Ἐστι ταῦτα. Κήδοιτο δέ γ' ἀν τις μάλιστα
 τούτου ὁ τυγχάνοι φίλῳ. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτο γ'
 ἀν μάλιστα φίλοι, φ' ξυμφέρειν ἡγοῦτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ
 καὶ¹ ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οὕτοιο ξυμβαίνειν καὶ
 ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τούναντίον. Οὔτως, ἔφη.
 Ἐκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας,
 οἱ ἀν σκοπούσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν
 Ε βίον, ὃ μὲν ἀν τῇ πόλει ἡγήσωνται ξυμφέρειν, πάση
 προθυμίᾳ ποιεῦν, ὃ δ' ἀν μή, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἀν
 ἐθέλειν. Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δή μοι τηρητέον
 αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοί εἰσι
 τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βια-
 ζόμενοι ἐκβάλλοντιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῦν
 δεῖν ἢ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν;
 Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. φαίνεται μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ
 413 διανοίας ἡ ἔκουσίως ἡ ἀκουσίως, ἔκουσίως μὲν ἡ ψευδής
 τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἡ ἀληθής. Τὸ
 μὲν τῆς ἔκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς ἀκουσίου δέομαι
 μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ ἡγεῖ, ἔφην ἐγώ, τῶν μὲν
 ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῶν δὲ
 κακῶν ἔκουσίως; ἡ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας
 κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἡ οὐ τὸ τὰ δοξάζειν
 ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἄλλ', ἡ δ' ὅς, ὁρθῶς λέγεις,
 καί μοι δοκοῦσιν ἀκοντεῖς ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι.

Β Οὐκοῦν κλαπέντες ἡ γοητευθέντες ἡ βιασθέντες τοῦτο
 πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς, ἦν δ'
 ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γάρ τοὺς μετα-
 πεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν
 χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει. νῦν γάρ
 που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὓς
 ἀν ὀδύνη τις ἡ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ. Καὶ τοῦτ',

¹ καὶ Hermann: καὶ δταν μάλιστα codd.

ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὁρθῶς λέγεις. Τοὺς μὴν γοητευθέντας, **C** ως ἐγῷμαι, κὰν σὺ φαίης εἶναι οὐ ἀν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἥδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες. • "Εοικε γάρ,
ἢ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾶ.

XX. "Ο τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον, τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ως ποιητέον, ὃ ἀν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν. τηρητέον δὴ εὐθὺς ἐκ παιδῶν, προθεμένοις ἔργα, ἐν οἷς ἀν τοιούτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἔξαπατῶτο, καὶ τὸν μὲν μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ **D** μὴ ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταῦτα ταῦτα τηρητέον. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τρίτου εἴδους τοῦ τῆς¹ γοητείας ἡμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον— ὅσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοπούσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὅντας εἰς δείματ' ἄπτα κομιστέον καὶ εἰς ἥδονὰς αὖ μεταβλητέον, **E** βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί,—εἰ δυσγοήτευτος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὐτοῦ ὡν ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἡς ἐμάνθανεν, εὔρυθμόν τε καὶ εὐάρμοστον ἔαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἀν τῶν καὶ ἔαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν ἀεὶ ἐν τε παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανίζομενον καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα | καταστατέον ἀρχοντα τῆς πόλεως 414 καὶ φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι, τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιούτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις, ἦν δὲ ἐγώ, δοκεῖ μοι, ὡ Γλαύκων, ἡ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας, εἰρῆσθαι. Καὶ ἐμοί, ἢ δ' ὅς, οὕτως πῃ φαίνεται. Ἄρ' οὖν ως ἀληθῶς ὁρθότατον καλεῖν τούτους **B** μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε

¹ τοῦ τῆς Ξ: τούτοις Α.

ἐντὸς φιλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλίσονται, οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ¹ φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν; "Εμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

XII. Τίς ἀν οὖν ήμ添, ἦν δ' ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ων νῦν δὴ² ἐλέγομεν, Σ γενναῖόν τι ἐν ψευδομένους πεῖσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποιόν τι; ἔφη. Μηδὲν καινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλὰ Φουνικικόν τι, πρότερον μὲν ἥδη πολλαχοῦ γεγονός, ώς φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ πεπείκασιν, ἐφ' ήμῶν δὲ οὐ γεγονός οὐδὲ οἶδα εἰ γενόμενον ἄν, πεῖσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. 'Ως ἕοικας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μάλ' εἰκότως ὀκνεῖν, ἐπειδὰν εἴπω. Λέγ', ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ. Λέγω Δ δὴ· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποίᾳ τόλμῃ ἡ ποίοις λόγοις χρώμενος ἐρῶ καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἀρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ώς ἄρ' ἡ ήμεις αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ ἐπαιδεύομεν, ὥσπερ ὀνείρατα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν³ τε καὶ γίγνεσθαι περὶ αὐτούς, ἥσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα Ε αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη. ἐπειδὴ⁴ δὲ παντελῶς ἐξειργασμένοι ήσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μήτηρ οὖσα ἀνῆκεν, καὶ νῦν δεῖ⁵ ώς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς χώρας ἐν ἥ εἰσὶ βουλεύεσθαι τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ' αὐτὴν ἵη, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ώς ἀδελφῶν ὄντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι. Οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ἡσχύνου τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ,
415 | εἰκότως· ἀλλ' ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἐστὲ μὲν γάρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ώς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι

¹ νῦν δὴ Π: δὴ νῦν Α.   ² νῦν δὴ Φν: δὴ νῦν Α.   ³ πάσχειν codd.: an ὑπάρχειν?   ⁴ ἐπειδὴ codd.: an ἔτι.   ⁵ δεῖ q: δὴ Α.

μὲν ὑμῶν ἵκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει συνέμειξεν αὐτοῖς, διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δὲ ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ἂτε οὖν ξυγγενεῖς ὅντες πάντες τὸ μὲν πολὺ ὄμοιόν τοις ἀνθρώποις γεννηθῆτε, ἔστι δὲ ἐκ χρυσοῦ Β γεννηθείη ἀνάργυρον καὶ ἐξ ἄργυροῦ χρυσοῦν ἔκγονον καὶ τάλλα πάντα οὔτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ θεός, ὅπως μηδενὸς οὔτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται μηδὲ οὔτω σφόδρα φυλάξουσι μηδὲν ὡς τοὺς ἔκγόνους, ὅ τι αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς φυχαῖς παραμέμικται, καὶ ἐάν τε σφέτερος ἔκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεγή- Σ σινοσιν, ἀλλὰ τὴν τῇ φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀποδύντες ἔσσουσιν εἰς δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωργούς, καὶ ἀν αὖ ἐκ τούτων τις ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῆ, τιμήσαντες ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακήν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὡς χρησμοῦ ὅντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρῆναι, ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς¹ φυλάξῃ. τοῦτον οὖν τὸν μῆθον ὅπως ἀν πεισθεῖεν, ἔχεις τινὰ μηχανῆν; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὅπως γ' ἀν αὐτοὶ οὗτοι· δπως μέντ' ἀν οἱ τούτων ὑεῖς καὶ οἱ Ω ἔπειτα οἵ τ' ἄλλοι ἀνθρωποι οἱ ὕστερον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, εὖ ἀν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐτοὺς τῆς πόλεως τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γύρι τι μανθάνω διλέγεις.

XXII. Καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἔξει ὅπη ἀν αὐτὸν ὁ φήμη ἀγάνγη· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὁπλίσαντες προάγωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τούς τε ἔνδον μάλιστ' ἀν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς Ε νόμοις πείθεσθαι, τούς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥσπερ λύκος ἐπὶ ποίμνην τις ἦοι, στρατοπεδευσάμενοι δέ, θύσαντες οἷς χρή, εὐνὰς ποιησάσθων. ἢ πᾶς; Οὕτως,

¹ ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς *q*: ὁ σίδηρος φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς Α¹: ὁ σιδηροῦς φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς Α².

ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἵας χειμῶνός τε στέγειν καὶ θέρους ἵκανάς εἶναι; Πῶς γάρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ' 416 οὐ χρηματιστικάς. | Πῶς, ἔφη, αὖτοῦ λέγεις διαφέρειν ἐκείνου; Ἐγώ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινότατον γάρ που πάντων καὶ αἴσχιστον¹ ποιμέσι τοιούτους γε καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε ὑπὸ ἀκολασίας ἡ λιμοῦ ἡ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς τοὺς κύνας ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ κυνῶν λύκοις δμοιωθῆναι. Δεινόν, ἦ δ' ὅς² πῶς δ' Β οὐ; Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ, μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείττους εἰσίν, ἀντὶ ξυμμάχων εὔμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν; Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἀν εἰεν, εἰ τῷ δυντὶ καλῶς πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσίν γ', ἔφη. καὶ ἐγὼ³ εἰπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον δισχυρίζεσθαι, ὃ φίλε Γλαύκων· διέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς Σ τῆς ὁρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἥτις ποτέ ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῦς τε καὶ τοὺς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὁρθῶς γε, ἦ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτη φαίη ἀν τις νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοὺς παρεσκευάσθαι⁴, ἥτις μήτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι παύσοι αὐτούς, κακουργεῖν τε μὴ ἐπαροῦ⁵ περὶ τοὺς Δ ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. "Ορα δή, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι ἐσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν μηδένα ἴδιαν, ἀν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἐπειτα οἰκησιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς δὲ οὐ πᾶς ὁ βουλόμενος εῖσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, δσων δέονται

¹ αἴσχιστον Ξ q: αἴσχιστόν που Α.

² ἐγώ Φ v: ἐγωγ' Α.

³ παρε-

σκευάσθαι Π: παρασκευάσασθαι Α.

⁴ ἐπαροῦ Θ: ἐπάργ Α.

ἄιδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξα-
μένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς Ε
φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν
ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ἔνστίτια ὥσπερ
ἐστρατοπέδευμένους κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον
εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν αἰεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι
καὶ οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν
ἐκείνουν κτῆσιν τῇ τοῦ θυητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμιγνύντας
μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν | πολλῶν 417
νόμισμα γέγονεν, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον· ἄλλα
μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἅπτε-
σθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν
ὅροφον ἴέραι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ
χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σφέζοιντό τ' ἀν καὶ σφέζοιεν τὴν
πόλιν· ὅπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ
νομίσματα κτίσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ^τ
φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν Β
ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισού-
μενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι
πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς
ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἥδη τότε ἐγγύτατα
δλέθρου αὐτοί τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις. τούτων οὖν πάντων
ἔνεκα, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῦν κατεσκευάσθαι τοὺς
φύλακας οἰκήσεως τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα
νομοθετήσωμεν, ἢ μή; Πάνυ γε, ἢ δ' ὃς ὁ Γλαύκων.

τέλος πολιτείας Γ'.

Δ.

419 I. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὸν Τί οὖν, ἔφη, ὁ
Σώκρατες, ἀπολογήσει, ἐάν τίς σε φῆ μὴ πάνυ τι εὐ-
δαιμονας ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι'
έαυτούς, ὡν ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν
ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγρούς τε
κεκτημένοι καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας
καὶ ταύταις πρέπουσαν κατασκευὴν κτώμενοι καὶ θυσίας
θεοῖς ἰδίας θύοντες καὶ ξενοδοκοῦντες καὶ δὴ καί, ἀ νῦν δὴ
σὺ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα
ὅσα νομίζεται τοῖς μέλλουσιν μακαρίοις εἶναι; ἀλλ᾽
ἀτεχνῶς, φάγη ἀν, ὥσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει
420 φαίνονται | καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν
δ' ἔγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισήτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς
σιτίοις λαμβάνοντες ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὥστε οὐδ' ἀν ἀπο-
δημῆσαι βούλωνται ἰδίᾳ, ἐξέσται αὐτοῖς, οὐδ' ἔταιραις
διδόναι οὐδ' ἀναλίσκειν ἀν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἷα δὴ
οἱ εὐδαιμονες δοκοῦντες εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ
ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. Ἀλλ',
ἢ δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ
B | ἀπολογησόμεθα, φέσ; Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἔγώ,
πορεύομενοι εὐρήσομεν, ὡς ἐγῷ μαι, ἀ λεκτέα. ἐροῦμεν
γάρ, ὅτι θαυμαστὸν μὲν ἀν οὐδὲν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι οὔτως
εὐδαιμονέστατοί εἰσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν
πόλιν οἰκίζομεν, ὅπως ἐν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως

εὔδαιμον, ἀλλ' ὅπως ὁ τι μάλιστα ὄλη ἡ πόλις. Ὡήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ μάλιστα ἀν εὑρεῖν¹ δικαιοσύνην καὶ αὐτὸν τῇ κάκιστα οἰκουμένη ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρῖναι ἄν, Κ ὃ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν εὐδαίμονα πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς τιθέντες, ἀλλ' ὄλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὥσπερ οὖν ἀν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθών τις ἔψευτε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζῷου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν· οἱ γὰρ ὄφθαλμοί, κάλλιστον ὅν, οὐκ ὀστρείῳ ἐναληλιμμένοι εἴεν, ἀλλὰ μέλανι· μετρίως ἀν ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι Δ λέγοντες· Ὡ θαυμάσιε, μὴ οἶου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὄφθαλμοὺς γράφειν, ὅστε μηδὲ ὄφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὐτὸν τὰλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδιδόντες τὸ ὄλον καλὸν ποιοῦμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προσάπτειν, ἢ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς ξυστίδας Ε ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ιδονήν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατακλίναντες ἐπὶ δεξιὰ² πρὸς τὸ πῦρ διαπίνοντάς τε καὶ εὐωχοῦμένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἀν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὄλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νοιθέτει· ὡς, ἀν σοὶ πειθώμεθα, οὕτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὕτε | ὁ κεραμεὺς κεραμεύς, οὕτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν 421 ἔχων σχῆμα ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ δύντες πόλει οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ δύντες ἀλλὰ δοκοῦντες ὄρφες δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολύασιν καὶ αὐτὸν εὖ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι τὸν

¹ ἀν εὑρεῖν ΙΙ: ἀνευρεῖν Α.

² ἐπὶ δεξιᾷ Ξ η: ἐπιδέξια Α.

καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς ἀληθῶς
 Β ποιοῦμεν, ἥκιστα κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῖνο
 λέγων γεωργούς¹ τινας καὶ ὥσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ' οὐκ
 ἐν πόλει ἐστιάτορας εὐδαιμονας, ἄλλο ἀν τι ἡ πόλιν λέγοι.
 σκεπτέον οὖν, πότερον πρὸς τοῦτο βλέποντες τοὺς φύλακας
 καθιστῶμεν, ὅπως ὅ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενή-
 σται, ἡ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέποντας θεατέον
 εἰ ἐκείνη ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τούτους καὶ τοὺς
 Σ φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως ὅ
 τι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ τοὺς
 ἄλλους ἅπαντας ὡσαύτως, καὶ οὕτω ξυμπάσης τῆς πόλεως
 αὐξανομένης καὶ καλῶς οἰκιζομένης ἐατέον ὅπως ἐκάστοις
 τοῖς ἔθνεσιν ἡ φύσις ἀποδίδωσι τοῦ μεταλαμβάνειν εὐ-
 δαιμονίας.

II. Ἀλλ', ἡ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. Ἄρ,
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως
 λέγειν; Τί μάλιστα; Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκόπει
 Δ εἱ τάδε διαφθείρει², ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι. Τὰ ποῖα
 δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δή; Ὁδε.
 πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι ἐθελήσειν ἐπιμελεῖσθαι
 τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἄργος δὲ καὶ ἀμελής γενή-
 σται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ; Πολύ γε. Οὐκοῦν κακίων
 χυτρεὺς γίγνεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ
 ὅργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἡ τι ἄλλο τῶν
 Ε εἰς τὴν τέχνην τά τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς
 νέεis ἡ ἄλλους, οὓς ἀν διδάσκη, χείρους δημιουργοὺς δι-
 δάξεται. Πῶς δ' οὐ; Ὅπ' ἀμφοτέρων δή, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χείρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί.
 Φαίνεται. Ἐτερα δή, ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν ηύρηκαμεν,
 ἀ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς
 τὴν πόλιν παραδύντα. Ποῖα ταῦτα; Πλοῦτός τε, ἦν δ'

¹ γεωργούς codd.: an λεωργούς?

² διαφθείρει Π: διαφέρει Α.

έγώ, καὶ πενία· | ως τοῦ μὲν τρυφῆν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτε- 422
 ρισμὸν ποιοῦντος, τοῦ δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακοεργίαν
 πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τόδε μέντοι,
 ὡς Σώκρατες, σκόπει, πῶς ἡμῖν ἡ πόλις οἴα τ’ ἔσται πολε-
 μεῖν, ἐπειδὴν χρήματα μὴ κεκτημένη ἦ, ἄλλως τε κανὸν πρὸς
 μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῆ πολεμεῖν. Δῆλον,
 ἦν δ’ ἐγώ, ὅτι πρὸς μὲν μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο
 τοιαύτας ἥπαν. Πῶς εἰπεις; ἢ δ’ ὅς. Πρῶτον μέν που, Β
 εἰπον, ἐὰν δέη μάχεσθαι, ἄρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μα-
 χοῦνται αὐτοὶ ὅντες πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτο γε,
 ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς Ἀδείμαντε; εἰς πύκτης ὡς οἰόν
 τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκενασμένος δυοῖν μὴ πύ-
 κταιν, πλουσίοιν δὲ καὶ πιόνοιν, οὐκ ἀν δοκεῖ σοι ῥᾳδίως
 μάχεσθαι; Οὐκ ἀν ἵσως, ἔφη, ἂμα γε. Οὐδ’ εἰ ἐξείη, ἦν
 δ’ ἐγώ, ὑποφεύγοντι τὸν πρότερον ἀεὶ προσφερόμενον
 ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῦ πολλάκις ἐν ἡλίῳ Σ
 τε καὶ πινίγει; ἄρα γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ’ ἀν τοιού-
 τους ὡς τοιοῦτος; Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἀν γένοιτο θαυμα-
 στόν. Ἀλλ’ οὐκ οἶει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς
 πλουσίους ἐπιστήμῃ τε καὶ ἐμπειρίᾳ ἢ πολεμικῆς; Ἔγωγ’,
 ἔφη. Ῥᾳδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων δι-
 πλασίοις τε καὶ τριπλασίοις αὐτῶν μαχοῦνται. Συγχω-
 ρήσομαι σοι, ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὁρθῶς λέγειν. Τί δ’; Δ
 ἀν πρεσβείαν πέμψαντες εἰς τὴν ἐτέραν πόλιν τάληθῆ
 εἴπωσιν, ὅτι ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδὲν ἀργυρίῳ χρώμεθα,
 οὐδὲν ἡμῖν θέμις, ὑμῖν δέ· συμπολεμήσαντες οὖν μεθ’
 ἡμῶν ἔχετε τὰ τῶν ἐτέρων· οἵει τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα
 αἰρήσεσθαι κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἴσχνοῖς μᾶλλον
 ἢ μετὰ κυνῶν προβάτοις πίσι τε καὶ ἀπαλοῖς; Οὐ
 μοι δοκεῖ. ἀλλ’ ἐὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν συναθροισθῆ
 τὰ τῶν ἄλλων χρήματα, ὅρα μὴ κίνδυνον φέρῃ τῇ μὴ Ε
 πλουτούσῃ. Εύδαιμων εἰ, ἦν δ’ ἐγώ, ὅτι οἵει ἄξιον εἶναι
 ἄλλην τινά προσειπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην οἷαν ἡμεῖς

κατεσκευάζομεν. Ὄλλα τί μήν; ἔφη. Μειζόνως, ήν δ' ἐγώ,
 χρὴ προσαγορεύειν τὰς ἄλλας· ἐκάστη γάρ αὐτῶν πόλεις
 εἰσὶ πάμπολλαι, ἀλλ' οὐ πόλις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο
 μέν, κἄν ὅτιοῦν ἦ, πολεμία¹ ἄλλήλαις, η μὲν πενήτων, η δὲ
 423 πλουσίων· τούτων δ' | ἐν ἑκατέρᾳ πάνυ πολλαί, αὗταις ἐὰν
 μὲν ὡς μιᾶ προσφέρῃ, παντὸς ἀν ἀμάρτους, ἐὰν δὲ ὡς
 πολλαῖς, διδοὺς τὰ τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις χρήματά τε
 καὶ δυνάμεις ἦ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν ἀεὶ πολλοῖς
 χρήσει, πολεμίοις δ' ὀδίγοις. καὶ ἔως² ἀν η πόλις σοι
 οὐκῆ σωφρόνως ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ
 εὐδοκιμεῖν λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον
 η χιλίων τῶν προπολεμοίντων. οὕτω γάρ μεγάλην πόλιν
 Β μίαν οὐ ῥᾳδίως οὔτε ἐν "Ελλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις
 εὑρήσεις, δοκούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς
 τηλικαύτης. η ἄλλως οἴει; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ην δ' ἐγώ, οὗτος ἀν εἴη καὶ κάλλιστος
 ὄρος τοῖς ημετέροις ἄρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ μέγεθος τὴν
 πόλιν ποιεῦσθαι καὶ ηλίκη οὔση ὅσην χώραν ἀφορισα-
 μένους τὴν ἄλλην χαίρειν ἔαν. Τίς, ἔφη, ὄρος; Οίμαι μέν,
 ην δ' ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὖ ἀν ἐθέλη αὐξομένη εἶναι μία,
 Κ μέχρι τούτου αὔξειν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη.
 Οὐκοῦν καὶ τοῦτο αὖ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι
 προστάξομεν, φυλάττειν παντὶ τρόπῳ, ὅπως μήτε σμικρὰ
 η πόλις ἔσται μήτε μεγάλη δοκοῦσα, ἄλλά τις ἰκανὴ καὶ
 μία. Καὶ φαῦλόν γ', ἔφη, ἵσως αὐτοῖς προστάξομεν.
 Καὶ τούτου γε, ην δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὐ καὶ ἐν
 τῷ πρόσθεν ἐπεμνήσθημεν λέγοντες, ὡς δέοι, ἔαν τε τῶν
 φυλάκων τις φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους
 Δ αὐτὸν³ ἀποπέμπεσθαι, ἔαν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖος, εἰς
 τοὺς φύλακας. τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς
 ἄλλους πολίτας, πρὸς ὃ τις πέφυκεν, πρὸς τοῦτο ἔνα πρὸς
 ἐν ἔκαστον ἔργον δεῖ κομίζειν, ὅπως ἀν ἐν τὸ αὐτοῦ

¹ πολεμία Π: πολέμια Α.

² ἔως Φν: ὡς Α.

³ αὐτὸν Π: αὐτῶν Α.

ἐπιτηδεύων ἔκαστος μὴ πολλοί, ἀλλ' εἰς οὐγυνηται, καὶ οὕτῳ δὴ ξύμπασα ἡ πόλις μία φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί.
 "Ιεστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον. Οὕτοι, ἦν δ'
 ἐγώ. ὡς ἀγαθεῖ Λδείμαντε, ως δόξειεν ἄν τις, ταῦτα πολλὰ
 καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, Ε
 ἐάν τὸ λεγόμενον ἐν μέρᾳ φυλάττωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ⁴²⁴
 μεριδούν ίκανόν. Γί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ'
 ἐγώ, καὶ τροφήν. ἐάν γάρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες
 φύγουνται, πάντα ταῦτα ῥαδίως διόψονται καὶ ἄλλα γε,
 ὅταν οὐν ἡμεῖς παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν
 καὶ γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι | δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν παιδείαν πάντα ὃ τι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων¹ ποιεῖσθαι.
 Ορθίωτα γίρ, ἔφη. γίρνοιτ' ἄν. Καὶ μήν, εἶπον, πολιτεία,
 ἀπειρ ἄποιξ ὄρμήσῃ εὖ, ἔρχεται ὥσπερ κύκλος αὐξανο-
 μένη. τροφῇ γάρ καὶ παιδευσις χρηστή σφιζομένη φύσεις
 ἀραθίας ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας
 ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς
 τε τᾶλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Β
 ζήροις. Εἴκος γ', ἔφη. Ός τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν,
 τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἄν
 αἰτοῖς μὴ λάθη διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ
 φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικήν τε καὶ
 μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ως οἰόν τε μάλιστα
 φυλάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ, ως τὴν ἀοιδὴν

μᾶλλον ἐπιφρονέουσ² ἄνθρωποι,
 ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

μη πολλάκις τὸν πυητήν τις οἴηται λέγειν οὐκ ἄσματα Σ
 νέα, ἀλλὰ τρόπον φόῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινῆ. δεῖ δὲ
 οὔτ³ ἐπαινεῖν τὸ τοιούτον οὔτε ὑπολαμβάνειν· εἶδος γάρ
 καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ως ἐν ὅλῳ

¹ κοινὰ τὰ φίλων Α: κοινὰ Hartmann.

κινδυνεύοντα' οὐδαμοῦ γάρ κινοῦνται μουσικής τρόποι ἀνεν πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὡς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θὲς τῶν πεπεισμένων.

- D IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ἐνταῦθά που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥᾳδίως αὕτη λανθάνει παραδυνομένη. Ναί, ἔφην, ὡς ἐν παιδιᾶς γε μέρει καὶ ὡς κακὸν οὐδὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γάρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἥθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἄλληλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ δὴ τῶν Ε ξυμβολαίων ἔρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ὡς Σώκρατες, ἀσελγείᾳ, ἔως ἀν τελευτῶσα πάντα ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ ἀνατρέψῃ. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει; Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκοῦν, δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς μεθεκτέον, ὡς παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων 425 ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἔξ | αὐτῶν ἀνδρας αὐξάνεσθαι ἀδύνατον ὅν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. "Οταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται, πάλιν τούναντίον ἢ 'κείνοις εἰς πάντα ξυνέπεται τε καὶ αὔξει, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο. 'Αληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἔξευρίσκουσιν οὗτοι, ἂ οἱ πρότερον ἀπώλλυσαν πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιάδε· σιγάς Β τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ἀς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κουράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμὸν καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἴει; "Ἐγωγε. Νομοθετεῦν δὲ αὐτὰ οἶμαι εὕηθες· οὕτε γάρ που γίγνεται οὕτ' ἀν μείνειν λόγω τε καὶ γράμμασιν νομοθετηθέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς

Λδείμαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅποι ἀν τις ὄρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα εἶναι. ή οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὃν ὅμοιον ^C παρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δή, οἷμαι, φαῖμεν ἀν εἰς ἔν τι τέλεον καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ή ἀγαθὸν ή καὶ τούναντίον. Τί γάρ οὔκ; ή δ' ὁς. Ἐγὼ μὲν τούνυν, εἶπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ; ὡ πρὸς θεῶν, ἔφην, τάδε¹ τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἔκαστοι ἢ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοι- ^D δοριῶν καὶ αἰκείας καὶ δικῶν λήξεως² καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που τελῶν τινὲς ή πράξεις ή θέσεις ἀναγκαῖοι εἰσιν ή κατ' ἀγορὰς ή λιμένας, ή καὶ τὸ παράπαν³ ἀγορανομικὰ ἄττα ή ἀστυνομικὰ ή ἐλλιμενικὰ ή ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἀλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κάγαθοῖς ἐπιτάτ- τειν· τὰ πολλὰ γάρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ νομοθετήσασθαι, ἥρδίως που εύρήσουσιν. Ναί, ὡ φίλε, εἶπον, ἔάν γε θεὸς ^E αὐτοῖς διδῷ σωτηρίαν τῶν νόμων ὃν ἔμπροσθεν διήλθο- μεν. Εἰ δὲ μή γε, ή δ' ὁς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι ἀεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελοῦσιν, οἰόμενοι ἐπι- λιγψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις, ἔφην ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιούτους ὡσπερ τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέ- λοντας ὑπὸ ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ μὴν | οὗτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν. ⁴²⁶ Ιατρεύμενοι γάρ οὐδὲν περαίνουσιν, πλήν γε ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιοῦσι⁴ τὰ νοσήματα, καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες, ἔάν τις φάρμακον συμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἔσεσθαι ὑγιεῖς⁵. Πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ήν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίειν, τὸ πάντων

¹ τάδε Π: om. A.

² λήξεως q: λήξεις A.

³ παράπαν Ξ:

πάμπαν A.

⁴ ποιοῦσι codd.: an ποιοῦντες?

⁵ ὑγιεῖς Ξ q:

ὑγιῆς A.

ἔχθιστον ἡγεῖσθαι τὸν τάληθῆ λέγοντα, ὅτι, πρὶν ἀν μεθύων καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν Β παύσηται, οὕτε φάρμακα οὕτε καύσεις οὕτε τομαὶ οὐδὲ αὖ ἐπῳδὰς αὐτὸν οὐδὲ περίαπτα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γάρ τῷ εὖ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἰ, ἔφην ἐγώ, ως ἕοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

V. Οὐδὲ ἀν ἥ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῆι, οὐκ ἐπαινέσει. ἥ οὐ φαίνονταί σοι ταῦτὸν ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτεύμεναι Σ προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὀλην μὴ κινεῖν, ως ἀποθανούμενους, ὃς ἀν τοῦτο δρᾶ· ὃς δὲ ἀν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θεραπεύῃ καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ἥ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμήσεται ὑπὸ σφῶν; Ταῦτὸν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι δρᾶν, καὶ Δ οὐδὲ ὄπωστιον ἐπαινῶ. Τί δέ αὐ; τοὺς ἐθέλοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας; "Ἐγωγ", ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἔξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἥν δὲ ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν; ἥ οἱει οἶον τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἐτέρων τοιούτων πολλῶν λεγόντων ὅτι τετράπτηχύς ἔστιν, αὐτὸν Ε ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὐτοῦ; Οὐκ αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. Μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γάρ πού εἰσι πάντων χαριέστατοι οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπανορθοῦντες, ἀεὶ οἰόμενοί τι πέρας εὑρήσειν περὶ τὰ ἐν τοῖς ξυμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἂν τὸν δὴ ἐγώ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ ὅντι ὥσπερ "Τδραν τέμνουσιν.

427 Καὶ μήν, | ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν,

ἥν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πολιτείας οὔτ' ἔν κακῷς οὕτ' ἐν εὖ πολιτευομένη πόλει φόμην ἀν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι· ἐν τῇ μὲν ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν κανόστισοῦν εὗροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων.

Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἀν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἴη; Β καὶ ἐγὼ ἐπον ὅτι Ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τά τε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρώτα τῶν νομοθετημάτων. Τὰ ποῖα; η δ' θς. Ἱερῶν τε ἱδρύσεις καὶ θυσίαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἥρωις θεραπεῖαι, τελευτησάντων τε¹ αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοις ἐκεῖ δεῖ οὐπηρετοῦντας ἔλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὔτ' ἐπιστάμεθα ἡμεῖς οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδὲν ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα **C** ἐξηγητῆ, ἄλλ' ή τῷ πατρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητῆς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὔτω.

VII. Ὁ Οικισμένη μὲν τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, ἥδη ἀν σοι εἴη, **D** ὦ παῖ Ἀριστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δῆ μετὰ τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ φῶς ποθὲν πορισάμενος ἵκανὸν αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐάν πως ἕδωμεν, ποῦ ποτ' ἀν εἴη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ ἡ ὀδικία, καὶ τί ἄλλήλοις διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ πάντας θεούς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχους ζητήσειν, ώς οὐχ ὅσιόν **E** σοι ὃν μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμήσκεις, καὶ ποιητέον μέν γε οὔτως, χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἀλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὔτω. Ἐλπίζω τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, εὐρίσειν

¹ τε **E**: om. A.

αὐτὸς ὁδε. οἵμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὁρθῶς γε φίκισται,
τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι σοφή
τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία. Δῆλον.

Οὐκοῦν ὃ τι ἀν αὐτῶν εὑρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον
428 ἔσται τὸ οὐχ ηὔρημένον; Τί μήν; "Ωσπερ τοίνυν ἄλλων
τινῶν τεττάρων, εἰ ἐν τι ἔζητούμεν αὐτῶν ἐν ὄτῳοῦν,
όπότε πρῶτον ἐκεῖνο ἔγνωμεν, ἵκανῶς ἀν εἰχεν ἡμῖν, εἰ δὲ
τὰ τρία πρότερον ἔγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἀν τούτῳ ἔγνώριστο
τὸ ζητούμενον· δῆλον γάρ ὅτι οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ
ὑπολειφθέν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ περὶ
τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ώσαύτως ζητητέον;
Δῆλα δή. Καὶ μὲν δὴ πρῶτον γέ μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ
B κατάδηλον εἶναι ἡ σοφία· καί τι ἄτοπον περὶ αὐτῆν
φαίνεται. Τί; ἢ δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ
πόλις εἶναι ἦν διήλθομεν· εὐβουλος γάρ. οὐχί; Ναί.
Καὶ μὴν τοῦτο γε αὐτό, ἡ εὐβουλία, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη
τις ἔστιν· οὐ γάρ που ἀμαθίᾳ γε ἀλλ' ἐπιστήμῃ εὖ
βουλεύονται. Δῆλον. Πολλαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ
ἐπιστῆμαι ἐν τῇ πόλει εἰσίν. Πῶς γάρ οὐ; Ἄρ' οὖν διὰ
C τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην σοφὴ καὶ εὐβουλος ἡ πόλις
προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη, διά γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική.
Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην
βουλευομένην¹ ὡς ἀν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις.
Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἦ τινα
ἄλλην τῶν τοιούτων; Οὐδ' ἡντινοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν
ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική.
Δοκεῖ μοι. Τί δέ; ἢν δ' ἐγώ· ἔστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ
ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρά τισι τῶν πολιτῶν, ἢ οὐχ
D ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς
ὅλης, ὄντιν² ἀν τρόπον αὐτή τε πρὸς αὐτήν καὶ πρὸς τὰς
ἄλλας πόλεις ἄριστα διμιλοῦ; "Εστι μέντοι. Τίς, ἔφην

¹ βουλευομένην Heindorf: βουλευομένη codd.

² ὄντιν ἀν Ast: ὄντινα codd.

ἐγώ, καὶ ἐν τίσιν; Λῦτη, ἡ δ' ὅς, ἡ φυλακικὴ καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἀρχουσιν, οὗτος νῦν δὲ τελέους φύλακας ὠνομάζομεν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιστήμην τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις; Εὔβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὅντι σοφήν. Πότερον οὖν¹, ἦν δὲ ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἵτινες ἡμῖν χαλκέας πλείους ἐνέσεσθαι ἢ τοὺς ἀληθινὸν φύλακας τούτους; Εἶπολύ, ἔφη, χαλκέας. Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐπιστήμας ἔχοντες ὀνομάζονται τινες εἰναι, πάντων τούτων οἵτοι ἀν εἰεν δλίγιστοι; Πολύ γε. Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα θήνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῷ καὶ ἀρχοντὶ, ὅλη σοφὴ ἀν εἴη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο, ὡς ἔσικε, φύσει δλίγιστον γίγνεται | γένος, φῶ προσήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μετα- 429 λαγχάνειν, ἵνα μόνην δεῖ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπουν ηύρηκαμεν αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως ἴδρυται. Ἐμοὶ γοῦν² δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρώντως ηύρησθαι.

VII. Ἀλλὰ μὴν ἀνδρεία γε αὐτή τε καὶ ἐν φῷ κεῖται τῆς πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἡ πόλις, οὐ πάνυ χαλεπὸν ἰδεῖν. Ήως δή; Τίς ἀν, ἦν δὲ ἐγώ, εἰς ἄλλο τι Β ἀποβλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι, ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος, δὲ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς; Οὐδέ ἀν εἴσι, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γάρ οἷμαι, εἴπον, οὗ γε ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὅντες κύριοι ἀν εἰεν ἢ τοίαν αὐτὴν εἰναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ ἀνδρεία ἄρα πόλις μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστί, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν τοιαύτην, ἢ διὰ παντὸς σώσει τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν, ταῦτά τε αὐτὰ εἰναι καὶ τοιαῦτα, Σ ἡ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης παρήγγειλεν³ ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔμαθον δὲ εἰπεις,

¹ οὖν Ξ: ομ. Α.

² ἐμοὶ γοῦν Π: ἔμοιγ' οὖν Α.

³ παρήγγειλεν

ν: παρήγγειλλεν (sic) Α¹: παρήγγελλεν Α².

ἀλλ' αὐθις εἰπέ. Σωτηρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Ποίαν δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγονυλας¹ περὶ τῶν δεινῶν, ἢ τέ ἐστι καὶ οὐλας διὰ πατὸς δὲ ἔλεγον αὐτῆς² σωτηρίαν τὸ Δ ἐν τε λύπαις ὄντα διασφέσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. φ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν οἰσθα, ἦν δ' ἔγω, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὰν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστε εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγην παρασκευὴν θεραπεύσαντες³, ὅπως δέξεται δ τι Ε μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσι. καὶ δὲ μὲν ἀν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῇ, δευτοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὕτως ἄνευ ρύμμάτων οὕτε μετὰ ρύμμάτων δίνεται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι. ἀ δ' ἀν μή, οἰσθα οὐλας δὴ γίγνεται, ἔάν τε τις ἄλλα χρώματα βάπτη ἔάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη, ὅτι ἔκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἔγω, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἔξελεγόμεθα τοὺς 430 στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν | μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· μηδὲν οὖσαν ἄλλο μηχανᾶσθαι, ἡ ὅπως ἡμῖν ὁ τι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφήν, ἵνα δευτοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἔκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ ρύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἡ τε ἡδονή, παντὸς χαλεπαίστου δεινοτέρα οὖσα τοῦτο δρᾶν καὶ κοινίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ρύμματος. τὴν δὴ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὄρθης τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἔγωγε καλῶ καὶ

¹ γεγονυλας q: γεγονυλαν A.² αὐτῆς nos: αὐτὴν codd.³ θερα-

πεύσαντες post παρασκευὴ codd.: post καὶ olim nos.

τίθεμαι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἐλλα' οὐδέν, ηδ' ὅς, λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὁρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἀνευ παιδείας γεγονυῖαν, τὴν τε θηριώδη καὶ ἀνδραποδώδη, οὕτε πάνυ μόνιμον¹ ήγεῖσθαι ἄλλο τέ τι η ἀνδρείαν καλεῖν. Ἀληθέστατα, ην δ' ἐγώ, λέγεις. Ἀπο- C δέ χομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι. Καὶ γὰρ ἀποδέχου, οὐδὲν δ' ἐγώ, πολιτικήν γε, καὶ ὁρθῶς ἀποδέξει. αὖθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐλλαν βούλη, ἔτι κάλλιον δίκιμεν· νῦν γὰρ οὐ τοῦτο ἔζητοῦμεν, ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῷμαι, ίκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις.

VIII. Δύο μήν, ην δ' ἐγώ, ἔτι λοιπά, ἢ δεῖ κατιδεῖν D ἐν τῇ πόλει, ηδ' τε σωφροσύνη καὶ οὖ δὴ ἔνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἀν τὴν δικαιοσύνην εὑροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης; Ἔγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὕτε οἴδα οὗτ' ἀν βιουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκύπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου. Ἀλλὰ μέντοι, ην δ' ἐγώ, βούλομαι γε, εἰ μὴ ἀδικῶ. Σκύπει δή, ἔφη. Σκεπτέον, E εἶπον· καὶ ᾧς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνίᾳ τινὶ καὶ ἀρμονίᾳ προσέσικεν μᾶλλον η τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ην δ' ἐγώ, η σωφροσύνη ἐστὶν καὶ ήδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὡς φασι, κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες² οὐκ οἰδ' ὅντινα τρόπον· καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὤσπερ ἵχνη αὐτῆς λέγεται. η γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ο γάρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἀν αὐτοῦ εἴη καὶ ο ἥττων κρείττων· | ο αὐτὸς γάρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσαγορεύεται. 431 Τί δ' οὖ; Ἀλλ', ην δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ο λόγος, ὡς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν

¹ μόνιμον Stobaeus (Flor. 43. 97): νόμιμον codd.
mg. Λ² φαίνονται (sed punctis notatum) A¹.

² λέγοντες in

τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ἦ, τοῦτο λέγειν τὸ¹ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἡ τινος ὄμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον Β τὸ βέλτιον ὅν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνείδει ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἐπόβλεπε τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῶν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἔτερον τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φήσεις προσαγορεύεσθαι, εἴπερ, οὖ² τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει, σώφρον κλητέον καὶ κρείττον αὐτοῦ. Ἀλλ’ ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τάς γε Σ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἥδονάς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ³ μάλιστα ἀν τις εὔροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν. Τὰς δέ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας⁴, αἱ δὴ μετὰ νοῦ τε καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπιτεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσιν, βέλτιστα δὲ παιδευθεῖσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὄρας ἐνόντα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας Δ αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττοσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; "Εγωγ", ἔφη.

IX. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἥδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, καὶ ταύτην προσρητέον. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ σώφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν εἴπερ αὐτὸν ἀλλη πόλει ἡ αὐτῇ δόξα ἔνεστι τοῖς τε Ε ἄρχουσι καὶ ἄρχομένοις περὶ τοῦ οὔστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν ταύτῃ ἀν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἡ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. "Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ

¹ τὸ Π: τὸν Α.   ² οὖ Ξ q: οὖν Α.   ³ παισὶ H. Wolf: πᾶσι codd.

⁴ τὰς—ἀπλᾶς—μετριαὶς codd.: τὰς—ἀπλᾶς—μετριαὶς Herwerden.

σωφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἀρχούσιν
 ἡ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὁρᾶς
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντεύομεθα ἄρτι, ὡς ἀρμονίᾳ
 τινὶ ἡ σωφροσύνη φύσιοιται; Τί δή; "Οτι οὐχ ὕσπερ ἡ
 ἀνδρεία καὶ ἡ σοφία ἐν μέρει τινὶ ἐκατέρα ἐνοῦσα ἡ μὲν
 | σοφίη, ἡ δὲ ἀνδρεία τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω 432
 ποιεῖ αὔτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν
 παρεχομένη ξυνάδοντας τοὺς τε ἀσθενεστάτους ταῦτὸν καὶ
 τοὺς ἴσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονή-
 σει, εἰ δὲ βούλει, ἴσχυΐ, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἡ χρήμασιν ἡ
 ἀλλωρ ὁτῷοῦν τῶν τοιούτων· ὥστε ὀρθότατ' ἀν φαῖμεν
 ταύτην τὴν ὄμονοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ
 ἀμείνονος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὅπότερον δεῖ ἄρχειν, καὶ
 ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἑκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Β
 Εἰλιεν, ἦν δ' ὅγω· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατώπται,
 ὅς γε οὐτωσὶ δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἴδος, δι' ὃ ἀν ἔτι
 ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἀν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι
 τοῦτ' ἔστιν ἡ δικαιοσύνη. Δῆλον. Οὐκοῦν, ὡς Γλαύκων,
 νῦν δὴ ἡμᾶς δεῖ ὕσπερ κυνηγέτας τινὰς θάμνον¹ κύκλῳ
 περιίστασθαι προσέχοντας τὸν νοῦν, μή πη διαφύγῃ ἡ
 δικαιοσύνη καὶ ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται· φανερὸν γάρ
 δὴ ὅτι ταίτη πη ἔστιν. ὅρα οὖν καὶ προθυμοῦ κατιδεῖν, Κ
 ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἵδης καὶ ἐμοὶ φράσης². Εἰ γάρ
 ὄφελον³, ἔφη· ἀλλὰ μᾶλλον, ἐάν μοι ἐπομένῳ χρῆ καὶ τὰ
 δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν, πάνυ μοι μετρίω⁴ χρήσει.
 Ἐπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ. Ποιήσω ταῦτα·
 ἀλλὰ μόνον, η δ' ὅς, ἥγοῦ. Καὶ μήν, εἰπον ἐγώ, δύσβατός
 γέ τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ ἐπίσκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς
 καὶ δυσδιερεύνητος· ἀλλὰ γάρ ὅμως ἵτεον. Ἰτέον γάρ, Δ
 ἔφη. καὶ ἐγὼ κατιδὼν Ἰοῦ ἰοῦ, εἰπον, ὡς Γλαύκων·
 κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἵχνος, καὶ μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι

¹ θάμνον ΙΙ: θάμνων Α.² φράσης ΙΙ: φράσεις Α.³ ὄφελον ΙΙ:

ὄφελον Α

⁴ μετρίως ΙΙ. Richards: μετρίως codd.

ἐκφευξεῖσθαι ἡμᾶς. Εὐ ἀγγέλλεις, ή δ' ὅς. Ἡ μήν, ἦν δ' ἐγώ, βλακικόν γε ἡμῶν τὸ πάθος. Τὸ ποῖον; Πάλαι, ω̄ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἔωράμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἡμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν Ε ἐνίοτε δὲ ἔχουσιν, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόρρω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ἢ δὴ καὶ ἐλάνθανεν ἵσως ἡμᾶς. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὔτως, εἶπον, ω̄ δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι.

433 X. Ἀλλ', ἦν δὲ ἐγώ, ἀκούε, | εἴ τι ἄρα λέγω. δὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατῳζομεν, τοῦτο ἐστιν, ω̄ς ἐμοὶ δοκεῖ, ἡτοι τούτου τι εἰδος ἡ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἔνα ἔκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς δὲ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμούεν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ Β αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ω̄ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γυγνόμενον ἡ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν· οἰσθα δύθεν τεκμαίρομαι; Οὔκ, ἀλλὰ λέγ', ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ω̄ν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρουήσεως, τοῦτο εἶναι, δὲ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχεν, ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν παρέχει¹, ἔωσπερ ἀν ἐνῆ. καίτοι ἔφαμεν Σ δικαιοσύνην ἐσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εῦροιμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δὲ ἐγώ, εἰ δέοι γε κρῖναι, τί τὴν πόλιν ἡμῖν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενόμενον, δύσκριτον ἀν εἴη,

¹ παρέχει F Vind. D: παρέχειν A.

πότερον ἡ ὅμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἡ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μή, ἦττα ἐστί, δόξης ἐννόμου σωτηρίᾳ ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἡ ἡ¹ ἐν τοῖς ἀρχοντὶ φρόνησίς τε καὶ φύλακὴ ἐνοῦστα, ἡ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν D αὐτὴν ποιεῖ ἐνὸν καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ ἀρχοντὶ καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ ἔκαστος εἰς ὃν ἐπραττεν καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει. Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὖ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ως ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἡ τοῦ ἔκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν δικαιοσύνην τὸ γε τούτοις ἐνάμιλλον ἀν εἰς ἀρετὴν πόλεως E θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὕτω δόξει. ἄρα τοῖς ἀρχοντὶν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν; Τί μήν; Η ἄλλου οὐτινοσοῦν² μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν ἡ τούτου³, ὅπως ἀν ἔκαστοι μήτ' ἔχωσι τάλλοτρια μήτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὔκ, ἀλλὰ τούτου. Ως δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτη ἄρα πη ἡ τοῦ οἰκέον τε καὶ ἑαυτοῦ ἔξις τε καὶ πρᾶξις δικαιοσύνη ἀν | ὅμολογοῖτο. Ἔστι ταῦτα. Ιδὲ δή, ἐὰν σοὶ ὅπερ 434 ἔμοι ἔνδοκῆ. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἡ σκυτοτόμος τέκτονος, ἡ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τάλλοιλων ἡ τιμάς, ἡ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφότερα πράττειν, πάντα τάλλα μεταλλαττόμενα ἄρα σοι ἀν τι δοκεῖ μέγα βλάψαι πόλιν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὅταν γε, οἷμαι, δημιουργὸς ὃν ἡ τις ἄλλος χρηματίστης φύσει ἐπειτα ἐπαιρόμενος ἡ πλούτῳ ἡ πλήθει ἡ B iσχύ⁴ ἡ ἄλλῳ τῷ⁴ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῆ ἵέναι, ἡ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος ἀνάξιος ὕν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἡ ὅταν ὁ αὐτὸς

¹ ἡ ἡ Ξ² g: ἡ A.² οὐτινοσοῦν Ξ: τινὸς οὖν A.³ τούτου II:

τοῦτο A,

⁴ τῷ II: τῷ A.

πάντα ταῦτα ἄμα ἐπιχειρῆ πράττειν, τότε οἷμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην δἰεθρον εἶναι τῇ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα δύντων γενών πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ
C εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἀν προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία. Κομιδῆ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ' οὐ; Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία.

XI. Πάλιν δὲ ὅδε λέγωμεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκειοπραγία, ἐκάστου τούτων τὸ αὐτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τούναντίον¹ ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἀν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι. Οὐκ δὲ ἄλλη ἔμοιγε δοκεῖ, ή δ' ὅς, ἔχειν ή ταύτη. Μηδέν, ήν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως αὐτὸς λέγωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ήμιν καὶ εἰς ἕνα ἔκαστον τῶν ἀνθρώπων ἵὸν τὸ εἰδος τοῦτο διμολογήται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, συγχωρησόμεθα ἥδη· τί γάρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. οὐν δὲ ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν, ήν φήθημεν, εἰ ἐν μείζονί τινι τῶν ἔχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥᾳόν ἀν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ Ε κατιδεῖν οἶον ἐστιν. καὶ ἔδοξε δὴ ήμιν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ οὕτω φέρεται ως ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὗ εἰδότες ὅτι ἐν γε τῇ ἀγαθῇ ἀν εἴη. ὃ οὖν ήμιν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἕνα, καν μὲν διμολογήται, καλῶς ἔξει· ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνηται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ 435 τὴν πόλιν βασανιοῦμεν· | καὶ τάχ' ἀν παρ' ἄλληλα σκοποῦντες καὶ τρίβοντες ὕσπερ ἐκ πυρείων ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν δικαιοσύνην, καὶ φανερὰν γενομένην βεβαιωσαίμεθ² ἀν αὐτὴν παρ' ήμιν αὐτοῖς. Ἀλλ', ἐφη, καθ' ὁδὸν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως. Ἄρ' οὖν, ήν δ' ἐγώ, ὃ γε ταύτὸν ἀν τις προσείποι μεῖζόν τε καὶ ἔλαττον,

¹ τούναντίον codd.: τούναντίον <δν> olim nos.

² βεβαιωσαίμεθ' q: βεβαιωσάμεθ' A¹: βεβαιωσόμεθ' A².

ἀνόμοιον τυγχάνει ὃν ταύτη, ἢ ταύτον προσαγορεύεται, ἢ
ὅμοιον; "Ομοιον, ἔφη. Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας
πόλεως κατ' αὐτὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, Β
ἄλλ' ὅμοιος ἔσται. "Ομοιος, ἔφη. 'Αλλὰ μέντοι πόλις γε
ἔδοξεν εἶναι δικαία, ὅτι¹ ἐν αὐτῇ² τριττὰ γένη φύσεων
ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἔκαστον ἐπραττεν· σώφρων δὲ αὖ καὶ
ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γενών ἄλλ' ἄπτα
πάθη τε καὶ ἔξεις. 'Αληθῆ, ἔφη. Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὡ
φίλε, οὕτως ἀξιώσομεν, τὰ αὐτὰ ταῦτα εἴδη ἐν τῇ αὐτοῦ
ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν
ὄνομάτων ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ πόλει. Πᾶσα ἀνάγκη,
ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς θαυμάσιε, σκέμμα
ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ τρία εἴδη ταῦτα
ἐν αὐτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον.
ἴσως γάρ, ὡς Σώκρατες, τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπά
τὰ καλά. Φαίνεται, ἦν δὲ ἐγώ. καὶ εὖ γ' ἔσθι, ὡς Γλαύ-
κων, ως ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων **Δ**
μεθόδων, οἵας νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρώμεθα, οὐ μή ποτε
λάβωμεν. ἄλλη³ γὰρ μακροτέρα καὶ πλείων ὁδὸς ἡ ἐπὶ
τοῦτο ἄγουστα. Ίσως μέντοι τῶν γε προειρημενῶν τε καὶ
προεσκεμμένων ἀξίως. Οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν
γάρ ἐν γε τῷ παρόντι ἴκανῶς ἀν ἔχοι. 'Αλλὰ μέντοι,
εἰπον, ἐμοιγε καὶ πάνυ ἐξαρκέσει. Μὴ τοίνυν ἀποκάμης,
ἔφη, ἄλλὰ σκόπει. 'Αρ' οὖν ἡμῖν, ἦν δὲ ἐγώ, πολλὴ **Ε**
ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἑκάστῳ ἔνεστιν
ἡμῶν εἴδη τε καὶ ἥθη, ἀπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που
ἄλλοθεν ἐκεῖσε ἀφίκται. γελοῖον γὰρ ἀν εἴη, εἴ τις
οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν
ἐγγεγονέναι, οἱ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ
κατὰ τὴν Θράκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι κατὰ
τὸν ἄνω τόπον, ἡ τὸ φιλομαθές, δὲ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν

¹ ὅτι Η: ὅτε Α.² αὐτῇ Η: ἐαυτῇ Α.³ ἄλλῃ Flor. T cum Galeno: ἄλλα A.

436 μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπουν, ἢ τὸ | φιλοχρήματον, ^{δ'} περὶ τούς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίνη τις ἀν οὐχ ἥκιστα. Καὶ μάλα, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἔχει, ἢν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν γνῶναι. Οὐ δῆτα.

XII. Τόδε δὲ ἥδη χαλεπόν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτων² ἔκαστα πράττομεν ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλῳ· μανθάνομεν μὲν ἐτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπιθυμούμεν δ' αὖτε τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε καὶ **B** γέννησιν ἡδονῶν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλῃ τῇ ψυχῇ καθ' ἔκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὄρμήσωμεν. ταῦτ' ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. Καὶ ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη. ^ΩΔε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὄρίζεσθαι, εἴτε τὰ αὐτὰ ἄλλήλοις εἴτε ἔτερά ἔστι. Πῶς; Δῆλον ὅτι ταῦτὸν τάναντία ποιεῦν ἢ πάσχειν κατὰ ταῦτόν γε καὶ πρὸς ταῦτὸν οὐκ ἐθελήσει ἄμα, ὕστε ἀν που εὑρίσκωμεν **C** ἐν αὐτοῖς ταῦτα γνησόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταῦτὸν ἥν ἀλλὰ πλείω. Εἰεν. Σκόπει δὴ δ λέγω. Λέγε, ἔφη. ^Εστάναι, εἴπον, καὶ κινεῖσθαι τὸ αὐτὸν ἄμα κατὰ τὸ αὐτὸν ἄρα δυνατόν; Οὐδαμῶς. ^ΕΓτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησόμεθα, μή πη προϊόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις λέγοι ἀνθρωπον ἐστικότα, κινοῦντα δὲ τὰς χειράς τε καὶ τὴν κεφαλήν, ὅτι δὲ αὐτὸς ἐστηκέ τε καὶ κινεῖται ἄμα, οὐκ ἀν, οἷμαι, ἀξιοῦμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν τι **D** αὐτοῦ ἐστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕτω; Οὕτω. Οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο δ ταῦτα λέγων, κομψεύομενος ὡς οὗ γε στρόβιλοι ὅλοι ἐστᾶσι τε ἄμα καὶ κινοῦνται ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πήξαντες τὸ κέντρον περιφέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἔδρᾳ τοῦτο δρᾶ, οὐκ ἀν ἀποδεχούμεθα³, ὡς οὐ κατὰ ταῦτα ἔαντων τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ **E** φαῖμεν ἀν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ περιφερές ἐν αὐτοῖς, καὶ

¹ δ Ξ: τὸ Α.

² τούτων Apelt (cum q²): τούτῳ Α.

³ ἀποδεχούμεθα q: ἀποδεχώμεθα Α¹: ἀποδεχόμεθα Α².

κατὰ μὲν τὸ εὐθὺν ἔσταναι, οὐδαμῆ γὰρ ἀποκλίνειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἡ¹ εἰς δεξιὰν ἡ εἰς ἄριστερὰν ἡ εἰς τὸ πρόσθεν ἡ εἰς τὸ ὄπισθεν ἐγκλίνην ἄμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῆ ἔστιν ἔσταναι². Καὶ ὁρθῶς γε, ἔφη. Οὐδὲν ἄρα ήμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλον τι πείσει, ὡς ποτέ τι ἀν τὸ αὐτὸν ἄμα κατὰ τὸ αὐτὸν πρὸς τὸ αὐτὸν τάναντία ἢ πάθοι ἡ καὶ εἴη ἡ καὶ ποιήσειν. Οὔκουν ἐμέ γε, ἔφη. 437
‘Αλλ’ ὅμως, ἦν δ’ ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζόμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὡς οὐκ ἀληθεῖς οὖσας μηκύνειν, ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὗτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὄμολογήσαντες ἐάν ποτε ἄλλῃ φαινῆ ταῦτα ἡ ταύτη, πάντα ήμῦν τὰ ἀπὸ τούτου ξυμβαίνοντα λελυμένα ἔσεσθαι. ’Αλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.

XIII. ‘Αρ’ οὖν, ἦν δ’ ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν Β καὶ τὸ ἐφίεσθαι τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνεῖσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἀν³ ἀλλήλωις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτη διοίσει. ’Αλλ’, ἡ δ’ ὅς, τῶν ἐναντίων. Τί οὖν; ἦν δ’ ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὅλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὖ τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκεῖνά ποι ἀν θείης τὰ εἴδη τὰ νῦν δὴ λιχθέντα; οἷον ἀεὶ τὴν τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἥτοι Σ ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὖν ἀν ἐπιθυμῆ, ἡ προσάγεσθαι τοῦτο ὁ ἀν βούληται οἱ γενέσθαι, ἡ αὖ καθ’ ὃσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὐτὴν ὥσπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορεγομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; ’Ἐγωγε. Τί δέ; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ’ ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ’ αὐτῆς καὶ εἰς ἄπαντα τάναντία ἐκείνοις θήσομεν; Πῶς γὰρ οὖ; Τούτων δὴ Δ οὗτως ἔχόντων ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ

¹ ἡ Π: ἡ καὶ A.   ² ἔστιν ἔστονται A: ἔσταναι Flor. U cum Galeno.

³ ἀν Baiter: om. codd.

ἐναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἡν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἡν πεῖναν; Φήσομεν, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ' ἐδωδῆς; Ναί. Ἀρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἔστι, πλέονος ἄν τινος ἢ οὐ¹ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; οἶν δίψα ἔστι δίψα ἀρά γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ ἐνὶ λόγῳ² ποιοῦ τινὸς πώματος; ἢ ἐὰν μέν Ε τις θερμότης τῷ δίψει προσῆ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοιτ³ ἄν, ἐὰν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἡ δίψα ἦ, τὴν τοῦ πολλοῦ παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ μή ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὗπερ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὖ τὸ πεινῆν βρώματος; Οὔτως, ἔφη, αὐτή γε ἡ ἐπιθυμία ἑκάστη αὐτοῦ μόνον ἑκάστου οὐ πέφυκεν, τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προσγυ-
438 γνέμενα. | Μήτοι τις, ἡν δ' ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὅντας θορυβήσῃ, ως οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου· πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. εἰ οὖν ἡ δίψα ἐπιθυμία ἔστι, χρηστοῦ ἄν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἔστιν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. Ἰσως γὰρ ἄν, ἔφη, δοκοῖ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων. Ἀλλὰ μέντοι, ἡν δ' ἐγώ, ὅσα Β γ' ἔστι τοιαῦτα οὐαί εἴναι του, τὰ μὲν ποιὰ ἄπτα ποιοῦ τινός ἔστιν, ως ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἑκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον. Οὐκ ἔμαθον, ἔφη. Οὐκ ἔμαθες, ἔφην, ὅτι τὸ μεῖζον τοιοῦτόν ἔστιν οἶν τινὸς εἶναι μεῖζον; Πάνυ γε. Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος; Ναί. Τὸ δέ γε πολὺ μεῖζον πολὺ ἐλάττονος. ἢ γάρ; Ναί. Ἀρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μεῖζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μεῖζον ἐσομένου ἐλάττονος; Ἀλλὰ τί μήν; ἢ δ' ὅς. Καὶ τὰ πλείω δὴ Σ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ ἡμίσεα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ

¹ ἢ οὐ Ast: που A¹: ἢ οὐ A².² ἐν λόγῳ Cornarius: ἐν δλιγψ codd.

ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτους ὅμοια ἀρ' οὐχ οὔτως ἔχει; Ήλέγω μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἔστιν, ἡ δὲ τούτη δὴ δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινὸς καὶ τινός. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ, ἐπειδὴ οἰκίας¹ ἐργασίας ἐπιστήμη **D** ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι; Τί μήν; ² Αρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἷα ἔτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων; Ναί. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινός, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὔτω τέχναι τε καὶ ἐπιστῆμαι; ³ Εστιν οὕτω.

XIV. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες, ὅτι ὅσα ἔστιν οἷα εἶναι του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἔστιν, τῶν δὲ ποιῶν τινῶν ποιὰ ἄττα. καὶ οὐ τι λέγω, ώς, οἵων ἀν ἦ, τοιαῦτα **E** καὶ ἔστιν, ώς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἡ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθή· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὐπερ ἐπιστήμη ἔστιν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινός, τοῦτο δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιὰ δὴ τις συνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησεν μηκέτι ἐπιστήμην ἀπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινὸς προσγενομένου ιατρικήν. ⁴³⁹ "Εμαθον, ἔφη, καὶ μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ δὲ δὴ δίψος, ἦν δ' ἐγώ, οὐ | τούτων θήσεις τῶν τινὸς² πειθεῖναι τοῦτο ὅπερ ἔστιν—ἔστι δὲ δήπου δίψος—; "Ἐγωγε, ἦ δ' ὅς· πώματός γε. Οὐκοῦν ποιοῦ μέν τινος πώματος ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε ὀλίγου, οὔτε ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδὲ ἐν³ λόγῳ ποιοῦ τινός, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν; Παντάπασι μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἡ ψυχή, καθ' ὅσον διψῇ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ

¹ olklas **E** q: olkelas A.

² τινὸς codd.: an τινός, <καὶ τινὸς>?

³ οὐδὲ ἐν yel οὐδὲ ἐν **E** q: οὐδενὶ A.

Β τούτου ὁρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὄρμᾶ. Δῆλον δή. Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἔτερον ἀν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥσπερ θηρίου¹ ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γάρ δή, φαμέν, τό γε αὐτὸν τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸν ἄμα τάνατία πράττει². Οὐ γὰρ οὖν. "Ωσπερ γε, οἵμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἄμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνται τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἡ ἀπωθοῦσα χείρ, ἔτερα δὲ ἡ προσαγομένη. **С** Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις. Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἀν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεύον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλύον πιεῖν, ἀλλο δὲ καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; "Εμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. "Αρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλύον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται, ὅταν ἐγγίγνηται³, ἐκ **Δ** λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἔλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὴ ἀλόγως, ἢν δ' ἐγώ, ἀξιώσομεν αὐτὰ διττά τε καὶ ἔτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν φῶ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ φῶ ἐρᾶ τε καὶ πεινῆ καὶ διψῆ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἔταιρον⁴. Οὔκ, ἀλλ' **Ε** εἰκότως, ἔφη, ἥγοιμεθ' ἀν οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὠρίσθω εἰδη ἐν ψυχῇ ἐνόντα· τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ φῶ θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρῳ ἀν εἴη ὁμοφυές; "Ισως, ἔφη, τῷ ἐτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ. "Αλλ', ἢν δ' ἐγώ, ποτὲ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ, ως ἄρα Λεόντιος δ' Ἀγλαΐωνος ἀνιδὼν ἐκ Πειραιέως ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἄμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῦ, ἄμα δὲ αὖ δυσχεραίνοι καὶ ἀπο-440 τρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μάχοιτό τε καὶ παρακαλύπτοιτο,

¹ θηρίου Ξ: θηρίου Α.   ² πράττει Ast: πράττοι Α.   ³ ἐγγίγνηται coniecit Schneider: ἐγγένηται codd.   ⁴ ἔταιρον Π: ἔτερον Α.

κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας διελκύσας τοὺς
δόφθαλμοὺς προσδραμὼν πρὸς τοὺς νεκρούς, ἵδον ὑμῖν,
ἔφη, ὡς κακοδαιμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος.
"Πικουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος
σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίστε ταῖς ἐπιθυμίαις ως
ἄλλο ὃν ἄλλω. Σημαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὔκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανό-
μθα, ὅταν βιάζωνται τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι,
λιποδροῦντά τε αὐτὸν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν Β
αἴτῳ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντοις ξύμμαχον τῷ λόγῳ
γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ' ἐπιθυμίαις
αὐτὸν κοινωνήσαντα, αἱροῦντος λόγου μὴ δεῖν ἀντιπράτ-
τειν, οἷμαί σε οὐκ ἀν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σαυτῷ¹ τοῦ
τοιούτου αἰσθέσθαι, οἷμαι δ' οὐδὲ ἐν ἄλλῳ. Οὐ μὰ τὸν
Δια, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ Χ
ὅσῳ ἀν γενναιότερος ἦ, τοσούτῳ ἥττον δύναται ὀργίζεσθαι
καὶ πεινῶν καὶ ρίγων καὶ ἄλλο διοιῶν τῶν τοιούτων
πάσχων ὑπ' ἐκείνου, δν ἀν οἴηται δικαίως ταῦτα δρᾶν,
καὶ, δ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ
θυμός; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαι τις ἡγήται,
οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖ² τε καὶ χαλεπαίνει, καὶ ξυμμαχεῖ τῷ
δοκούντι δικαίῳ³, καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ρίγων καὶ Δ
πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχειν, καὶ ὑπομένων⁴ νικᾶ, καὶ οὐ
λήγει τῶν γενναίων, πρὶν ἀν ἡ διαπράξηται ἡ τελευτήσῃ
ἡ ὥσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ
ἀνακληθεις πραννθή; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ
ὦ λέγεις· καίτοι γ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους
ὥσπερ κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥσπερ
ποιμένων πόλεως. Καλῶς γάρ, ην δ' ἐγώ, νοεῖς δι βούλο-
μαι λέγειν. ἀλλ' η⁵ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖν; Τὸ

¹ σαυτῷ Α¹: ἐαυτῷ Π et corr. Α².

² ζεῖ Ξ q: ξητεῖ Α.

³ καὶ ξυμμαχεῖ—δικαίῳ post χαλεπαίνει codd.: an post πάσχειν?

⁴ καὶ ὑπομένων Ξ: ὑπομένων καὶ Α. ⁵ η Ast: el codd.

Ε ποῖον; "Οτι τούτας ή ἀρτίως ήμῦν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικόν τι αὐτὸν φόμεται εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῖν φαμέν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸν ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ δυτικά πρὸς τὸ λογιστικόν. Παντάπασιν, ἔφη. ²Ἄρ' οὖν ἔτερον διν καὶ τοῖτον³, ἡ λογιστικοῦ τι⁴ εἶδος, ὥστε μὴ τρία, ἀλλὰ διο εἶδη εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἡ καθάπερ ἐν τῇ πολει ξυνέχεν αὐτὴν τρία δυτικά γένη,

441 | χρηματιστικόν, ἐπικουρικόν⁵, βοιλευτικόν, οὕτως καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον τοῦτο ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπίκουρον διν τῷ λογιστικῷ φύσει, ἐὰν μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῆ; ⁶Ανάγκη, ἔφη, τρίτον. Ναί, ἦν δὲ ἐγώ. ἂν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φαίη, ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάγη ἔτερον διν. ⁷Άλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη, φανῆται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτο γ' ἀν τις ἴδοι, διτι θυμοῦ μὲν εὐθὺς γενόμενα μεστά ἐστι, λογισμοῦ δὲ ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δο-

Β κοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὄψε ποτε. Ναὶ μὰ Δί', ἦν δὲ ἐγώ, καλῶς γε εἰπεις. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἀν τις ἴδοι δι λέγειν. διτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ δι ἄγω που ἐκεῖ εἴπομεν, τὸ τοῦ Ὁμήρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπαπε μίθῳ.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἔτερον ἐτέρῳ ἐπιπλῆττον πε-
С ποίηκεν ⁸Ομηρος τὸ ἀραλογισάμενον περὶ τοῦ βελτίονός τε καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῆ, ἔφη, ὄρθως λέγεις.

XVI. Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, μόγις διανεγείκαμεν, καὶ ήμῦν ἐπιεικῶς διμολογεῖται, τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ αὐτὰ δὲ ἐν ἔνδος⁹ ἐκδίστον τῇ ψυχῇ γένη¹⁰ ἐνεῖναι καὶ ἵσα τὸν ἀριθμόν. ¹¹Ἐστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῦνό γε ἦδη

¹ αὐτὸν Σ: αὐτῷ Α.

² τούτου Σ: τοῦτο Α.

³ τι Π: om. A.

⁴ ἐπικουρικὸν Π: ἐπικουρητικὸν Α.

⁵ ἔνδος Σ: ἐν Α.

⁶ γένη Π²:

γένει Α.

ἀναγκαῖον, ώς πόλις ἥν σοφὴ καὶ φῶτη, οὔτω καὶ τὸν ἴδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μήν; Καὶ φῶτη ἀνδρεῖος ἴδιώτης καὶ ὡς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀνδρείαν¹ καὶ οὔτως, καὶ τἄλλα Δ πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαύτως ἀμφότερα ἔχειν. Ἀνάγκη. Καὶ δίκαιου δῆ, ὡς Γλαύκων, οἴμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ, φῶτερ καὶ πόλις ἥν δικαία. Καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη. Ἄλλ’ οὕτη πηγὴ μὴν τοῦτο ἐπιλελήσμεθα, ὅτι ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἔκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν ὄντων γενῶν δικαία ἥν. Οὕτη μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελήσθαι. Μνημονευτέον ἄρα νήμα, ὅτι καὶ νήμῶν ἔκαστος, ὅτου ἀν τὰ αὐτοῦ ἔκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττη, οὗτος Ε δίκαιός τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ μάλα, ἥ δ' ὁ, μνημονευτέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάστης τῆς ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δε θυμοειδεῖ ὑπηκόῳ εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὥσπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κράσις σύμφωνα αὐτὰ ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις | τε 442 καλοῦς καὶ μαθήμασιν, τὸ δὲ ἀνιεῖσα παραμυθουμένη, νήμεροῦσα ἀρμονίᾳ τε καὶ ρυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἥ δ' ὁ. Καὶ τούτῳ δὴ οὔτω τραφέντε καὶ ώς ἀληθῶς τὰ αὐτῶν μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστατήσετον² τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, ὁ δὴ πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἑκάστῳ ἔστι καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον³ δῆ τηρήσετον, μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὐτοῦ πράττη, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὃν οὐ προσῆκον Β αὐτῷ γενῶν⁴, καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους τούτω ἀν κάλλιστα φυλαττοίτην⁵ ὑπὲρ ἀπάστης

¹ ἀνδρείαν Ξ q: καὶ ἀνδρείαν Λ. ² προστατήσετον Bekker: προστήσετον codd. ³ δῆ Ξ q: ὡς Α¹: φῶτη Α². ⁴ γένει Α: γενῶν q.

⁵ φυλαττοίτην q: φυλάττοι τὴν Α.

τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἐστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρεῖον Σ δή, οἷμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἔνα ἔκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασφέζῃ διά τε λυπῶν παλὶ ἥδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου¹ παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μή. Ὁρθῶς γάρ, ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ δὲ ἥρχέν τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κάκενο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ ἔνυμφέροντος ἐκάστῳ τε καὶ δλω τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν δύντων. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; σωφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ἔνυμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν Δ τούτων, ὅταν τό τε ἄρχοντι καὶ τῷ ἄρχομένῳ² τὸ λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ; Σωφροσύνη γοῦν, ή δ' ὅσ, οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἡ τοῦτο, πόλεως τε καὶ ἰδιώτου. Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιος γε, φέρε πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως³ ἐσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τέ οὖν; εἴπον ἔγω· μή πη ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἡ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ Ε ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ὡδε γάρ, ή δ' ἔγω, παντάπασιν ἀν βεβαιωσαίμεθα, εἰ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῦα δή; Οἶον εἴ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περὶ τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνη ὄμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἀν παρακαταθήκην χρυσίου ἡ ἀργυρίου δεξάμενος ὁ τοιοῦτος ἀποστερήσαι, τίν' ἀν οἵει οἰηθῆναι τοῦτο⁴ αὐτὸν 443 | δρᾶσαι μᾶλλον ἡ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδέν⁵ ἄν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν ἡ ἴδιᾳ ἐταίρων ἡ δημοσίᾳ πόλεων ἐκτὸς ἀν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδὲ ὁπωστιοῦν ἀπιστος ἡ⁶ κατὰ ὄρκους ἡ κατὰ τὰς ἄλλας ὄμολογίας. Πῶς γάρ ἄν; Μοιχεῖαι μὴν⁷ καὶ

¹ τοῦ λόγου Ξ q²: τῶν λόγων A.² τῷ ἄρχομένῳ ν: τῷ ἄρχομένῳ A.³ οὕτως A: an οὗτος (cum Vind. E)?⁴ τοῦτο Ξ q: τοῦτον A.⁵ οὐδέν⁶ Π: οὐδὲν A.⁶ ἡ Ξ q: ἡ A.⁷ μὴν Π: μὲν A.

γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ μᾶλλον ἡ τῷ τοιούτῳ προσήκουσι. Παντὶ μέντοι, ἔφη. Οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον, ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ Β ἔκαστον τὰ αἰτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἀρχεσθαι; Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἐτι τι οὖν ἔτερον ζητεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἡ ταύτην τὴν δύναμιν, ἡ τοὺς τοιούτους ἀνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις; Μὰ Δία, ἡ δ' ὁσ, οὐκ ἔγωγε.

XVII. Τέλεον¹ ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι, ως εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς Σ δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασιν μὲν οὖν. Τὸ δέ γε ἡν ἄρα, ὡς Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὠφέλει², εἰδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύσει ὄρθως ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τἄλλα δὴ οὕτως. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτο μέν τι ἦν, ως ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντός, ως ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν³ καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μὴ Δ ἔασαντα τάλλοτρια πράττειν ἔκαστον ἐν αὐτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ ὅντι τὰ οἰκεῖα εὖ θέμενον καὶ ἀρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ⁴ καὶ ξυναρμόσαντα τρία ὅντα ὥσπερ ὄρους τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης⁵, καὶ εἰ⁶ ἄλλα ἄττα μεταξὺ τυγχάνει Ε ὅντα, πάντα ταῦτα ξυνδήσαντα καὶ παντάπασιν ἔνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα καὶ ἡρμοσμένον, οὕτω δὴ πράττειν ἦδη, ἔαν τι πράτη, ἡ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἡ περὶ σώματος θεραπείαν ἡ καὶ πολιτικόν τι ἡ περὶ τὰ

¹ τέλεον Π: τελευτάδον A, sed in marg. γρ τέλεον.
ἀφελεῖ A.

² ὠφέλει Ast:

³ ἑαυτὸν Π: ἑαυτῶν A.

⁴ αὐτὸν—ἑαυτῷ Π: om. A.

⁵ Sic codd. νεάτην—ὑπάτην—μέσην Hartman.

⁶ καὶ εἰ Π: εἰ καὶ A.

ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὄγομάζοντα δίκαιαν μὲν καὶ καλὴν πρᾶξιν, ἢ ἀν ταύτην τὴν ἔξιν σφέζη τε καὶ συναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν **444** ταύτη τῇ πράξει ἐπιστήμην, ἀδικον δὲ πρᾶξιν, | ἢ ἀν ἀεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν δὲ τὴν ταύτην αὐτὸν ἐπιστατοῦσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἢ δ' ὁς, ὁ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειται. Εἰεν, ἥν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν, καὶ δικαιοσύνην, δι τυγχάνει ἐν αὐτοῖς δὲν, εἰ φαῦμεν ηύρηκέναι, οὐκ ἀν πάνυ τι, οἷμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

XVIII. "Εστω δή, ἥν δ' ἐγώ· μετὰ γάρ τοῦτο σκεπτέον, οἷμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ **B** αὐτὸν διντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμο- σίνην καὶ ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ δλῳ τῆς ψυχῆς, ἵν' ἀρχῇ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου διντος φύσει, οἷου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους διντὶ¹; τοιαῦτ' ἄττα, οἷμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ συλλήβδην **C** πᾶσαν κακίαν. Ταῦτα μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἀδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ² δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει διντα κατάδηλα ἥδη σαφῶς, εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δή; "Οτι, ἥν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσωδῶν, ως ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ. Πῆ; ἔφη. Τὰ μέν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσωδη νόσον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν **D** δικαιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δ' ἀδικα ἀδικίαν; 'Ανάγκη. "Εστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἀρχεῖν τε καὶ ἀρχεῖσθαι ἄλλο ὑπ'

¹ ἀλλὰ—γένους διντὶ **Ξ**: pro τῷ τοῦ A habet τοῦ δ' αὐτὸν δουλεύειν. Haec omnia insiticia esse censemus. ² τὸ **q**: τὰ A.

ἄλλου. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν αὐτόν, ἔφη, τὸ δικαιοσύνην
ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε
καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἄλληλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν
ἀρχεῖν τέ καὶ ἀρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῆ, ἔφη.
Ἄρετὴ μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἀν εἶη καὶ κάλλος
καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰσχος καὶ Ε
ἀσθένεια. Ἔστιν οὖτο. Ἄρ' οὖν καὶ τὰ μὲν καλὰ
ἐπιτιθέειματα εἰς ἄρετῆς κτήσιν φέρει, τὰ δέ αἰσχρὰ εἰς
κακίας; Ἀντίγκη.

XIX. Τὸ δὴ λοιπὸν ἥδη, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστὶ σκέψα-
σθαι, πότερον αὐτὸν λυσιτελεῖ δίκαια τε πράττειν καὶ | καλὰ 445
ἐπιτιθέειν καὶ εἶναι δίκαιον, εάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ
τοιωτὸς ὁν, η ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ διδῷ
δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἄλλ', ἔφη, ὁ
Σόκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνεσθαι
ἴσοι, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομένης δοκεῖ
οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε καὶ ποτῶν
καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ
τούτου φύσεως ταραττομένης καὶ διαφθειρομένης Β
βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἀν βουληθῇ ἄλλο
πλήν τούτο, ὅπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλα-
γήσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἄρετῆν κτήσεται, ἐπειδήπερ
ἔφανη γε ὅντα ἑκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελοῖον
γάρ, ην δ' ἐγώ. Ἄλλ' ὅμως ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν,
ὅσον οἶόν τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα οὔτως ἔχει,
οὐ χρὶ ἀποκάμνειν. Ἡκιστα νὴ τὸν Δία, ἔφη, πάντων
ἀποκυνητέον¹. Δεῦρο νῦν, ην δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἰδης, ὅσα καὶ Σ
εἴδη ἔχει ἡ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ᾧ γε δὴ καὶ ἄξια θέας.
Ἐπομαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μήν, ην δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ
σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ
λόγου, ἐν μὲν εἶναι εἰλός τῆς ἄρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας,
τέτταρα δέ ἐν αὐτοῖς ἄπτα, ὡν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

Ζ

¹ ἀποκυνητέον codd.: ἀποκυνητέον Bekker.

Πλές λέγεις: ἔφη. "Οσοι, οὐδὲ δὲ ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἴδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεῖσιν καὶ ψυχῆς τροποῖς εἶναι. Ποσοι δέ: Πέμπτε μὲν, οὐδὲ δὲ ἐγώ, πολιτειῶν, πεντε δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη, τινες. Λέγω, εἰπον, ὅτι εἰς μὲν οὐτος ὁν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἴη ἀν τροπος, ἐπινομασθειη δὲ ἀν καὶ διχῇ ἔγγειομερον μὲν γάρ ἀνδρὸς ἐνδεις ἐν τοῖς ἀρχοντι διαθέροντος βασιλείᾳ ἀν κληθειη, πλειόνων δὲ ἀριστοκρατίᾳ. Ἀληθή, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, οὐδὲ δὲ ἐγώ, ἐν εἴδος λέγω· οὐτε γάρ ἀν πλειονος οἵτε Ε εἰς ἔγγειομερος¹ κινούσειεν ἀν τῷν ἀξιων λογου νόμων τῷν πόλεων, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρησιμερος, ή διηλθομεν.

Οὐ γάρ εἰκός, ἔφη.

¹ ἔγγειομερος Ξ γ: ἔγγειομεροι Α.

Τέλος πολιτείας Δ.

E.

I. Ἀγαθὴν μὲν τούτην τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ 449 πολιτείαν καὶ ὄρθρην καλῶ, καὶ ἕπερα τὸν τοιούτον· κακὸς ἐστιν, ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, ἔπειρ αὕτη ὄρθρη, περὶ τε πόλεων ὀἰσικήσεις καὶ περὶ ἴδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατα-
σκεψήρ, ἐν τέτταροι ποιηρίας ἔδεσιν οὐσας. Ποίας ἐῇ
ζαΐτας; Ἐφη¹, καὶ ἐγώ μὲν γὰρ τὰς ἐφεξῆς ὄρθρων, ὡς μοι
ἐφαιέσθω ἔκποται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δέ Πολέ-Β
μαρχος—σμικροὺς γάρ ἀπωτίρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο—
ἴκτείνας τὴν χείρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἵματίου ἀνθεῖν
αἴτων παρὰ τὸν ὄμρον ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο καὶ
προτείνας, ἰαυτον ἐλεγειν ἀπτα προσκεκυφός, ἀν ἄλλο μὲν
οὐδὲν κατηκούσαμεν, τόδε δέ· Ἀφήσομεν οὖν, Ἐφη, ἡ τί
ἐράσομεν; Ἡκιστά γε, Ἐφη ὁ Ἀδειμαντος μέρα ἥση λέγων,
καὶ ὄρθρος, Τί μάλιστα, Ἐφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφύτε; Σέ, ἡ δέ ὅς.
”Οτι² ἐγὼ ἐπον τί μάλιστα; Ἀπορρᾳθυμείν ἡμῖν δοκεῖ, Ο
Ἐφη, καὶ εἶος ὄλον τὸ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου,
ἷνα μη ὀιέλθης, καὶ λήστειν οὐηθῆναι εἰπών αὐτῷ φαύλως,
ώς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παιδῶν παντὶ ὄηλον. Ζτι
κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκούν ὄρθρος, Ἐφην, ὃ Ἀδειμαντε;
Ναί, ἡ δέ ὅς ἀλλὰ τὸ ὄρθρο, τούτο, ἔσπειρ τάλλα. λόγου

¹ Εφη II: ὁμ. Α.   ² ζτι Ξ: ἐπι Α.   *Di finetum est quod ualido ponunt post utri et elpon delevimus.*

δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας· πολλοὶ γάρ ἀν γένοιντο.
D μὴ οὖν παρῆς ὅντινα σὺ λέγεις. ὡς ἡμεῖς πάλαι περιμένομεν οἰόμενοί σέ που μητσθήσεσθαι παιδοποίας τε πέρι, πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσιν, καὶ ὅλην ταύτην ἦν λέγεις κοινωνίαν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν· μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὅλον εἰς πολιτείαν ὄρθως ἢ μὴ ὄρθως γιγνόμενον. ιῦν οὖν, ἐπειδὴ ἄλλης ἐπιλαμβάνει πολιτείας πρὸν ταῦτα ἵκανῶς διελέσθαι,
450 δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἥκουσας, τὸ σὲ | μὴ μεθιέναι, πρὶν ἀν ταῦτα πάντα ὕσπερ τἄλλα διελθῆς. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινωνὸν τῆς Ψήφου ταύτης τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε, ὡς Σώκρατες.

II. Οἶνον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσασθε ἐπιλαβόμενοί μου. ὅσον λόγον πάλιν ὕσπερ ἔξ ἀρχῆς κινεῖτε περὶ τῆς πολιτείας· ἦν ὡς ἡδη διεληλυθώς ἔγωγε ἔχαιρον, ἀγαπῶν εἴ τις ἔάσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος ὡς τότε ἐρρίθη. ἀ νῦν
B ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ ἵστε ὅσον ἐσμὸν λόγων ἐπεγείρετε· δν ὄρῶν ἐγὼ παρῆκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν ὅχλον. Τί δέ; ἢ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος· χρυσοχοήσοντας οἵει τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφίχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομένους; Ναί, εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον δέ γ', ἔφη, ὡς Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν ὅλος ὁ βίος νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔα· σὺ δὲ περὶ ὧν ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ἢ σοι δοκεῖ διεξιών, τίς ἡ
C κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παιδῶν τε πέρι καὶ γυναικῶν ἔσται καὶ τροφῆς νέων ἔτι διντων, τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παιδείας, ἢ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν¹ εἰπεῖν τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι αὐτήν. Οὐ ράδιον, ὡς εὑδαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν· πολλὰς γάρ ἀπιστίας ἔχει ἔτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν διηλθομέν. καὶ γάρ ὡς δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἄν, καὶ

¹ οὖν Π: ἀν Α.

εὶς τι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἀν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτη Δ
ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὅκνος τις αὐτῶν ἅπτεσθαι, μὴ
εὐχὴ δοκῆ εἶναι ὁ λόγος, ὃ φίλε ἔταιρε. Μηδέν, ἢ δ' ὅς,
ὅκνει· οὔτε γὰρ ἀγράμονες οὔτε ἀπιστοὶ οὔτε δύσνοι οἱ
ἀκουσόμενοι. καὶ ἐγὼ εἰπον· Ω ἄριστε, ἢ που βουλόμενός
με παραθαρρύνειν λέγεις; "Ἔγωγ", ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἢν δ'
ἐγώ, τούναντίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ⁴⁵¹
εἰδόται ἂλλοι, καλῶς εἶχεν ἢ παραμυθία· ἐν γὰρ φρονί- Ε
μοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φίλων τάληθῆ
εἰσῆτα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον, ἀπιστοῦντα δὲ καὶ
ζητοῦντα ἥμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, οὐδὲν ἐγὼ δρῶ, φοβερόν
τε καὶ σφαλερόν, οὐ τι γέλωτα | ὄφλειν· παιδικὸν γὰρ
τοῦτό γε· ἀλλὰ μὴ σφαλεῖς τῆς ἀληθείας οὐ μόνον αὐτὸς
ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι περὶ ἂ
ἵκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὡ
Γλαύκων, χάριν οὖν μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλαττον
ἄμαρτημα ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι, ἢ ἀπατεῶνα
καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων νομίμων πέρι. τοῦτο
οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν ἔχθροῖς κρείττον τῇ
φίλοις· ὅστε εὖ με παραμυθεῖ. καὶ οἱ Γλαύκων γελάσας Β
Ἀλλά, ὃ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ¹
τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καθαρὸν² εἶναι καὶ μὴ
ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θυρρήσας λέγε. Ἀλλὰ μέντοι,
εἰπον, καθαρός γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφεθείς, ὡς ὁ νόμος λέγει·
εἰκὸς δέ γε, εἴπερ ἐκεῖ, κάνθάδε. Λέγε τοίνυν, ἔφη, τούτου
γ' ἔνεκα. Λέγειν δή³, ἔφην ἐγώ, χρὴ ἀνάπαλιν αὖ τοῦ,
τότε³ ἵσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν. τάχα δὲ οὕτως ἀν ὀρθῶς ἔχοι, Σ
μετὰ ἀνδρεῖον δράμα παντελῶς διαπερανθὲν τὸ γυναικεῖον
αὖ περαίνειν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλεῖ.

III. Ἀνθρώποις γὰρ φῦσι καὶ παιδευθεῖσιν ως ἡμεῖς
διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων

¹ καθαρὸν-Π: καὶ καθαρὸν Α.

² δη Π: δὲ Α.

³ ἀ τότε ν:

ἄ ποτε ~~λ~~.

τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ὄρμὴν ἰοῦσιν, ἦνπερ τὸ πρῶτον ὄρμήσαμεν· ἐπεχειρήσαμεν δέ που ὡς ἀγέλης φύλακας τοὺς ἄνδρας καθιστάναι Δ τῷ λόγῳ. Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν καὶ τροφὴν παραπλήσιαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ ἡμῖν πρέπει ἡ οὖ. Πῶς; ἔφη. Ὡδε. τὰς θηλείας τῶν φυλάκων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν, ἅπερ ἀν οἱ ἄρρενες φυλάττωσι, καὶ ξυνθηρείειν καὶ τάλλα κοινῇ πράττειν, ἡ τὰς μὲν οἰκουρεῦν ἔνδον ὡς ἀδυνάτους διὰ τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὶς δὲ ποιεῦν τε καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποίμνια; Κοινῇ, ἔφη, Ε πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς ἴσχυροτέροις. Οἶόν τ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρῆσθαι τινι ζῷῳ, ἀν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῷς; Οὐχ οἶόν τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταῦτα χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταῦτα καὶ διδακτέον αὐτάς.

452 | Ναί. Μουσικὴ μὲν¹ ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικὴ ἐδόθη. Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξὶν ἄρα τούτῳ τῷ τέχνᾳ καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον καὶ χρηστέον κατὰ ταῦτα. Εἰκὸς ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἰσως δή, εἶπον, παρὰ τὸ ἔθος γελοῖα ἀν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πράξεται ἥ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ, γελοιότατον αὐτῶν ὄρας; ἡ δῆλα δή, ὅτι γυμνὰς τὰς γυναικας ἐν ταῖς Β παλαίστραις γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ ἥδη τὰς πρεσβυτέρας, ὥσπερ τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἥδεις τὴν ὄψιν ὄμως φιλογυμναστῶσιν; Νή τὸν Δία, ἔφη· γελοῖον γάρ ἄν, ὡς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειπερ ὄρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἷα ἀν εἴποιεν εἰς τὴν τοιαίτην μεταβολὴν Σ γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὄπλων σχέσιν καὶ ἵππων ὄχισεις.

¹ μὲν codd.: μὴν H. Richards.

Ορθῶς, ἵφη, λέγεις. Ἀλλ' ἐπείπερ λέγειν ἡρξάμεθα, πιρευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεηθεῖσίν τε τούτων μη τὰ αὐτῶν πράττειν ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἔξ οὖ τοῖς "Ἑλλησιν ἔδοκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα, ἀπέρ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γρυποὺς ἄνδρας ὥρασθαι, καὶ ὅτε ἡρχούντο τῶν γυμνασίων πρῶτοι μὲν Κρῆτες, ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε Διοστείοις πάντα ταῦτα κωμῳδεῖν. ή οὐκ οἴει; "Ἔγωγε. Ἀλλ' ἐπειδὴ, οἷμαι, χρωμένοις ἀμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀψθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἐξερρύη ἵππο τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μημυσθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος ὁς γλοσσον ἄλλο τι ἡγεῖται ή τὸ κακόν, καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην τινὰ ὅψιν ἀποβλέπων ὡς γελοίουν¹ Ε ἡ τὴν τοῦ ἄφρονος τε καὶ κακοῦ καὶ καλοῦ αὖ² σπουδάζει πρὸς ἄλλον³ τινὰ σκοπὸν στησάμενος ή τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

IV. Ἄρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτῶν⁴ ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ ή οὖ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβητῆσαι, πότερον δυνατὴ φύσις ή ἀνθρωπίνη ή θήλεια τῇ τοῦ 453 ἄρρενος γένους κοινωνῆσαι εἰς ἄπαντα τὰ ἔργα, ή οὐδὲ εἰς ἔν, ή εἰς τὰ μὲν οὐα τε, εἰς δὲ τὰ οὖ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; Ἄρ' οὐχ οὕτως ἀν κάλλιστά τις ἀρχόμενος ὡς τὸ εἰκὸς καὶ κάλλιστα τελευτήσειεν; Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ήν δ' ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα τὰ τοῦ ἐτέρου λόγου πολιορκῆται; Οὐδέν, ἔφη, κωλύει. Βλέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι ⁵Ω Σώκρατές τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ

¹ ἀποβλέπων ὡς γελοίουν codd.: ἀποβλέπων Cobet. ² καὶ καλοῦ αὖ Α: ομ. Ξ: an αὖ? - ³ ἄλλον codd.: an καὶ καλὸν—<ἄλλο, >ἄλλον?

⁴ αὐτῶν Ξ: αὐτὸν Α.

τῆς κατοικίσεως, ἷν φάγετε πόλιν, ώμολογεῖτε δὲν κατὰ φύσιν ἔκαστον ἔνα τὸ αὐτοῦ πράττειν. Ὁμολογήσαμεν,
οἵμαι· πῶς γάρ οὐ; Ἐστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπολυ δια-
φέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δὲ οὐ διαφέρει;
Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἐκατέρῳ προσήκει προστάττειν
C τὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν οὐχ ἀμαρ-
τάνετε νῦν καὶ τάνατία ύμην αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὐ-
τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναικας δὲν τὰ αὐτὰ πράττειν,
πλεῖστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; ἔξεις τι, ὡς θαυμά-
σιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης, ἔφη, οὐ
πάνυ ῥάδιον· ἄλλὰ σοῦ δεήσομαι τε καὶ δέομαι καὶ τὸν
ὑπὲρ ήμῶν λόγουν, ὅστις ποτε ἐστίν, ἐρμηνεῦσαι. Ταῦτ'
ἔστιν, ἷν δέ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἂ
D ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὕκνουν ἄπτεσθαι
τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ παίδων κτῆσιν
καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ γάρ εὔκόλῳ
ἔοικεν¹. Οὐ γάρ, εἶπον· ἄλλὰ δὴ ᾧδ' ἔχει· ἀν τέ τις
εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἀν τε εἰς τὸ μέγιστον
πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῦ οὐδὲν ἥττον. Πάνυ μὲν οὖν.
Οὐκοῦν καὶ ήμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ
λόγου, ἵτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ήμᾶς ὑπολαβεῖν ἀν, ἢ
E τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. Ἔοικεν, ἔφη. Φέρε δή, ἷν
δέ ἐγώ, ἐάν πη εὔρωμεν τὴν ἔξοδον. ώμολογούμεν² γάρ δὴ
ἄλλην φύσιν ἄλλο δὲν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς
ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτά φαμεν νῦν δὲν
ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ήμῶν κατηγορεῖτε³; Κομιδὴ γε. Ἡ
454 γενναία, ἷν δέ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, ή | δύναμις τῆς ἀντιλογικῆς
τέχνης. Τί δή; Ὄτι, εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ
ἄκοντες πολλοὶ ἐμπίπτειν καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν, ἄλλὰ
διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἰδη διαιρούμενοι τὸ

¹ Sic codd.: an οὐ—ἔοικεν post τροφήν et οὐ μὰ τὸν Δία post εἶπον?

² ώμολογοῦμεν Ξ q: δύμολογοῦμεν A.

F Flor. R T.

³ κατηγορεῖτε A: κατηγορεῖται

λεγόμενον ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντίωσιν, ἔριδι, οὐδεὶς διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. ¹ Εστι γάρ δή, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μᾶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύομεν **B** γανῆν ἄκοντες ἀντιλογίας ἀπτεσθαι. Ηῶς; Τὸ μὴ² τὴν αἰτὴν φύσιν ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα ἰιώκειν, ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδὲ ὥπηον, τί εἶδος τὸ τῆς ἑτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τὸ τεῖνον ὥριζόμεθα τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλῃ φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γάρ οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοιγάρτοι, εἴπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἀνερωτᾶν **C** ἡμᾶς αὐτούς, εἰ δὲ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ αἱχή ἡ ἐναντία, καὶ ἐπειδὰν ὄμολογῆμεν ἐναντίαν είναι, ἐὰν φιλακροὶ σκυτοτομῶσιν, μὴ ἐᾶν κομήτας, ἐὰν δὲ αὖ κομῆται, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῖον μέντ' ἀν εἴη, ἔφη. ³ Λρα κατ' ἄλλο τι, εἴπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ δοτι τότε οὐ πάντως τὴν αἰτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐτιθέμεθα, ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἄλλοιώσεώς τε καὶ ὄμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν, **D** τὸ⁴ πρὸς αὐτὰ τεῖνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον ἰατρικὸν⁵ μὲν καὶ ἰατρικὸν τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν· ἢ οὐκ οἰει; ⁶ Εἰγωγε. ⁷ Ιατρικὸν δὲ καὶ τεκτονικὸν ἄλλην; Πάντως που.

V. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρον φαίνηται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἐκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι· ἐὰν δὲ αὐτῷ τούτῳ φαίνηται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν ὁχεύειν, οὐδέν τί πω φήσομεν **E** μᾶλλον ἀποδεῖχθαι, ὡς πρὸς δὲ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρειν γυνὴ ἀνδρός, ἄλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν

¹ μὴ **Z**; ομ. **A**.   ² τὸ—τεῖνον τὰ **g**: τὰ—τείνοντα **A**.

³ *Iατρικὸν*

nos: *Iατρεῖην* (*Iατρικὸν g*) τὴν ψυχὴν ὄντα **A**.

τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναικας αὐτῶν. Καὶ ὅρθως, ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία
 455 λέγοντα τοῦτο αἰτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἢ αὐτῇ, ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἰκανῶς εἰπεῖν οὐ ράδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γάρ ἄν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολου-
B θῆσαι ἡμῖν, ἂν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα, ὅτι οὐδέν ἐστιν ἐπιτήδευμα ἵδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. "Ιθι δή, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου· ἄρα οὗτος ἔλεγες τὸν μὲν εὐφυῆ πρός τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν ω̄ μὲν ράδίως τι μανθάνοι, δὲ χαλεπῶς, καὶ ὁ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὑρετικὸς εἴη οὖ ἔμαθεν, δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχῶν καὶ μελέτης μηδὲ ἀ ἔμαθε
C σώζοιτο, καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἰκανῶς ὑπηρετοῦ τῇ διαινοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῦτο; ἀρ' ἄλλα ἄττα ἐστὶν ἢ ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἔκαστα καὶ τὸν μὴ ώρίζουν; Οὐδεὶς, ἢ δ' ὅς, ἄλλα φήσει. Οἰσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ω̄ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν,
D ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὐ καὶ καταγε-
 λαστότατόν ἐστι πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις,
 ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν ω̄ς ἐπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. γυναικες μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ δῆλον ἔχει ω̄ς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστὶν, ω̄ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ' ἀνδρὸς διότι ἀνήρ, ἀλλ' ὅμοιώς διεσπαρ-
 μέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζῷοιν, καὶ πάντων μὲν
E μετέχει γυνὴ ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνήρ,
 ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. "Il

εῦν ἀνδράσι πάντα προστάξομεν, γυναικὶ δ' οὐδέν; Καὶ πῶς; Ἀλλ' ἔστι γάρ, οἶμαι, ὃς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική, ἡ δ' οὖ, καὶ μουσική, ἡ δ' ἄμουσος φύσει. Τί μήν; Γυμναστική δ' ἄρα οὖ, οὐδὲ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ 456 οὐ φιλοτρυνναστική; Οἶμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφός τε καὶ μισόσοφος; καὶ θυμοειδής, ἡ δ' ἄθυμος; "Εστι καὶ ταῦτα. "Εστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἡ δ' οὖ. ἡ οὐ τωματην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμιθα; Τοιαῦτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἦ¹ ἰσχυροτέρα ἔστιν. Φαίνεται.

VII. Καὶ γυναικες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀν- B
δρύσιν ἐκλεκτέαι συνοικεῖν τε καὶ συμφυλάττειν, ἐπείπερ
εἰσιν ἴκαναι καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. Ηάνυ γε.
Τὰ δὲ ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς
φύσεσιν; Τὰ αὐτά. "Ηκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περι-
φερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν
φυλάκων γυναιξὶ μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδιδόναι.
Παντάπασιν μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς C
ὅμοια ἐνομοθετούμεν, ἐπείπερ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν
νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα παρὰ φύσιν
μᾶλλον, ὃς ἔσικε, γίγνεται. "Εοικεν. Οὐκοῦν ἡ ἐπίσκεψις
ἡμῖν ἡν, εἰ δυνατά τε² καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; "Ην γάρ.
Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται; Ναί. "Οτι δὲ δὴ
βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διωμολογηθῆναι; Δῆλον.
Οὐκοῦν πρός γε τὸ φυλακικὴν γυναικα γενέσθαι οὐκ ἄλλη
μὲν ἡμῖν ἀνδρας ποιήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναικας, ἄλλως
τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβοῦσα; Οὐκ ἄλλη. Πῶς D
οὖν ἔχεις δύξης τοῦ τοιοῦδε πέρι; Τίνος δή; Τοῦ ύπολαμ-
βάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν μὲν ἀμείνω ἀνδρα, τὸν δὲ χείρω.
ἡ πάντας ὁμοίους ἥγειν; Οὐδαμῶς. "Εν οὖν τῇ πόλει, ἥν
φύκιζομεν, πότερον οἵει ἡμῖν ἀμείνους ἀνδρας ἐξειργάσθαι

¹ ἡ Π: om. A.

² τε Flor. T: γε A.

τοὺς φύλακας τυχόντας ἡς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, Ε ἐρωτᾶς. Μανθάρω, ἔφην. τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναικες τῶν γυναικῶν οὐχ αὗται ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Ἐστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναικάς τε καὶ ἄιδρας ως ἀρίστους ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστιν. Τοῦτο δὲ μουσική τε καὶ γυμναστικὴ παραγνιγόμεναι, ως ἡμεῖς 457 | διήλθομεν, ἀπεργάσονται; Πῶς δ' οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατόν, ἀλλὰ καὶ ἄριστον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν. Οὔτως. Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπείπερ ἀρετὴν ἀντὶ ίματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνιητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον· τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν. ὁ δὲ Β γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξίν, τοῦ βελτίστου ἔνεκα γυμναζομέναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου¹ δρέπων καρπόν, οὐδὲν οἰδεν, ως ἔοικεν, ἐφ' ὃ γελᾷ οἰδ' ὅ τι πράττει. κάλλιστα γάρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὡφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἴσχρον. Παντάπασι μὲν οὖν.

VII. Τοῦτο μὲν τοῖνυν ἐν ὕσπερ κῦμα φῶμεν διαφένγειν τοῦ γυναικείου πέρι νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ παντάπασι κατακλυσθῆναι τιθέντας ως δεῖ κοινῆ πάντα Σ ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας, ἀλλά πῃ τὸν λόγον αὐτὸν αὐτῷ διολογεῖσθαι, ως δυνατά τε καὶ ὡφέλιμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἵν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸς εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἴδης. Λέγε δή, ἴδω, ἔφη. Τούτῳ, ἵν δ' ἐγώ, ἐπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ως ἐγῷμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναικας ταύτας τῶν ἀνδρῶν Δ τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἵδια δὲ μηδεμίαν συνοικεῖν, καὶ τοὺς παῖδας αὖ κοινούς, καὶ μήτε

¹ γελοίου J. G. S. Schneider: γελοῖον σοφίας codd.

γονία ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὐτοῦ μήτε παῖδα γονέα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἀκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὡφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἢν δ' ἐγώ, περὶ γε τοῦ ὡφελίμου ἀμφισβῆτησθαι ἄν, ως οὐ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ πάλις μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οὖν τε· ἀλλ' οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ πλείστημι ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἢ δ' ὅς, Εἰ μάλισταν ἀμφισβητηθείη. Λέγεις, ἢν δ' ἐγώ, λόγων σύστασιν ἐγὼ δ' φέμην ἐκ γε τοῦ ἑτέρου ἀποδράσεσθαι, εἰ σοι δόξειεν ὥφελίμου εἶναι, λοιπὸν δὲ δῆ μοι ἔσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἢ δ' ὅς, ἀποδιέρασκων· ἀλλ' ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον. 'Τφεκτέον, ἢν δ' ἐγώ, δίκην. τοσόνδε μέντοι χάρισαι μοι· ἔασόν με ἔμπειρον, ὅπερ οἱ ἀργὸι τὴν διάνοιαν εἰώθασιν ἔστια— 458 σθαι οἴφει ἁυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ οἱ τιμοῦτοι που, πρὶν ἐξευρεῖν, τίνα τρόπον ἔσται τι ὡν ἐπιθυμοῦντι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμινωσι βουλευόμενοι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, θέντες ως ὑπάρχον εἶναι ὃ βούλονται, ἢδη τὰ λοιπὰ διατάττουσιν καὶ χαίρουσιν διξιόντες οἱ δράσοντι γενομένουν, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν ἔτι ἀργοτέραν ποιοῦντες. ἢδη οὖν καὶ αὐτὸς Β μαλθακίζομαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῷ ἀναβαλέσθαι καὶ ὕστερον ἐπισκέψασθαι, ἢ δυνατά, νῦν δὲ ως δυνατῶν ὅντων θεῖς σκέψομαι, ἃν μοι παριῆι, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γυρνόμενα, καὶ ὅτι πάντων ξυμφορώτατ' ἃν εἴη πραχθέντα τῇ πόλει καὶ τοῖς φύλαξιν. ταῦτα πειράσομαι σοι πρότερα συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἴπερ παρίης. Ἀλλὰ παρίημι, ἔφη, καὶ σκόπει.

Οἶμαι τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρχοντες ἄξιοι τούτου τοῦ διόρθωτος, οἵ τε τούτοις ἐπίκουροι κατὰ Σ ταῦτά, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξεων τὰ μὲν αὐτοὺς πειθομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ καὶ μιμουμένους, ὅσα ἀν ἐκείνοις ἐπιτρέψωμεν. Εἰκός,

ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς ὥσπερ τοὺς ἄνδρας ἔξελεξας οὕτω καὶ τὰς γυναικας ἐκλέξας παραδώσεις καθ' ὅσον οἶόν τε ὅμοφυεῖς· οἱ δὲ ἄτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινὰ ἔχοντες, ἵδιᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν Δ τοιούτο κεκτημένου, ὅμοιον δὴ ἔσονται, ὅμοιον δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἷμαι, τῆς ἐμφύτου ἔξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μᾶξιν. ἡ οὐκ ἀναγκαῖ σοι δοκῶ λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἡ δὲ ὅς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις, αὐτὸν διαδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἔλκειν τὸν πολὺν λεών.

VIII. Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα, ω̄ Ε Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι¹ ἀλλήλοις ἡ ἄλλο ὅτιοῦν ποιεῖν οὔτε ὄσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει οὔτ' ἔάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γάρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροὺς εἰς δύναμιν ὃ τι μάλιστα· εἰλεν δὲ ἀν ιεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι. Παντάπασι 459 μὲν οὖν. | Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώτατοι ἔσονται; τόδε μοι λέγε, ω̄ Γλαύκων· ὅρῳ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας θηρευτικοὺς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἀρ' οὖν, ω̄ πρὸς Διός, προσέσχηκάς τι τοῖς τούτων γάμοις τε καὶ παιδοποίαις²; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶτον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἀρ' οὐκ εἰσὶ τινες καὶ γίγνονται ἀρίστοι; Εἰσίν. Πότερον οὖν ἔξ απάντων δμοίως γεννᾶς, ἡ προθυμεῖ ὃ τι μάλιστα ἐκ τῶν ἀρίστων; Β Ἐκ τῶν ἀρίστων. Τί δέ; ἐκ τῶν νεωτάτων ἡ ἐκ τῶν γεραιτάτων ἡ ἔξ ἀκμαζόντων ὃ τι μάλιστα; Ἐξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἀν μὴ οὕτω γεννᾶται, πολύ σοι ἡγεῖν χεῖρον ἔσεσθαι τό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; "Ἐγωγ", ἔφη. Τί δὲ ὑππων οἴει, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τῶν ἀλλων ζώων; ἡ³ ἄλλῃ πη ἔχειν; "Ατοπον μέντρ' ἀν, ἡ δὲ ὅς, εἴη.

¹ μίγνυσθαι ΙΙ: γυμνοῦσθαι Α.

² παιδοποίαις Ε: παιδοποίᾳ Α.

³ ἡ ΙΙ: ἡ Α.

Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ω̄ φίλε ἔταιρε, ώς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ
ἀκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων γένος ὡσαύτως ἔχει. Ἐλλὰ μὲν δὴ ἔχει, ἔφη· ἀλλὰ C
τί δή; "Οτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, φαρμάκους πολλοῖς
χρῆσθαι. ἵατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι
φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτῃ ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλό-
τερον ἔξαρκεῖν ἥγούμεθα. ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν
δέη, ἵσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ εἶναι¹ τοῦ ἱατροῦ. Ἀληθῆ·
ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγώ· συχνῷ τῷ
ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι
τοὺς ἄρχοντας ἐπ' ὧφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δέ D
που ἐν φαρμάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι.
Κοὶ ὄρθως γε, ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδο-
ποιίαις ἔοικε τὸ ὄρθὸν τοῦτο γίγνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον.
Πῶς δή; Δεῖ μέν, εἰπον, ἐκ τῶν ὡμολογημένων τοὺς
ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίγνεσθαι ώς πλειστάκις, τοὺς
δὲ φαυλοτάτους ταῖς φαυλοτάταις τούναντίον, καὶ τῶν
μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν, τῶν δὲ μή, εἰ μέλλει τὸ ποίμνιον E
ὅ τι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα γιγνόμενα λαν-
θάνειν πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ αὖ ἡ ἀγέλη τῶν
φυλάκων ὃ τι μάλιστα ἀστασίαστος ἔσται. Ὁρθότατα,
ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετητέαν, ἐν αἷς ξυνά-
ξομεν τάς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους, καὶ θυσίαι, καὶ
ἥμνοι ποιητέοι τοῖς ἡμετέροις ποιηταῖς πρέποντες | τοῖς 460
γιγνομένοις γάμοις· τὸ δὲ πλήθος τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς
ἄρχουσι ποιήσομεν, ἵν' ώς μάλιστα διασφῶσι τὸν αὐτὸν
ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν, πρὸς πολέμους τε καὶ νόσους καὶ
πάντα τὰ τοιαῦτα ἀποσκοποῦντες, καὶ μήτε μεγάλη ἡμῖν
ἡ πόλις κατὰ τὸ δυνατὸν μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὁρθῶς,
ἔφη. Κλῆροι δή τινες, οἵμαι, ποιητέοι κομψοί, ὥστε τὸν
φαῦλον ἐκεῖνον αἰτιᾶσθαι ἐφ' ἐκάστης συνέρξεως τύχην,
ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ μάλα, ἔφη.

¹ εἶναι post δεῖ nos dedimus: post ἥγούμεθα codd. Cf. 459 B.

Β IX. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἡ ἄλλοι που γέρα δοτέον καὶ ἀθλα ἄλλα τε καὶ ἀφθονεστέρα ἡ ἔξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ἔυγκοιμήσεως, ὥντας καὶ ἄμα μετὰ προφάσεως ως πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοιούτων σπείρωνται. Ὁρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γιγνόμενα ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι ἀρχαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφότερα—κοιναὶ μὲν γάρ που καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν. Ναί.

C Τὰ μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσιν παρά τινας τροφοὺς χωρὶς οἰκούσας ἐν τινι μέρει τῆς πόλεως, τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἔάν τι τῶν ἑτέρων ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύψουσιν ως πρέπει. Εἴπερ μέλλει¹, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυλάκων ἔσεσθαι. Οὐκοῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμελήσονται τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν ἄγοντες, ὅταν σπαργάσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι, **D** δόποις μηδεμίᾳ τὸ αὐτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα ἔχούσας ἐκπορίζοντες, ἐὰν μὴ αὐταὶ ἰκαναὶ ὡσι, καὶ αὐτῶν τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσονται², ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον πόνον τίτθαις τε καὶ τροφοὺς παραδώσουσιν; Πολλὴν ῥαστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιίας ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν. Πρέπει γάρ, ἦν δὲ ἔγω. τὸ δὲ ἐφεξῆς διέλθωμεν δὲ προύθέμεθα³. ἔφαμεν γάρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ.

E Ἀρ' οὖν σοι ἔυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσι ἔτη γυναικέ, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μέν, ἦν δὲ ἔγω, ἀρξαμένη ἀπὸ εἴκοσιέτιδος μέχρι τετταρακονταέτιδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὰν τὴν δέξιτά την δρόμου ἀκμὴν παρῆ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννηνᾶν τῇ πόλει μέχρι πεντεκαιπεντηκονταέτους. Ἀμ-

461 φοτέρων | γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως.

¹ μέλλει Ξ: μέλλοι Α.   ² θηλάσονται Ξ: θηλάσωνται Α.   ³ προύθέμεθα Φ ν (cum Stobaeo): προθυμούμεθα Α.

Οὐκοῦν ἔάν τε πρεσβύτερος τούτων ἔάν τε νεώτερος τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεων ἄψηται, οὔτε ὅσιον οὔτε δίκαιον φήσομεν τὸ ἀμάρτημα, ὡς παῖδα φιτύοντος τῇ πόλει, ὅς, ἀν λάθη, γεννήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδὲ ὑπὸ εὐχῶν φύ¹, ἀς ἐφ' ἔκάστοις τοῖς γάμοις εὑξονται καὶ ἵερειαι καὶ ἱερεῖς καὶ ξύμπασα ἡ πόλις ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὠφελίμων ὠφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἔκγόνους γένηνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ Β σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρατείας γεγονὼς. Ὁρθῶς, ἔφη. Ὁ αὐτὸς δέ γ', εἶπον, νόμος, ἔάν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ συνέρξαντος ἄρχοντος ἅπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γάρ καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιστάναι. Ὁρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δή, οἷμαι, αἴ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβώσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν² που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι φ ἀν ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν Σ θυγατέρων παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρός, καὶ γυναικας αὖ πλὴν ὑεῖ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ ταῦτα γ' ἥδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμεῖσθαι μάλιστα μὲν μηδὲ εἰς φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδὲ ἐν³, ἔὰν γένηται, ἔὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὖσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται· πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας καὶ ἂν οὐν δὴ ἔλεγες, πῶς διαγνώσονται ἀλλήλων; Οὐδαμῶς, Δ ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ἀφ' ἣς ἀν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἐβδόμῳ δὴ ἢ ἀν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προσερεῖ τὰ μὲν ἄρρενα ὑεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκεῖνον πατέρα, καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα παίδων παῖδας, καὶ ἐκεῖνα⁴ αὖ ἐκείνους πάππους τε καὶ τηθάς, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα, ἐν φ ἀι μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν

¹ φύς Ξ q: φύσας A.   ² ἀφήσομεν Eusebius et Theodoreetus: φήσομεν codd.   ³ μηδὲ ἐν Cobet: μηδέ γ' ἐν A¹, sed ε et γ punctis notavit A².

⁴ ἐκεῖνα Ξ q: ἐκείνου A.

Ε ἐγέννων, ἀδελφάς τε καὶ ἀδελφούς, ὥστε, δὸν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλήλων μὴ ἄπτεσθαι· ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτη ἔνυπτη καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῇ. Ὁρθότατα, ἡ δ' ὅς.

X. Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὡς Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως¹ ὡς δὲ¹ ἐπομένη² τε τῇ ἀλλῃ πολιτείᾳ καὶ μακρῷ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγουν. ἡ 462 πῶς ποιῶμεν; | Οὔτω νὴ Δία, ἡ δ' ὅς. Ἀρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς δομολογίας, ἐρέσθαι ήμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευὴν, οὐ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἴτα ἐπισκέψασθαι, ἀρα ἂν δὴ διήλθομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἵχνος ήμῖν ἀρμόττει, τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἡ ἐκεῖνο, δὸν αὐτὴν διασπᾶ καὶ Β ποιῆ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἡ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ δὸν ἀν διηνδῆ³ τε καὶ ποιῆ μιαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἥδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ἔνυδεῖ, ὅταν δὲ τι μάλιστα πάντες οἱ πολῦται τῶν αὐτῶν γνησιμένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἴδιωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γέγνωνται ἐπὶ τοῖς Σ αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἀρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γέγνεται, ὅταν μὴ ἄμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ρήματα, τό τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταύτα; Κομιδῆ μὲν οὖν. Ἐν ἥτινι δὴ πόλει πλεῖστοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ⁴ κατὰ ταύτα τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἐνὸς

¹ ὡς δὲ $\Xi\varphi$: ὡδὲ (sic) A, eraso super ὡ accentu.

² ἐπομένη—βελτίστη Π: ἐπομένη—βελτίστη A. ³ διηνδῆ $\Xi\varphi$: ἔνυδε A. ⁴ τῷ αὐτῷ Wyttenbach: τὸ αὐτὸ codd.

ἀνθρώπου ἔχει; οἶον ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία, ἡ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταγμένη¹ εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἥσθετο Δ τε καὶ πᾶσα ἡμά ξυνήλγησεν μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν, ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ περὶ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ῥαΐζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη· καὶ τοῦτο δὲ ἐρωτᾶς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἡ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἴκει. Ἐνδος δή, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὄτιον ἡ ἀγαθὸν ἡ κακὸν ἡ τοιαύτη πόλις μάλιστά τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον Ε καὶ ἡ συνησθήσεται ἀπαστα ἡ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τήν γε εὔνομον.

ΧΙ. "Ωρα ἀν εἴη, ἡν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῦν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτῃ² μάλιστ' ἔχει, εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον. Οὐκοῦν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μέν | που καὶ ἐν ταῖς 463 ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; "Εστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἄλληλους προσεροῦσι; Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δε ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τούνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τι δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντάς φησιν εἶναι; Σωτῆράς τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθο-Β δότας τε καὶ τροφέας. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δήμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἄλληλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἄρχόντων τῶν³ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν εἴ τις τινα ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δὲ ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλούς γε. Οὐκοῦν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν C

¹ τεταγμένη Ζ: τεταμένη Α.

² αὐτῃ q: αὐτῇ Α.

³ τῶν q: om. Α.

δ' ἀλλότριον ώς οὐχ ἔαυτοῦ; Οὕτω. Τί δὲ οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἀν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἡ προσειπεῖν ώς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη· παντὶ γάρ, φῶ ἀν ἐντυγχάνη τις, ἡ ώς ἀδελφῷ ἡ ώς ἀδελφῇ ἡ ώς πατρὶ ἡ ώς μητρὶ ἡ ὑεὶ ἡ θυγατρὶ ἡ τούτων ἐκγόνοις ἡ προγόνοις νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὄνόματα
Δ μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἡ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὄνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας, ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας καὶ τοῦ ὑπήκοον δεῖν εἶναι τῶν γοινέων, ἡ μῆτε πρὸς θεῶν μῆτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἀμεινον ἔσεσθαι, ώς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἄν, εἰ ἄλλα πράττοι ἡ ταῦτα; αὗται σοι ἡ ἄλλαι φῆμαι ἔξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παίδων ὥτα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἀν αὐτοῖς τις ἀποφήγη, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν;
Ε Αὗται, ἔφη· γελοῖον γάρ ἀν εἴη, εἰ ἀνευ ἔργων οἰκεῖα ὄνόματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγοιντο. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἐνός τινος ἡ εὖ ἡ κακῶς πράττοντος ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ρῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν εὖ πράττει, ἡ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἡ
 464 δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ | τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ρήματος ἔφαμεν ξυνακολούθειν τάς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας κοινῆς; Καὶ ὅρθως γε ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὄνομάσουσιν, τούτου δὲ κοινωνοῦντες οὔτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἀρ' οὖν τούτων αἵτια πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἡ τῶν ἰγναικῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξιν; Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη.

Β XII. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸς ὁμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ ἡδονῆς ώς ἔχει. Καὶ

όρθιος γ', ἔφη, ώμολογήσαμεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αὐταὶ ἡμῖν πέφανται ἡ κοινωνία τοῦ ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ώμολογοῦμεν¹. ἔφαμεν γάρ που οὕτε οἰκίας τούτοις ἴδιας δὲν εἶναι οὕτε γῆν οὕτε τι κτῆμα, ἀλλὰ παρὰ τῷ ἄλλων τροφὴν λαμβάνοντας C μισθὸν τῆς φυλακῆς κοινῆ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν διπλως φύλακες εἶναι. Ὁρθῶς, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινὸς φύλακας καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα, οὐ τι ἀν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἔτεραν οὐσαν, καὶ γυναικά τε καὶ παῖδας D ἔτερους, ἥδονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας ἴδιων διπλων ἴδιας, ἀλλ' ἐν δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ήδουνῆς εἶναι; Κομιδῆ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχήσεται ἐξ αὐτῶν, ὃς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἵδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παιδῶν καὶ ἔνταξιν κτῆσιν E ἀνθρωποι στασιάζουσιν; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαιών γε οὐδὲ αἰκείας δίκαι δικαιώς ἀν εἴεν ἐν αὐτοῖς. Ἡλιξὶ μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιόν που φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείᾳ² τιθέντες. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόσε ὁρθὸν ἔχει, ἡν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ νόμος· εἴ πού τις τῷ θυμοῦτο, ἐν 465 τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμὸν ἥττον ἐπὶ μείζους ἀν ἵοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολαΐζειν προστετάξεται. Δῆλον.

¹ ώμολογοῦμεν Λ: ὁμολογούμεν Ξ γ².
μέλειαν Κ Ξ.

² ἐπιμελείᾳ Λ² Η: ἐπι-

Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἀν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰκός· οἷμαι δ' οὐδὲ ἄλλως¹ ἀτιμάσει· Β ίκανῷ γὰρ τῷ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς, αἰδώς μὲν ὡς γονέων μὴ ἄπτεσθαι εἴργουσα, δέος δὲ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς ὑεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς, τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἄλλήλους οἱ ἄνδρες ἀξουσι; Πολλὴν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μὴ ποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἄλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν. **C** Τά γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὡν ἀπηλλαγμένοι ἀν εἰεν, κολακείας τε πλουσίων πένητες² ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίᾳ καὶ χρηματισμοῦς διὰ τροφῆν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἰσχουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἔξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναικάς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὡς φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οῖα **D** πάσχουσι, δῆλά τε δὴ καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἀξια λέγειν.

XIII. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάξονται³ ζήσουσι τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, δὸν οἱ ὀλυμπιονῖκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ων τούτοις ὑπάρχει. Ἡ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἡ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφῆ τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν, τροφῆ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσων βίος δεῖται, αὐτοὶ τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται, καὶ γέρα δέχονται **E** παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά. Μέμνησαι οὖν, ἡν δὲ ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου 466 λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαίμονας

¹ ἄλλως Ξ q: ἄλλος A.² πένητες codd.: seclusit Ast. . . . ³ ἀπαλλάξονται codd.: ἀπηλλάξονται Cobet.

ποιοῦμεν¹, οἷς ἔξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν; ἡμεῖς δέ που εἴπομεν, ὅτι τοῦτο μέν, εἴ που παραπίπτοι, εἰσαῦθις σκεψούμεθα², νῦν δὲ τοὺς μὲν φύλακας φύλακας ποιοῦμεν¹, τὴν δὲ πόλιν ως οἱοί τ' εἰμεν εὑδαιμονεστάτην, ἀλλ' οὐκ εἰς ἐν ἔθνος ἀποβλέποντες ἐν αὐτῇ τοῦτο εὑδαιμον πλάττομεν; Μέμνημαι, ἔφη. Τί οὖν; νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βίος, εἴπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν πολύ τε καλλίων καὶ ἀμείνων φαίνεται, μή πη κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βίον ἢ τινων Β ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν τῶν γεωργῶν; Οὐ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ὁ γε καὶ ἐκεὶ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι εἰ οὕτως ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὑδαιμων γίγνεσθαι, ὥστε μηδὲ φύλαξ εἶναι, μηδὲ ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὗτῷ μέτριος καὶ βέβαιος καὶ ως ἡμεῖς φαμὲν ἄριστος, ἀλλ' ἀνόητός τε καὶ μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὑδαιμονίας πέρι ὄρμισθει αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἄπαντα τὰ Σ ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι, γνώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι τῷ δύντι ἦν σοφὸς λέγων πλέον εἶναί πως ἡμισυ παντός. Ήμοὶ μέν, ἔφη, ξυμβούλῳ χρώμενος μενεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ βίῳ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδράσιν, ἦν διεληλύθαμεν, παιδείας τε πέρι καὶ παίδων καὶ φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατά τε πόλιν μενούσας εἰς πόλεμόν τε ιούσας καὶ ξυμφυλάττειν δεῖν καὶ ξυνθηρεύειν ὥσπερ κύνας καὶ πάντα πάντῃ κατὰ Δ τὸ δυνατὸν κοινωνεῖν, καὶ ταῦτα πρωτούσας τά τε βέλτιστα πράξειν καὶ οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, ἢ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν; Συγχωρῷ, ἔφη.

XIV. Ούκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῦνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατόν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζώοις, ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, καὶ διπη δυνατόν; "Εφθης, ἔφη, εἰπὼν ἢ ἐμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν

¹ ποιοῦμεν Π: ποιοῦμεν Α.

² σκεψούμεθα Φ v: σκεψόμεθα Α.

Ε γάρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἷμαι, ἔφην, δῆλον δν τρόπου πολεμήσουσιν. Πῶς; ή δ' ὅς. "Οτι κοινῆ στρατεύσονται, καὶ πρός γε ἄξουσι τῶν παίδων εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἀδροί, ἵν' ὥσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται τάντα, ἢ τελεωθέντας δείσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ 467 θέᾳ διακονεῖν καὶ | ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ θεραπεύειν πατέρας τε καὶ μητέρας. η οὐκ ἔσθησαι τὰ περὶ τὰς τέχνας, οἷον τοὺς τῶν κεραμέων παῖδας, ὡς πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι πρὶν ἀπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν; Καὶ μάλα. Ἡ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδευτέον η τοῖς φύλαξι τοὺς αὐτῶν ἐμπειρίᾳ τε καὶ θέᾳ τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. 'Αλλὰ μὴν καὶ μαχεῖται γε πᾶν ζῶον διαφερόντως Β παρόντων ὥν ἀν τέκη. Ἐστιν οὕτω. κίνδυνος δέ, ὁ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς σφαλεῖσιν, οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς παῖδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀναλαβεῖν. 'Αληθῆ, ην δ' ἔγω, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶτον μὲν ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μή ποτε κινδυνεῦσαι; Οὐδαμῶς. Τί δ'; εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ Σ ἐν φί βελτίους ἔσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δή. 'Αλλὰ σμικρὸν οὔτε διαφέρειν καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου θεωρεῖν η μὴ τὰ περὶ τὸν πόλεμον παῖδας τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἔσομένους; Οὐκ, ἀλλὰ διαφέρει πρὸς δ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προσμηχανᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφάλειαν, καὶ καλῶς ἔξει. η γάρ; Ναί. Οὐκοῦν, ην δ' ἔγω, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἄνθρωποι, οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται, ἀλλὰ γνω- Δ μονικοὶ τῶν στρατειῶν, ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκός, ἔφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβή- σονται. Ὁρθῶς. Καὶ ἄρχοντάς γέ που, ην δ' ἔγω, οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπει- ρίᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἰκανοὺς ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. Πρέπει γάρ. 'Αλλὰ γάρ, φήσομεν, καὶ παρὰ δόξαν

πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Καὶ μίλα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ὃ φίλε, πτεροῦν χρὴ παιδία ὅντα εὐθύς, ἵν' ἂν τι δέη πετόμενοι ἀποφεύγωσιν. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ Ε τοὺς ὑππους, ἥν δ' ἐγώ, ἀναβιβαστέον ως νεωτάτους, καὶ διδαξαμένους¹ ἵππεύειν ἐφ' ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητικῶν, ἀλλ᾽ ὅ τι ποδωκεστάτων καὶ εὐηγειωτάτων. οὕτω γάρ κάλλιστά τε θεάσονται τὸ αὐτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστατα, ἂν τι δέη, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἐπόμενοι. Ὁρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς | λέγειν.

468

Τί δὲ δῆ, εἰπον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἔκτέον σοι τοὺς στρατιώτας πρὸς αὐτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους; ἀρ' ὥρθως μοι καταφαίνεται ἡ οὖ; Λέγ', ἔφη, ποῖα². Λύτων μέν, εἰπον, τὸν λιπόντα τάξιν ἡ ὄπλα ἀποβαλόντα ἡ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα διὰ κάκην ἀρα οὐ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι ἡ γεωργόν; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἀλόντα ἀρ' οὐ δωρεὰν διδόναι τοὺς ἐλοῦσι³ χρῆσθαι τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἀν βούλωνται; Κομιδὴ Β γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκιμήσαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων μειρακίων τε καὶ παιδῶν ἐν μέρει ὑπὸ ἔκάστου δοκεῖ σοι χρῆναι στεφανωθῆναι; ἡ οὖ; Ἐμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ', οἷμαι, ἥν δ' ἐγώ, οὐκέτι σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλῆσαι τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἔκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστίθημι γε τῷ νόμῳ, ἔως ἀν ἐπὶ ταύτης ωσι τῆς στρατείας⁴, μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι, C δην ἀν βούληται φιλεῖν, ἵνα καί, ἐάν τις του τύχῃ ἐρῶν ἡ ἄρρενος ἡ θηλείας, προθυμότερος ἢ πρὸς τὸ τάριστεῖα φέρειν. Καλῶς, ἥν δ' ἐγώ. ὅτι μὲν γάρ ἀγαθῷ ὅντι γάμοι τε ἔτοιμοι πλείους ἡ τοῖς ἄλλοις καὶ αἱρέσεις τῶν τοιούτων πολλάκις παρὰ τοὺς ἄλλους ἔσονται, ἵν' ὅ τι

¹ διδαξαμένους ²: διδαξομένους A.   ² ποῖα Ξ: ποί οὐν A.   ³ ἐλοῦσι
J. van Leeuwen: θέλουσι A.   ⁴ στρατεῖας ²: στρατιᾶς A.

πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γίγνωνται, εἴρηται ὡδη. Εἴπομεν γάρ, ἔφη.

XV. Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε δί-
Δ καιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν
εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νώτοισιν Αἴαντα ἔφη
διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ως ταύτην οἰκείαν οὖσαν
τιμὴν τῷ ἡβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἣς ἄμα τῷ τιμᾶσθαι καὶ
τὴν ἴσχὺν αὔξήσει. Ὁρθότατα, ἔφη. Πεισόμεθα ἄρα, ἦν
δὲ ἐγώ, ταῦτα γε Ὅμηρῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν τε θυσίαις καὶ
τοῖς τοιούτοις πάσι τοὺς ἀγαθούς, καθ' ὅσον ἀν ἀγαθοὶ^ς
φαίνωνται, καὶ ὑμνοῖς καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τιμήσομεν,
Ε πρὸς δὲ τούτοις ἔδραις τε καὶ κρέασιν ἵδε πλείοις
δεπάεσσιν, ἵνα ἄμα τῷ τιμᾶν ἀσκῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἰεν·
τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας¹ ὃς ἀν εὐδοκιμήσας
τελευτήσῃ, ἀρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους
εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἀλλ' οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ,
ἐπειδάν τινες τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ως ἄρα

469 | οἱ μὲν δαίμονες ἀγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,
ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;

Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς
χρὴ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι δια-
φόρῳ, οὕτω καὶ ταύτη θήσομεν ἢ ἀν ἐξηγήται; Τί δὲ οὐ
μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον, ως δαιμόνων, οὕτω
Β θεραπεύσομέν² τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας;
ταύτα³ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν, ὅταν τις γήρᾳ ἢ τινι ἄλλῳ
τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἀν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ
ἀγαθοὶ κριθῶσιν; Δίκαιον γοῦν, ἔφη.

Τί δέ; πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ
στρατιῶται; Τὸ ποῖον δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ

¹ στρατείας Π: στρατιᾶς Α.

² θεραπεύσομεν Π: θεραπεύσωμεν Α.

³ ταύτα ν: ταῦτα Α.

πέρι δοκεῖ δίκαιον "Ελληνας Ἐλληνίδας πόλεις ἀνδρα-
ποδίζεσθαι, ἢ μηδ' ἄλλη ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ
τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἐλληνικοῦ γένους φείδεσθαι, εὐλαβου-
μένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; "Ολω καὶ παντί, C
ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι. Μηδὲ "Ἐλληνα ἄρα δοῦλον
ἐκτῆσθαι μήτε αὐτοὺς τοῖς τε ἄλλοις Ἐλλησιν οὕτω
ξυμβουλεύειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· μᾶλλόν γ' ἀν οὖν
οὕτω πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποιντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοιντο.
Τί δέ; σκυλεύειν, ἥν δ' ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας πλὴν
ὅπλων, ἐπειδὴν νικήσωσιν, ἢ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν
μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἵέναι, ὡς τι D
τῶν δεόντων δρῶντας, ὅταν περὶ τὸν τεθνεώτα κυπτάζωσι,
πολλὰ δὲ ἥδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν
ἀπώλετο; Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλο-
χρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς
διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεώτος
ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ φέρειν; ἢ
οἵει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἱ E
τοῖς λίθοις, οἷς ἀν βληθῶσι, χαλεπαίνουσι, τοῦ βάλλοντος¹
οὐχ ἀπτόμεναι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς
νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον
μέντοι, ἔφη, νὴ Δία.

XVI. Οὐδὲ μήν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὄπλα οἴσομεν
ώς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἐλλήνων, ἐάν τι
ἡμῖν μέλῃ τῆς πρὸς τοὺς | ἄλλους "Ἐλληνας εὔνοίας· 470
μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα, μή τι μίασμα ἢ πρὸς ἱερὸν τὰ
τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, ἐὰν μή τι δὴ ὁ θεός ἄλλο
λέγῃ. Ὁρθότατα, ἔφη. Τί δέ; γῆς τε τημήσεως τῆς
Ἐλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως ποιόν τι σοι δράσουσιν
οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν
ἀποφαινομένου ἡδέως ἀν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἥν
δ' ἐγώ, δόκεῖ τούτων μηδέτερα ποιεῖν, ἄλλὰ τὸν ἐπέτειον B

¹ βάλλοντος II: βαλόντος unus A. Cf. Arist. Rhet. III 4. 1406^b 34.

καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ ὡν ἔνεκα, βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὄνομάζεται δύο ταῦτα τὰ ὄνόματα, πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, δύντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο, τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὄθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρᾳ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος. Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ἀπὸ τρόπου **C** λέγεις. "Ορα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημὶ γὰρ τὸ μὲν Ἐλληνικὸν γένος αὐτὸν αὐτῷ οἰκείον εἶναι καὶ ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὄθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. "Ἐλληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους "Ἐλλησι πολεμεῖν μαχομένους τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην κλητέον· "Ἐλληνας δὲ" Ἐλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτο δρῶσιν, φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ τὴν **D** Ἐλλίδα καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον. Ἔγὼ μέν, ἔφη, συγχωρῷ οὕτω ιομίζειν. Σκόπει δή, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ ίνη ὁμολογουμένη στάσει, ὅπου ἀν τι τοιοῦτον γένηται, καὶ διαστῆ πόλις, ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγροὺς καὶ οἰκίας ἐμπιμπρῶσιν, ως ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἀν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρειν· ἀλλὰ μέτριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι **E** τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ώς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὐτῇ ἡ διάνοια ἐκείνης. Τί δὲ δή; ἔφην· ἦν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἐλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἡμεροὶ ἔσονται; Σφόδρα γε. 'Αλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰκείαν τὴν Ἐλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὅνπερ οἱ ἄλλοι ἴερῶν; Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς "Ἐλληνας διαφορὰν **471** | ώς οἰκείους στάσιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὄνομάσουσιν

¹ τὰ **Ξ** et corr. A²: om. A¹.

πόλεμον; Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοί-
σονται; Πάνυ μὲν οὖν. Εὔμενῶς δὴ σωφρονισθεῖσιν, οὐκ
ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες οὐδὲ ἐπ’ ὀλέθρῳ, σωφρονισταὶ
ὄντες, οὐ πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδὲ ἄρα τὴν Ἑλλάδα
Ἐλληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ
όμολογήσουσιν ἐν ἑκάστῃ πόλει πάντας ἔχθροὺς αὐτοῖς
εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παιδας, ἀλλ’ ὀλίγους
ἀεὶ ἔχθροὺς τοὺς αἴτίους τῆς διαφορᾶς, καὶ διὰ ταῦτα B
πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσιν κείρειν αὐτῶν, ὡς φίλων
τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν, ἀλλὰ μέχρι τούτου
ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκα-
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ
μέν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς
ἥμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους
ὡς νῦν οἱ Ἐλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τιθῶμεν δὴ καὶ
τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε οἰκίας C
ἐμπιμπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτα τε
καὶ τὰ πρόσθεν.

XVII. Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖ, ω̄ Σώκρατες, ἐάν τις σοι
τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπῃ λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι δὲ ἐν
τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἰρηκας, τὸ ὡς
δυνατὴ ἀὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ
δυνατή· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ’ ἀν εἴη ἀγαθὰ πόλει
ἡ γένοιτο, καὶ ἀ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω¹, ὅτι καὶ
τοῖς πολεμίοις ἄριστ’ ἀν μάχοιντο τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν D
ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ
δνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πατέρας, ιεῖς· εἰ δὲ καὶ τὸ
θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ
ὅπισθεν ἐπιτεταγμένοι, φόβων τε ἔνεκα τοῖς ἔχθροῖς καὶ εἴ
ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ’ ὅτι ταύτη πάντη
ἄμαχοι ἀν εἴεν· καὶ οἴκοι γε² ἀ παραλείπεται ἀγαθά, ὅσα

¹ Sic codd.: καὶ ἐγὼ λέγω, <καὶ> ἀ σὺ παραλείπεις ὅτι olim nos.

² γε Ξ et corr. A²: τε A¹.

Ε ἀν εἴη αὐτοῖς, ὁρῶ· ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὅμολογοῦντος πάντα ταῦτα ὅτι εἴη ἄν, καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἡ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ δῆπειρώμεθα ἡμᾶς αὐτὸὺς πείθειν, ὡς δυνατὸν καὶ ἡ δυνατόν,
 472 τὰ δὲ ἄλλα χαίρειν ἔδημεν. | Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δὲ ἐγώ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις στραγγευομένῳ¹. ἵσως γάρ οὐκ οἰσθα, ὅτι μόγις μοι τὸ δύο κύματε ἐκφυγόντι μὲν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, δὲ ἐπειδὴν ὅδης τε καὶ ἀκούσης, πάνυ συγγνώμην ἔξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὥκνουν τε καὶ ἐδεδοίκη οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. "Οσῳ ἄν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω
 Β λέγης, ἥττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν, πῇ δυνατὴ γίγνεσθαι αὕτη ἡ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρὴ ἀναμνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἶνον ἔστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἥκομεν. Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτο; ἔφη. Οὐδέν· ἀλλ' ἐὰν εὑρωμεν οἶνον ἔστι δικαιοσύνη, ἄρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν,
 C ἀλλὰ πανταχῷ τοιοῦτον εἶναι, οἷον δικαιοσύνη ἔστιν; ἡ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὔτῆς ἡ καὶ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχῃ; Οὕτως, ἔφη, ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἔνεκα, ἦν δὲ ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἶνον ἔστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον, εἰ γένοιτο, καὶ οἶος ἀν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὖ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἵοι ἀν ἡμῖν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώ-
 D μεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὅμολογεūν, δις ἀν ἐκείνοις ὅ τι ὅμοιότατος ἡ, τὴν ἐκείνοις² μοῖραν ὅμοιοτάτην ἔξειν, ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οἱει ἀν οὖν

¹ στραγγευομένῳ corr. F : στρατευομένῳ A.   ² ἐκείνοις Ξ q: ἐκείνης A.

ἡττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι, ὃς ἀν γράψας παράδειγμα, οἷος¹ ἀν εἴη ὁ καλλιστος ἀνθρωπος, καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἵκανως ἀποδοὺς μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, ώς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δέ² οὐκ ἔγωγъ, ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα ἐποιούμεν λόγῳ Ε ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἡττόν τι οὖν οἵει ἡμᾶς εὑλέγειν τούτου ἔνεκα, ἐὰν μὴ ἔχωμεν ἀποδεῖξαι, ώς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκήσαι ώς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἦν δὲ ἔγω, οὕτω· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδεῖξαι, πῆ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἀν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἀρ' οἶόν τέ τι πραχθῆναι ώς λέγεται, ἢ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἡττον 473 ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, κανὸν εἰ μή τῳ δοκεῖ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὄμοιογεῖς οὔτως ἢ οὐ; Ομολογῶ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με, οὐα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα ἀποφαίνειν· ἀλλ', ἐὰν οἱοί τε γενώμεθα εὐρεῖν, ώς ἀν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλις οἰκίσειεν, φάναι ἡμᾶς ἔξηυρηκέναι, ώς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι, ἢ σὺ ἐπιτάπτεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων Β τυγχάνων; ἔγω μὲν γὰρ ἀν ἀγαπών. Καὶ γὰρ ἔγω, ἔφη.

XVIII. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ώς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὔτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἀν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἐνός, εἰ δὲ μή, δυοῖν, εἰ δὲ μή, δι' τι διηγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ενὸς μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἔγω, μεταβαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἄν, οὐ μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ἥδιον, δυνατοῦ δέ. Τίνος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δή, ἦν δὲ ἔγω, εἰμι, δι' τῷ μεγίστῳ

¹ οὗτος γ: οὗτον Α.

προσηκάζομεν¹ κύματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς² ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξίᾳ κατακλύσειν. σκόπει δὲ ὁ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφίσωσι γνησίως τε καὶ ἵκανῷς, καὶ τοῦτο εἰς ταῦτὸν ξυμπέσῃ, δύναμις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὡς φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ' οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, Ε οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μή ποτε πρότερον φυῆ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἥλιου ἤδη, ἦν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὅκνον ἐντίθησι λέγειν, ὅρῶντι ὡς πολὺ παρὰ δόξαν ῥηθήσεται. χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ ἀν ἄλλῃ³ τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ. καὶ ὅς, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥῆμά τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἥγον ἐπὶ σὲ πάνυ πολλούς τε 474 καὶ οὐ φαύλους νῦν οὕτως οἶον ρίψαντας τὰ ἴματια | γυμνοὺς λαβόντας ὃ τι ἐκάστῳ παρέτυχεν ὅπλον, θεῖν διατεταμένους ὡς θαυμάσια ἐργασομένους. οὓς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ λόγῳ καὶ ἐκφεύξει, τῷ δοντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην. Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγώ ποιῶν. ἀλλά τοι σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνώ οἵς δύναμαι· δύναμαι δὲ εύνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ Β ἵσως ἀν ἄλλου του ἐμμελέστερον σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ἥ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέχει. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πῃ ἐκφεύξεσθαι οὓς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολμῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδήλων γενομένων

¹ προσηκάζομεν F v: προεικάζομεν A. ² ἀτεχνῶς—ἐκγελῶν, quae praebent codd., nescio an Platonis abiudicanda sint. ³ ἄλλῃ q: ἄλλῃ A.

δύνηται τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος ὅτι τοῖς μὲν προσήκει φύσει ἄπτεσθαι τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν Σπόλει, τοῖς δ' ἄλλοις μήτε ἄπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ ἥγονυμένῳ. "Ωρα ἀν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι. "Ιθι δή, ἀκολούθησόν μοι τῇδε, ἐὰν αὐτὸδ ἀμῆ γέ πη ἴκανῶς ἐξηγησώμεθα. "Αγε, ἔφη. "Αναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει, ἦ μέμνησαι ὅτι δν ἀν φῶμεν φιλεῦν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν, ἐὰν ὄρθως λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἔκείνου, τὸ δὲ μή, ἄλλὰ πᾶν στέργοντα;

XIX. "Αναμιμνήσκειν, ἔφη, ώς ἔοικεν, δεῖ· οὐ γάρ πάνυ γε ἐννοῶ. "Αλλω, εἶπον, ἔπρεπεν, ὡς Γλαύκων, Δ λέγειν ἂ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμνημονεῖν, ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῆ γέ πη δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δοκοῦντες ἀξιοι εἶναι ἐπιμελεῖας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλούς; ὁ μέν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινεθήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικόν φατε εἶναι, τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων ἐμμετρώτata ἔχειν, μέλανας δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι. Ε μελιχλώρους¹ δὲ καὶ τοῦνομα οἰει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι ἢ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ωχρότητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ἦ; καὶ ἐνὶ λόγῳ πάσας προφάσεις προφασίζεσθέ τε | καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, 475 ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω ποιοῦσι, συγχωρῷ τοῦ λόγου χάριν. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τοὺς φιλοίνους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιοῦντας ὄρᾶς, πάντα οἶνον ἐπὶ πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν φιλοτίμους γε, ώς ἐγῷμαι, καθορᾶς, ὅτι, ἀν μὴ στρατηγῆσαι δύνωνται, τριττυαρχοῦσιν, κὰν μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ σεμνοτέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ Β φαυλοτέρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ώς ὅλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ

¹ μελιχλώρους γρ A² in marg.: μελαγχλώρους A¹.

δύντες. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἢ μή· ἄρα δν ἀν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἰδούς τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μέν, τοῦ δὲ οὐ; Παντός, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μέν, τῆς δ' οὐ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν **С** ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἀλλως τε καὶ νέον δύντα καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή, οὐ φήσομεν φιλομαθῆ οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥσπερ τὸν περὶ τὰ σιτία δυσχερῆ οὔτε πεινῆν φαμὲν οὔτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων, οὐδὲ φιλόσιτον ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὅρθως γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἴοντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἢ γάρ; **Д** καὶ ὁ Γλαύκων ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἀτοποὶ ἔσονται σοι τοιοῦτοι. οἵ τε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οἵ τε φιλήκοοι ἀτοπώτατοί τινές εἰσιν ὡς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι, οἱ πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἔκοντες οὐκ ἀν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν, ὥσπερ δὲ ἀπομεμισθωκότες τὰ ὡτα ἐπακοῦσαι πάντων χορῶν περιθέουσι τοὺς Διονυσίους, οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. **Е** τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικοὺς καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἴποι, ἀλλ' ὄμοίους μὲν φιλοσόφους.

XX. Τὸν δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τὸν τῆς ἀληθείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὅρθως· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ῥᾳδίως πρός γε ἄλλον· σὲ δὲ οἷμαι ὄμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε. Τὸ πόιον; Ἐπειδή ἐστιν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ, **476** δύο αὐτῷ εἶναι. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος, αὐτὸ μὲν ἐν ἔκαστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ

σωμάτων καὶ ἀλλήλων¹ κοινωνίᾳ πανταχοῦ φανταζόμενα πολλὰ φαίνεσθαι ἔκαστον. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτη τοῖνυν, ἦν δὲ ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὖς νῦν δὴ ἔλεγες φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ χωρὶς αὖ περὶ ᾧν ὁ λόγος, οὓς μόνους ἄν τις ὀρθῶς **B** προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μέν που², ἦν δὲ ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χρόας καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι. Ἐχει γάρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ ἔναι τε καὶ ὅραν καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι ἄν εἰεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, **C** αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων μήτε, ἄν τις ἡγήται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἐπεσθαι, ὅναρ ἡ ὑπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δέ. τὸ διειρώττειν ἄρα οὐ τόδε ἐστίν, ἐάν τε ἐν ὑπνῷ τις ἐάν τὸ ἐγρηγορῶς τὸ ὅμοιόν τῳ μὴ ὅμοιον ἀλλ' αὐτὸ ἡγήται εἶναι φῶ ἔοικεν; Ἐγὼ γοῦν ἄν, ἡ δὲ ὅς, φαίην διειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τάνατία τούτων ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν **D** καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὕτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἡγούμενος, ὑπαρ ἡ ὅναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὑπαρ. Οὐκοῦν τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ώς γιγνώσκοντος γνώμην ἄν ὀρθῶς φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ώς δοξάζοντος; Πάνυ μὲν οὖν. Τέ οὖν, ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνῃ οὗτος, ὃν φαμεν δοξάζειν ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῇ ώς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν; ἔξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ **E** πείθειν ἡρέμα, ἐπικρυπτόμενοι ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ τοι δὴ, ἔφη. Ἰθι δὴ, σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἡ βούλει ὡδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες, ώς εἴ τι οἰδεν, οὐδεὶς αὐτῷ φθόνος, ἀλλ' ἀσμενοι ἀν ἔδοιμεν εἰδότα

¹ ἀλλήλων codd.: ἀλλῃ ἀλλων Badham.

² που ΙΙ: ποι Α.

τι. ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τὶ ἡ
οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἔκείνου ἀποκρίνου. Ἀποκρινοῦμαι,
ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τί. Πότερον ὃν ἢ οὐκ ὄν; "Ον· πῶς
477 γάρ | ἀν μὴ ὄν γέ τι γνωσθείη; 'Ικανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν,
κανεὶς εἰ πλεοναχῇ σκοποῦμεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς δύν
παντελῶς γνωστόν, μὴ δὲ μηδαμῆ πάντη ἀγνωστον;
'Ικανώτατα. Εἰεν· εἰ δὲ δή τι οὕτως ἔχει ως εἶναι τε καὶ
μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἀν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς δυντος καὶ τοῦ
αὖ μηδαμῆ δυντος; Μεταξύ. Οὐκοῦν εἰ¹ ἐπὶ μὲν τῷ δυντι
γνωστις ἦν, ἀγνωσία δὲ ἔξ ανάγκης ἐπὶ μὴ δυντι, ἐπὶ τῷ
B μεταξὺ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ
ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει δὲν τοιοῦτον; Πάνυ μὲν οὖν.
"Αρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γάρ οὖ; Πότερον
ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτήν; "Αλλην. 'Επ'
ἄλλω φέρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλω ἐπιστήμη, κατ'
αὐτήν τὴν² δύναμιν ἐκατέρα τὴν αὐτής. Οὔτω. Οὐκοῦν
ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ δυντι πέφυκε, γνῶναι, ως ἔστι τὸ δύν;
μᾶλλον δὲ ὡδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι
διελέσθαι. Πῶς;

C XXI. Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν δυντων,
αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἢ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο πᾶν δὲ τί
περ ἀν δύνηται; οἷον λέγω δψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων
εἶναι, εἰ ἄρα μανθάνεις δὲ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος. 'Αλλὰ
μανθάνω, ἔφη. "Ακουσον δὴ δὲ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν.
δυνάμεως γάρ ἐγὼ οὕτε τινὰ χρόαν ὄρῳ οὕτε σχῆμα οὕτε
τι τῶν τοιούτων, οἷον καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἢ
ἀποβλέπων ἔνια διορίζομαι παρ' ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα
D εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα· δυνάμεως δὲ εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω,
ἐφ' ως τε ἔστι καὶ δὲ ἀπεργάζεται, καὶ ταύτη ἐκάστην
αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ
τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸν ἀπεργαζομένην τὴν αὐτὴν καλῶ,
τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἑτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην. τί δὲ

¹ εἰ q: om. A.

² αὐτὴν τὴν C. Schmidt: τὴν αὐτὴν A.

σύ; πῶς ποιεῖς; Οὔτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δὲ γόρ, ω̄ ἀριστε. ἐπιστήμην πότερον δύναμίν τινα φῆς εἶναι αὐτήν, ἡ εἰς τὸ γένος τίθησ; Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν Εγε τὸνάμεων ἐρρωμενεστάτην. Τί δέ; δόξαν εἰς δύναμιν ἡ εἰς ἄλλο εἶδος οἰστομεν; Οὐδαιμός, ἔφη· φὶ γὰρ δοξάζειν δύναμεθα, οὐκ ἄλλο τι ἡ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ δλίγον γε πρότερον ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸν εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταῦτον ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς, ἦν δὲ γόρ, καὶ ἀηλον, ὅτι ἔτερον ἐπιστήμης δόξα ὡμολογεῖ- 478 ται ἡμῖν. Ἐτερον. Ἐφ' ἔτέρῳ ἄρα ἔτερόν τι δυναμένη ἐκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη. ἐπιστήμη μέν γέ που ἐπὶ τῷ δυτι, τὸ δὲ γνῶναι ὡς ἔχει; Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζει¹; Ναί. Ἡ ταῦτον, ὅπερ ἐπιστήμη γιγνώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἡ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων, εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλῃ δύναμις πέφυκεν, δυνάμεις δὲ ἀμφότεραι ἔστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλη δὲ ἐκατέρα, ὡς φαμέν. Β ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστὸν καὶ δοξαστὸν ταῦτον εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ δὲ γνωστόν, ἄλλο τι ἀν δοξαστὸν ἡ τὸ δὲ εἴη; Ἀλλο. Ἄρ' οὖν τὸ μὴ δὲ δοξάζει; ἡ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τὸ μὴ δὲ; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν; ἡ οἰόν τε αὖ δοξάζειν μέν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύνατον. Ἀλλ' ἐν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν μὴ δὲ γε οὐχ ἐν τι, ἄλλα μηδὲν ὄρθότατ' ἀν προσαγορεύοιτο. Πάνυ γε. Μὴ δύτι μὴν ἄγνοιαν ἔξ C ἀνάγκης ἀπέδομεν, δύτι δὲ γνῶσιν. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα δὲ οὐδὲ μὴ δὲ δοξάζει. Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις δόξα ἀν εἴη. Οὐκ ἔοικεν. Ἄρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἡ γνῶσιν σαφηνείᾳ ἡ ἄγνοιαν ἀσφαφείᾳ; Οὐδέτερα. Ἀλλ' ἄρα, ἦν δὲ γόρ, γνώσεως μέν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον; Καὶ πολύ γε, ἔφη. Ἐντὸς δὲ ἀμφοῦν κεῖται; Ναί. D

¹ δοξάζειν οὐσ.: δοξάζειν Α.

Μεταξὺ ἄρα ἀν εἴη τούτοιν δόξα. Κομιδῆ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φαείη οἷον ἡμα δν τε καὶ μὴ ὅν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς δίτος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ δίτος, καὶ οὕτε ἐπιστήμην οὔτε ἀγνοιαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ φανέν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὁρθῶς. Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιν δὲ δὴ καλοῦμεν δόξαν. Πέφανται.

E XXII. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἀν ἡμῖν εὑρεῖν, ώς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς δρθῶς ἀν προσαγορευόμενον, ἵνα ἐὰν φανῆ, δοξαστὸν αὐτὸν εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω. Τούτων δὴ ὑποκειμένων λεγέτω

479 μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω | δ χρηστός, δς αὐτὸν μὲν καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἥγεῖται ἀεὶ¹ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει, ἔκεινος δὲ φίλοθεάμων καὶ οὐδαμῇ ἀγεχόμενος, ἃν τις ἐν τῷ καλὸν φῆ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τἄλλα οὕτω. τούτων γὰρ δί, ω ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν μᾶν τι ἔστιν, δὲ οὐκ αἰσχρὸν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων δὲ οὐκ ἀδικοῦ; καὶ τῶν ὁσίων, δὲ οὐκ ἀνόσιον; Οὐκ, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη,

B καὶ καλά πως αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ φανῆναι, καὶ ὅσα ἀλλα ἔρωτᾶς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἥττον τι ἡμίσεα, ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μή τι μᾶλλον, δὲ ἀν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται, ἢ τάναντία; Οὐκ, ἀλλ' ἀεί. ἔφη, ἔκαστον ἀμφοτέρων ἔξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἔκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο, δὲ ἀν τις φῆ αὐτὸν εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἔστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικεν, καὶ τῷ **C** τῶν παίδων αἰνίγματι, τῷ περὶ τοῦ εὐνούχου, τῆς βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, φαὶ καὶ ἔφ' οὐ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζει², καὶ οὕτ' εἶναι οὕτε

¹ ἀεὶ Π: ἀεὶ μὲν Α.

² ἐπαμφοτερίζει Ε et corr. φ²: ἐπαμφοτερίζειν Α.

μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι οὔτε ἀμφότερα οὔτε οὐδέτερον. Ἐχεις οὖν αὐτοῖς, ἢν δ' ἐγώ, ὃ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γάρ που σκοτωδέστερα μὴ δύντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὔτε φανότερα δύντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ήγρήκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξύ που· κυλινδέεται τοῦ τε μὴ δύντος καὶ τοῦ δύντος εἰλικρινῶς. Ήγρήκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν αὐτὸ ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῦν λέγεσθαι, τῇ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἀλισκόμενον. Ὡμολογήκαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν μὴ ὄρωντας μηδ' Ε ἄλλῳ ἐπ' αὐτὸ ἀγοντι δυναμένους ἔπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μή, καὶ πάντα οὔτω, δοξάζειν φήσομεν ἀπαντα, γιγνώσκειν δὲ ὅν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ αὖ τοὺς αὐτὰ ἔκαστα θεωμένους καὶ ἀεὶ κατὰ ταύτα ώσαύτως δύτα; ἀρ' οὐ γιγνώσκειν ἀλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν, ἐφ' οἷς γνῶσίς ἔστιν, | ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνημονεύομεν, ὅτι 480 φωνάς τε καὶ χρόας καλὰς καὶ τὰ τοιαῦτ' ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν οὐδὲ ἀνέχεσθαι ὡς τι δύν; Μεμνήμεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἀν οὔτω λέγωμεν; Οὐκ, ἀν γ' ἐμοὶ πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἔκαστον τὸ δύν ἀσπαζομένους φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον; Παντάπασι μὲν οὖν.

τέλος πολιτείας έ.

Σ.

484 I. Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἥν δ’ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινὸς διεξελθόντος λόγου μόγις πως ἀνεφάνησαν οἵ εἰσιν ἔκατεροι. Ἰσως γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ράδιον. Οὐ φαίνεται, εἴπον· ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἀν βελτιόνως φανῆναι, εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει ρήθηναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι, τί Β διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τούτο ἡμῶν; Τί δ’ ἄλλο, ἥν δ’ ἐγώ, ἢ τὸ ἔξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὠσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μή, ἀλλ’ ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἵσχουσιν πλανώμενοι, οὐ φιλόσοφοι, ποτέρους δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέγοντες ἀν αὐτῷ, ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Ὁπότεροι ἀν, ἥν δ’ ἐγώ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, τούτους Σ καθιστάναι φύλακας. Ὁρθῶς, ἔφη. Τόδε δέ, ἥν δ’ ἐγώ, ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὄρωντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὅτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἡ οὖν δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὅντι τοῦ ὅντος ἐκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα μηδὲ δυνάμενοι ὕσπερ γραφῆς εἰς τὸ ἀληθέστατον ἀποβλέποντες κάκεῖσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε Δ καὶ θεώμενοι ὡς οἰόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω δὴ καὶ τὰ

εποίει πάντα κακόν το ποτὲ και δικαῖον και ἀγαθόν
εἰς τὰς τοις ἄλλοις θεσμοῖς, καὶ τακτικὰ φυλάττουσα;
Οὐ μη τοῦ Λα ἡ ἐστι, οὐ ποτὲ τι διαφέρει.
Τούτος, εἰς μέτραν σύναξα στρατεύεται, ἢ τοὺς αρματίτας
μη διατρέψει τὸν εργάτην οὐδὲ μηδὲ ἔκεινον επικείμενας
οὐδὲ τοῦτο μηδὲ μέτρον ὑπερτείνειν εἰστελέντας; Ἀποτού
μεν δι. ἐστι τοις αἰτίοις αἰρεσθαι, εἴ τοι τάχα μη
επιτίθεσθαι σύναξα γιρή αἰτιών συγχέσιν τι τῷ μεριστῷ ἀν
παραγένεται. Οὐτοῦ τούτοις ἐν λαζαρητοῖς, τίνα τρόπου σοὶ τ' 485
τούτοις εἰ αὐτοὶ κακίαν και ταῦτα ἔχειν; Ήσσον μεν οὖν
τούτοις αἰρεσθαι τοῖς τοῦ λαζαροῦ εἰέγομεν, την φίσιν
εἰδότας πολλούς δειπνούς καταπλαστεῖν, και σίμαι, ταν ἔκεινην
θεωρῆσθαι διατρέψαμεν, διατρέψαντας και ὅτι σοὶ ταῦτα
εἰσαγαγεῖσθαι, διετελεῖσθαι αὐτοῖς πόλεων ἥγεμόνας δεῖ
εἶναι ἢ τούτους. Ήσσος;

II Τοῦτο μεν δι. τὸν φιλοσόφων φίσιον πέρι ὑπο-
ταγμάτων διετούσι, διεταράσσοντες τοις ἀράσιν δὲ ἀυτοῖς Β
ερβίσισιν, τοῖς σίμαις τῷδε, διεταράσσοντες και μη πιλαυωμένης
ἔπιπλοντας, και φύσια. Θρησκευόθω. Και μήν, ην δὲ
μη και διεταράσσοντες, και σίμαις σμικροῦ οὐτε μείζονος
εἰσι προσαγόμενοι, οὐτε ἀπιροτίσσιον μέσον εἰκόντες ἀφίεντας,
ἀποτελεῖσθαι τοῖς προστοιχοῖς πεπονισμένοις ταῦτα φιλοτίμων και ἵρωτε-
σιν εἰσεκτημένοι. Οὐδέτε, έφη, λαζαρεῖ. Τόδε τοίνυν μετά
πολλῶν εἰσαγαγεῖσθαι αὐτοῖς εἰέγομεν. Το ποίου; Την Σ
ερβίσαν και το ἔκεινον σίμαι μητραρή προσέχεσθαι το
πρώτον, σίμαι μετά, το δὲ ἀλιθεύειν στέργειν. Εἰκός τῷ,
έστι. Ο. μην γρ. ἀράσι, εκτόν, ἀλλα και πάσα αὐτήρη
τοις ερωτήσιν τοις σίμαις ἔργοντα τὰν το ἔνιργειν τε και
εποίειν και ταῦτα σύμπλαν. Οὐδέτε, έφη. Η οὖν
επιτροπὴ στρατεύεται τοις αἰτίοις δι. Ερωτεῖς; Και πάντες; ηδὲ
δι. Ηδὲ ἐπαγγεῖλαν εἰπει τοις αἰτησίαις δι. Ερωτεῖς; Και πάντες; ηδὲ δι.

¹ Διαφέρει Α: διαφέρειν γ.

² διαγ: δειν Α.

Δ καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῷ ὅντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅ τι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἐλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἔν τι αἱ ἐπιθυμίαι σφόδρα ῥέπουσιν, ἵσμεν που ὅτι εἰς τὰλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον. Τί μήν; Ὡς δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἔρρυήκασιν, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἷμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὐτὴν εἰεν ἄν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείποιεν, εἴ μὴ πεπλασμένως **E** ἀλλ ἀληθῶς φιλόσοφός τις εἴη. Μεγάλη ἀνάγκη. Σώφρων μὴν ὁ γε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῇ φιλοχρήματος· ὥν γὰρ ἔνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης σπουδάζεται, ἀλλω τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προσήκει σπουδάζειν. **O**ὕτω. Καὶ μήν 486 που καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν | μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή. Τὸ ποῖον; Μή σε λάθη μετέχουσα ἀνελευθερίας· ἔναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῆ μελλούσῃ τοῦ ὄλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἐληθέστατα, ἔφη. Ἡ οὖν ὑπάρχει διαινοίᾳ μεγαλοπρέπεια καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὔσιας, οἵον τε οἵει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι **B** τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἐδύνατον, ἢ δ' ὁ. Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγίσεται ὁ τοιοῦτος; Ἡ κιστά γε. Δειλῇ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ως ἔοικεν, οὐκ ἀν μετείη. Οὐ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλοχρήματος μηδ' ἀνελεύθερος μηδ' ἀλαζῶν μηδὲ δειλὸς ἔσθ' ὅπη ἀν δυσξύμβολος ἢ ἀδικος γένοιτο; Οὐκ ἔστιν. Καὶ τοῦτο δὴ ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθὺς νέου ὅντος ἐπισκέψει, εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἡμερος, ἢ δυσκοινώνητος καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ **C** τόδε παραλείψεις, ώς ἐγῷμαι. Τὸ ποῖον; Εὔμαθῆς ἢ δυσμαθῆς. ἢ προσδοκᾶς ποτέ τινά τι ἰκανῶς ἀν στέρεξαι, δι πράττων ἀν ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἀν γένοιτο. Τί δ'; εἰ μηδὲν ὡν μάθοι σφέζειν δύναιτο, λήθης ὡν πλέως, ἀρ' ἀν οἵος τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς

εἶναι; Καὶ πῶς; Ἐνόνητα¹ δὴ πονῶν οὐκ, οὔει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὐτὸν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν; Πῶς δὲ οὖ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχῆν ἐν ταῖς Δίκαιως φιλοσόφοις μή ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῖν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄλλ' οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἀλλοσέ ποι ἀν φαῦμεν ἔλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν. Τί μήν; Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρίᾳ ἥγειν ξυγγενῆ εἶναι ἢ ἐμμετρίᾳ; Ἐμμετρίᾳ. Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὔχαριν ζητῶμεν πρὸς τοὺς ἄλλους διάνοιαν φύσει, ἦν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἐκάστου τὸ αὐτοφυὲς εὐάγωγον παρέξει. Πῶς δὲ οὖ; Τί οὖν; μή Ε πη δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἔκαστα διεληλυθέναι καὶ ἐπόμενα ἀλλήλοις τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ἰκανῶς τε καὶ τελέως ψυχῆ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότατα μὲν | οὖν, 487 ἔφη. Ἐστιν οὖν ὅπη μέμψει τοιοῦτον ἐπιτήδευμα, δὲ μή ποτ' ἀν τις οἱός τε γένοιτο ἰκανῶς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ μὴ φύσει εἴη μνήμων, εὐμαθής, μεγαλοπρεπής, εὔχαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενῆς ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀνδρείας, σωφροσύνης; Οὐδὲ ἀν ὁ Μᾶμος, ἔφη, τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἄλλ', ἦν δὲ ἐγώ, τέλειωθεῖσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἄρα οὐ μόνοις ἀν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

III. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά σοι οὐδεὶς ἀν οἱός τ' εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γάρ τοιόνδε Β τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἐκάστοτε ἀ νῦν λέγεις· ἥγοῦνται δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρ' ἔκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι², ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα³ τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι, καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες ἀποκλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν, οὕτω καὶ Σ σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγωσιν

¹ ἀνόνητα Π et γρ in marg. A²: ἀνόητα A¹.
corr. in marg. A²: παραγενόμενοι A¹.

² παραγόμενοι Π et

³ μέγα Π: μετὰ A.

νύπὸ πεττείας αὐτὴν τινὸς ἐτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις,
ἀλλὰ ἐν λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτη¹
ἔχειν. λέγω δὲ εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γάρ φαίη
ἄν τις σοι λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕκαστον τὸ ἐρωτώμενον
ἐναντιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὄραν, ὅσοι ἄν ἐπὶ φιλοσοφίαν
Δόρμήσαντες μὴ τοῦ πεπαιδεῦσθαι ἔνεκα ἀψάμενοι νέοι
ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσιν,
τοὺς μὲν πλείστους καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους, ἵνα
μὴ παμποιήρους εἴπωμεν, τοὺς δὲ ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας
ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος, οὗ σὺ ἐπαινεῖς,
πάσχοντας, ἀχρήστους τὰς πόλεσι γιγνομένους. καὶ ἐγὼ
ἀκούσας, Οὕτι οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας φεύδεσθαι;
Οὐκ οἶδα, ή δὲ ὅς· ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἄν ἀκούοιμι.
Ε Ἀκούοις ἄν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τάληθῆ λέγειν. Πῶς
οὖν, ἔφη, εὐ ἔχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται
αἱ πόλεις, πρὶν ἄν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἀρξωσιν, οὓς
ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾶς, ήν δὲ
ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰκόνος λεγομένης.
Σὺ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἴωθας δι' εἰκόνων λέγειν.

IV. Εἰεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκώς με εἰς λόγον
488 οὗτον δυσαπόδεικτον; ἄκουε δὲ οὖν τῆς εἰκόνος, ἵνα | ἔτι
μᾶλλον ἵδης, ως γλίσχρως εἰκάζω. οὗτον γάρ χαλεπὸν τὸ²
πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων, διὰ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν,
ώστε οὐδὲ ἔστιν ἐν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονθός, ἀλλὰ
δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸν ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογού-
μενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ
τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσιν. τόνοσον γάρ τοιουτοῦ γε-
νόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μιᾶς· ναύκληρον
μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας,
Β ὑπόκωφον δὲ καὶ ὁρῶντα ὁσαύτως βραχὺ τι καὶ γιγνώ-
σκοντα περὶ ναυτικῶν ἔτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας
στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως,

¹ ταύτη ΙΙ: ταύτη Α.² τὸ ΙΙ: om. Α.

1920-1921 - 1922-1923 - 1923-1924 - 1924-1925

δίδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ πειρῶ πείθειν, ὅτι πολὺ ἀν
Β θαυμαστότερον ἦν, εἰ ἐτιμώντο. Ἐλλὰ διδάξω, ἔφη.
 Καὶ ὅτι τοίνυν τάληθῆ λέγεις, ως ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς
 οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας
 τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς
 ἐπιεικεῖς. οὐ γάρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι
 ἄρχεσθαι ὑφ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν
 πλουσίων θύρας ἵέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος
 ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε
С πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ιατρῶν θύρας ἵέναι καὶ
 πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου,
 οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἄρχομένων ἄρχεσθαι, οὐδὲ ἀν
 τῇ ἀληθείᾳ τι ὄφελος ἔ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικοὺς
 ἄρχοντας ἀπεικάζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναύταις οὐχ
 ἀμαρτήσει, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἄχρηστους λεγομένους
 καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ως ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὁρθό-
 τατα, ἔφη. Ἔκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥάδιον
 εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τάνατία
Д ἐπιτηδευόντων· πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἴσχυροτάτη διαβολὴ¹
 γίγνεται φιλοσοφίᾳ διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας
 ἐπιτηδεύειν, οὓς δὴ σὺ φῆς τὸν ἐγκαλοῦντα τῇ φιλοσοφίᾳ
 λέγειν ως παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι τῶν ἰόντων ἐπ' αὐτήν,
 οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἄχρηστοι, καὶ ἐγὼ συνεχώρησα ἀληθῆ
 σε λέγειν. ἡ γάρ; Ναί.

V. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἄχρηστίας τὴν
 αἰτίαν διεληγύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν
 πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν,
Ε καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφίᾳ αἰτία, ἀν δυνώμεθα,
 πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν δὴ καὶ
 λέγωμεν ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὅθεν διῆμεν τὴν φύσιν,
 οἷον ἀνάγκη φῦναι τὸν καλόν τε κάγαθὸν ἐσόμενον.
490 | ἡγεῖτο δ' αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, ἦν
 διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντη ἔδει, ἡ ἀλαζόνι ὅντι

μηδαμῆ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ὡν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκοῦν ἐν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐδρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὄν πεφυκὼς εἴη ἀμιλλᾶσθαι ὃ γε ὅντως φιλομαθής καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἐκάστοις, Β ἀλλ' ἵοι καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ δὲ ἔστιν ἐκάστου τῆς φύσεως ἄφασθαι φ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· φ πλησιάσας καὶ μιγεὶς τῷ ὅντι ὅντως, γεννήσας νοῦν καὶ ἀληθειαν, γνοίη τε καὶ ἀληθῶς ζῷη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω λήγοι ὡδῖνος, πρὶν δὲ οὐ; Ὡς οἶόν τ', ἔφη, μετριώτατα. Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψεῦδος¹ ἀγαπᾶν, ἢ πᾶν τούναντίον μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ἡγουμένης δὴ C ἀληθείας οὐκ ἄν ποτε, οἷμαι, φαίμεν² αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; Ἐλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἥθος, φ καὶ σωφροσύνην ἐπεσθαι. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ξυνέβη προσῆκον τούτοις ἀνδρείᾳ, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη· καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἔάσας δὲ τοὺς λόγους, εἰς D αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λόγος, φαίη ὄραν αὐτῶν τοὺς μὲν³ ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκοποῦντες ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ κακοί, καὶ τούτου δὴ ἔνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὥρισάμεθα. Ἐστιν, ἔφη, ταῦτα. E

VI. Ταῦτης δή, ἦν δὲ ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθοράς, ως διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι

¹ ψεῦδος codd.: ψεύδοντος olim nos.
Stobaeo.

² φαίμεν A: φαμὲν F cum

³ μὲν II: om. A.

έκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι·

491 καὶ μετὰ τοῦτο αὖ τὰς μιμουμένας ταύτην | καὶ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα καθισταμένας αὐτῆς, οἵτινες φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον καὶ μεῖζον ἔαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα πολλαχῆ πλημμελοῦσαι πανταχῆ καὶ ἐπὶ πάντας δόξαν οἴαν λέγεις φιλοσοφίᾳ προσῆψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς διαφθορὰς λέγεις; Ἐγώ σοι, εἶπον, ἀν οὗτος τε γένωμαι, πειράσομαι διελθεῖν. τόδε μὲν οὖν, οἷμαι, πᾶς ὥμιν ὁμολογήσει, τοιαύτην φύσιν καὶ πάντα ἔχουσαν, ὅσα προσετάξαμεν νῦν δή, εἰ τελέως μέλλοι φιλόσοφος **B** γενέσθαι, δλιγάκις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ δλίγας. ἢ οὐκ οἴει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν δλίγων σκόπει ὡς πολλοὶ δλεθροὶ καὶ μεγάλοι. Τίνες δή; Ὁ μὲν πάντων θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ζτι ἐν ἔκαστον ὧν ἐπηγένεσαμεν τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν καὶ ἀποσπᾶ φιλοσοφίας. λέγω δὲ ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ πάντα ἂ διήλθομεν. Ἀτοποι, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἔτι τοίνυν, ἦν δ’ ἐγώ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾶ, κάλλος καὶ πλούτος καὶ ἴσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐρρωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα. ἔχεις γάρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἐχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ’ ἀν ἀκριβέστερον ἀ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δ’ ἐγώ, ὅλου αὐτοῦ δρθῶς, καὶ σοι εὑδηλόν τε φανεῖται, καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν, **D** ἔφη, κελεύεις; Παντός¹, ἦν δ’ ἐγώ, σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζῷων, ἵσμεν, ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς ἡς προσήκει ἑκάστῳ, μηδ’ ὥρας μηδὲ τόπου, δσω ἀν ἐρρωμενέστερον ἦ, τοσούτῳ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν πρεπόντων· ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἦ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δ’ οὖ; Ἐχει δή, οἷμαι, λόγον τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ κάκιον ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης. Ἐχει. Οὐκοῦν, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς Ἀδείμαντε,

¹ παντὸς Π: πάντως Α.

καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας κακῆς **Ε**
 παιδαγωγίας τυχούστας διαφερόντως κακὰς γίγνεσθαι; ἡ
 οἵει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ
 φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῆ διολομένης
 γίγνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν οὔτε
 κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὐκ, ἀλλά, ἡ δ' ὅς, οὕτως.
Ην τοίνυν ἔθεμεν | τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἀν μέν, οἷμαι, **492**
 μαθήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη
 αὐξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἐὰν δὲ μὴ ἐν προσηκούσῃ
 σπαρεῖσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφηται, εἰς πάντα τάνατία
 αὖ, ἐὰν μὴ τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἡ καὶ σὺ ἥγει,
 ὅσπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν
 νέους, διαφθείροντας δέ τινας σοφιστὰς ἴδιωτικούς, ὃ τι
 καὶ ἄξιον λόγου, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας
 μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστάς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα **Β**
 καὶ ἀπεργάζεσθαι οἶους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ
 πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναικας; Πότε δή; ἡ δ'
 ὁσ. "Οταν, εἶπον, ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς
 ἐκκλησίας ἡ εἰς δικαστήρια ἡ θέατρα ἡ στρατόπεδα ἡ
 τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον ξὺν πολλῷ θορύβῳ
 τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἡ πραττομένων, τὰ δὲ
 ἐπαιγῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἐκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ
 κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἴ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος ἐν ὧ **C**
 ἀν τὸν ὕπαινον ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ
 ψόγου καὶ ἐπαίνου. ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ
 λεγόμενον, τίνα οἵει καρδίαν ἵσχειν; ἡ ποίαν ἀν¹ αὐτῷ
 παιδείαν ἴδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἦν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ²
 τοῦ τοιούτου ψόγου ἡ ἐπαίνου οἰχήσεσθαι φερομένην
 κατὰ ρόνη, ἡ ἀν οὗτος φέρη, καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ
 τούτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἄπερ ἀν
 οὗτοι, καὶ ἔσεσθαι τοιοῦτον; Πολλή, ἡ δ' ὅς, ὡς Σώκρατες, **D**
 ἀνάγκη.

¹ ποίαν ἀν codd.: ποίαν Cobet.

VII. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, οὕπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρίκαμεν. Ποιαν; ἔφη. Ὡς ἐργῷ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πείθοιτε, οὗτοι οἱ παιδευταί τε καὶ σοφισταί. Ηὐοὶκοῖσθα, διτὶ τὸν¹ μὴ πειθόμενον ἀτιμάσιας τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσι; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἶει η̄ ποίους ἴδιωτικοὺς λόγους ἐραπτλα Ε τοιότοις τείνοντας κρατήσειν: Οἵμαι μὲν οὐδέτερα, η̄ δὲ οὐσ. Οὐ γάρ, ἦν δὲ ἐγώ, ἄλλα καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄρου. οὔτε γάρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ οὐν μὴ γένηται ἄλλοιον ἥθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον, ἀνθρώπειον, ὡς ἔταιρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐξαιρῶμεν² λόγου. εὐ γάρ χρὴ εἰδέναι, διτὶ περ ἄν σωθῆντες καὶ γένηται οἷον δεῖ εἰρ ταιάτη καταστάσει πολιτειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸν σᾶσσαι λέγων οὐ κακῶς ἐρεῖς. Οὐδὲ ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἐπι τοιίνισι, η̄ δὲ ἐγώ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; "Ἐκαστος τῶν μισθαριούντων ἴδιωτῶν, οἷς δὴ οὕτοις σοφιστὰς καλοῖστι καὶ αἰτιτέχνους ἥγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν η̄ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἢ δοξάζουσιν δταν ἀθροισθῶσιν, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν, οἴοντερ ἄν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ισχυροῦ τρεφομένου τὰς Β ὄργας τις καὶ ἐπιθυμίας κατεμάρθαρεν, διπη τε προσεδιθεῖν χρὴ καὶ δη ἄφασθαι αὐτοῦ, καὶ διπότε χαλεπώτατον η̄ πραότατον καὶ ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὴς δὴ ἐφ' οἷς ἐκάστας³ εἰσιθεὶν φθέγγεσθαι, καὶ οἷας αὖ ἄλλου φθεγγομένου ἡμεροῦνται τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα ξυρουσίᾳ τε καὶ χρόνου τριβῇ σοφίαν τε καλέσειεν καὶ ὡς τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, δι τι καλὸν η̄ αἰσχρὸν η̄ ἀγαθὸν η̄ κακὸν η̄ Σ δίκαιον η̄ ἀδικον, διομάζοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ

¹ τὸν Π: τὸ Α.² ἐξαιρῶμεν Μ: ἐξαρωμεν Α.³ ἐκάστας Ζ. v.

Prinsterer: ἐκαστος Α.

μεγάλους ξύου δόξαις, οἷς μὲν χαίροι ἐκεῖνο, ἀγαθὰ καλῶν, οἷς δὲ ἄχθοιτο, κακά, ἄλλον δὲ μηδένα ἔχοι λόγου περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τὸν αγκαῖα δίκαια καλοῦ καὶ καλά, τὴν δὲ τοῦ ἀναγκαῖου καὶ ἀγαθοῦ φίσιν, ὅσον διαφέρει τῷ ὅντι, μήτε ἴωρακος εἰτὶ μήτε ἄλλῳ ἐννατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὴ ὁν πόρος Διὸς οὐκ ἄποπος ἀν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής; "Ἐμοιγέ", ἔφη "Ἡ οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὡς τὸν πολλῶν καὶ παντοκαπῶν ἔννιοντων ὅργην καὶ ἥδονάς D κατανινοηκέναι συδίαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' σε μοντικῇ εἴτε ὡς ἐν πολιτικῇ; ὅτι μεν γάρ, εάν τις τοιτοῖς ὄμιλοι ἐπισεικίμενος, η ποίησιν η τινα ἄλλην επιμιμογίσιν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλούς πέρα τῶν ἀναγκαίων, η Διομήδεια λεγομένη πιθαγκη ποιῶν αὐτῷ ταῦτα ἀ ἀν οὗτοι ἐπαινῶσιν· ώς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἥδη πώποτέ του ἕκουσας αὐτῶν λόγου διέσόντος οὐ καταγέλαστον; Οἷμαι δέ γε, η δ' ὁσ, οὐδὲ ἀκούσομαι.

E

VIII. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἔννοήσας ἐκεῖνο ἀναμνήσθητι· αὐτὸ το καλόν, ἄλλα μη τὰ πολλὰ καλά, η αὐτὸ τι ἔκπιστον καὶ μη τα πολλά ἔκαστα, ἐσθ' ὅπως | πλῆθος 494 σύνξεται η ἡγήσεται εἶναι; "Ηκιστά γ", ἔφη. Φιλόσοφον μεν ἄρα, ην δὲ ἐγώ, πλῆθος ἀσύνατον εἶναι. 'Αδύνατον. Καὶ τοῖς φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν. 'Ανώρκη. Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι προσομιλοῦντες ὅχλῳ ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦντι. Δῆλον. Εἰκ δὴ τούτων τίνα ὄρᾶς σωτηρίαν φιλοσόφῳ φύσει, ὥστ' ἐν τῷ ἀπιτησιέματι μείνασταν πρὸς τέλος ἐλθεῖν; ἔννοει δὲ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ὠμολόγηται γάρ δὴ ἡμῖν εὐμάθεια B καὶ μυήμη καὶ ἀνέρεια καὶ μεγαλοπρέπεια ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν παισὶν¹ ὁ τοιοῦτος πρότος ἔσται ἐν ἀπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα φυῆ πρωτερής τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται

¹ παισὶ de Geer: πᾶσιν codd

δή, οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὰν πρεσβύτερος γίγνηται,
ἐπὶ τὰ αὐτῶν πράγματα οὖτε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολῖται.
C Πῶς δὲ οὔ; Ὄποκείσονται ἄρα δέδμενοι καὶ τιμῶντες,
προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν
αὐτοῦ δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Τί οὖν
οἴει, ἢν δὲ ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσειν,
ἄλλως τε καὶ ἐὰν τύχη μεγάλης πόλεως ὥν καὶ ἐν ταύτῃ
πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδῆς καὶ μέγας;
ἄρα οὐ πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ἡγούμενον καὶ
τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἰκανὸν ἔσεσθαι
D πράττειν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἔξαρεῖν¹ αὐτόν,
σχηματισμοῦ καὶ φρουρήματος κενοῦ ἀνευ νοῦ ἐμ-
πιμπλάμενον; Καὶ μάλιστα, ἔφη. Τῷ δὴ οὕτω διατιθεμένῳ
ἐάν τις ἡρέμα προσελθὼν τάληθῇ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ
ἔνεστιν αὐτῷ, δεῖται δέ, τὸ δὲ οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι
τῇ κτήσει αὐτοῦ, ἀρά εὐπετὲς οἴει εἶναι εἰσακοῦσαι διὰ
τοσούτων κακῶν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἢ δὲ ὅς. Ἐὰν δὲ οὖν, ἢν
δὲ ἐγώ, διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι καὶ τὸ ξυγγενὲς τῶν λόγων
E εἰς αἰσθάνηται τέ πη καὶ κάμπτηται καὶ ἔλκηται πρὸς
φιλοσοφίαν, τί οἰόμεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ἡγούμενους
ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρείαν τε καὶ ἔταιρείαν; οὐ πᾶν μὲν
ἔργον, πᾶν δὲ ἐπος, λέγοντάς τε καὶ πράττοντας, καὶ περὶ
αὐτόν, ὅπως ἀν μὴ πεισθῇ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἀν
μὴ οἵος τ' ἂν, καὶ ἴδιᾳ ἐπιβουλεύοντας καὶ δημοσίᾳ εἰς
495 ἀγῶνας καθιστάντας; | Πολλή, ἢ δὲ ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν
οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάνυ.

IX. Ὁρᾶς² οὖν, ἢν δὲ ἐγώ, δτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ώς
ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσόφου φύσεως μέρη, δταν ἐν
κακῇ τροφῇ γένηται, αἴτια τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ
τοῦ ἐπιτηδεύματος, καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθά, πλούτοι τε
καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ, ἀλλ' ὅρθως,
ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δή, εἶπον, ὡς θαυμάσιε, δλεθρός τε καὶ

¹ ἔξαρεῖν corr. A²: ἔξαρεῖν A¹.

² ὥρᾶς II: ἄρα A.

διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φύσεως Β
 εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευμα, δλύγης καὶ ἄλλως γιγνομένης,
 ὡς ἡμεῖς φαμέν. καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ
 μέγιστα κακὰ ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίγνονται καὶ τοὺς
 ἴδιώτας, καὶ οἱ τάγαθά, οὐλὸν ταύτη τύχωσι ρυέντες.
 σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ἴδιώτην
 οὔτε πόλιν δρᾶ. Ἀληθέστατα, η δ' ὅς. Οὗτοι μὲν δὴ
 οὕτως ἐκπίπτοντες, οἷς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ C
 ἀτελῆ φιλοσοφίαν λείποντες αὐτοί τε βίον οὐ προσήκουντα
 οὐδὲ ἀληθῆ ζῶσιν, τὴν δὲ ὥσπερ ὁρφανὴν ξυγγενῶν ἄλλοι
 ἐπεισελθόντες ἀνάξιοι ἥσχυνάν τε καὶ ὀνείδη περιῆψαν,
 οἷα καὶ σὺ φῆς ὀνειδίζειν τοὺς ὀνειδίζοντας, ὡς οἱ ξυνόντες
 αὐτῇ οἱ μὲν οὐδενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοί
 εἰσιν. Καὶ γὰρ οὖν, ἔφη, τά γε λεγόμενα ταῦτα. Εἴκότως
 γε, ην δὲ ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρω-
 πίσκοι κενὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ
 ὄνομάτων καὶ προσχημάτων μεστήν, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν D
 είργυμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκοντες, ἀσμενοι καὶ οὗτοι ἐκ
 τῶν τεχνῶν ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οὐλὸν κομψό-
 ταοι οὗτες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὐτῶν τεχνίον. ὅμως γὰρ
 δὴ πρός γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὕτω πραττούσης
 φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται, οὐ
 δὴ ἐφιέμενοι πολλοί, ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν
 τεχνῶν τε καὶ δημιουργιῶν ὥσπερ τὰ σώματα λελώβηνται,
 οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς ξυγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρυμ- E
 μένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν¹. η οὐκ ἀνάγκη;
 Καὶ μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ην δὲ ἐγώ, διαφέρειν
 αὐτοὺς ἰδεῖν ἀργύριον κτησαμένου χαλκέως φαλακροῦ καὶ
 σμικροῦ, νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ
 δὲ λελουμένου, νεουργὸν ἴματιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρε-
 σκευασμένου, διὰ πενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν
 θυγατέρα μέλλοντος γαμεῖν; Οὐ | πάνυ, ἔφη, διαφέρει. 496

¹ τυγχάνουσιν A: an <ἀπο> τυγχάνουσιν?

Ποι' ἄττα οὖν εἰκὸς γεννᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀραιέστοις παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποι' ἄττα φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἀρ' οὐχ ως ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως¹ ἀληθινῆς ἔχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

X. Πάνσμικρον δή τι, ἔφη² ἐγώ, ὡς Ἀδείμαντε, λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφίᾳ, η̄ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἥθος, ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ, η̄ ἐν σμικρῷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῆ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δέ πού τι καὶ ἀπ' ἀλλης τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυὲς ἐπ' αὐτὴν ἀν ἔλθοι³. εἴη δ' ἀν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου Θεάγους χαλινὸς οἷος κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἀλλα πάντα παρεσκεύασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, η̄ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφίᾳ ἀπείργοντα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ δὲ ἡμέτερον οὐκ ἀξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· η̄ γάρ πού τινι ἀλλῳ η̄ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονεν. καὶ τούτων δὴ τῶν δλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γενσάμενοι ως ἥδι καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖτις ἰκανῶς ἴδοντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιὲς ως ἔπος εἰπεῖν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδὲ ἔστι ξύμμαχος, μεθ' ὅτου τις διὼν ἐπὶ τὴν τῷ δικαίῳ βοήθειαν σφύζοιτ⁴ ἀν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς θηρία ἀνθρωπος ἔμπεσῶν οὔτε ξυνιαδικεῖν ἐθέλων οὔτε ἰκανὸς ἀν εἰς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρίν τι τὴν πόλιν ἡ φίλους ὄντησαι, προαπολόμενος ἀνωφελῆς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀν γένοιτο, ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβῶν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ξάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίον ἀποστάς,

¹ φρονήσεως Ast: φρονήσεως ἀξιον A.

² ἔφη Π: ἔφη ἦν δ' A.

³ ἀν ἔλθοι Π: ἀνέλθοι A.

όρθιν τοῦτο ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας ἀγαπῆ εἰ πη αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων τόν τε Εἰνθάδε βίσυν βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ καλῆς ἐκπίσσων ἵλεως τε καὶ εὐμενῆς ἀπαλλάξεται. Ἀλλά τοι, οὐδὲ δέ, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἀν | διαπραξάμενος ἀπαλλάτ- 497 τοιτο. Οὐδέ γε, εἶπον, τὰ μέριστα, μη τυχῶν πολιτείας προσηκούσης· ἐν γαρ προσηκούσῃ αὐτός τε ταῦτα μᾶλλον αἰχήσεται καὶ μετὰ τῶν ἴσιων τὰ κοινὰ σώσει.

XI. Το μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας ὃν ἔνεκα διαβολὴν ἀληφειν, καὶ δτε οὐδὲ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρήσθαι, εἰ μη ἐτ’ ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἀλλ’ οὐδέν, οὐδὲ δέ, ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἄλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ σίνα τῶν νῦν λέγεις πολιτειῶν; Οὐδέ ήντινοῦν, εἶπον, Βάλια τούτο καὶ ἐπαιτιῶμα, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεων φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαι τε καὶ ἀλλοιούσθαι αὐτήν· ἀσπερ ἔνεικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ σπειρόμενον ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον οὔνα, οὔτω καὶ τούτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ ἴσχειν τὴν αὐτοῦ ὁύναμιν, ἀλλ’ εἰς ἀλλότριον ηθος ἐκπιπτεῖν· εἰ δέ λήφεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥσπερ Σ καὶ αὐτὸ ἀριστόν ἔστιν, τότε δηλώσει, δτε τούτο μὲν τῷ θντι θείαν ήν, τὰ δέ ἄλλα ἀνθρώπινα, τά τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. οὐδεὶς οὖν εἰ δτε μετὰ τούτο ἐρήσει τίς αὐτῇ η πολιτεία. Οὐκ ἔρως, ἔφη· οὐ γὰρ τούτῳ ἐμελλον, ἀλλ’ εἰ αὐτῇ, ην ίμεις ὑιεληλύθαμεν οικίζοντες τὴν πόλιν, η ἄλλῃ. Τὰ μὲν ἄλλα, ην δέ ἐγώ, αὐτῇ· τούτῳ δέ αὐτὸ ἐρρήθη μὲν καὶ τότε, δτε δεήσοι τι δὲ ἐνείναι¹ ἐν τῇ πόλει λόγιον ἔχον τῆς πολιτείας τον Δ αὐτόν, δηπερ καὶ σύ, ο νοροθέτης, ἔχων τοὺς νόμους ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἀλλ’ οὐχ ἰκανῶς, εἶπον, ἐσηλθη, φύσις ὡν ίμεις ἀντιλαμβανόμενοι διέηλθατε μακραν καὶ χαλεπην αὐτούν τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ καὶ τὸ

¹ ἐνεῖναι Ζ q: ἐν εἴσαι Α.

λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾶστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπου μεταχειρίζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ τὸ λεγόμενον τὰ Ε καλὰ τῷ ὅντι χαλεπά. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἡ ἀπόδειξις τούτου φανεροῦ γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει· παρὼν δὲ τὴν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἴσει. σκόπει δὲ καὶ νῦν, ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τούναντίον ἡ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἄπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μέν, ἦν δ' ἐγώ, οἱ καὶ ἀπτόμενοι 498 μειράκια ὅντα ἄρτι | ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι. λέγω δὲ χαλεπώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῷ ἐπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροατὰ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται, πάρεργον οἰλόμενοι αὐτὸν δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλείτου Β ἡλίου, ὅσον αὐθις οὐκ ἔξαπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τούναντίον· μειράκια μὲν ὅντα καὶ παῖδας μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ Σ ἐκείνης γυμνάσια· ὅταν δὲ λήγῃ μὲν ἡ ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν¹ ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἥδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὁ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνιας βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσειν πρέπουσαν.

XII. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὦ Σώκρατες· οἷμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων

¹ στρατειῶν *q*: στρατιῶν A.

προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν¹ οὐδ' ὅπωστιοῦν πεισομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἡρξαμένους. Μὴ διάβαλλε, ήν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γεγονότας, οὐδὲ πρὸ τοῦ Δ ἐχθροὺς ὅντας. πείρας γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἡ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προῦργου τι ποιήσωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὖθις γενόμενοι τοῖς τοιούτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς μικρόν γ', ἔφη, χρόνου εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ᾧς γε πρὸς τὸν ἄπαντα. τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς πολλοὺς θυῦμα οὐδέν· οὐ γὰρ πώποτε εἶδον γενόμενον τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα ρήματα Ε ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ώμοιωμένα, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ὥσπερ νῦν συμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῆ παριστωμένον καὶ ώμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἑτέρᾳ² τοιαύτῃ, οὐ πώποτε | ἐωράκασιν οὔτε ἔνα οὔτε πλείους. ἡ οἵει; 499 Οὐδαμῶς γε. Οὐδέ γε αὖ λόγων, ὡς μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέρων ίκανῶς ἐπήκοοι γεγόνασιν, οἵων ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς ξυντεταμένως ἐκ παντὸς τρόπου³ τοῦ γνῶναι χάριν, τὰ δὲ κομψά τε καὶ ἐριστικὰ καὶ μηδαμόσε ἄλλοσε τείνοντα ἡ πρὸς δόξαν καὶ ἔριν καὶ ἐν δίκαιαις καὶ ἐν ἴδιαις συννουσίαις πόρρωθεν ἀσπαζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι χάριν, ἡν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτα προορώμενοι ἡμεῖς Β τότε καὶ δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν, ὑπὸ τάληθούς ἡναγκασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνήρ δομοίως μή ποτε γένηται τέλεος, πρὶν ἀν τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλίγοις καὶ οὐ πονηροῖς, ἀχρήστοις δὲ νῦν κεκλημένοις ἀνάγκη τις ἐκ τύχης παραβάλῃ⁴, εἴτε βούλονται εἴτε μή, πόλεως ἐπιμεληθῆναι, καὶ τῇ πόλει κατηκόφ⁵ γενέσθαι, ἡ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις ἡ βασιλείαις

¹ ἀντιτείνειν codd.: ἀντιτείνειν coniecit Stephanus.

² ἑτέρᾳ Π: ἑτέρα

A. ³ τρόπου ΙΙ et γρ in marg. A²: προσώπου Α¹. ⁴ παραβάλῃ

Εγ: περιβάλῃ Α. ⁵ κατηκόφ Schleiermacher: κατήκοοι Α.

Κόντων ύστοι ἡ αὐτοῖς ἐκ τιος θελας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρως ἐμπέσγ. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι ἡ ἀμφότερα ὡς ἄρα ἐστὶν ἀδίνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημὶ ἔχειν λόγον. οὔτω γάρ ἀνήμεις δικαίως καταγελώμεθα¹, ὡς ἄλλως εἰχαῖς ὅμοια λέγοντες. ἡ οὐχ οὔτως; Οὔτως. Εἴ τοινυν ἄκροις εἰς φιλοσοφίαν πόλεως τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆιαι ἡ γέγονεν ἐν τῷ ἀπέιρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, ἡ καὶ οὗτον ἐστὶν ἐν τινι βαρβαρικῷ Δ τόπῳ πόρρω που ἐκτὸς οὗτι τῆς ἡμετέρας ἐπόφεως, ἡ καὶ ἔπειτα γενήσεται, περὶ τούτου ἔτοιμοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἡ εἰρημένη πολιτεία καὶ ἐστιν καὶ γενήσεται γε, ὅταν αὕτη ἡ Μοῦσα πόλεως ἐγκρατής γένηται. οὐ γάρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδὲ ἡμεῖς ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὅμολογεῖται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὔτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἢν δὲ ἐγώ, ὅτι οὐκ Ε αὖ δοκεῖ, ἔρεις; Ἱστος, ἔφη. Ὡ μακάριε, ἢν δὲ ἐγώ, μὴ πάνυ οὔτω τῶν πολλῶν κατηγόρει. ἄλλοιαν τοι δόξαν ἔξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλοτικῶν ἄλλὰ παραμυθοῖμενος καὶ ἀπολινόμενος τὴν τῆς φιλομαθίας διαβολὴν ἐνδεικνύη 500 οὐς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ ἀσπερ ἄρτι τὴν τέ φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιτήδενσιν, ἵνα μὴ ἥγειται σε λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴονται. ἡ καὶ ἐὰν οὕτω θεῶνται, ἄλλοιαν τ' οὐ² φήσεις αὐτοὺς δόξαν ληφεσθαι καὶ ἀλλα ἀποκρινεῖσθαι³; ἡ οἵτινα χαλεπαίνειν τῷ μὴ χαλεπῷ ἡ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ ἄφθονόν τε καὶ πρᾶσιν ὄντα; ἐγὼ μὲν γάρ σε προφθύσας λέγω, ὅτι ἐν δλίγοις τισὶν ἥγονται, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει χαλεπὴν οὕτω φυσιν Β γίγνεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀμέλει, ἔφη. ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸ τούτο ξυνοίει, τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς πολλοὺς διακεῖσθαι ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ προσῆκον ἐπεισκεκιωμακότας, λοιδορούμένους τε αὐτοῖς

¹ καταγελώμεθα Π: καταγελώμεθα Α.

² τ' οὐ Baiter: τοι Α.

³ ἀποκρινεῖσθαι Π: ἀποκρινεῖσθαι Α.

καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντας καὶ ἀεὶ περὶ ἀνθρώπων τοὺς λόγους ποιουμένους, ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέπον ποιοῦντας; Ποιού γ', ἔφη.

XIII. Οὐδὲ γάρ που, ὁ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου **C** τε καὶ δυσμενείας ἐμπίμπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα ἄττα καὶ κατὰ ταῦτα ἀεὶ ἔχοντα ὄρῳντας καὶ θεωμένους οὕτ' ἀδικοῦντα οὕτ' ἀδικούμενα¹ ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμεῖσθαι τε καὶ ὅ τι μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἡ οἵει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τις ὅμιλεν ἀγάμενος, μὴ μιμεῖσθαι ἐκεῖνο; Ἀδύνατον, ἔφη. Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὅμιλῶν κόσμιός τε καὶ **D** θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. *Αν οὖν τις, εἴπον, αὐτῷ ἀνάγκη γένηται ἀ ἐκεὶ ὄρᾳ μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἥθη καὶ ἴδια καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἔαυτὸν πλάττειν, ἀρα κακὸν δημιούργὸν αὐτὸν οἵει γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ἔνυπάστης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς; "Ηκιστά γε, ἡ δ' ὅς. Ἀλλ' ἐὰν δὴ αἰσθωταὶ οἱ πολλοί, ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπανοῦσι δὴ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἥμιν **E** λέγοντας, ώς οὐκ ἀν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ χαλεπανοῦσιν, ἡ δ' ὅς, ἐάνπερ αἰσθωταὶ ἀλλὰ δὴ τίνα | λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόντες, ἦν 501 δ' ἐγώ, ὕσπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἥθη ἀνθρώπων πρῶτον μὲν καθαρὰν ποιήσειαν ἀν, ὃ οὐ πάνυ ῥάδιον· ἀλλ' οὖν οἰσθ' ὅτι τούτῳ ἀν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενέγκοιεν², τῷ μήτε ἴδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἀν ἄψασθαι μηδὲ γράφειν νόμους, πρὶν ἡ παραλαβεῖν καθαρὰν ἡ αὐτοὶ ποιῆσαι. Καὶ ὅρθως γ', ἔφη. Ούκοῦν μετὰ ταῦτα οἵει ὑπογράψασθαι

¹ ἀδικούμενα **Z**¹ *q*: ἀδικούμενον **A**.

² διενέγκοιεν *q*: διενεγκεῖν **A**.

Β ἀντὸν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μήν; "Ἐπειτα, οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἀνέκατέρωσε¹ ἀποβλέποιεν, πρὸς τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ, δὲ² ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραυνύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, διὸ καὶ "Ομηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδές τε καὶ θεοείκελον. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἄν, Σ οἶμαι, ἔξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅ τι μᾶλιστα ἀνθρώπεια ἥθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλῆ ποιήσειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένοιτο. Ἀρ' οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, πείθομέν πη ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ' ἡμᾶς ἔφησθα λέγει, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν χργάφος ὃν τότε ἐπιγνοῦμεν πρὸς αὐτούς, δι' ὃν ἐκεῖνοι ἔχαλέπαινον, ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καὶ τι μᾶλλον αὐτὸν ἀκούοντες πραῦνονται; Καὶ πολύ γε, ἦ δὲ³ ὁς, εἰ σωφρονοῦσιν. Πιὴ γάρ δὴ ἔξουσιν ἀμφισβητῆσαι; πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἴναι τοὺς φιλόσοφους; "Ατοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Αλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἴναι τοῦ ἀρίστου, ἢν ἡμεῖς διηλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προσηκόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον εἴπερ τινὰ ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσει³ μᾶλλον, Ε οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δίπου. "Ἐτι οὖν ἀγριανοῦσι λεγόντων ἡμῶν, ὅτι πρὶν ἄν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλεις οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία, ἵν μιθολογοῦμεν λόγῳ, ἔργῳ τέλος λήψεται; "Ισως, ἔφη, ἥττον. Βούλει οὖν, ἢν δὲ ἐγώ, μὴ ἥττον φῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ παντάπασι πράους γεγονέναι 502 καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα | εἰ μή τι ἄλλο, αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσιν; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη.

¹ ἐκατέρωσε *q*: ἐκατέρως A.
nos: φῆσεν A. Cf. 347 A.

² δὲ *E* et corr. *q*: τὸ A.

³ φῆσει

XIV. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἢν δ' ἔγαρ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔστων· τούνα ἐι πέρι τις ἀμφισβητήσει, ὡς οὐκ ἀν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἔκτυποι ἢ δυναστῶν τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οἰδὲ ἀν εἰς, ἔφη. Τοιούτους δε γενομένους ὡς πολλὴ ἀνάγκη εἰαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν; ὡς μὲν γάρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχωροῦμεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ τῶν πάντων οὐδέποτε οὐδὲ ἀν εἰς σωθείη, Βέστι ὅστις ἀμφισβητήσει; Καὶ πᾶς; Ἀλλὰ μήν, ἢν δ' ἔγαρ, εἰς ἵκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάσιν ἐπιτελέσαι τὰ σῦν ἀπιστούμενα. Ἰκανὸς γάρ, ἔφη. Ἀρχοντος γάρ που, ἢν ὁ ἔγαρ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἢ διεληλίθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον ιθελεῖν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδὲ ὄπωστιοῦν. Ἀλλὰ δὴ ὅτιρις ἡρώς ἱστι, δίξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ οὐδίνατον; Οὐκ οὔμαι ἔφασμε, ἢ δὲ ὅς. Καὶ μήν ὅτι γε Σερεπίστα, ἐπερ δυνατά, ἵκανὸς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ὑγιεῖς, διέρθομεν. Ἰκανὸς γάρ. Νῦν δή, ὡς ἱστικεν, ξερβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἀριστα μὲν εἶναι ἀλιέρωμεν, εἰ γένοιτο, χαλεπα δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξεμβαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οἰκοῦν ἐπιειδη τοῦτο μόγις τέλος ἔσχεν, τὰ ἐπιτοπικα ἡ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπουν ἡμῖν καὶ Δικ τίσιν μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἀνέσυνται² τῆς πολιτείας, καὶ κατα ποίας ἥλικίας ἔκαστοι ἔκάστων ἀπέβινοι; Λεκτέον μέντοι, ἔφη. Οὐδέν, ἢν δ' ἔγαρ, το συφόν μοι ἐγένετο τὴν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως ὀντζέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν, εἰδότι ὡς ἐπίφθονός τε καὶ χαλεπὴ γένεσθαι ἡ³ παντελῆς ἀληθής. σῦν γάρ οὐδὲν ἦττον ἡλθεν τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δὴ Ετῶν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν

¹ Λαρισσαῖοι. γ: διοτινέστεροι. I.

² ἀνέσυνται Δ: ογραψανται

ἀρχόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ',
503 εἰ μημονεύεις, δεῖν αὐτὸν φιλοπόλιδάς τε φαίνεσθαι
 βασανιζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις καὶ τὸ δόγμα
 τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ
 μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας, ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα
 ἀποκριτέον, τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα ὥσπερ
 χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον στατέον ἄρχοντα καὶ γέρα
 δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἀθλα. τοιαῦτ' ἄττα
 ἦν τὰ λεγόμενα παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
B λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα,
 ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. "Οκνος γάρ, ἔφην, ὡς φίλε,
 ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν
 τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας
 φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον
 δή, ώς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονται σοι. ἦν γὰρ διήλθομεν
 φύσιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταῦτὸν ξυμφύεσθαι αὐτῆς
 τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένη φύεται.
C Πῶς, ἔφη, λέγεις; Εὔμαθεῖς καὶ μνήμονες καὶ ἀγχίνοι καὶ
 ὀξεῖς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἐπεται οἷσθ' ὅτι οὐκ ἐθέ-
 λουσιν ἄμα φύεσθαι καὶ νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς
 τὰς διανοίας¹ οἶοι κοσμίως μετὰ ήσυχίας καὶ βεβαιότητος
 ἐθέλειν ζῆν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ δέξυτητος φέρονται ὅπῃ
 ἀν τύχωσιν, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται.
 Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὖ ταῦτα ἥθη
D καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἀν τις μᾶλλον ώς πιστοῖς χρή-
 σαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα
 ὅντα πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ ποιεῖ ταῦτόν· δυσκινήτως ἔχει
 καὶ δυσμαθῶς ὥσπερ ἀπονευαρκωμένα, καὶ ὑπου τε καὶ
 χάσμης ἐμπίμπλανται, ὅταν τι δέη τοιοῦτον διαπονεῖν.
 Ἐστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γε ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ
 τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης

¹ Sic codd.: an καὶ νεανικοί τε—διανοίας post ἐπεται? Vide praefationem.

δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε ἀρχῆς. Ὁρθῶς, ή δ' ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸν οἴει ἔσεσθαι; Πῶς δ' οὐ; Βασανιστέον δὴ ἐν τε οἷς τότε ἐλέγομεν πόνοις τε καὶ Ε φόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ διὰ τότε παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτι καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυμνάζειν δεῖ σκοπούντας εἰ καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, εἴτε καὶ ἀποδειλιάσει, ὡσπερ οἱ ἐν τοῖς ἀθλοῖς¹ ἀποδειλιώντες. 504 Πρέπει γε τοι δή, ἔφη, οὕτω σκοπεῖν· ἀλλὰ ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα;

XVI. Μνημονεύεις μέν που, ήν δ' ἐγώ, ὅτι τριττὰ εἶδη ψυχῆς διαστησάμενοι ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας δὲ ἔκαστον εἴη. Μὴ γὰρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἀν εἴην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἡ καὶ τὸ προρρηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῖον δή; Β 'Ελεγομένην που, ὅτι, ως μὲν δυνατὸν ήν κάλλιστα αὐτὰ κατιδεῖν, ἄλλη μακροτέρα εἴη περίοδος, ήν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέντοι ἐμπροσθεν προειρημένων ἐπομένας² ἀποδείξεις οἵον τ' εἴη προσάψαι. καὶ ὑμεῖς ἔξαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ ἐρρήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ως ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἐλλιπῆ³, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἀν τοῦτο εἴποιτε. Ἄλλ' ἔμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἄλλ', ω φίλε, ήν δ' ἐγώ, Σ μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῖπον⁴ καὶ διοινούν τοῦ διοντος οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελὲς γάρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον. δοκεῖ δὲ ἐνίστε τισιν ἰκανῶς ἥδη ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν⁵ περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη, συχνοὶ πάσχοντιν αὐτὸ διὰ ῥᾳθυμίαν. Τούτου δέ γε, ήν δ' ἐγώ, τοῦ παθήματος ἥκιστα προσδεῖ⁶ φύλακι πόλεως τε καὶ νόμων. Εἰκός, η δ' ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ω ἐταῖρε, ἔφην, περιιτέον τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἥπτον μανθάνοντι πονητέον ή Δ

¹ ἀθλοῖς Orelli: δλλοῖς codd.   ² ἐπομένας codd.: ἔχομένας Bywater.

³ ἐλλιπῆ Π: ἐλλειπῆ A.   ⁴ ἀπολεῖπον F v et in marg. A²: ἀπολεῖπων A¹.   ⁵ δεῖν Π: δεῖ A.   ⁶ προσδεῖ Π: προσδεῖται A.

γυμναξομένω· ἦ, δὲ νῦν δὴ ἐλέγομεν, τοῦ μεγίστου τε¹ καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὐποτε ἥξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ’ ἔτι τι μεῖζον δικαιοσύνης τε καὶ ὡν διήλθομεν; Καὶ μεῖζον, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφὴν δεῖ ὥσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ παριέναι. ἡ οὐ γελοῖον

E ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους,

ὅπως δὲ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἔξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα, ἔφη². δὲ μέντοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ δὲ τι αὐτὸν λέγεις, οἵτινες τινος σε, ἔφη, ἀφεῖναι μὴ ἐρωτήσαντα τι ἔστιν; Οὐ πάνυ, ἦν δὲ ἐγώ. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸν οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας, νῦν δὲ ἡ οὐκέτινοις ἦ

505 αὖ διανοεῖ ἐμοὶ πράγματα παρέχειν ἀντιλαμβανόμενος.

οἷμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον, ἐπεὶ δὲ τι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας, ἡ δίκαια καὶ τάλλα προσχρησάμενα χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. καὶ νῦν σχεδὸν οἰσθ’ δὲ τι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ δὲ τινὰς αὐτὴν οὐχ ἴκανῶς ἵσμεν· εἰ δὲ μὴ ἵσμεν, ἀνευ δὲ ταύτης εἰ δὲ τι μάλιστα τάλλα ἐπισταίμεθα, οἰσθ’ δὲ τι οὐδὲν ἥμιν

B ὅφελος, ὥσπερ οὐδὲ εἰ κεκτήμεθά τι ἀνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἡ οἵτινες τι πλέον εἶναι³ πᾶσαν κτῆσιν ἐκτήσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἡ πάντα τάλλα φρονεῖν ἀνευ τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δὲ οὐκέτινοις ἔγωγ’, ἔφη.

XVII. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἰσθα, δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς ἥδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις φρόνησις. Πῶς δὲ οὕτω; Καὶ δέ τι γε, ὡς φίλε, οἱ τοῦτο ἥγονύμενοι οὐκέτινοι δεῖξαι, ἡτις φρόνησις, ἀλλὰ ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, Σ ἔφη, γελοίως. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δὲ ἐγώ, εἰ διειδίζοντές

¹ ἡ γυμναξομένω—τε Π: ομ. Α.

² ἔφη Ast: ἔφη, δξιον τὸ

διανόημα codd.

³ εἶναι Ξq: εἰδέναι A, sed δ et ē punctis notavit A².

γε, ὅτι οὐκ ἵσμεν τὸ ἀγαθόν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδόσιν; φρόνησιν γὰρ αὐτό φασιν εἶναι ἀγαθοῦ ὡς αὖ ἔννιέντων ἡμῶν ὃ τι λέγουσιν, ἐπειδὴν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθέγξωνται δύνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὄριζόμενοι μῶν μή τι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τῷν ἔτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακάς; Σφόδρα γε. Συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, οἷμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταῦτα. ἢ γάρ; Τί μήν; Δ Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλαι καὶ πολλαὶ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἀν ἔλοιντο τὰ δοκοῦντα, καὶ μὴ ἥ¹, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ δύντα ζητοῦνται, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἥδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὁ δὴ διώκει μὲν ἄπασα ψυχὴ καὶ Ε τούτου ἐνεκα πάντα πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἰκανῶς τί ποτ' ἐστὶν οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ, οἴᾳ καὶ περὶ τᾶλλα, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἄλλων εἴ τι διφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον | οὕτω φῶμεν δὲν ἐσκοτῶσθαι 506 καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν τῇ πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἡκιστά γ', ἔφη. Οἷμαι γοῦν, εἰπον, δίκαια τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά ἐστιν, οὐ πολλοῦ τινὸς ἄξιον φύλακα κεκτῆσθαι ἀν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα, μαντεύομαι δὲ μηδένα αὐτὰ πρότερον γνώσεσθαι ἰκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη, μαντεύει. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν δὲ τοιοῦτος Β αὐτὴν ἐπισκοπῆ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων;

XVIII. Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δή, ὁ Σώκρατες, πότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῆς εἶναι, ἢ ἡδονήν, ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δὲ ἐγώ, ἀνήρ, καλῶς² ἥσθα καὶ πάλαι καταφανῆς ὅτι σοὶ οὐκ ἀποχρήσοι τὸ τοῦς ἄλλοις

¹ ἥ ΘΦΓ: εἴη Α.   ² ἀνήρ καλῶς Π: ἀνήρ καλῶς Α¹: ἀνήρ—καλὸς Α².

δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γὰρ δίκαιόν μοι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα, τὸ δ' αὐτοῦ μή, τοσοῦτον χρόνον περὶ ταῦτα πραγματευόμενον. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι περὶ ὅν τις μὴ οἴδεν λέγειν ώς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ', ἔφη, ως εἰδότα, ώς μέντοι οἴμενον ταῦθ' ἂν οἴεται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἰπον· οὐκ ἥσθησαι τὰς ἀνευ ἐπιστήμης δόξας, ώς πᾶσαι αἰσχραί; ὃν αἱ βέλτισται τυφλαὶ· ἢ δοκοῦστι τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὅδὸν ὅρθως πορευομένων οἱ ἀνευ ἀληθέες τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. Βούλει οὖν αἰσχρὰ **Θεάσασθαι**, τυφλά τε καὶ σκολιά, ἔξδυν παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, ἢ δ' ὅς, ὁ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὥσπερ ἐπὶ τέλει ὃν ἀποστῆς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν, κανὸν ὥσπερ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διῆλθες, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθης. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ως ἑταῖρε, καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἶός τ' ἔσομαι, προθυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ως μακάριοι, αὐτὸς μὲν **Τί ποτ' ἐστὶ τάγαθόν, ἐάσωμεν τὸ νῦν εἶναι· πλέον γάρ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν δρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· διὸ δὲ δὲ ἐκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὅμοιότατος ἐκείνῳ, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, ἔân. Ἀλλ', ἔφη, λέγε· εἰσαῦθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτείσεις τὴν διήγησιν. Βουλόίμην ἄν, εἰπον,** 507 ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν | ἀποδοῦναι καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν τοὺς τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἐκγονον αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομίσασθε· εὐλαβεῖσθε μέντοι, μή πῃ ἐξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδοὺς τὸν λόγον τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε. Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τά τ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν **Βρήθέντα καὶ ἄλλοτε ἥδη πολλάκις εἰρημένα.** Τὰ ποῖα; ἢ δ' ὅς. Πολλὰ καλά, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ

ἔκαστα οὕτως εἶναι φαμέν τε καὶ διορίζομεν τῷ λόγῳ.
 Φαμὲν γάρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν καὶ αὐτὸ ἀγαθὸν καὶ οὕτω
 περὶ πάντων, ἀ τότε ως πολλὰ ἐτίθεμεν· πάλιν αὖ καὶ¹
 ἰδέαν μίαν ἔκάστου, ως μιᾶς οὕσης, τιθέντες, δὲ ἔστιν
 ἔκαστου προσαγορεύομεν. Ἐστι ταῦτα. Καὶ τὰ μὲν δὴ
 ὄρâσθαι φαμεν, νοεῖσθαι δὲ οὐ, τὰς δὲ αὖ ἰδέας νοεῖσθαι
 μέν, ὄρâσθαι δὲ οὐ. Παντάπασι μὲν οὖν. Τῷ οὖν ὄρâμεν **C**
 ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὄρâμενα; Τῇ δψει, ἔφη. Οὔκονν, ἦν δὲ
 ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι
 πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἀρ' οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ἐννευόν-
 κας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν ὅσφ πολυτελεστάτην
 τὴν τοῦ ὄρᾶν τε καὶ ὄρâσθαι δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ
 πάντυ, ἔφη. Ἄλλ' ὅδε σκόπει. ἔστιν δὲ τι προσδεῖ ἀκοῇ
 καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ
 ἀκούεσθαι, δὲ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἢ μὲν οὐκ **D**
 ἀκούσεται, ἢ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἷμαι
 δέ γε, ἦν δὲ ἐγώ, οὐδὲ ἄλλαις πολλαῖς, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι
 οὐδεμιᾶ, τοιούτου προσδεῦ οὐδενός. ἢ σύ τινα ἔχεις εἰπεῖν;
 Οὐκ ἐγωγε, ἢ δὲ ὅς. Τὴν δὲ τῆς δψεως καὶ τοῦ ὄρατον οὐκ
 ἐνοεῖς ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὅμμασιν
 δψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ,
 παρούσης δὲ χρόας ἐν αὐτοῖς², ἐὰν μὴ παραγένηται γένος
 τρίτον ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, οἶσθα, ὅτι ἡ τε δψις **E**
 οὐδὲν δψεται τά τε χρώματα ἔσται ἀόρατα. Τίνος δὴ³
 λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὁ δὴ σὺ⁴ καλεῖς, ἦν δὲ ἐγώ, φῶς.
 Ἄληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρὰ ἄρα ἰδέα ἡ τοῦ ὄρᾶν αἰ-
 σθησις καὶ ἡ τοῦ ὄρâσθαι δύναμις τῶν ἄλλων ξυζεύξεων 508
 τιμιωτέρῳ ζυγῷ ἐζύγησαν, εἴπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἄλλὰ
 μήν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι.

¹ καὶ nos: κατ' codd.   ² αὐτοῖς codd.: αὖ τοῖς <όρατοῖς> H. Richards.

Suspicio excidisse <τοῖς ὄρωμένοις>: cf. 508 C, 509 B. An legendum ἐν
 αὐτοῖς?   ³ σὺ—ὄρâμενα (515 D) om. II, duobus excisis foliis.   ⁴ δὴ
 codd.: an δεῖν?

XIX. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὐδὲν τὸ φῶς ὅψιν τε ποιεῖ ὁρᾶν ὅτι κάλλιστα καὶ τὰ ὁράμενα ὁρᾶσθαι; "Ουπερ καὶ σύ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾶς. ¹Αρ' οὖν ὥδε πέφυκεν ὅψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἡ ὅψις οὔτε αὐτὴ οὔτ' ἐν φεγγίγνεται, δὲ δὴ **B** καλοῦμεν ὅμμα. Οὐ γὰρ οὖν. 'Αλλ' ἥλιοι εἰδέστατόν γε οἴμαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν, ἦν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ ἐπίρρυτον κέκτηται; Πάνυ μὲν οὖν. ¹Αρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὅψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἰτιος δὲ ὃν αὐτῆς ὁράται ὑπὸ αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ή δ' ὅς. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, διν τάγαθὸν **C** ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὃ τί περ αὐτὸν ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ πρός τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ ὁρατῷ πρός τε ὅψιν καὶ τὰ ὁράμενα. Πῶς; ἔφη. ἔτι δίελθέ μοι. 'Οφθαλμοί, ἦν δὲ ἐγώ, οἰσθ' ὅτι ὅταν μηκέτι ἐπ' ἐκεῦνά τις αὐτοὺς τρέπη, ὅν ἀν τὰς χρόας τὸ ήμεριον φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὅν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουσέ τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὅψεως. Καὶ μάλα, ἔφη. "Οταν δέ γ', οἴμαι, ὅν δὲ **D** ἥλιος καταλάμπει, σαφῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὅμμασιν ἐνοῦσα φαίνεται. Τί μήν; Οὕτω τοίνυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὥδε νόει. ὅταν μέν, οὐ καταλάμπει ἀλήθειά τε καὶ τὸ δὲ, εἰς τοῦτο ἀπερείσηται, ἐνόησέν τε καὶ ἔγνω αὐτὸν καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται. ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον καὶ ἔοικεν αὐτὸν οὐκ ἔχοντι. ¹Εοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν τὸ **E** τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δὲ ἐπιστήμης οὐσαν καὶ ἀληθείας¹, ὡς γιγνω-

¹ Sic codd.: *αἰτίαν—ἀληθείας* post *εἶναι* transposuit Van Heusde.

σκομένην¹ μὲν διανοοῦν², οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων δύντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων ἡγούμενος αὐτὸς ὁρθῶς ἡγήσει· ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλήθειαν, ὥσπερ ἐκεῖ φῶς τε | καὶ δψιν ἥλιοειδῆ μὲν νομίζειν ὁρθόν, 509 ἥλιον δ' ἡγεῖσθαι οὐκ ὁρθῶς ἔχει, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφότερα ὁρθόν, ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὅπότερον αὐτῶν οὐκ ὁρθόν, ἀλλ' ἔτι μείζονως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔξιν. Ἀμήχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει, αὐτὸς δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γάρ δήπου σύ γε ἡδονὴν αὐτὸς λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὁδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν ἥλιον τοῖς Β ὁραμένοις οὐ μόνον, οἷμαι, τὴν τοῦ ὁρᾶσθαι δύναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν δυτα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας δυτος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβείᾳ καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος.

XX. Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοίως, "Απολλον, ἔφη, C δαιμονίας ὑπερβολῆς. Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μή τι, ἀλλὰ³ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὄμοιότητα αὖ διεξιών, εἴ πη ἀπολείπεις. Ἄλλὰ μήν, εἰπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπης. Οἷμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολύ· ὅμως δέ, δόσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατόν, ἐκῶν οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύο D αὐτῷ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὄρατον, ἵνα μὴ οὐρανοῦ⁴ εἰπὼν δόξω σοι

¹ γιγνωσκομένην Van Heusde: γιγνωσκομένης A. ² διανοοῦ A: διὰ νοῦ E. ³ ἀλλὰ E q: ἀλλα A. ⁴ οὐρανοῦ E q: οὐρανὸν A.

σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. ἀλλ’ οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἰδη, ὄρατόν, νοητόν; "Ἐχω. "Ωσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμῆματα πάλιν τέμνει ἐκάτερον τὸ¹ τμῆμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ ὄρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοούμενου, καὶ σοὶ ἔσται σαφηνείᾳ καὶ ἀσαφείᾳ

Ε πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν τῷ ὄρωμένῳ τὸ μὲν ἔτερον τμῆμα 510 εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν | τὰς σκιάς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκεν, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς. 'Αλλὰ κατανοῶ. Τὸ τοίνυν ἔτερον τίθει φῶ τοῦτο ἔοικεν, τά τε περὶ ἡμᾶς ζῷα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθημι, ἔφη. "Η καὶ ἐθέλοις ἀν αὐτὸν φάναι, ἥν δὲ ἐγώ, διηρήσθαι ἀληθείᾳ τε καὶ μή, ὡς τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστόν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ Φ ωμοιώθη; "Εγωγέ, ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖτις καὶ τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ἢ τμητέον. Πῆ; "Ηι τὸ μὲν αὐτοῦ τοῖς τότε μιμηθεῖσιν ὡς εἰκόσιν χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων οὐκ ἐπ’ ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ’ ἐπὶ τελευτῆν, τὸ δὲ αὖτις ἔτερον² ἐπ’ ἀρχὴν ἀνυπόθετον ἐξ ὑποθέσεως ιοῦσα καὶ ἀνευ ὀνπερ ἐκεῖνο εἰκόνων αὐτοῖς εἴδεσι δι’ αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ’, ἔφη, ἀλέγεις, οὐχ ἰκανῶς ἔμαθον. 'Αλλ’ αὐθις, ἥν δὲ ἐγώ.

Ϲ ρᾶον γάρ τούτων προειρημένων μαθήσει. οἷμαι γάρ σε εἰδέναι, δοτὶ οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἰδη καὶ ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ’ ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδένα λόγον οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιοῦσι περὶ αὐτῶν διδόναι

Δ ως παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δὲ ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ ἥδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο. οὐ

¹ τὸ Ξ q: om. A.

² ἔτερον Ast: ἔτερον τὸ codd.

ἀν ἐπὶ σκέψιν ὁρμήσωσι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοὺς ὄρωμένοις εἰδεστι προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διανοούμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι, οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἔνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης, ἦν γράφουσιν, καὶ τἄλλα οὗτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἀ πλάττουσίν τε καὶ γράφουσιν, Ε ὥν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὑδασιν εἰκόνες εἰσίν, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν, ἀ οὐκ ἀν ἄλλως ἔδοι τις | ἢ τῇ διανοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, 511 λέγεις.

XXI. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑποθέσεσι δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ιοῦσαν, ως οὐ δυναμένην τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοὺς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσιν καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ως ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε καὶ ταῖς Β ταύτης ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἔτερον μάνθανε τμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὗ αὐτὸς ὁ λόγος ἄπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὅντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὄρμάς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἴών, ἀφάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ ἔχομενος τῶν ἐκείνης ἔχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνη αἰσθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρώμενος, ἀλλ' Κ εἰδεσιν αὐτοῖς δὶ αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾷ εἰς εἴδη. Μανθάνω, ἔφη, ίκανῶς μὲν οὖ¹. δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν· ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὅντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἵς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ

¹ οὐ Α²: οὖν Α¹.

D αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεάμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὅντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν ἡγεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἔξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν, ὡς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὖσαν. Ἰκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καὶ μοι ἐπὶ τοῦς τέτταροι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἔν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν **E** ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδοσις καὶ τῷ τελευταίῳ εἴκασίαν, καὶ τάξιν αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἔστιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ὡς λέγεις.

τέλος πολιτείας 5'.

Z.

I. Μετὰ ταῦτα δή, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει 514 τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ἵδε γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἰσόδον ἔχούσῃ μακρὰν παρ' ἄπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παιδῶν ὅντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοῦ¹ εἴς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς Β κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὅπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἵδε τειχίον παρφοδομημένον, ὕσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὃν τὰ θαύματα δεικνύασιν. 'Ορῶ, ἔφη. "Ορα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας | καὶ ἄλλα ζῷα λιθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῦa 515 εἰργασμένα, οἷον εἰκός, τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων. "Ατοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους. 'Ομοίους ἡμῖν, ἢν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιούτους πρώτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἵει ἄν τι ἐωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς

¹ αὐτοῦ Hirschig: αὐτὸς codd.

γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἡγαγκασμένοι
Β εἶεν διὰ βίου; Τί δὲ; τῶν παραφερομένων οὐ ταῦτὸν
 τοῦτο; Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἱοί τ’ εἶεν πρὸς
 ἀλλήλους, οὐ ταῦτα¹ ἥγειν ἀν τὰ παριόντα² αὐτοὺς νομίζειν
 ὄνομάζειν, ἅπερ ὄρῳεν; Ἀνάγκη. Τί δ’; εἰ καὶ ἡχώ τὸ
 δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταπικρὸν ἔχοι, ὅπότε τις τῶν
 παριόντων φθέγξαιτο, οἵει ἀν ἄλλο τι αὐτοὺς ἥγεισθαι τὸ
 φθεγγόμενον ἢ τὴν παριούσαν σκιάν; Μὰ Δᾶ³ οὐκ ἔγωγъ,
С ἔφη. Παντάπασι δή, ἦν δ’ ἔγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἀν ἄλλο
 τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.
 Πολλὴ⁴ ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦν δ’ ἔγώ, αὐτῶν λύσιν
 τε καὶ ἵασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἷα τις ἀν
 εἴη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὅπότε τις λυθείη
 καὶ ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν
 αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα
 δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῦ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ
Д καθορᾶν ἐκεῖνα, ὃν τότε τὰς σκιὰς ἔώρα, τί ἀν οἵει αὐτὸν
 εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἔώρα φλυαρίας, νῦν
 δὲ μᾶλλον τι ἔγγυτέρω τοῦ δυτος καὶ πρὸς μᾶλλον
 δύντα τετραμμένος ὄρθότερον βλέποι⁵, καὶ δὴ καὶ⁶ ἔκαστον
 τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρί-
 νεσθαι ὅ τι ἔστιν; οὐκ οἵει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἀν καὶ
 ἥγεισθαι τὰ τότε ὄρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα;
 Πολύ γ’, ἔφη.

Ε II. Οὐκοῦν καν εἰ πρὸς αὐτὸν τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν
 βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἀν τὰ δύματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφό-
 μενον πρὸς ἐκεῖνα, ἀ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα
 τῷ δύτῃ σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὔτως, ἔφη. Εἰ
 δέ, ἦν δ’ ἔγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ τραχείας
 τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους καὶ μὴ ἀνείη πρὶν ἐξελκύ-
 σειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἄρα οὐχὶ ὁδυρᾶσθαι τε ἀν καὶ

¹ ταῦτα Ξη: ταῦτα Α.   ² παριόντα Flor. T: παρόντα A.   ³ βλέποι
 Α: βλέπει ζ.   ⁴ καὶ Ξη: om. A.

ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειὸν πρὸς τὸ φῶς | ἔλθοι, 516
 αὐγῆς ἀν ἔχοντα τὰ ὅμματα μεστὰ ὄρᾶν οὐδὲ ἀν ἐν
 δινασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γάρ ἀν, ἔφη,
 ἔξαιφνης γε. Συνηθείας δή, οἶμαι, δέοιτ' ἀν, εἰ μέλλοι τὰ
 ἀνω ὅψεσθαι, καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἀν ῥάστα καθορῷ
 καὶ μετὰ τούτο ἐν τοῖς ὕσασι τά τε τῶν ἀνθρώπων καὶ
 τὰ τῶν ἄλλων εἴδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων
 τὰ ἐν τῷ οἴρανδρ καὶ αὐτὸν τὸν οὔρανὸν νύκτωρ ἀν ῥᾶσον
 θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης
 φῶς, ἡ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιον τε καὶ τὸ τοῦ ἥλιου. Πῶς Β
 ἐσθί; Τελευταῖνον δή, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασιν
 οὐδὲ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔχρα φυντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν
 καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἀν κατιδεῖν καὶ
 θεάσασθαι οὖς ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἀν ἥδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, διτὶ οὕτος¹ ὁ τάς τε ὥρας
 παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ
 ὄρωμένῳ τόπῳ καὶ ἐκείνων, ὃν σφεῖς ἐώρων, τρόπον τινὰ Σ
 πίντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, διτὶ ἐπὶ ταῦτα ἀν μετ' ἐκεῖνα
 ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης
 οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν
 οὐκ ἀν οἷς αὐτοῦ μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς
 δέ ἐλεεῖν; Καὶ μᾶλα. Τιμαι δε καὶ ἐπαινοι εἴ τινες
 αὐτοῖς ἔσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ δέξυτατα
 καθορῶντι τὰ παριόντα καὶ μημονεύοντι μάλιστα, ὅσα τε
 πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἄμα πορεύεσθαι, καὶ Δ
 ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον
 ζητεῖν, δοκεῖς ἀν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ
 ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύ-
 οντας, ἡ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἀν πεπονθέναι καὶ σφόδρα
 βούλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ ἀνδρὶ¹
 παρ' ἀκλήρῳ καὶ διτοῦν ἀν πεπονθέναι μᾶλλον ἡ κεῖνά
 τε διξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, Ε

¹ οὗτος ΙΙ: αὐτὸς Α.

πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἀν δέξασθαι ἡ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, ἦν δὲ ἔγω. εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος¹ καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θάκον καθίζοιτο, ἅρ' οὐ σκότους <ἀν>² ἀναπλέως σχοίη τὸν δόφθαλμοὺς ἔξαίφνης ἥκων ἐκ τοῦ ἥλιου; Καὶ μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ 517 δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν φῷ ἀμβλυώπτει, πρὶν | καταστῆναι τὰ ὅμματα, οὗτος δὲ ὁ χρόνος μὴ πάνυ δλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ἅρ' οὐ γέλωτ' ἀν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἀν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἥκει τὰ ὅμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἔξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἵέναι; καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτινύναι, ἀποκτείνειαν ἄν³; Σφόδρα γ', ἔφη.

III. Ταύτην τοίνυν, ἦν δὲ ἔγω, τὴν εἰκόνα, ὡς φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις, Β τὴν μὲν δι' ὅψεως φαινομένην ἔδραν τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἥλιου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον τιθεὶς οὐχ ἀμαρτήσει τῆς γέρμης ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν· θεὸς δέ που οἶδεν, εἰ ἀληθὴς οὖσα τυγχάνει. τὰ δὲ οὖν ἔμοὶ φαινόμενα οὔτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταίᾳ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὁρᾶσθαι, ὁφθεῖσα Σ δὲ συλλογιστέα εἶναι ως ἄρα πᾶσι πάντων αὐτῇ ὁρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτίᾳ, ἐν τε ὁρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα ἐν τε νοητῷ αὐτῇ κυρίᾳ ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἔμφρόνως πράξειν ἡ ἰδίᾳ ἡ δημοσίᾳ. Ξυνοίομαι, ἔφη, καὶ ἔγω, ὃν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἱθι τοίνυν, ἦν δὲ ἔγω, καὶ τόδε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσης, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ

¹ ὁ τοιοῦτος ΙΙ: δτι οὔτος Α.   ² <ἄν> Baiter: om. codd.   ³ καὶ ἀποκτινύναι, ἀποκτείνειαν ἄν πος: καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτινύναι ἄν Α.

ἐθέλουσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἂνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, **D** εἴπερ αὖ κατὰ τὴν προειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τί δέ; τόδε οἵει τι θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἰκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἡ ἄλλοθι που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν ἡ ἀγαλμάτων ὥν αἱ σκιαί, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα **E** ὑπὸ τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἴδοντων; Οὐδὲ ὅπωστιοῦν θαυμαστόν, ἔφη. Ἐλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, | **518** δ' ἐγώ, μεμνῆτ' ἀν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίγνονται ἐπιταράξεις ὅμμασιν, ἐκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμένων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταῦτα δὲ ταῦτα νομίσας γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχῆν, ὅπότε ἵδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἀν ἀλογίστως γελῷ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἀν, πότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἥκουστα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότωται, ἡ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰοῦσα ὑπὸ **B** λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν¹ ἀν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλείσειεν, καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἥττον ἀν καταγέλαστος ὁ γέλως αἰτῷ εἴη ἡ ὁ ἐπὶ τῇ ἀνωθεν ἐκ φωτὸς ἥκουση. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

IV. Δεῖ δή, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οὖλην τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον **C** τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὅψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γάρ οὖν, ἔφη. 'Ο δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὅργανον, ὃ καταμανθάνει ἐκαστος, οἷον εἰ ὅμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἡ

¹ εὐδαιμονίσειεν q: εὐδαιμονήσειεν A.

ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἔως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὅντος τὸ φανότατον δυνατὴ γέγηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δὲ εἶναι φαμεν
D τάγαθόν· ἡ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἀν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ’ ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὄρθως δὲ τετραμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἱ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι¹.
E Εοικεν γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι² τῶν τοῦ σώματος· τῷ
E ὅντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν· ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὖσα, δὲ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ
B 519 ὠφέλιμον καὶ ἀχρηστὸν αὐτὸν | καὶ βλαβερὸν γίγνεται. ἡ οὕπω ἐννειόκας τῶν λεγομένων πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ, ὡς δριμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾶ ταῦτα ἐφ’ ἀ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακίᾳ δὲ ἡναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὅσῳ ἀν δεύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως εἰς ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκόπη τὰς τῆς γενέσεως ξυγ-
B γενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὲ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτων ἰδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς γιγνόμεναι περικάτω³ στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὃν εἰς ἀπαλλαγὴν περιεστρέφετο εἰς τὰ ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἀν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων δεύτατα ἔώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἀ νῦν τέτραπται. Εἰκός γε, ἔφη. Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύ-

¹ διαμηχανήσασθαι Π et nisi fallor A¹: δεῖ μηχανήσασθαι A².   ² εἶναι
codd.: τείνειν coniecit Campbell: cf. ταῦτα en 544 D.   ³ περὶ κάτω Α:
περὶ τὰ κάτω γ.

τοι, καὶ μάθειας ἀπέρου, ικανόν, ὃν ποτε πόλιν ἐπιτρέ-
ψασαι, μητε ποτε ἡ ταῖς ίδιαι ἐμπίσσου, διατρίβειν δια-
πίσσου, ποτε περὶ τοῦ σκοτοῦ εὐτῷ φέρειν ἔχοντις ἔνα, οὐ
συρχαζόμενος. ἐν ὅπα τα πράττειν, ἢ ὃν πράττωσιν ιδιαί-
το καὶ θεαταί τοι, δὲ οὐτι εἰσίντε, εἴναι αὐτὸν πράξουσιν,
ἴμαρτεσιν εἰ μαρτυροῦνται. Κάντες ἔτι ἀποφύκισθαι;
Λαβεῖτε δέ; Πλέοντας εἰς ἕργα, ἦν δὲ ἡρά, τῶν αἰκιστῶν
τοῦ, τοῦ βασιλέως, οὐσια, ποιητικῶν ἀφίκισθαι προτοτόπων
τοῦ, ἐν τῷ πατέρῳ ἐθνεῖν ἀποτελεῖσθαι μέρηστον, οἷον τε
τοῦ αριθμοῦ τοῦ αὐτοῦ αἰκίδεων τοῦ αὐτοῦ πατέρος καὶ ἐπειδόντος
αὐτοῖς τοῖς, οἷσι μὲν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς, δὲ νῦν ἐπι-
τρέπειν. Ταῦτοις δέ; Τοι αὖτοι, ἦν δὲ ἡρά, καταμένειν
τοῦ, διὰ τοῦτο τοῦτο καταβαῖνειν παρ' ἐκείνους τοὺς
αἰκίδεων, μηδὲ μετέχειν τῶν πατέρων ἐκείνους, πόνων τε καὶ
τούτων τοῦ αὐτοῦ ποτε εἰς σπουδὴν ἰστεραι. Εἶπεντο, Ἐφη,
αἰκίδεων αὐτοῖς καὶ τούτοις μηδὲν χειροῦ ζῆν, δινατον
αὐτοῖς δὲ ἄμεινους;

τι. Ιστορία της Εργασίας, πάλι. και φίλε, οτι νόμωρ ού Εργασία μεταξύ θεων ή τη γης ή πάλι ειδιφερόντων ειδών παρέχεται, αλλα σε διάφορη ποικιλία τούτο μηχανάται γρενέσθαι, ή αποτελείται πολλά περιβολεία και άνωγκη, ποικιλή ποικιλία της αρχαίας, ή ότι έκαστοι το επιπλέοντα πάντα άλλα είναι, και αυτά αρπαγένται τους ιτιστούς 520 άλλα επιπλέοντα οχήματα υπό τρίπονθαι ή πηγή έκαστος βούλας, αλλα. Η επαγγέλματα αυτούς αὐτοῖς, ίππη του ξενοδοχείου της γης. Αλλαγή, έδη, σπεταδιμηνή γάρ. Σε πάντα, αλλα, ω Γαϊκανό, οτι από πάντας απομένει το, που είναι ένας από τους γρενέσθαι, μηκιάδικα προς αποτελεσματικότητα, την άλλην επιμελείαθαι τε και συντεταγμένη με γαρ ήτοι μεν εν ταῖς ώλκαι. Βαθύτερη πολλαίς γρενέσθαι είκοσιαν ου μετέχουσι τάν ήν απτάν πολλαίς απομένει που γρενέσθαι μηκιάδικη της ήν εκείστη πολλαίς, ή και η έργη τό γε αιτσοφύει, μηχανή

τροφὴν ὁφεῖλον, μηδ' ἐκτίνειν τῷ προθυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα· ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἥγεμόνας τε καὶ βασιλέας ἐγεννήσαμεν, ἀμεινόν
C τε καὶ τελεώτερον ἔκεινων πεπαιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἑκάστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν καὶ συνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθιζόμενοι γάρ μυρίῳ βέλτιον ὅψεσθε τῶν ἔκειν καὶ γνώσεσθε ἔκαστα τὰ εἴδωλα ἄπτα ἐστὶ καὶ ὡν, διὰ τὸ τάληθῆ ἑωρακέναι καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτω ὅπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἡ πόλις οἰκήσεται, ἀλλ' οὐκ ὅναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ
D σκιαμαχούντων τε πρὸς ἄλλιλους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὡς μεγάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὅντος. τὸ δέ που ἀληθὲς ὡδ' ἔχει· ἐν πόλει γάρ ἡ ἡκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἵει, οἱ τρόφιμοι ταῦτ' ἀκούοντες καὶ οὐκ ἐθελήσουσιν ξυμπονεῖν ἐν τῇ πόλει ἔκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνατον, ἔφη· δίκαια γάρ δὴ δικαίους ἐπιτάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ως ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἔκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν, τούναντίον τῶν νῦν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἄρχόντων. Οὕτω γάρ ἔχει, ήν δ' ἐγώ, ὡς ἔταιρε· εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις
E 521 ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς | μέλλοντιν ἄρξειν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὑν οἰκουμένη· ἐν μόνῃ γάρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὅντι πλούσιοι, οὐ χρυσόν, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἴδιων ἐπὶ τὰ δημόσια ἵασιν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τάγαθὸν δεῖν ἄρπαξειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γάρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὡν καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀλητίθεστα, ἔφη. Ἐχεις οὖν, ήν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ

πολιτικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δὲ ὅς. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἔραστὰς τοῦ ἀρχειν ἵέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οὐ γε ἀντεραστὰν μαχοῦνται. Πῶς δὲ οὕ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἵέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως, ἢ οὐ περὶ τούτων τε φρονιμάτατοι, δι' ὧν ἀριστα πόλις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

VI. Βούλει οὖν τοῦτ' ἥδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ **C** τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἔξ "Αἰδου λέγονται δή τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὁστράκου ἀν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινήν, τοῦ δύντος οὐσαν¹ ἐπάνοδον, ἷν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γὰρ οὕ; Τί ἀν οὖν εἴη, ὡς Γλαύκων, **D** μάθημα ψυχῆς δλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ δύν; τόδε δὲ ἐννοῶ λέγων ἄμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους δύτας; Ἐφαμεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα, ὃ ζητοῦμεν, πρὸς ἐκείνῳ. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμικοῦς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἴπερ οἶόν τε. Γυμναστικὴ μὴν καὶ μουσικὴ² ἔν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύοντο **E** ἡμῖν. Ἡν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μέν που περὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακεν· σώματος γὰρ αὔξης καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἀν εἴη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. | Οὐ γάρ. Ἀλλ' ἄρα μουσικὴ 522 δῆσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἀλλ' ἷν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθεσι παιδεύοντα τοὺς φύλακας, κατά τε ἀρμονίαν εὐαρμοστίαν

¹ οὐσαν Α: οὖσα (sequente ἐπάνοδος) Hermann.

² γυμναστικῆ—

μουσικὴ Π: γυμναστικὴ—μουσικὴ Α.

τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδοῦσα, καὶ κατὰ ρυθμὸν εὑρυθμίαν, ἐν τε τοῖς λόγοις ἔτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη¹, ἄπτα ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν. μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν, Β οἶον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδέν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν δὲ ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γάρ ὅντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὡς δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἀν εἴη τοιοῦτον; αἴ τε γάρ τέχναι βάναυσοί που ἀπασαι ἔδοξαν εἶναι. Πῶς δὲ οὖ; καὶ μὴν τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δὲ ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἔκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ Σ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἶον τοῦτο τὸ κοινόν, φῶς πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι, δὲ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ ἐν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸν ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἷ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ως πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ἡ πολεμική; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν, Δ ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης ἑκάστοτε ἀποφαίνει. ἷ οὐκ ἐννενόηκας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὑρὼν τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἔξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τάλλα πάντα, ως πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὅντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ως ἔοικεν, οὐδὲ ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἡπίστατο; καίτοι ποιόν τιν' αὐτὸν οἵει στρατηγὸν εἶναι; "Ατοπόν τιν'" ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.

Ε VII. "Αλλο τι οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν καὶ λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὅτιον μέλλει

¹ ἀδελφὰ ἔφη Α: ἀδελφὰ Flor. T.

τάξεων ἐπαίειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι. Ἐνυρεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἔγω; Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει 523 εἶναι ὅν ξητοῦμεν, χρῆσθαι δὲ οὐδεὶς αὐτῷ ὅρθως, ἐλκτικῷ δύντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ πειράσομαι, ἦν δὲ ἔγω, τό γε ἐμοὶ δοκοῦν δηλώσαι. ἂν γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγά τε εἶναι οἱ λέγομεν καὶ μή. Ξυνθεατὴς γενόμενος ξύμφαθι ἡ ἀπειπε, ὥντα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἰδωμεν εἰ ἔστιν οἷον μαντεύομαι. Δείκνυ', ἔφη. Δείκνυμι δή, εἶπον, εἰ καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ώς Β ικανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέψασθαι, ώς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιές ποιούστης. Τὰ πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα δῆλον ὅτι λέγεις καὶ τὰ ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν δὲ ἔγω, ἔτυχες οὐ λέγω. Ποῖα μήν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δὲ ἔγω, δύσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν αἰσθησιν ἄμα· τὰ δὲ ἐκβαίνοντα ώς παρακαλοῦντα τίθημι, C ἐπειδὴν ἡ αἰσθησις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἡ τὸ ἐναντίον δηλοῦ, εἴτε ἐγρύθεν προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. Ὡδε δὲ δὲ λέγω σαφέστερον εἴσει. οὗτοι, φαμέν, τρεῖς ἀν εἰεν δάκτυλοι, ὃ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γε, ἔφη. Ως ἐγγύθεν τοίνυν δρωμένους λέγοντός μου διανοοῦν. ἀλλά μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἔκαστος, καὶ ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει, ἔάν τε ἐν μέσῳ ὅρâται ἔάν τ' D ἐν ἐσχάτῳ, ἔάν τε λευκὸς ἔάν τε μέλας, ἔάν τε παχὺς ἔάν τε λεπτός, καὶ πᾶν ὃ τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι, τί ποτε ἐστὶ δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ ὅψις αὐτῇ ἄμα ἐσήμηνεν τὸν δάκτυλον τούναντίον ἡ δάκτυλον εἶναι. Οὐ γάρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἔγω, εἰκότως τό γε τοιοῦτον νοήσεως οὐκ ἀν παρακλητικὸν οὐδὲ ἐγερτικὸν εἴη. Εἰκότως. E

Τί δὲ δή; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις
 ἄρα ἵκανῶς ὁρᾶ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ
 αὐτῶν κεῖσθαι ἡ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ώσαύτως πάχος καὶ
 λεπτότητα ἡ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἡ ἀφή; καὶ αἱ
 ἄλλαι αἰσθήσεις ἅρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἡ
 524 ὥδε ποιεῖ ἔκαστη αὐτῶν· πρῶτον | μὲν ἡ ἐπὶ τῷ σκληρῷ
 τεταγμένη αἰσθῆσις ἡνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετά-
 χθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτὸν σκληρόν τε καὶ
 μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὔτως, ἔφη. Ούκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ,
 ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις αὖ τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν, τί ποτε
 σημαίνει αὕτη ἡ αἰσθῆσις τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸν καὶ
 μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ
 κοῦφον καὶ βαρύ, εἰ τὸ τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον
 Β βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ, ἔφη, αὗταί γε ἀτοποι τῇ ψυχῇ
 αἱ ἔρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρα, ἦν
 δὲ ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν πειρᾶται λογισμόν τε
 καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἐν εἴτε δύο
 ἐστὶν ἔκαστα τῶν εἰσαγγελλομένων. Πῶς δὲ οὐ; Ούκοῦν
 ἐὰν δύο φαίνηται, ἔτερόν τε καὶ ἐν ἔκάτερον φαίνεται;
 Ναί. Εἰ ἄρα ἐν ἔκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο
 κεχωρισμένα νοήσει· οὐ γάρ ἀν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει,
 C ἀλλ' ἔν. Ὁρθῶς. Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἑώρα,
 φαμέν, ἀλλ' οὐ κεχωρισμένον, ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἡ
 γάρ; Ναί. Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ
 σμικρὸν ἡ νόησις ἡναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα, ἀλλὰ
 διωρισμένα, τούναντίον ἡ κείνη. Ἀληθῆ. Ούκοῦν ἐν-
 τεῦθέν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ'
 ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρόν; Παντάπασι μὲν οὖν.
 Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δὲ ὁρατὸν ἐκαλέσαμεν.
 D Ὁρθότατ', ἔφη.

VIII. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς
 τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δὲ οὐ, ἀ μὲν εἰς
 τὴν αἰσθήσιν ἄμα τοῖς ἐναντίοις ἐαυτοῖς ἐμπίπτει, παρα-

κλητικὰ ὄριζόμενος, δσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοήσεως. Μανθάνω τούνυν ἡδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω. Τί οὖν; ἀριθμός τε καὶ τὸ ἐν ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυννοῶ, ἔφη. Ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ ἵκανῶς αὐτὸς καθ' αὐτὸν ὄρᾶται ἢ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἐν, οὐκ ἀν δλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν Ε οὔσιαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν¹ εἰ δ' ἀεὶ τι αὐτῷ ἄμα ὄρᾶται ἐναντίωμα, ὥστε μηδὲν μᾶλλον ἐν ἢ καὶ τούναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἀν ἡδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἀν ἐν αὐτῷ ψυχὴ ἀπορεῦν καὶ ζητεῖν κινοῦσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτέ ἔστιν αὐτὸν τὸ ἐν, καὶ οὕτω τῶν | ἀγωγῶν ἀν εἴη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ 525 τὴν τοῦ δυτος θέαν ἢ περὶ τὸ ἐν μάθησις. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἢ περὶ τὸ αὐτὸν δψις· ἄμα ἀρ ταῦτὸν ώς ἐν τε ὄρῳ μεν καὶ ώς ἀπειρα τὸ πλῆθος. Οὐκοῦν εἴπερ τὸ ἐν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς ταῦτὸν πέποιθε τούτο¹; Πώς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν λογιστική τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Τπερφυῶς μὲν Β οὖν. Ὡν ζητοῦμεν ἄρα, ως ἔοικε, μαθημάτων ἀν εἴη· πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα, φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὔσιας ἀπτέον εἶναι γενέσεως ἔξαναδύντι, ἢ μηδέποτε λογιστικῷ γενέσθαι. Ἐστι ταῦτ', ἔφη. Ο δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγχάνει ὧν. Τί μήν; Προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἀν εἴη, ω Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν ἐπὶ λογιστικὴν ἴέναι καὶ Κ ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἴδιωτικῶς, ἀλλ' ἔως ἀν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὡνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ώς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς

¹ τοῦτο ΙΙ: τούτῳ Α.

ράστώνης¹ μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλλιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, νῦν Δ καὶ ἐννοῶ δῆθέντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ως κομψόν ἐστι καὶ πολλαχῷ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς ὁ βουλόμεθα, ἐὰν τοῦ γνωρίζειν ἔνεκά τις αὐτὸς ἐπιτηδεύῃ, ἀλλὰ μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῆ δή; ἔφη. Τοῦτο γε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ως σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον, ἐάν τις αὐτῇ ὅρατὰ ἢ ἀπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς Ε περὶ ταῦτα δεινούς², ως ἐάν τις αὐτὸς τὸ ἐν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκεῖνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μὴ ποτε φανῆ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μόρια.

526 Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἴει, ὡς Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτούς, ὡς θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἐν οἷον ὑμεῖς ἀξιοῦτε ἐστιν, ἵσον τε ἔκαστον πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρον μόριόν τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἀν οἴει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι; Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν, ὥν διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἀλλως δὲ οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνατόν. 'Ορᾶς οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε, ὅτι τῷ δύντι ἀναγκαῖον Β ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεται γε προσαναγκάζον αὐτῇ τῇ³ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ αὐτό. Τί δέ; τόδε ἥδη ἐπεσκέψω, ως οἵ τε φύσει λογιστικοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα ως ἔπος εἰπεῖν δξεῖς φύουσται, οἵ τε βραδεῖς, ἀν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, καὶ μηδὲν ἄλλο ὡφεληθῶσιν, δμως εἰς γε τὸ δξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόασιν; "Εστιν, ἔφη, Σ οὕτω. Καὶ μήν, ως ἐγὼμαι, ἂ γε μείζω πόνον παρέχει

¹ ῥάστώνης ΙΙ: ῥάστώνης τε Α.   ² δεινούς Ξ q: δεινούς δύο Α, sed δύο punctis notavit Α².   ³ τῇ ΙΙ: om. Α.

μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἀν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἀν εὔροις¹ ὡς τοῦτο. Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἔνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ. Ξύμφημι, ἢ δ' ὅς.

IX. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἰπον, ἐν² ἡμῖν κείσθω· δεύτερον δὲ τὸ ἔχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἀρά τι προσήκει ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἢν δ' ἔγω. "Οσον μέν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ **D** τείνει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις, διαφέροι ἀν αὐτὸς αὐτοῦ γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὡν. Ἐλλά οὖν δή, εἰπον, πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα βραχύ τι ἀν ἔξαρκοι γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ ἀντῆς καὶ πορρωτέρω προὶὸν³ σκοπεῖσθαι δεῖ εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ **E** ποιεῖν κατιδεῦν ῥάον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφεσθαι, ἐν φι ἐστὶ τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος, δέ⁴ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν εὶ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει, εὶ δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει. Φαμέν γε δή. Οὐ τοίνυν τοῦτό γε, | ἢν δ' ἔγω, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι 527 καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη πᾶν τούναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μέν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως· ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἔνεκα πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσιν τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθειγγόμενοι· τὸ δ' ἔστι που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως ἔνεκα ἐπιτηδευόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. **B**

¹ ἀν εὔροις **P**: ἀνεύροις **A**.   ² ἐν **E** *q*: ἐν **A**.   ³ προὶὸν **P**: προσὶὸν **A**.

⁴ δ **P**: οὐ **A**¹: οὐ **A**².

Ούκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; 'Ως τοῦ ἀεὶ
δύντος γνώσεως, ἀλλὰ οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολ-
λυμένου. Εὔομολόγητον¹, ἔφη· τοῦ γάρ ἀεὶ δύντος ἡ
γεωμετρικὴ γνώσις ἐστιν. 'Ολκὸν ἄρα, ὡς γενναῖε, ψυχῆς
πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἀν καὶ ἀπέργαστικὸν φίλοσόφου διανοίας
πρὸς τὸ ἄνω σχένι ἢ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. 'Ως οἰόν
C τε μάλιστα, ἔφη. 'Ως οἰόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα
προστακτέον, ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδενὶ τρόπῳ
γεωμετρίας ἀφέξονται². καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ
σμικρά. Ποῖα; ἦ δ' ὁ. "Α τε δὴ σὺ εἰπεις, ἦν δ' ἐγώ, τὰ
περὶ τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε
κάλλιον ἀποδέχεσθαι, ἵσμεν που δτι τῷ δλῷ καὶ παντὶ³
διοίσει ἡμένος τε γεωμετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι
νὴ Δι', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς
νέοις; Τιθῶμεν, ἔφη.

D X. Τί δέ; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ἦ οὐ δοκεῖ;
'Εμοὶ γοῦν³, ἔφη· τὸ γάρ περὶ ὕρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν
καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ
προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἥττον. 'Ηδὺς εἶ, ἦν δ'
ἐγώ, δτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῆς ἀχρηστα
μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἐστιν οὐ πάνυ φαῦλον,
ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, δτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν
ἔκάστου ὅργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυ-
E ρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων
ἐπιτηδευμάτων, κρείττον δὲ σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων.
μόνῳ γάρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα
ξυνδοκεῖ ἀμηχάνως ὡς εὑ δόξεις λέγειν. δσοι δὲ τούτου
μηδαμῆ ἥσθημένοι εἰσίν, εἰκότως ἥγήσονται σε λέγειν
οὐδέν. ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου
ἀφελίαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἦ

¹ εὔομολόγητον II et γρ in marg. A²: εὐ διομολογητέον A¹. ² ἀφέξονται
Ξ: ἀφέξωνται A. ³ ἐμοὶ γοῦν II: ἐμοὶγ' οὖν A.

οὐ | πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ σαυτοῦ ἔνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ 528
 τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδὲ ἀν ἄλλῳ, εἴ τίς τι δύναιτο
 ἀπ' αὐτῶν ὅνασθαι. Οὕτως, ἔφη, αἱροῦμαι, ἐμαυτοῦ ἔνεκα
 τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι.
 "Αναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοὺπίσω· νῦν διῇ γάρ οὐκ
 ὄρθως τὸ ἔξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίᾳ. Πῶς λαβόντες;
 ἔφη. Μετὰ ἐπίπεδου, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὃν ἡδη
 στερεὸν λαβόντες, πρὸν αὐτὸν καθ' αὐτὸν λαβεῖν· ὄρθως δὲ **B**
 ἔχει ἔξῆς μετὰ δευτέραν αὐξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ
 που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύβων αὔξην καὶ τὸ βάθους
 μετέχον. "Εστι γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτα γε, ω Σώκρατες,
 δοκεῖ οὐπω ηγήσθαι. Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια·
 ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται
 χαλεπὰ ὅντα, ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἀνευ
 οὐ οὐκ ἀν εὔροιεν· ὃν πρώτον μὲν γενέσθαι χαλεπόν,
 ἐπειτα καὶ γενομένου, ώς νῦν ἔχει, οὐκ ἀν πείθοιντο οἱ
 περι ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι¹. εἰ δὲ πόλις **C**
 ὅλη ξυνεπιστατοῦ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἀν
 πείθοιντο, καὶ ξυνεχῶς τε ἀν καὶ ἐντόνως ζητούμενα
 ἐκφαινή γένοιτο ὅπη ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ² τῶν ζητούντων, λόγου
 οὐκ ἔχόντων καθ' ὅ τι χρήσιμα, ὅμως πρὸς ἀπαντα ταῦτα
 βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται, καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ **D**
 φανῆναι. Καὶ μὲν δή, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως
 ἔχει. ἀλλά μοι σαφέστερον εἰπὲ ἀ νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν
 μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθης.
 Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Εἰτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρώτον ἀστρονομίαν
 μετὰ ταῦτην, ύστερον δ' ἀνεχώρησα. Σπεύδων γάρ, ἔφην,
 ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω· ἔξῆς γάρ οὖσαν
 τὴν βάθους αὔξης μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει,
 ὑπερβάς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν

¹ οὐκ—μεγαλοφρονούμενοι **II** et in marg. **A²**: om. **A¹**.   ² ὑπὸ δὲ codd.: ὑπὸ Voegelin.

Ε οὖσαν βάθους. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν,
 ἦν δὲ ἐγώ, τιθώμεν μάθημα ἀστρονομίαν, ώς ὑπαρχούσης
 τῆς νῦν παραλειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετίη. Εἰκός,
 ἦ δὲ ὅς· καὶ ὁ γε νῦν δή μοι, ὡς Σάκερατες, ἐπέπληξας περὶ
 ἀστρονομίας ώς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν δὲ σὺ μετέρχει
 529 ἐπαινῶ. | παντὶ γάρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὗτη γε ἀναγκάζει
 ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὄρâν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει.
 "Ισως, ἦν δὲ ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοὶ· ἐμοὶ γάρ οὐ
 δοκεῖ οὕτως. Ἄλλὰ πῶς; ἔφη. "Ως μὲν νῦν αὐτὴν
 μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῖν
 κάτω βλέπειν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς,
 ἦν δὲ ἐγώ, τὴν περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ
Β σαυτῷ ἥ¹ ἐστι· κινδυνεύεις γάρ καὶ εἴ τις ἐν ὄροφῇ ποικίλ-
 ματα θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἥγεισθαι ἀν
 αὐτὸν νοήσει² ἀλλ’ οὐκ ὅμμασι θεωρεῖν. Ἱσως οὖν καλῶς
 ἥγει, ἐγὼ δὲ εὐηθικῶς. ἐγὼ γάρ αὖ οὐ δύναμαι ἀλλο τι
 νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἷ ἐκεῖνο, δὲ ἀν
 περὶ τὸ δὲ τε ἥ καὶ τὸ ἀόρατον, ἐάν τε τις ἄνω κεχηνῶς ἥ³
 κάτω συμμεμυκῶς τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῆ μανθάνειν,
 οὕτε μαθεῖν ἄν ποτέ φημι αὐτόν—ἐπιστήμην γάρ οὐδὲν
C ἔχειν τῶν τοιούτων—οὕτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν
 τὴν ψυχήν, καὶ ἔξ ύπτιας νέων⁴ ἐν γῇ ἷ ἐν θαλάττῃ
 μανθάνῃ.

XI. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὄρθῶς γάρ μοι ἐπέπληξας.
 ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἀ
 νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὡφελίμως πρὸς ἀ λέγομεν
 μαθήσεσθαι; "Ωδε, ἦν δὲ ἐγώ· ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ
 οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπείπερ ἐν ὄρατῳ πεποικίλται,
D κάλλιστα μὲν ἥγεισθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων

¹ ἷ Ξ q: ἷ A²: η (sic) A¹.

² νοήσει Π: νοήσειν A.

³ ἷ Π: ὥ

A. ⁴ νέων Π: μὲν A, unde ἐξυπτιασμένος pro ἔξ ύπτιας μὲν coniecit Marindin.

ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἂς τὸ δν τάχος καὶ ἡ οὐσία βραδυτῆς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ τὰ ἐνόντα φέρει. ἀ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτά, ὅψει δ' οὕτως ἡ σὺν οἵει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἰπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἔνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἀν εἴ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἡ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἡ Εγραφέως διαφερόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἡγήσαιτο γὰρ ἀν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας ἴδων τὰ τοιαῦτα κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον μὴν ἐπισκοπεῖν ταῦτα σπουδῇ, ώς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς ληφόμενον ἵσων ἡ διπλασίων | ἡ ἄλλης τινὸς 530 συμμετρίας. Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ δοντὶ δὴ ἀστρονομικόν, ἦν δὲ ἐγώ, δοντα οὐκ οἵει ταῦτὸν πείσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἀστρων φορὰς ἀποβλέποντα; νομιεῖν μέν, ώς οἶόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ἔργα συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουργῷ αὐτὸν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τὴν δὲ νυκτὸς πρὸς ἡμέραν ξυμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἀστρων πρὸς τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα οὐκ ἄτοπον, Β οἵει, ἡγήσεται τὸν νομίζοντα γίγνεσθαι τε ταῦτα ἀεὶ ὥσταύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὄρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν, τὰ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον Σ τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν. Ἡ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἡ ώς νῦν ἀστρονομεῖται προστάττεις. Οἷμαι δέ γε, εἰπον, καὶ τάλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν ἡμᾶς, ἐάν τι ἡμῶν ώς νομοθετῶν ὅφελος ἥ.

XII. Ἀλλὰ γὰρ τί ἔχεις¹ ὑπομνῆσαι τῶν προσηκόντων μαθημάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὔτωσί. Οὐ μὴν ἐν, ἀλλὰ πλείω, ἢν δ' ἔγώ, εἰδη παρέχεται ἡ φορά, ώς Δ ἔγῳμαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἵστις σοφὸς ἔξει εἰπεῖν· ἀ δὲ καὶ ἡμῖν προφανή, δύο. Ποῖα δή; Πρὸς τούτῳ, ἢν δ' ἔγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην, ώς πρὸς ἀστρονομίαν ὅμματα πέπηγεν, ώς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὥτα παγῆναι, καὶ αὗται ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ώς οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ ἡμεῖς, ὡς Γλαύκων, συγχωροῦμεν. ἡ πῶς ποιοῦμεν; Οὔτως, ἔφη.
 Ε Οὐκοῦν, ἢν δ' ἔγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων πευσόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἀλλο πρὸς τούτοις. ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον. Ποῖον; Μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρώσιν ἡμῖν μανθάνειν οὓς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἔξηκον ἐκεῖσε ἀεί, οἱ πάντα δὲ ἀφίκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἡ οὐκ οἰσθ' ὅτι καὶ περὶ ἀρμονίας ἔτερον
 531 |τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκονομένας αὖ συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι πονοῦσιν. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως γε, πυκνώματ' ἄττα διομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὥτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μέν φασιν ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἡχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα, φῶ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες ώς
 Β ὅμοιον ἥδη φθειγγομένων, ἀμφότεροι ὥτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι. Σὺ μέν, ἢν δ' ἔγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπτων στρεβλοῦντας· ἵνα δὲ μὴ μακροτέρᾳ ἡ εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῷ γιγνομένων καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἔξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνος καὶ οὕ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὓς ἔφαμεν νῦν δὴ περὶ ἀρμονίας ἐρήσεσθαι.

¹ Sic codd.: <σὺ> olim nos.

ταῦτὸν γάρ ποιοῦσι τοὺς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γάρ ^ε _εν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκονομέναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίστην, ἐπισκοπεῖν τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὖν, καὶ διὰ τί ἔκατεροι. Δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν, ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον. Εἰκός γ', ἔφη.

XIII. Οἷμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων ὁν διεληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων Δ κοινωνίαν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῆ ταῦτα ἢ ἔστὶν ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἀ βουλόμεθα τὴν πραγματείαν, καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή, ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὡς Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἡ τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἵσμεν, δτι πάντα ταῦτα προοίμια ἔστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, δν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Δι', ^Ε ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες δλίγοι ὁν ἐγώ ἐντετύχηκα. Ἀλλ' ἥδη, εἰπον, μὴ¹ δυνατοί τινες δύνται τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἰσεσθαι ποτέ τι ὅν φαμὲν δεῖν εἰδέναι; Οὐδὲ² αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. | Οὐκοῦν, εἰπον, ὡς Γλαύκων, 532 οὗτος ἥδη αὐτός ἔστιν ὁ νόμος, δν τὸ διαλέγεσθαι περαίνει³; δν καὶ δύτα νοητὸν μιμοῦτ' ἀν ἡ τῆς ὅψεως δύναμις, ἦν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἥδη τὰ ζῷα ἐπιχειρεῦν ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ⁴ ἀστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον; οὕτω καὶ δύταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῆ δύνει πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ δ ἔστιν ἔκαστον⁵ ὄρμᾶν⁶, καὶ μὴ ἀποστῆ, πρὶν ἀν αὐτὸ δ ἔστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται⁷ τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὅσπερ ἔκεινος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ

¹ μὴ Π: οἱ μὴ A, sed ol punctis notavit A².   ² περαίνει γ: παραίνει A.

³ Sic codd.: <τὰ> Baiter.   ⁴ ἔκαστον Π: om. A.   ⁵ ὄρμᾶν Ast: ὄρμῳ codd.

όρατοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οὐδιαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μήν; Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἰδώλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγέλου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῷά τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἥλιου φῶς ἔτι ἀδυναμία¹ Σ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα² καὶ σκιὰς τῶν ὅντων, ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιὰς δὶ’ ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας, πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου Δ ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὄρατῷ τόπῳ. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὔτω. καίτοι παντάπασι γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἀλλον δ' αὖ τρόπου χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δὲ—οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὐθις πολλάκις ἐπανιτέον—ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν³ οὔτως, ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ Ε διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἰδη διέστηκεν, καὶ τίνες αὖ ὁδοί. αὗται γὰρ ἀν ἥδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸν ἄγουσαι εἰεν, οἱ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἀν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε 533 Γλαύκων, οὗτος τ' | ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἀν προθυμίας ἀπολίποι, οὐδ' εἰκόνα ἀν ἔτι οὐ λέγομεν ἵδοις, ἀλλ' αὐτὸν τὸ ἀληθές, ὃ γε δή μοι φαίνεται· εἰ δ' ὅντως ἡ μή, οὐκέτ' ἄξιον τούτο δισχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὅτι μὲν δεῖ⁴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἴσχυριστέον. ἡ γάρ; Τί μήν;

¹ ἔτι ἀδυναμία Iamblichus: ἐπ' ἀδυναμίᾳ A.² θεῖα codd.: θέα Ast. Cf. tamen Sofh. 266 B—D.³ διέλθωμεν Ξ q: ἐλθωμεν A.⁴ δεῖ Ficinus: δὴ codd.

Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἀν φήνειεν ἐμπείρῳ ὅντι ὁν νῦν δὴ διήλθομεν, ἄλλῃ δὲ οὐδαμῇ δυνατόν; Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον δισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, οὐδεὶς ἥμιν ἀμφισβητήσει λέγοντας, ώς Β αὐτοῦ γε ἐκάστου πέρι δὲ ἔστιν ἔκαστον ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν· ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἡ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσίν, ἡ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις, ἡ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἀπασαι¹ τετράφαται, αἱ δὲ λοιπαί, ἀς τοῦ ὅντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίας τε καὶ τὰς ταύτης ἐπομένας, ὁρῶμεν ώς ὀνειρώττουσι Σ μὲν περὶ τὸ ὄν, ὑπάρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἔως ἀν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. φῷ γὰρ ἀρχῇ μὲν δὲ μὴ οἶδε, τελευτῇ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὐ μὴ οἶδεν συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὄμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; Οὐδεμίᾳ, ἦν δὲ ὅς.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτη πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα, ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἵνα βεβαιώσηται, καὶ τῷ ὅντι ἐν βορβόρῳ **Β** Βαρβαρικῷ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὅμιμα κατορωρυγμένον ἡρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἀς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἡ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἡ ἐπιστήμης· διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὠρισάμεθα· ἔστι δὲ, ως ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις, οἵς τοσούτων πέρι σκέψις ὅσων ἥμιν **Ε** πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη². Ἄρεσκει οὖν³, ἦν δὲ ἐγώ,

¹ ἀπασαι Π: ἀπασα Λ.   ² ἔφη Ξ: ἔφη· ἀλλ' δὲ μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἐξιν σαφηνείᾳ λέγει ἐν ψυχῇ Λ, superscripto super i (in λέγει) a man. vet. is. Ineptum glossema damnavit Schneider.   ³ οὖν II: γοῦν Α.

ώσπερ τὸ πρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην
534 καλεῖν, δευτέραν δὲ διάνοιαν, | τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν
 τετάρτην, καὶ ξυναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα
 δ' ἐκεῖνα νόησιν, καὶ δόξαν μὲν περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ
 περὶ οὐσίαν, καὶ ὅ τι οὐσία πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς
 δόξαν, καὶ ὅ τι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν
 καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν· τὴν δὲ ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλο-
 γίαν καὶ διαίρεσιν διχῇ ἔκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ,
 ἐῶμεν, ὡς Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων
Β ἐμπλήσῃ ἡ ὅσων¹ οἱ παρεληλυθότες. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ',
 ἐφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἐπεσθαι, ξυνδοκεῖ.
Γ Καὶ διαλεκτικὸν καλεῖν τὸν λόγον ἑκάστου λαμβάνοντα
 τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἀν μὴ ἔχῃ λόγον
 αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ²
 τούτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἀν, ἥ δὲ ὁς, φαίνει;
 Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ωσαύτως· ὃς ἀν μὴ ἔχῃ
 διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελὼν τὴν
Δ τὸν ἀγαθοῦ ἰδέαν καὶ ὕσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων
 διεξιών, μὴ κατὰ δόξαν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος
 ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται,
 οὕτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναι τὸν οὔτως ἔχοντα οὕτε
 ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἴ πη εἰδώλου τινὸς ἐφάπτεται,
 δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειρο-
 πολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἔξεγρέσθαι, εἰς

Δ' Αἰδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν;
 Νὴ τὸν Δία, ἥ δὲ ὁς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ
 μὴν τούς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ
 παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἀν ἐάσαις, ως
 ἐγῷμαι, ἀλόγους ὅντας ὕσπερ γραμμάς, ἄρχοντας ἐν τῇ
 πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἐφη.
 Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας
 ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἥς ἔρωτάν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι

¹ ὅσων Ξ q: ὅσον A: ὅσοι Madvig.

έπιστημονέστατα οῖοι τ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετά Ε γε σοῦ. Ἀρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ θρυγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρῳ ὅρθῳ ἀν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἥδη τέλος τὰ τῶν | μαθημάτων; 535 Ἐμοιγ', ἔφη.

XV. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λοιπόν σοι, τίσιν ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον, ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων, οἵους ἐξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἢ δ' ὁς, οὐ; Τὰ μὲν ἄλλα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἷου¹ δεῦν ἐκλεκτέας εἰναι· τοὺς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους πρὸς δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυρούς Β τὰ ἥθη, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα ἑκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὴ διαστέλλει; Δριμύτητα, ὡς μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι ψυχαὶ ἐν ἴσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις· οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἵδιος, ἀλλ' οὐ κοινὸς ὡν μετὰ τοῦ σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὴ καὶ ἄρρατον καὶ πάντη φιλόπονον ζητητέον. ἡ τίνι τρόπῳ Σ οἴει τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῦν καὶ τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐδένα, ἢ δ' ὁς, ἐὰν μὴ παντάπασί γ' ἡ εὐφυής. Τὸ γοῦν νῦν ἀμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφίᾳ διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν, δο καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἀπτονται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἀπτεσθαι, ἀλλὰ γηνησίους. Πῶς; ἔφη. Πρῶτον μέν, εἶπον, φιλοπονίᾳ οὐ Δ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεα ἀπονον· ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστὴς μὲν καὶ φιλόθηρος ἡ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος

¹ οἷον Π: οἷον Α.

φιλοπονή, φιλομαθής δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῆς χωλὸς δὲ καὶ ὁ τάνατία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἔγώ,
E ταῦτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἢ ἂν τὸ μὲν ἑκούσιον ψεῦδος μισῆ καὶ χαλεπῶς φέρη αὐτή τε καὶ ἔτερων ψευδομένων ὑπεραγανακτῆ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχηται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλισκομένη μὴ ἀγανακτῆ, ἀλλ' εὐχερώς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ
536 μολύνηται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' ἔγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἡκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γυνήσιον. ὅταν γάρ τις μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἴδιωτης καὶ πόλις, λανθάνουσι χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ τι ἀν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῶν δή, ἦν δ' ἔγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα
B διενλαβητέον, ώς ἐὰν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύτην ἀσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἢ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτή, τὴν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν, ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τάνατία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μέντ' ἀν εἴη, ἢ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἰπον· γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμην, ἦν
C δ' ἔγώ, δτι ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινάμενος εἰπον. λέγων γάρ ἀμα ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν καὶ ἴδων προπεπηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὥσπερ θυμωθεὶς τοῦς αἰτίους σπουδαιότερον εἰπεῖν ἀ εἰπον. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὔκουν ὡς γ' ἐμοὶ ἀκροατῆ. Ἀλλ' ώς ἐμοί, ἦν δ' ἔγώ, ρήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, δτι ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ
D ταῦτῃ οὐκ ἔγχωρήσει. Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ώς

γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἥπτον ἡ τρέχειν· νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἀνάγκη, ἔφη.

XVI. Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἦν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δή; "Οτι, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον Ε χρὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμενοι χείροιν οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ βίαιοιν οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἀληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βίᾳ, εἰπον, ὃ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παιζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οὗτος τ' ἡς καθορᾶν ἐφ' 537 δ ἔκαστος πέφυκεν. Ἐχει δὲ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν μυημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ἔη, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἷματος, ὥσπερ τοὺς σκύλακας; Μέμνημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις δις ἀν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνηται, εἰς ἀριθμόν τινα ἐγκριτέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; Ἡνίκα, ἦν δ' ἐγώ, τῶν Β ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι· κόποι γὰρ καὶ ὑπνοὶ μαθήμασι πολέμοι· καὶ ἂμα μία καὶ αὕτη τῶν βισάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἔκαστος ἐν τοῖς γυμνασίοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Μετὰ δὴ τούτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιετῶν¹ οἱ προκριθέντες τιμάς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσονται, τά τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ² γενόμενα Σ τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν

¹ εἰκοσιετῶν Schneider: εἰκοσιν ἔτῶν Α: εἰκοσιετῶν (sic) ΙΙ. ² παιδείᾳ Ξ: παιδειῷ (sic) Α¹: παιδιῷ corr. Α². Cf. 536 Ε (παιζοντας τρέφε).

μαθημάτων¹ καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἰπεν,
 ἡ τοιαύτη μάθησις βέβαιος ἐν οἷς ἀν ἔγγενηται. Καὶ
 μεγίστη γε, ἥν δ' ἔγώ, πέρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή.
 ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὗ. Ξυνοίομαι,
 ἡ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἥν δ' ἔγώ, δεῖσει σε ἐπισκοποῦντα
Dοὶ ἀν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὥσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν
 μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις,
 τούτους² αὖ, ἐπειδὰν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν
 προκρίτων προκρινάμενον εἰς μείζους τε τιμᾶς καθιστάναι
 καὶ σκοπεῦν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς
 ὅμμάτων καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενος ἐπ'
 αὐτὸ τὸ ὃν μετ' ἀληθείας ιέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς
 φυλακῆς ἔργον, ω̄ ἑταῖρε. Τί μάλιστα; ἡ δ' ὅς. Οὐκ
Eἐννοεῖς, ἥν δ' ἔγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν³
 γιγνόμενον ὅσον γίγνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας
 που, ἔφην ἔγώ, ἐμπίμπλανται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμασ-
 τὸν οὖν τι οἴει, εἰπον, πάσχειν αὐτοὺς καὶ οὐ ξυγγιγνώσκεις;
 Πῆ μάλιστα; ἔφη. Οἶον, ἥν δ' ἔγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος
 τραφείη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῷ δὲ καὶ μεγάλῳ
 538 γένει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἰσθοῖτο, ὅτι
 οὐ τούτων ἔστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι
 γεννήσαντας μὴ εὔροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς ἀν
 διατεθείη πρός τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλο-
 μένους ἐν ἔκεινῳ τε τῷ χρόνῳ, ω̄ οὐκ ἥδει τὰ περὶ τῆς
 ὑποβολῆς, καὶ ἐν φᾶ αὖ ἥδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου
 ἀκούσαι; Βούλομαι, ἔφη.

XVII. Μαντεύομαι τοίνυν, εἰπον, μᾶλλον αὐτὸν
Bτιμᾶν ἀν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους
 οἰκείους δοκοῦντας ἡ τοὺς κολακεύοντας, καὶ ἥττον μὲν ἀν
 περιιδεῖν ἐνδεεῖς τινός, ἥττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι
 ἡ εἰπεῖν εἰς αὐτούς, ἥττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἔκείνοις ἡ

¹ τῶν μαθημάτων codd.: *damnavit J. A. Platt.*

A. ³ κακὸν Π: καλὸν A.

² τούτους *q¹*: τούτοις

τοὺς κόλαξιν, ἐν φρεσὶ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκός, ἔφη. Αἰσθόμενος¹ τούννα τὸ ὄν μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν τούτους ἀνέναι ἀν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι καὶ πείθεσθαι τε αὐτοῖς διαφερόντως ἢ πρότερον καὶ ζῆν ἀν ἥδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς οἱ παρακαλύπτως, πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἀλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικής, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ', ἔφη, λέγεις οἴλα περ ἀν γένοιτο. ἀλλὰ πῆ πρὸς τοὺς ἀπτομένους τῶν λόγων αὗτη φέρει ἢ εἰκών; Τῇδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά. Ἐστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα ἥδονάς ἔχοντα, ἀν κολακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἔλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δοῦ τοὺς καὶ ὅπησον μετρίους ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. Ἐστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὔτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται, τί ἔστι τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου δοῦ τοῦ νομοθέτου ἥκουεν, ἐξελέγχῃ ὁ λόγος καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῆ ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλῃ², ὡς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον Εκαλὸν ἢ αἰσχρόν, καὶ περὶ δικαίου ὥσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἀ μάλιστα ἥγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἵει ποιήσειν αὐτὸν πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; Ἀνάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι δομοίως μήτε πείθεσθαι. Ὅταν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μήτε ταῦτα ἥγηται τίμια καὶ οἰκεῖα ὥσπερ πρὸ τοῦ, τά τε ἀληθῆ μὴ εὑρίσκη, ἔστι πρὸς ὅποιον βίον ἄλλον ἢ τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ 539 ἔστιν, ἔφη. Παράνομος δή, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομίμου. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἀπτομένων, καὶ δοῦτο ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ ἐλέου γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ

¹ αἰσθόμενος Α¹: αἰσθόμενον corr. Α².

² καταβάλῃ Ξ: καταλάβῃ Α.

γίγνηται δὲ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένω¹ παντὶ τρόπῳ τῶν λόγων ἀπτέον; Καὶ μάλιστα δὲ ὅσ. Ἀρ' οὖν οὐ μία μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ νέους δύναται αὐτῶν γεύεσθαι; οἷμαι γάρ σε οὐ λεληθέναι, ὅτι οἱ μειρακίσκοι, δταν τὸ πρώτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιὰ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίους ἀεί. Τπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν δταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὥνπερ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὄλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δὲ ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἀν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῦν τάληθὲς μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιὰς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ αὐτός τε μετριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσει. Ορθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οἵς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ ὡς νῦν ὁ τυχῶν καὶ οὐδὲν προσήκων ἔρχεται ἐπ' αὐτό; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

XVIII. Ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ' ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, Εἴτη διπλάσια ἢ τότε; "Εξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Αμέλει, εἶπον, πέντε θέσεις· μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονταί σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μηδὲ ἐμπειρίᾳ ὑστερῶσι τῶν ἄλλων· καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις 540 βασανιστέοι, εἰ ἐμμενοῦσιν ἐλκόμενοι πανταχόσει ἢ τι καὶ

¹ εὐλαβουμένω codd.: εὐλαβουμένοι Balter.

παρακινήσουσι. Χρόνον δέ, ή δ' ὅς, πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαίδεκα ἔτη, ἥν δ' ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντουτῶν τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντη ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμαις πρὸς τέλος ἥδη ἀκτέον καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸν ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἴδιώτας καὶ ἑαυτὸν κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει Β ἐκάστους, τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίᾳ διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέρος ἡκή, πρὸς πολιτικοῦς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρχοντας ἐκάστους τῆς πόλεως ἔνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ' αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Σ Πυθία ξυναναιρῇ¹, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαιμοσί τε καὶ θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τὸν ἄρχοντας, φ Σώκρατες, ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἄρχούσας γε, ἥν δ' ἐγώ, φ Γλαύκων. μηδὲν γάρ τι οἷον με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἢ εἴρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἀν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὁρθῶς, ἔφη, εἴπερ ἵσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν. Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεως τε καὶ Δ πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὰ μέν, δυνατὰ δέ πῃ, καὶ οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται, ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἰς, ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δὲ δρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμάς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον, καὶ Ε τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸν διασκευωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. "Οσοι μὲν ἄν, ἥν

¹ ξυναναιρῆ Ξ q: ξυναιρῆ A.

δ' ἔγω, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν¹ ἐν τῇ πόλει,
 541 πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς | ἀγρούς, τοὺς δὲ παιδας
 αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἀ καὶ οἱ γονῆς
 ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις,
 οὓσιν οἵοις διεληλύθαμεν τότε, καὶ οὕτω τάχιστά τε καὶ
 ἥπαστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἦν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν
 αὐτήν τε εὑδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν φὰ ἀν ἐγγένηται,
 Β πλεῖστα δυνήσειν; Πολύ γ', ἔφη· καὶ ὡς ἀν γένοιτο, εἴπερ
 ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ω̄ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι.
 Οὐκοῦν ἄδην ἥδη, εἶπον ἔγω, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περὶ τε
 τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτη ἀνδρός; δῆλος
 γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι. Δῆλος,
 ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾶς, δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

¹ δεκετῶν II: δέκ' ἑτῶν A.

τέλος πολιτείας ζ'.

H.

I. Εἰεν· ταῦτα μὲν δὴ ὡμολόγηται, ὥς Γλαύκων, τῇ 543 μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικας, κοινὸν δὲ πᾶνδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δέ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνεχωρήσαμεν, ὡς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες, Β ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικοῦσιν εἰς οἰκήσεις οἵας προείπομεν, ἵδιον μὲν οὐδὲν οὐδὲν ἔχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ τὰς κτήσεις, εἰς μημονεύεις, διωμολογησάμεθά που οἷαι ἔσονται αὐτοῖς. Ἀλλὰ μημονεύω, ἔφη, δτι γε οὐδὲν οὐδένα φόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι ὡν νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλητάς τε πολέμου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς C ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφὴν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. Ὁρθῶς, ἔφην, λέγεις. ἀλλά¹ γ' ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνησθῶμεν πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐτὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπόν, ἔφη. σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν, ὡς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιοῦ, λέγων, ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἵαν τότε διῆλθες,

¹ ἀλλά γ' A: ἀλλ' ἄγε II.

Δ τιθείης πόλιν καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὡς ἔουκας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ’ **544** | οὐν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὖτη ὁρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μυημονεύω, τέτταρα εἴδη εἶναι, ὡν καὶ πέρι λόγου ἄξιον εἴη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τὰ ἀμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείναις αὖ ὄμοιον, ἵνα πάντας αὐτοὺς ἰδόντες καὶ ὄμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα ἐπισκεψαίμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐδαιμονέστατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος ἢ ἄλλως ἔχοι· καὶ **Β** ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέγοις τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον δεῦρ’ ἀφίξαι. Ὁρθότατα, εἰπον, ἐμυημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαιστῆς, τὴν αὐτὴν λαβὴν πάρεχε, καὶ τὸ αὐτὸν ἐμοῦ ἐρομένου πειρῶ εἰπεῖν, ἅπερ τότε ἔμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἢν δ’ ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μήν, ἢ δ’ ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς **C** ἀκοῦσαι, τίνας ἔλεγες τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἢν δ’ ἐγώ, ἀκούσει. εἰσὶ γὰρ ἂς λέγω, αἴπερ καὶ ὀνόματα ἔχουσιν, ἢ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἢ Κρητική τε καὶ Λακωνικὴ αὖτη· καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλούμενη δ’ ὀλυγαρχία, συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτείᾳ· ἢ τε ταύτη διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη δημοκρατία, καὶ ἡ γενναία δὴ τυραννίς καὶ¹ πασῶν τούτων διαφέρουσσα², τέταρτον τε καὶ ἔσχατον πόλεως **D** νόσημα. ἢ τίνα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολιτείας, ἢτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τινὶ κεῖται; δυναστεῖαι γὰρ καὶ ὧνηται βασιλεῖαι καὶ τοιαῦται τινες πολιτεῖαι μεταξύ τι τούτων πού εἰσιν, εὑροι δ’ ἀν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἑλληνας. Πολλαὶ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται.

II. Οἰσθ’ οὖν, ἢν δ’ ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἴδη

¹ καὶ Π: καὶ ἡ Α.

² διαφέρουσσα Ξ: διαφεύγουσα Α.

τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἡ οἵει ἐκ δρυός ποθεν ἡ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀντὶ τούτων ὥσπερ Ε ῥέψαντα τἄλλα ἐφελκύσηται; Οὐδαμῶς ἔγωγ், ἔφη, ἀλλοθεν ἡ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἀντὶ εἰεν. Τί μήν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἦδη, δὲν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον δρθῶς φαμὲν εἶναι. | Διελη- 545 λύθαμεν. Ἀρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διτέον τοὺς χείρους, τὸν φιλόνικόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἐστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἡ σκέψις ἡ, πῶς ποτὲ ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἡ Θρασυράχῳ πειθόμενοι διώκωμεν ἀδικίαν ἡ τῷ νῦν Β προφαινομένῳ λόγῳ δικαιοσύνην; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἀρ' οὖν ὥσπερ ἡρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον σκοπεῖν τὰ ἡθη ἡ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὡς ἐναργέστερον δὲν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν (ὄνομα γάρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἡ τιμοκρατίαν ἡ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον·) πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιούτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὐθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέ- C ψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προύθεμεθα ἴκανοὶ κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἄν, ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἡ τε θέα καὶ ἡ κρίσις.

III. Φέρε τοίνυν, ἡν δὲ γέγων, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτο ἀντὶ ἔξι ἀριστοκρατίας. ἡ τόδε μὲν ἀπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἔξι αὐτοῦ τοῦ D ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται.

όμονοοῦντος δέ, καλὸν πάνυ διλίγον ἦ, ἀδύνατον κινηθῆναι;
 Ἐστι γὰρ οὕτω. Πῶς οὖν δή, εἴπον, ὡς Γλαύκων, ἡ πόλις
 ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῆ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ
 οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἡ βούλει,
 ὥσπερ "Ομηρος, εὐχώμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν,
 ὅπως δὴ πρώτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς
 Ε τραγικῶς, ως πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχηλού-
 σας, ως δὴ σπουδῇ λεγούσας, ύψηλολογουμένας λέγειν;
 546 Πῶς; | Ωδέ πως. | χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω
 ξυστάσαν· ἀλλ’ ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἔστιν, οὐδὲ ἡ
 τοιαύτη ξύστασις τὸν ἄπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθή-
 σεται. λύσις δὲ ἡδε· οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ
 ἐν ἐπιγείοις ζῷοις φορὰ καὶ ἀφορίᾳ ψυχῆς τε καὶ σωμάτων
 γίγνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἔκάστοις κύκλων περιφορὰς
 συνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ
 ἐναντίας· γένους δὲ ὑμετέρουν εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας,
 Β καίπερ δύντες σοφοὶ οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε,
 οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ’ αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ
 πάρεισιν αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παῖδας ποτε οὐ δέον.
 ἔστι δὲ θείω μὲν γεννητῷ περίοδος, ἦν ἀριθμὸς περιλαμ-
 βάνει τέλειος, ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν ὧ πρώτῳ αὐξήσεις δυνά-
 μεναι τε καὶ δυναστευόμεναι, τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας
 δὲ ὄρους λαβοῦσαι ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ
 Σ αὐξόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ρήτα
 πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὃν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι
 συζυγεὶς δύο ἀρμονίας παρέχεται τρὶς αὐξηθείς, τὴν μὲν
 ἵσην ἴσακις, ἑκατὸν τοσαντάκις, τὴν δὲ ἴσομήκη μὲν τῇ,
 προμήκη δέ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ διαμέτρων ρήτων
 πεμπάδος, δεομένων ἐνδος ἑκάστων, ἀρρήτων δὲ δυοῖν,
 ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. Ξύμπας δὲ οὗτος, ἀριθμὸς
 Δ γενέσεων, ἀς δύταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικί-
 ξωσιν νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδὲ

εύτυχεῖς παιδεῖς ἔσονται· ὡν καταστήσονται¹ μὲν νοὺς ἀρίστους οἱ πρότεροι, ὅμως δὲ ὅντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πατέρων αὐθινάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρώτον ἄρξονται ἀμελεῖν φύλακες ὅντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησάμενοι τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς· ὅθεν ἀμουσότεροι γενήσονται ἡμῖν² οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρχοντες οὐ πάντα φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκι- Ε μάζειν τὰ Ἡσιόδου | τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη, χρυσοῦν τε 547 καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν· ὅμοι δὲ μιγέντος σιδήρου ἀργύρῳ³ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ ἀνομοιότης ἐγγενήσεται καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος, ἀ γενόμενα, οὖ ἀνέγγεινται, ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς χρὴ φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἀν γίγνηται ἀεὶ. Καὶ ὥρθως γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅσ, τὸ μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, Β γενομένης εἰλκέτην ἄρα ἐκατέρω τῷ γένει⁴, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου, τῷ δ' αὖ, τῷ δὲ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν⁵, ἄτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὅντε πλουσίω τὰς ψυχάς, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἡγέτην. Βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλους, εἰς μέσον ὡμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ἴδιάσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς Σ ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφέας, δουλωσάμενοι τότε, περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν

¹ καταστήσονται Α: καταστήσουσι F v.   ² ἡμῖν Α: ὑμῖν Π.   ³ σιδήρου ἀργύρῳ Π: σιδηροῦ ἀργυρῷ Α.   ⁴ τῷ γένει Π: τῷ γένει Α¹: τῷ γένεε Α².

⁵ τῷ δ' αὖ, τὸ Schneider: τῷ δ' αὖ τὸ (τὸ erasum) Μ: τὸ δ' αὐτὸ Α.

⁶ ἀργυροῦν Ξ: ἀργύρεον Α¹: ἀργύρουν ὃν corr. Α².

μέσῳ τις ἀν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ δλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία; Πάνυ μὲν οὖν.

IV. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὗτω· μεταβᾶσα δὲ πῶς Δοϊκήσει; ἢ φανερὸν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν δλιγαρχίαν, ἄτ' ἐν μέσῳ οὖσα, τὸ δέ τι καὶ αὐτῆς ἔξει ἰδιον; Οὔτως, ἔφη. Ούκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἀρχοντας καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ, ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς Εσοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἄτε οὐκέτι κεκτημένη¹ ἀπλούς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας ἄλλὰ μεικτούς, ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἀπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς 548 πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, | καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμιας ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἰδια ἔξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἥν δὲ ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς δλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἄτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἱ θέμενοι ἀν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὖ περιβόλους οἰκήσεων, Β ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξὶ τε καὶ οῖς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἀν δαπανῶντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ούκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἄτε τιμῶντες καὶ οὐ² φανερῶς κτώμενοι, φιλαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρᾳ τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς, ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης, τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας, ἡμεληκέναι Σ καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκέναι. Παντάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε

¹ κεκτημένη Bekker: κεκτημένη A.

² οὐ II: erasum est in A.

καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ, ἦν δὲ ἐγώ· διαφανέστατον δὲ ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἐν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα γε, οὐδὲ δῆτα. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἀν τις εἴη, ως λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράψαντα μὴ Δάκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ τὸ ἔξαρκεῖν μὲν ἵδεν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργον εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἥθη μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν. Καὶ ὄρθως, ἔφη.

V. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνήρ; πῶς τε γενόμενος ποῖος τέ τις ὁν; Οἷμαι μέν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτοῦ τείνειν ἔνεκά γε φιλονικίας. Ἱσως, ἦν δὲ ἐγώ, τοῦτό γε ἀλλά μοι δοκεῖ Επάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτὸν, ἦν δὲ ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον, φιλόμουσον δέ, καὶ φιλήκοον μέν, ρήτορικὸν δὲ οὐδαμῶς. καὶ δούλοις | μέν τις ἀν¹ ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, 549 ὥσπερ ὁ ἴκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἥμερος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν οὐδὲ ἀπὸ τοιούτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὁν καὶ φιλόθηρος. Ἐστι γάρ, ἔφη, τούτο τὸ ἥθος ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δὲ ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μὲν ὁν καταφρονοῦ ἀν, ὅσῳ Βδὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἀν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινῆς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ή δὲ ὃς ὁ Ἀδείμαντος. Λόγου, ἦν δὲ ἐγώ, μουσικῆ κεκραμένου· ὃς μόνος ἐγγενόμενος σωτῆρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μέν γ', ἦν δὲ ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς

¹ τις ἀν ν et fortasse A¹: τις A².

νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἑοικώς. Πάνυ μὲν οὖν. Γίγ-
Cνεται δέ γ' εἰπον, οὗτος ὥδε πως. ἐνίστε πατρὸς ἀγαθοῦ ὃν
 νέος ὕδος ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὑ πολιτευομένη, φεύγοντος
 τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν
 φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε πράγ-
 ματα μὴ ἔχειν—Πῆ δή, ἔφη, γίγνεται; “Οταν, ἦν δ' ἐγώ,
 πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούη, ἀχθομένης ὅτι οὐ τῶν
Dἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνήρ ἔστιν, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα
 ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα ὀρώσης μὴ σφόδρα περὶ¹
 χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον
 ἵδιᾳ τε ἐν δικαστηρίοις¹ καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥᾳθύμως
 πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν
 προσέχοντα ἀεὶ αἰσθάνηται², ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶν-
 τα μήτε ἀτιμάζοντα, ἐξ ἀπάντων τούτων ἀχθομένης τε
 καὶ λεγούσης, ως ἀναιδρός τε αὐτῷ ὁ πατήρ καὶ λίαν
Eἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναικες
 περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος,
 πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἶσθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίστε λάθρᾳ πρὸς τοὺς ὑεῖς
 τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὗνοι εἶναι, καὶ ἑάν τινα
 ἴδωσιν ἡ ὀφείλοντα χρήματα, φη μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἢ
 τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται, ὅπως ἐπειδὰν ἀνήρ
 550 γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς | τοιούτους καὶ ἀνήρ μᾶλ-
 λον ἔσται τοῦ πατρός. καὶ ἔξιὼν ἔτερα τοιαῦτα ἀκούει³ καὶ
 ὥρᾳ, τοὺς μὲν τὰ αὐτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἡλιθίους
 τε καλούμενους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ δύντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ
 αὐτῶν τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος
 πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὥρων, καὶ αὖ τοὺς⁴ τοῦ
 πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ ὥρων τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
 ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων

¹ ἐν δικαστηρίοις codd.: seclusit Vermehren.
 αἰσθάνηται post τε? ³ ἀκούει Ξ: ἀκούη Α.
 Α¹: αὐτὸς τοὺς Α².

² Sic codd.: an

⁴ αὖ τοὺς Ξ:

αὐτὸς

τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ Β
ἀρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμητι-
κὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν
φύσιν, ὅμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρῆσθαι, εἰς
τὸ μέσον ἐλκόμενος ὑπ’ ἀμφοτέρων τούτων ἥλθε, καὶ τὴν
ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονίκῳ καὶ
θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνήρ.
Κομιδῆ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθέναι.
Ἐχομεν ἄρα, ἦν δ’ ἐγώ, τὴν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν Κ
δεύτερον ἄνδρα; Ἐχομεν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν
ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον, μᾶλλον δὲ κατὰ
τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
Εἴη δέ γ’ ἄν, ως ἐγὼμαι, ὀλιγαρχία ἡ μετὰ τὴν τοιαύτην¹
πολιτείαν. Λέγεις δέ, ἡ δ’ ὁς, τὴν ποίαν κατάστασιν
ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ’ ἐγώ, πολιτείαν,
ἐν ᾧ οἱ μὲν πλούσιοι ἀρχούσιν, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν Δ
ἀρχῆς. Μανθάνω, ἡ δ’ ὁς. Οὐκοῦν ώς μεταβαίνει πρῶτον
ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ρητέον; Ναί. Καὶ
μήν, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον, ως μεταβαίνει. Πῶς;
Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ’ ἐγώ, ἐκεῦνο ἐκάστῳ χρυσίου πληρούμενον
ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπά-
νας αὐτοῖς ἔξευρίσκουσιν, καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο
παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε καὶ γυναικες αὐτῶν². Ε
Εἰκός, ἔφη. Ἐπειτά γε, οἷμαι, ἄλλος ἄλλον ὄρων καὶ εἰς
ζῆλον ἵων τὸ πλῆθος τοιούτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός.
Τούντεῦθεν τοίνυν, εἰπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ
χρηματίζεσθαι, ὅσφ ἀν τοῦτο τιμιώτερον ἥγινται, τοσούτῳ
ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἡ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν,
ῶσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἐκατέρου ἀεὶ τούναν-
τίον ρέποντε; Καὶ μάλ’, ἔφη. Τιμωμένου δὴ | πλούτου ἐν 551

¹ τοιαύτην Π et in marg. A.

² αὐτῶν Π: αὐτῷ A.

πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί. Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτω. Ἀντὶ δὴ φιλονίκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρηματιστὰς καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο, καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσίν τε καὶ θαυμάζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι. Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται ὅρον πολιτείας
Β ὀλιγαρχικῆς, ταξάμενοι πλῆθος χρημάτων, οὗ μὲν μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὗ δὲ ἡττον, ἔλαττον, προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν, φέντε μὴ ἡ¹ οὔσια εἰς τὸ ταχθὲν τίμημα, ταῦτα δὲ ἡ βίᾳ μεθ' ὅπλων διαπράττονται, ἡ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἡ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ ποιά ἐστιν ἡ ἔφαμεν αὐτὴν ἀμαρτήματα
С ἔχειν;

VII. Πρῶτον μέν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὅρος αὐτῆς οἵος ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῦτο κυβερνήτας, ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι. Πονηράν, ἡ δὲ ὅς², τὴν ναυτιλίαν αὐτὸὺς ναυτιλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀλλού οὕτως ὄτουσοῦν³ ἀρχῆς; Οἷμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως; ἦν δὲ ἔγώ, ἡ καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη
Δ καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἔν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον ὀλιγαρχία ἀν ἔχοι ἀμάρτημα. Φαίνεται. Τί δέ; τόδε ἀρά τι τούτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μίαν ἀλλὰ δύο ἀνάγκη⁴ εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δι', ἔφη, ἔλαττον. Ἐλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε⁵ καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἵσως πόλεμόν τινα πολεμεῖν

¹ ἡ Π: ἡ Α.² ἡ δὲ ὅς codd.: εἰκὸς coniecit Ast.³ ὄτουσοῦν

Ficinus: ὄτουσοῦν ἡ τινος Α.

⁴ ἀνάγκη Ast: ἀνάγκη Α.⁵ Ita Π:ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Α¹: καὶ μὴν οὐδὲ τόδε Α².

διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἡ χρωμένους τῷ πλήθει ὠπλισμένῳ
δεδίεναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς Ε
ἀληθῶς διηγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ
ἄμα χρήματα μὴ ἔθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτους.
Οὐ καλόν. Τί δέ; διὰ πάλαι ἐλοιδοροῦμεν, τὸ πολυπραγ-
μονεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους | καὶ πολεμοῦντας 552
ἄμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἢ δοκεῖ ὅρθως
ἔχειν; Οὐδ' ὅπωστιοῦν. "Ορα δή, τούτων πάντων τῶν
κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται. Τὸ
ποῖον; Τὸ ἔξεναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀποδόσθαι καὶ ἄλλῳ
κτίσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει
μηδὲν ὅντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστὴν
μήτε δημιουργὸν μήτε ἵππεα μήτε ὄπλιτην, ἀλλὰ πένητα
καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. οὐκούν διακωλύεται Β
γε ἐν ταῖς διηγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἀν οἱ μὲν
ὑπέρπλουτοι ἥσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες. Ὁρθῶς.
τόδε δὲ ἄθρει· ἄρα ὅτε πλούσιος ὁν ἀνήλισκεν δ τοιοῦτος,
μᾶλλον τι τότ' ἦν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἀ νῦν δὴ ἐλέγομεν;
ἢ ἔδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε
ἄρχων οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοίμων ἀναλω-
τής; Οὔτως, ἔφη· ἔδόκει, ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτής. C
Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ώς ἐν κηρίῳ κηφῆν
ἐγγίγνεται, σμήνους νόσημα, οὔτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν
οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη, ω̄ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ω̄ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν
πτηνοὺς κηφῆνας πάντας ἀκέντρους δ θεὸς πεποίηκεν,
τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους
δὲ δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ
πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων D
πάντες ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι; Ἀληθέστατα, ἔφη.
Δῆλον ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει, οὐ δὲ ἰδης πτωχούς, ὅτε
εἰσί που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε
καὶ βαλλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιού-

των κακῶν δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη¹. Τί οὖν; ἐν ταῖς δὲ λιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχὸνς οὐχ ὄρᾶς ἐνόντας; Ὁλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ Εἰ οὖν οἰώμεθα, ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαὶ; Οἰώμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρ' οὖν οὐ δὲ ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφὴν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἀλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἀν εἴη ἡ δλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα, ἵσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι,
553 ἔφη. Ἀπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἢν δὲ ἐγώ, ἡ πολιτείᾳ, ἢν δλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἀρχοντας· τὸν δὲ ταύτη ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὡς τε γίγνεται οὗός τε γενόμενος ἔστιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

VIII. Ἀρ' οὖν ὁδε μάλιστα εἰς δλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὄταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῦ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἵχνη διώκῃ, ἔπειτα αὐτὸν ἰδη ἐξαίφνης πταίσαντα Β ὥσπερ πρὸς ἔρματι πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἢ τιν'² ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα, εἴτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἀπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἰδῶν δέ γε, ὡς φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα δείσας, οἷμαι, εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὧθεῖ
C ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο, καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος γλίσχρως καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται³. ἄρ' οὐκ οἶει τὸν τοιούτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκεῖνον τὸ⁴ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν

¹ δῆλον, ἔφη Π: ομ. Α.

² ἢ τιν' Ξq: ἢ τὴν Α.   ³ ξυλλέγεται Ξq²:
ξυλλέγηται Α.   ⁴ τὸ Ξq: τὸν Α.

βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραξωνύντα; "Ἐγωγ", ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι, λογιστικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρα- D καθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐᾶ λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν ἄλλ' ἢ ὅπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἐνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἴσχυρὰ ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον. "Αρ" οὖν οὗτος, ἥν δ' ἐγώ, δλιγαρχικός E ἔστιν; "Η γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἔστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἥς ἡ δλιγαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἀν εἴη. | Σκοπῶμεν.

554

IX. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἀν εἴη; Πῶς δ' οὖ; Καὶ μὴν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος, ἄλλα δονλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Αὐχμηρός γέ τις, ἥν δ' ἐγώ, ὃν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· ἡ οὐχ οὗτος B ἀν εἴη ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; "Εμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοιούτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἥν δ' ἐγώ, παιδείᾳ ὁ τοιούτος προσέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ ἀν τυφλὸν ἥγεμόνα τοῦ χοροῦ ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὖ¹, ἥν δ' ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικάς, τὰς δὲ κακούργους, κατεχομένας βίᾳ ὑπὸ τῆς C ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἰσθα οὖν, εἰπον, οἱ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποι; ἔφη.

¹ Ita Schneider: ἐστήσατο. Καὶ ἔτι μάλιστα εὐ A.

Εἰς τὰς τῶν ὄρφανῶν ἐπιτροπεύσεις καὶ εἴ πού τι αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἔξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὑδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι, ἐπιεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βίᾳ κατέχει ἄλλας Δ κακὰς ἐπιθυμίας ἐνούσας, οὐ πείθων, ὅτι οὐκ ἀμεινον, οὐδὲ ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων; Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νὴ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε, τοῖς πολλοῖς γε αὐτῶν εὐρήσεις, ὅταν δέη τάλλοτρια ἀναλίσκειν, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας. Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρ' ἀν εἴη ἀστασταστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἰς ἄλλὰ διπλοῦς Ε τις, ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ώς τὸ πολὺ κρατούσας ἀν 555 ἔχοι βελτίους χειρόνων. Ἐστιν οὕτω. Διὰ ταῦτα δή, οἷμαι, εὐσχημονέστερος ἀν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὅμονοιητικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετῆ πόρρω ποι ἐκφεύγοι ἀν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστής γε ἵδια ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς | φαῦλος ἦ τινος νίκης ἷ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν, χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἔνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε καὶ φιλονικίαν, δλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν δλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν, μὴ κατὰ τὴν δλιγαρχουμένην πόλιν ὅμοιότητι τὸν Φ φειδωλὸν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὐδαμῶς, ἔφη.

X. Δημοκρατίαν δή, ώς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον γενομένη τε ποῖόν τινα ἔχει, ἵν' αὖ τὸν τοῦ τοιοῦτον ἀνδρὸς τρόπον γνόντες παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὁμοίως γοῦν ἄν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Ούκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ δλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ώς πλουσιώτατον

δεῦν γύγρεσθαι; Πῶς δή; Ἁτε, οἷμαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ Σ
ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἴργειν
νόμῳ τῷ νέων ὅσοι ἀν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἔξεῖναι
αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν, ἵνα ὡνού-
μενοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰσδανείζοντες ἔτι πλουσιώτεροι
καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν
δῆλον ἥδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφρο-
σύνην ἄμα ίκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον,
ἀλλ ἀνάγκη ἡ τοῦ ἑτέρου ἀμελεῦν ἡ τοῦ ἑτέρου; Ἐπιεικῶς, Δ
ἔφη, δῆλον. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ
ἐφιέντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίστε ἀνθρώπους
πένητας ἡνάγκασαν γενέσθαι. Μάλα γε. Κάθηνται δή,
οἷμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἔξωπλισμέ-
νοι, οἱ μὲν ὀφείλοντες χρέα, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ
ἀμφότερα, μισοῦντες τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησα-
μένοις τὰ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νέωτερισμοῦ ἐρῶντες.
Ἐστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες οὐδὲ Ε
δοκοῦντες τούτους ὄραν, τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα
ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους
τόκους πολλαπλασίους κομιζόμενοι | πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ 556
πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν;
Οὔτε¹ γ' ἐκείνη, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ τοιούτον κακὸν ἐκκαόμενον
ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἴργοντες τὰ αὐτοῦ ὅπη² τις
βούλεται τρέπειν, οὕτε τῇδε, ἢ αὖ κατὰ ἔτερον νόμον
τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; Ὡς μετ' ἐκεῖνόν
ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς
πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τῶν
ἐκουσίων ξυμβολαίων προστάττῃ ξυμβάλλειν, χρηματί-
ζοιντο μὲν ἀν ἥπτον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἔλαττω δὲ ἐν
αὐτῇ φύοιτο τῶν τοιούτων κακῶν, οἵων νῦν δὴ εἴπομεν.
Καὶ πολὺ γε, ἢ δὲ ὅς. Νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ
τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ

¹ οὕτε Α: καὶ οὕτε ΙΙ.² ὅπη Α: ὅποι Κ.

πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἄρ· οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν Σ πρὸς ἥδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; Τί μήν; Αὐτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἡμεληκότας, καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους ἀρετῆς ἢ τοὺς πένητας; Οὐ γάρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν παραβάλλωσιν ἄλλήλοις οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἄρχομενοι ἢ ἐν ὁδῷ πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γυγνόμενοι ἢ συστρατιώται, ἢ Δ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἄλλήλους θεώμενοι μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἵσχνὸς ἀνήρ πένης, ἡλιωμένος, παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρκας ἄλλοτρίας, ἵδη ἀσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν, ἄρ· οὐει αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι κακίᾳ τῇ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ παραγγέλλειν, ὅταν ἴδια ξυγ- Ε γίγνωνται, ὅτι ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶ γάρ οὐδέν¹; Εὑ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιοῦσιν. Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίστε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸν αὐτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταύτα ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἐτέρων ἐξ δλιγαρχουμένης πόλεως συμμαχίαν² ἢ τῶν ἐτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ 557 αὐτῇ μάχεται, ἐνίστε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει; | Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δή, οἵμαι, γίγνεται, ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν ἐτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἶσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν, καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων αἱ ἀρχαὶ ἐν

¹ Hanc codicum AII lectionem defendit Schneider in *Additamentis* p. 65: ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶ παρ' οὐδέν Baiter: γάρ om. Ξ q. ² ἐπαγομένων —συμμαχίαν II et in marg. A

αὐτῇ γίγνωνται. Ἐστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, έάν τε καὶ δὶ’ ὅπλων γένηται έάν τε καὶ διὰ φόβου ὑπεξελθόντων τῶν ἐτέφων.

XI. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, οὗτοι τρόπον οἰκοῦσι; καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γάρ ὅτι ὁ **Β** τοιούτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις μεστὴ καὶ παρρησίας γίγνεται, καὶ ἔξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν δὲ τις βούλεται; Λέγεται γε δὴ, ἔφη. "Οπου δέ γε ἔξουσία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἔκαστος ἀν κατασκευὴν τοῦ αὐτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἔκαστον ἀρέσκοι. Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἄν, οἷμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ **С** μάλιστ' ἐγγίγνοιντο ἀνθρώποι. Πῶς γὰρ οὐ; Κινδυνεύει, ἦν δὲ ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι. ὕσπερ ἴματιον ποικίλον πᾶσιν ἀνθεσι πεποικιλμένον, οὗτο καὶ αὕτη πᾶσιν ἥθεσι πεποικιλμένη καλλίστη ἀν φαίνοιτο. καὶ ἵσως μέν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ταύτην, ὕσπερ οἱ παῖδες τε καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἀν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλιστα, ἔφη. Καὶ ἔστιν γε, ω̄ μακάριε, ἦν δὲ ἐγώ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείαιν. Τί δή; "Οτι **Д** πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἔξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, ὃ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς δημοκρατούμενην ἐλθόντι πόλιν, ὃς ἀν αὐτὸν ἀρέσκη τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὕσπερ εἰς παντοπάλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὕτω κατοικίζειν. "Ισως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἀν ἀποροῦ παραδειγμάτων. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἴπον, εἶναι ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδὲ ἀν ἦσι ἱκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὖ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλῃ, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῆσ¹ εἰρήνης, μηδὲ αὖ, ἐάν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ

¹ ἐπιθυμῆσ q: ἐπιθυμῆ Λ.

δικάζειν, μηδὲν ἥττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν¹, ἐὰν αὐτῷ
 558 σοι ἐπίγη, | ἀρ' οὐ θεσπεσία καὶ ἡδεῖα ἡ τοιαύτη² διαγωγὴ ἐν
 τῷ παραυτίκα; "Ισως, ἔφη, ἐν γε τούτῳ. Τί δέ; ἡ
 πραότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὔπω εἰδεις
 ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων³ θανά-
 του ἡ φυγῆς⁴, οὐδὲν ἥττον αὐτῶν⁵ μενόντων τε καὶ
 ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ, καὶ⁶ ως οὕτε φροντίζοντος οὕτε
 ὄρωντος οὐδενὸς περινοστεῖ ὕσπερ ἥρως; Καὶ πολλούς γ',
 Β ἔφη. "Η δὲ συγγνώμη καὶ οὐδὲ διπωστιοῦν σμικρολογύα
 αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὡν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύνοντες,
 ὅτε τὴν πόλιν φύκίζομεν, ως εἰ μή τις ὑπερβεβλημένην
 φύσιν ἔχοι, οὕποτ' ἀν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθός, εἰ μὴ πᾶς ὁν
 εὐθὺς παίζοι ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα,
 ως μεγαλοπρεπῶς καταπατήσας⁷ ἄπαντα ταῦτα⁸ οὐδὲν
 φροντίζει, ἐξ ὁποίων ἀν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ
 ἴων πράττῃ, ἀλλὰ τιμᾶ, ἐὰν φῆ μόνον εὔνους εἶναι τῷ
 Σ πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία⁹. Ταῦτά¹⁰ τε δή, ἔφην,
 ἔχοι ἀν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ως
 ἔοικεν, ἡδεῖα πολιτεία καὶ ἀναρχος καὶ ποικίλη, ἵστοτητά
 τινα ὅμοίως ἔσοις τε καὶ ἀνίσοις διανέμουσα. Καὶ μάλ',
 ἔφη, γνώριμα λέγεις.

XII. "Αθρει δή, ἦν δ' ἐγώ, τίς δ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἡ
 πρώτον σκεπτέον, ὕσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα
 τρόπον γίγνεται; Ναί, ἔφη. "Αρ' οὖν οὐχ ὁδε; τοῦ
 Δ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ δλιγαρχικοῦ γένοιτ¹¹ ἀν, οἷμαι, ὃς
 ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἥθεσι. Τί γὰρ
 οὖ; Βίᾳ δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν, ὃσαι
 ἀναλωτικαὶ μέν, χρηματιστικαὶ δὲ μή. αἱ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι

¹ ἄρχειν καὶ δικάζειν Ξ γ: ἄρχης καὶ δικάζης Α¹: ἄρχης καὶ δικάζης Α².

² τοιαύτη ΙΙ: αὐτὴ Α. ³ Ita codd.: ἀνθρώπων <τῶν> καταψηφισθέντων

Weil. ⁴ θανάτου ἡ φυγῆς codd.: αἱ θάνατον ἡ φυγή; ⁵ αὐτῶν

codd.: αἱ τῶν Weil. ⁶ καὶ codd.: om. Weil. ⁷ καταπατήσας' γ²:

καταπατήσας Α. ⁸ ταῦτα ΙΙ: αὐτὰ Α. ⁹ γενναία Ξ γ²: γενναῖα Α.

¹⁰ ταῦτά ΙΙ: ταῦτατά (sic) Α.

κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἢν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγόμεθα, πρῶτον ὄρισθαι τάς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή; Βούλομαι, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἂς τε οὐκ ἀν οἷοί τ' εἰμεν ἀποτρέψατ, δικαίως ἀν¹ ἀναγκαῖαι καλοῦντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ωφελοῦσιν ἡμᾶς; Ε τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη. ἢ οὖ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ | τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, 559 τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἂς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελετῷ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τούναντίουν, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἀρ' οὐ καλῶς ἀν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελάμψεθα δή τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἴ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρή. Ἄρ' οὖν εὐχὴ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὅψου ἀναγκαῖος ἀν εἴη; Οἷμαι. Ἡ μέν γέ Β που τοῦ σίτου κατ' ἀμφότερα ἀναγκαία, ἢ τε ωφέλιμος ἢ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὅψου, εἴ πή τινα ωφελίαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; ἢ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ² τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ πρός τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν, ἀρά γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαία ἀν καλοῦτο; Ὁρθότατα μὲν Σ οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῦμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μήν; Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν. Οὕτω. Ἄρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ώνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἥδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μη ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλόν τε καὶ διηγαρχικόν; Δ Ἀλλὰ τί μήν;

¹ ἀν Vind. E: om. A.² ἢ Π: ἡ A.

XIII. Πάλιν τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, λέγωμεν, ώς ἔξ οὐγ-
αρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε
πολλὰ ὡδε γίγνεσθαι. Πῶς; "Οταν νέος τεθραμμένος ώς
νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς, γεύσηται
κηφήνων μέλιτος καὶ ξυγγένηται αἰθωσὶ θηρσὶ καὶ δεινοῖς,
παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας
δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἷον εἶναι ἀρχὴν αὐτῷ
Ε μεταβολῆς ὀλιγαρχίας τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατίαν¹.

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη². "Αρ' οὖν ὕσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε
βοηθησάσης τῷ ἐτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἔξωθεν, ὅμοίας
ὅμοιῷ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθούντος αὐ
εἴδους ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἐτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγε-
νοῦς τε καὶ ὅμοίου; Παντάπασιν μὲν οὖν. Καὶ ἐὰν μέν,
οἷμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχίᾳ,
560 ἡ ποθεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἡ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, | νου-
θετούντων τε καὶ κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις
καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὐτὸν τότε γίγνεται. Τί μήν;
Καὶ ποτὲ μέν, οἷμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ
ὀλιγαρχικῷ, καὶ τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθάρησαν,
αἱ δὲ καὶ ἔξέπεσον, αἰδοῦς τινὸς ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου
ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γίγνεται γὰρ ἐνίστε, ἔφη.
Αὐθις δέ, οἷμαι, τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ὑπο-
Β τρεφόμεναι ξυγγενεῖς δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς πατρὸς
πολλαὶ τε καὶ ἴσχυραὶ ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω
γίγνεσθαι. Οὐκοῦν εἴλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὅμιλias,
καὶ λάθρᾳ ξυγγιγνόμεναι πλῆθος ἐνέτεκον. Τί μήν;
Τελευτῶσαι δή, οἷμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς ψυχῆς
ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευ-
μάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οὐ δὴ ἄριστοι φρουροί τε
C καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσὶ διανοίαις. Καὶ
πολύ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἷμαι, λόγοι τε

¹ δολιγαρχίας τῆς—δημοκρατίαν ποσ: δολιγαρχικῆς τῆς—δημοκρατικῆν codd.

² ἔφη Π et in marg. A.

καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. ²Αρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους ἐλθὼν φανερῶς κατοικεῖ, καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικυῆται, κλήγαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βασιλικού τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν παριᾶσιν οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους Δ ἰδιωτῶν¹ εἰσδέχονται, αὐτοί τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἡλιθιότητα ὀνομάζοντες ὥθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὖσαν πείθοντες ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν; Σφόδρα γε. Τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθήραντες τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχῆν Ε μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἥδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀστρίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίᾳ καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν, ἀστρίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ ἀνδρείαν. | ἄρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὁν μετα- 561 βάλλει ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἥδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἀνεσιν; Καὶ μάλα γε, η δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῆ δῆ, οἷμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους η μὴ ἀναγκαίους ἥδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχῆς η καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῆ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξηται τῶν Β ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν² ἐνδῷ, εἰς ἵσον δή τι καταστήσας τὰς ἥδονὰς διάγει, τῇ

¹ Ιδιωτῶν codd.: δι' ὕτων Badham, speciosius quam verius.

² ἑαυτὸν

Ξ q: ἑαυτῷ A.

παραπιπτούση ἀεὶ ὥσπερ λαχούση τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς, ἔως ἂν πληρωθῇ, καὶ αὐθις ἄλλῃ, οὐδεμίαν ἀτιμάξων, ἀλλ’ ἐξ ἵσου τρέφων. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ λόγον γε, ἦν δ’ ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ παρεὶς εἰς τὸ **C** φρούριον, ἐάν τις λέγῃ, ὡς αἱ μέν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἥδοναί, αἱ δὲ τῶν πονηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλούσθαι· ἀλλ’ ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὅμοίας φησὶν ἀπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἵσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾶ. Οὐκοῦν, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ διαέγῃ τὸ καθ’ ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ¹ μὲν μεθύων καὶ καταυλούμενος, αὐθις δὲ **D** ὑδροποτῶν καὶ κατισχναίνομενος, τοτὲ δ’ αὖ γυμναζόμενος, ἔστιν δ’ ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ’ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων· πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅ τι ἀν τύχη λέγει τε καὶ πράττει· κἄν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτη φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ’ αὖ. καὶ οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ’ ἥδυν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τοῦτον χρήται αὐτῷ διὰ παντός.

E Παντάπασιν, ἡ δ’ ὅς, διελήλυθας βίον ἵσονομικοῦ τινὸς ἀνδρός. Οἷμαι δέ γε, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ πλείστων ἡθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι, ὃν πολλοὶ ἀν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλεῖστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα. Οὗτος 562 γάρ, ἔφη, ἔστιν. Τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ | δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, ὡς δημοκρατικὸς ὄρθως ἀν προσαγορεύομενος; Τετάχθω, ἔφη.

XIV. ‘Η καλλίστη δή, ἦν δ’ ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἀν ἡμῶν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῆ γ’, ἔφη. Φέρε δή, τίς τρόπος

¹ τοτὲ Π: τὸ Α.

τυραννίδος, ὡς φίλε ἔταιρε, γίγνεται; δότι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἀρ' οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἔκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατίᾳ γίγνεται καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς; Πῶς; Ὁ προῦ-Β θεντο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' ὃ¹ ἡ² ὀλιγαρχία καθίστατο —τοῦτο δ' ἦν πλούτος³. ἥ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἀρ' οὖν καὶ δημοκρατίᾳ ὁρίζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει; Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὁρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον. τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκούσαις ἀν ώς Σ ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γάρ δή, ἔφη, καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἀρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἥσα νῦν δὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησίν τε καὶ παρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. Ὁταν, οἷμα, δημοκρατουμένῃ πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τύχη, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος Δ ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῆ, τοὺς ἄρχοντας δή, ἀν μὴ πάνυ πρᾶοι ὡσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη ώς μιαρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρῶσιν γάρ, ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἄρχόντων κατηκόντος προπηλακίζει ώς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἄρχομένοις, ἄρχομένους δὲ ἄρχουσιν ὄμοιόντος ἴδιᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾷ. ἀρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ τῆς ἐλευθερίας ιέναι; Πῶς Ε γάρ οὐ; Καὶ καταδύεσθαι γε, ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε, εἴς τε τὰς ἴδιας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἥ δ' ὅς, τὸ τοιούτον λέγομεν; Οἶον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδὶ ὄμοιον γίγνεσθαι καὶ

¹ δ nos : οὐ codd.
πλούτος A.

² ἥ Π : om. A.

³ πλούτος F : ὑπέρ-

φοιβεῖσθαι τοὺς ὑεῖς, ὃν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι
 563 μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἦ· μέτοικον | δὲ
 ἀστῷ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ ἔξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως.
 Γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἥν δὲ ἐγώ, καὶ σμικρὰ
 τοιάδε ἄλλα γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ
 φοιτητὰς φοιβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδάσκαλων
 ὀλιγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ μὲν
 νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν
 λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ξυγκαθιέντες τοὺς νέοις
Β εὐτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίμπλανται, μιμού-
 μενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ
 δεσποτικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἥν δὲ ἐγώ,
 ἔσχατον, ὡς φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὃσον γίγνεται
 ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἑωημένοι καὶ αἱ ἑωημέναι
 μηδὲν ἥττον ἐλεύθεροι ὡσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ¹
 δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἄνδρασι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ ἴσο-
 νομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, δλίγουν ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν.
С Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἥλθ' ἐπὶ
 στόμα; Πάνυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω. τὸ μὲν
 γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερώτερά
 ἔστιν ἐνταῦθα ἡ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἀν τις πείθοιτο ἀπειρος.
 ἀτεχνῶς γὰρ αἴ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἶαίπερ αἱ
 δέσποιναι, γίγνονται τε δὴ καὶ ὕποι καὶ ὅνοι πάνυ
 ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς
 ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἔξιστηται.
Д καὶ τἄλλα πάντα οὕτως μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται. Τὸ
 ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὅναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν
 πορευόμενος θαμὰ αὐτὸν πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἥν
 δὲ ἐγώ, πάντων τούτων ξυιηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἀπαλῆν
 τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὡστε κὰν ὅτιοῦν δουλείας
 τις προσφέρηται¹, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευ-
 τῶντες γάρ που οἰσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσιν

¹ προσφέρηται codd.: προσφέρη W. H. Thompson: απ τισὶ προσφέρηται?

γεγραμμένων ἡ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεὶς αὐτοῖς ἡ Ε δεσπότης. Καὶ μάλι, ἔφη, οἶδα.

XV. Λύτη μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε, ἡ ἀρχὴ οὐτωσὶ καλὴ καὶ νεανική, ὅθεν τυραννὸς φύεται; ως ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταῦτόν, ἦν δὲ ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἴσχυρότερον ἐκ τῆς ἔξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὅντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ εἰς τούναντίον μεταβολὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν | φυτοῖς καὶ ἐν σώμασιν, καὶ δὴ καὶ¹ ἐν πολιτείαις οὐχ 564 ἥκιστα. Εἰκός, ἔφη. Ἡ γάρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἴδιωτη καὶ πόλει. Εἰκός γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἴπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὸς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ οἵμαι τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἀλλ' οὐ τοῦτ', οἵμαι, ἦν δὲ ἐγώ, ἡρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε Β φυόμενον ταῦτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἐλεγον τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον ἥγούμενον αὐτῶν, τὸ δὲ ἀνανδρότερον ἐπόμενον· οὓς δὴ ἀφωμοιούμεν² κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ ἀκέντροις. Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη. Τούτῳ τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένω, οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή· ὡς δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ιατρὸν C τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἥττον ἡ σοφὸν μελιττουργὸν πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον, ἀν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι τάχιστα ξὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον. Ναὶ μὰ Δία, ἡ δὲ ὅς, παντάπασί γε. Ὡδε τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῆ διάστησώμεθα τῷ

¹ καὶ δὴ καὶ Π: καὶ Α.

² ἀφωμοιούμεν Ξ^{q2}: ἀφομοιούμεν Λ.

λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἐν μὲν δι γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δὶ’ ἔξουσίαν οὐκ ἔλαττον ἡ ἐν τῇ δλιγαρχουμένῃ. Ἐστιν οὕτω. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἡ ἐν ἑκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, ἀλλ’ ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς ἐκτὸς δλίγων, καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δὲ ἄλλο περὶ τὰ βήματα προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἐ ἄλλα λέγοντος, ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ χωρίς τινων δλίγων. Μάλα γε, ἡ δὲ ὅς. Ἀλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι φύσει ὡς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκός. Πλεῖστον δή, οἷμαι, τοῖς κηφῆσι μέλι, καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλίσττειν¹. Πῶς γάρ ἄν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὰ ἔχόντων τις βλίσειεν²; Πλούσιοι δή, οἷμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται κηφήνων βοτάνη. Σχεδόν τι, ἔφη.

565 XVI. Δῆμος δὲ ἀν εἴη | τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὁ δὴ πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατίᾳ, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἐστιν γάρ, ἔφη· ἀλλ’ οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δὲ ἐγώ, ἀεὶ, καθ’ ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δῆμῳ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὖν, ἡ δὲ ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δή, οἷμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν τῷ δῆμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ὡν ἀφαιροῦνται. Πῶς γάρ οὖ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἐτέρων, καὶ μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ὡς ἐπιβουλεύοντι τῷ δῆμῳ καὶ εἰσιν δλιγαρχικοί. Τί μην; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὰν ὀρῶσι τὸν δῆμον οὐχ ἔκόντα, ἀλλ’

¹ βλίσττειν pos: βλίσττει A.

² βλίσειε τι: βλίσσειεν A.

ἀγνοήσαντά τε καὶ ἔξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν, τότ' ἥδη, εἴτε βούλονται εἴτε **C** μὴ, ως ἀληθῶς δλιγαρχικοὶ γίγνονται, οὐχ ἐκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκεῦνος ὁ κηφῆν ἐντίκτει κεντῶν αὐτούς. Κομιδῆ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίγνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἔνα τινὰ δὲ δῆμος εἴωθεν διαφερόντως προΐστασθαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν; Εἴωθε γάρ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύνται **D** τύραννος, ἐκ προστατικῆς ρίζης καὶ οὐκ ἀλλοθεν ἐκβλαστάνει. Καὶ μάλα δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ προστάτου ἐπὶ τύραννον; ἡ δῆλον ὅτι ἐπειδὴν ταῦτὸν ἀρξηται δρᾶν ὁ προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λεγεται; Τίς; ἔφη. Ὡς ἄρα ὁ γενσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγχνου, ἐν ἄλλοις ἀλλων ἱερείων ἐνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. ἡ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; ΕἼγωγε. Ἄρος οὖν οὗτο καὶ ὃς ἀν δήμου προεστώς¹, λαβὼν σφόδρα πειθόμενον δχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵματος, ἀλλ’ ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων μιαιφονῆ, βίσιν ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττῃ τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γενούμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ καὶ ἀποκτινύῃ | καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀπο- 566 κοπᾶς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἄρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἱμαρται ἡ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡ τυραννεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὗτος δὴ, ἔφην, ὁ στασιάζων γιγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας. Οὗτος. Ἄρος οὖν ἐκπεσῶν μὲν καὶ κατελθὼν βίᾳ τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται; Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ὥσιν ἡ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ **B** θανάτῳ ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτινύναι λάθρᾳ. Φιλεῖ γοῦν,

¹ προεστώς Ξ q: προεστώς A.

ἥ δ' ὅς, οὕτω γίγνεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἔξευρίσκουσιν, αἴτεν τὸν δῆμον φύλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ἥ ὁ τοῦ δῆμου βοηθός. Καὶ μάλι, ἔφη. Διδόασι δή, οἶμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἔκείνου, θαρ-
C ρήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν
ἴδη ἀνὴρ χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν
μισόδημος εἴναι, τότε δὴ οὗτος, ὃ ἔταίρε, κατὰ τὸν
Κροίσφ γενόμενον χρησμὸν

πολυψήφιδα παρ' Ἔρμον
φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδὲ αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, δεύτερον αὐθις αἰδεσθείη. 'Ο δέ γε, οἶμαι,
ἥν δ' ἔγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. 'Ανάγκη. 'Ο δὲ
δὴ προστάτης ἔκεινος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλω-
D στὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἔστηκεν
ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀπο-
τετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

XVII. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἥν δ' ἔγώ, τοῦ
τε ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγέ-
νηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἐρ' οὖν, εἴπον,
οὐ ταῦς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾶ τε
καὶ ἀσπάζεται πάντας, φῶ ἀν περιτυγχάνη, καὶ οὐτε
E τύραννός φησιν εἶναι ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἴδιᾳ καὶ
δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἡλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμεν δῆμῳ τε
καὶ τοῖς περὶ ἑαυτόν, καὶ πᾶσιν Ἱλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι
προσποιεῖται; 'Ανάγκη, ἔφη. "Οταν δέ γε, οἶμαι, πρὸς τοὺς
ἔξω ἔχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ,
καὶ ἡσυχία ἔκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς
ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρείᾳ ἡγεμόνος δὲ δῆμος ἥ. Εἰκός γε.
567 | Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέρουτες πένητες γιγνόμενοι
πρὸς τῷ¹ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζωνται εἶναι καὶ ἡττον

¹ τῷ Ξ q: τὸ A¹: τῷ (sic) A².

αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι; Δῆλον. Καὶ ἂν γέ τινας, οἷμαι, ὑποπτεύη ἐλεύθερα φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως ἀν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ ἐνδούς τοῖς πολεμίοις; τούτων πάντων ἔνεκα τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν; Ἀνάγκη. Ταῦτα δὴ ποιοῦντα ἔτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; Πῶς γὰρ Βοῦ; Οὐκοῦν καὶ τινας τῶν ξυγκαταστησάντων καὶ ἐν δυνάμει ὅντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἱ ἀν τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὅντες; Εἰκός γε. Ἐπεξαιρεῖν¹ δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν, ἔως ἂν μήτε φίλων μήτ² ἐχθρῶν λίπη μηδένα ὅτου τι ὄφελος. Δῆλον. Οξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτόν, τίς ἀνδρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστίν, ὥστε τούτοις ἀπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμίῳ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἔως ἂν καθήρη² τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναί, ἦν δὲ ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἡ οἱ ἱατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ τὸ χείριστον ἀφαιροῦντες λείπουσι τὸ βέλτιστον, ό δὲ τούναντίον. Ως ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει.

XVIII. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἰπον ἐγώ, ἀνάγκη δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν Δακίας καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, οὐδὲ δοσί. Ἀρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἀν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται; Πῶς γὰρ οὐ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί, καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόματοι, ἔφη, πολλοὶ ήξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ. Κηφῆνας, οὐδὲ ἐγώ, νὴ τὸν κύνα, δοκεῖς αὖ τινάς μοι λέγειν ξενι- Εκούνς τε καὶ παντοδαπούς. Ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι.

¹ ὑπεξαιρεῖν Π: ὑπεξαιρεῖν Α.

² καθήρη Π: καθήρη (sic) Α.

Τί¹ δέ; αὐτόθεν ἀρ' οὐκ ἀν ἐθελήσειεν—Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι; Σφόδρα γ', ἔφη ἐπει τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν. ² Ή μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοιούτοις φίλοις τε καὶ 568 | πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται. Καὶ θαυμάζουσι δή, εἶπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτόν, καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολίται², οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσι τε καὶ φεύγουσι; Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ, ἥ τε τραγῳδία δλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὔριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δή; "Οτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἔχόμενον ἐφθέγξατο, ώς ἄρα σοφοὶ Β τύραννοί εἰσι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. καὶ ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφούς, οὓς ξύνεστιν. Καὶ ώς ἴσοθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἔτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην, ἄτε σοφοὶ δύντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ συγγιγνώσκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις, δοσοὶ ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύονται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἄτε τυραννίδος ὑμνητάς. Οἷμαι ἔγωγ', ἔφη, ξυγγιγνώσκουσιν Σ δοσοιπέρ γε αὐτῶν κομψοί. Εἰς δέ γε, οἷμαι, τὰς ἄλλας περιμόντες πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἔλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μέν, ὥσπερ τὸ εἰκός, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας· δοσῷ δ' ἀν ἀνωτέρω ἵωσιν πρὸς τὸ Δ ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμή, ὥσπερ³ ὑπὸ ἀσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν οὖν.

XIX. Ἀλλὰ δή, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν.

¹ τι q: τις A.   ² νέοι πολῖται codd.: νεοπολῖται legisse videtur Pollux.   ³ ὥσπερ Π: ἡ ὥσπερ A.

λέγωμεν δὲ παλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον, τὸ κάλον τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταῦτον, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, δτι, ἐάν τε ιερὰ χρήματα ἦν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἀν ἀεὶ ἔξαρκῃ, <καὶ>¹ τὰ τῶν ἀπολομένων², ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆμον εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπη³; Δῆλον, ἔφη, δτι ἐκ τῶν πατρῷών θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται⁴ τε καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· δτι ὁ δῆμος, ὁ γεννήσας τὸν τύραννον, θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους⁵. Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις, εἶπον, ἐάν τι⁶ ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος, δτι οὕτε δίκαιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς ὕδον ἡβῶντα, ἀλλὰ τούναντίον ὑπὸ νέος πατέρα, οὕτε τούτου αὐτὸν ἔνεκα | ἐγένητησέν τε καὶ κατέστησεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, 569 τότε αὐτὸς δουλεύων τοὺς αὐτοῦ δούλους τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἀλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κάγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη ἐκείνου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ ὕδον ἔξ οίκιας μετὰ ὀχληρῶν συμποτῶν ἐξελαύνων; Γνώσεται γε, νὴ Δία, ἥ δ' ὅς, τότ' ἥδη ὁ δῆμος, οἷος οἶον Β θρέμμα γεννῶν ἡσπάζετό τε καὶ ηῦξεν, καὶ δτι ἀσθενέστερος ὃν ἴσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, καν μὴ πείθηται, τύπτειν ὁ τύραννος; Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὄπλα. Πατραλοίαν, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καὶ ως ἔοικε τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἀν ἥδη τυραννὶς εἴη, καί, τὸ λεγόμενον, ὁ δῆμος φεύγων ἀν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς πῦρ δουλων δεσποτείας ἀν ἐμπεπτωκὼς εἴη, C

¹ <καὶ> Baiter: om. codd.   ² ἀπολομένων q et corr. A²: ἀποδομένων A¹.

³ ἐπιλίπη Ξ q: ἐπιλείπη A.   ⁴ συμπόται Π: συμπο.ται (sic) A.   ⁵ ἑταίρους Π: ἑτέρους A.   ⁶ ἐάν τι q: ἐάν δὲ A.   ⁷ ἀπὸ q: ὑπὸ A.

ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ίκανῶς διεληλυθέναι, ὡς μεταβαίνει τυραννίς ἐκ δημοκρατίας γενομένη τε οὕτω ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν ίκανῶς, ἔφη.

τέλος πολιτείας Η'.

Θ.

I. Αἰτὸς δὴ λοιπός, ἥν δ' ἐγώ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ 571 σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ γενόμενος τε ποῖος τίς ἔστιν καὶ τίνα τρόπον ζῇ, ἀθλιον ἢ μακάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι οὗτος, ἔφη. Οἰσθ' οὖν, ἥν δ' ἐγώ, ὃ ποθῷ ἔτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἷαί τε καὶ ὅσαι εἰσίν, οὓς μοι δοκοῦμεν ἵκανῶς διηρῆσθαι. τούτου δὴ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἔσται ἡ ζήτησις οὗ ζητοῦ- Β μεν. Οὐκοῦν, ἥ δ' ὅς, ἔτ' ἐν καλῷ¹; Πάνυ μὲν οὖν· καὶ σκόπει γε ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἔστιν δὲ τόδε. τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί τινές μοι εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγύμεσθαι παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἡ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἡ δλίγαι λείπεσθαι καὶ ἀσθενεῖς, τῶν δὲ ἴσχυρότεραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ καὶ τίνας, ἔφη, Σ ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἥν δ' ἐγώ, ἐγειρομένας, ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εῦδῃ, ὅσον λογιστικὸν καὶ ἥμερον καὶ ἄρχον ἐκείνου, τὸ δὲ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον ἡ σίτων ἡ μέθης πλησθέν, σκιρτᾶ τε καὶ ἀπωσάμενον τὸν ὕπνον ζητῇ ἴέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὐτοῦ ἥθη· οἰσθ' ὅτι

• ¹ ἔτ' ἐν καλῷ Ξ: ἔτ' ἐγκαλῷ Α.

πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾶ ποιεῖν, ως ἀπὸ πάσης λελυμένου τε καὶ ἀπηλλαγμένου αἰσχύνης καὶ φρουήσεως.

D μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ως οἴεται, οὐδὲν δκνεῖ ἄλλω τε ὁτῳοῦν ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ θηρίων, μιαιφονεῖν τε ὅτιοῦν, βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἐν λόγῳ οὕτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει οὕτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. "Οταν δέ γε, οἷμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σωφρόνως· καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἵη τὸ λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἔστιάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὐτῷ ἀφικόμενος, τὸ **E** ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμονῇ, ὅπως 572 ἀν κοιμηθῆ καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ | βελτίστῳ χαῖρον ἥ λυπούμενον, ἀλλ' ἔἼ αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν καὶ δρέγεσθαι του καὶ αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ οἶδεν, ἥ τι τῶν γεγονότων ἥ δύτων ἥ καὶ μελλόντων, ώσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς πραῦνας καὶ μὴ τισιν εἰς ὀργὰς ἐλθὼν¹ κεκινημένῳ τῷ θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τῷ δύο εἰδῃ, τὸ τρίτον δὲ κινήσας, ἐν φῷ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτω ἀναπαύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ **B** μάλιστα ἄπτεται καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὅψεις φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἷμαι οὕτω. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν· δὲ βουλόμεθα γνῶναι, τόδ' ἔστιν, ως ἄρα δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἀνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἐκάστῳ ἔνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι· τοῦτο δὲ ἄρα ἐν τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἐνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν καὶ συγχωρεῖς, ἄθρει. Ἀλλὰ συγχωρῷ.

C II. Τὸν τοίνυν δημοτικὸν ἀναμνήσθητι οὖν ἔφαμεν εἶναι. ἦν δέ που γεγονὼς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ τεθραμμένος, τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας, τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιάς τε καὶ καλλωπισμοῦ ἔνεκα γιγνομένας ἀτιμάζοντι. ἥ γάρ; Ναί. Συγγενόμενος

¹ ἐλθὼν ΙΙ: ἐλθὼν Α.

δὲ κομψοτέρους ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὡν ἄρτι διηλθομεν
ἐπιθυμιῶν, ὄρμῆσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκείνων
εἶδος μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν
διαφθειρόντων βελτίω ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε κατέστη Δ
εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῦν τρόποιν καὶ μετρίως δή, ὡς φέτο,
ἐκάστων ἀπολαύων¹ οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον
βίον ξῆ, δημοτικὸς ἔξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονός. Ἡν γάρ,
ἔφη, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιούτον. Θὲς τοίνυν,
ἥν δὲ ἐγώ, πάλιν τοῦ τοιούτου ἥδη πρεσβυτέρου γεγονότος
νέον ὑὸν ἐν τοῖς τούτου αὖ ἥθεσιν τεθραμμένον. Τίθημι.
Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν γιγνόμενα,
ἄπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἀγόμενόν τε εἰς πᾶσαν Ε
παρανομίαν, ὀνομαζομένην δὲ ύπὸ τῶν ἀγόντων ἐλευθερίαν
ἀπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταύταις ἐπιθυμίαις
πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τοὺς δὲ αὖ παρα-
βοηθοῦντας· ὅταν δὲ ἐλπίσωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ
τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν, ἔρωτά
τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιήσαι προστάτην τῶν ἀργῶν
καὶ τὰ ἔτοιμα διανεμομένων· ἐπιθυμιῶν, ὑπόπτερον καὶ 573
μέγαν κηφῆνά τινα. ἡ τί ἄλλο οἵει εἶναι τὸν τῶν τοιούτων
ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, οὐδὲ δὲ ὅς, ἄλλ’ η τοῦτο. Οὐκοῦν ὅταν
περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι, θυμιαμάτων τε
γέμουσαι καὶ μίρων καὶ στεφάνων καὶ οἴνων καὶ τῶν ἐν
ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἥδονῶν ἀνειμένων, ἐπὶ τὸ ἔσχα-
τον αὐξουσαί τε καὶ τρέφουσαι πόθου κέντρον ἐμποιήσωσι
τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε ύπὸ μανίας καὶ οἰστρᾶ
οὗτος ὁ προστάτης τῆς Ψυχῆς, καὶ ἐάν τινας ἐν αὐτῷ Β
δόξας ἡ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας χρηστὰς καὶ ἔτι
ἐπαισχυνομένας², ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὧθεῖ παρ’ αὐτοῦ,
ἔως ἂν καθήρη σωφροσύνης, μανίας³ δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ.
Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. Ἀρ’

¹ ἐκάστων ἀπολαύων Π : ἐκάστων ἀπολαβών Α¹: ἔκαστον ἀπολαβών Λ².

² ἐπαισχυνομένας Π: ἐπαισχυνόμενος Α.   ³ μαντίς Π: καὶ μαντίς Α.

οῦν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ "Ἐρως λέγεται; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὡς φίλε, εἰπον, **C** καὶ μεθυσθεὶς ἀνὴρ τυραννικόν τι φρόνημα ἴσχει; "Ισχει γάρ. Καὶ μὴν ὁ γε μαινόμενος καὶ ὑποκεκινηκὼς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θεῶν ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ μάλιστα, ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς δαιμόνις, ἀνὴρ ἀκριβώς γίγνεται, δταν ἢ φύσει ἢ ἐπιτηδεύμασιν ἢ ἀμφοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικὸς καὶ μελαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

III. Γίγνεται μέν, ως ἔσικεν, οὕτω, καὶ τοιοῦτος ἀνήρ. **D** Ζῆ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιξόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἔμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δή, ἔφην. οἷμαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο ἔορταὶ γίγνονται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θαλίαι¹ καὶ ἑταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ων ἀν "Ἐρως τύραννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾶ τὰ τῆς ψυχῆς ἄπαντα. "Ανάγκη, ἔφη. "Αρ' οὖν οὐ πολλαὶ καὶ δειναὶ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἑκάστης, πολλῶν δεόμεναι; Πολλαὶ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται ἐάν τινες ὥστι πρόσοδοι.

E Πῶς δ' οὐ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί μήν; "Οταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλίπη, ἄρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοῶν πυκνάς τε καὶ σφοδρὰς ἐννευεοττευμένας, τοὺς δὲ ὕσπερ ὑπὸ κέντρων ἐλαυνομένους τῶν τε ἀλλων ἐπιθυμιῶν καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτος, πάσαις ταῖς ἀλλαις ὕσπερ δορυφόροις ἡγουμένου, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῦν, τίς τι ἔχει, δὲν δυνατὸν 574 ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἢ | βιασάμενον; Σφόδρα γέ, ἔφη. "Αναγκαῖον δὴ πανταχόθεν φέρειν, ἢ μεγάλαις ὡδῖσι τε καὶ ὄδύναις ξυνέχεσθαι. "Αναγκαῖον. "Αρ' οὖν ὕσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι τῶν ἀρχαίων πλέον εἰχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφγροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει νεώτερος ων πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι, ἐάν τὸ αὐτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπονειμάμενος τῶν

1 θαλίαι II: θάλειαι A.

πατρών; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἡν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν, ἀρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῦ ἀν κλέπτειν καὶ Β ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως. Ὁπότε δὲ μὴ δύναιτο, ἀρπάζοι ἀν καὶ βιάζοι μετὰ τοῦτο; Οἰμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὃ θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ γραδὸς ἀρ' εὐλαβηθείη ἀν καὶ φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν; Οὐ πάνυ, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε θαρρῶ περὶ τῶν γονέων τοῦ τουιύτουν. Ἀλλ', ω' Ἄδειμαντε, πρὸς Διός, ἔνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας γεγονούιας τὴν πάλαι φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἥ ἔνεκα ώραίου C γεωστὶ φίλου γεγονότος οὐκ ἀναγκαίου τὸν ἄωρόν τε καὶ ἀναγκαίου πρεσβύτην πατέρα καὶ τῶν φιλων ἀρχαιότατον ἐνκεῖ ἄν σαι ὁ τοιούτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἀν αὐτοὺς ἵπ' ἐκείνοις, εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ὡρίγυρτο; Ναὶ μὰ Δία, ἥ δ' ὅς. Σφόδρα γε μάκαριον, ἥν ὁ ἕρως, ἔπικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν ὑὸν τεκεῖν. Πάνυ γ', ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιτείπη τὸν D τουιύτουν, πολὺ δὲ ἡδη ἔννειλεγμένον ἐν αὐτῷ ἥ τὸ τῶν ἡσυνῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφύψεται τοίχου ἥ τινος δύψε οὔκτωρ ἰόντος τοῦ ἴματίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἂς πάλαι εἰχεν δόξας ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν, τὰς ἀικαίας ποιουμένας, αἱ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι, ἐορυφοροῦσαι τὸν ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου, αἱ πρότερον μὲν ὅναρ ἐλέόντο ἐν ὑπνῳ, ὅτε ἥν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ E νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ τυραννεύθεις ὁ εἰπὸν ἔρωτος, οἷος διιγάκις ἐγένετο ὅναρ, ὑπαρτοιούτος ἀεὶ γενόμενος, οὕτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέξεται οὕτε βρώματος οὕτ' ἔργου, ἀλλὰ | τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ 575 ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἀτε αὐτὸς ὁν μίναρχος, τον ἔχοντά τε¹ αὐτὸν ὥσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν, ὅθεν αὐτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον

¹ τε A: om. q. Cf. tamen 373 B.

Θρέψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ κακῆς δμιλίας, τὸν δὲ ἐνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα· ἡ οὐχ οὗτος ὁ βίος τοῦ τοιούτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἀν μέν γε, ἦν δὲ ἐγώ, δλίγοι οἱ **B** τοιούτοι ἐν πόλει ὥσι καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος σωφρονῆ, ἔξελθόντες ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος ἥ· ἐὰν δὲ ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτοῦ δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις; Οἷα κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλλαντιοτομοῦσι, λωποδυτοῦσιν, Ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἐστι δὲ ὅτε συκοφαντοῦσιν, ἐὰν δυνατοὶ ὥσι λέγειν, καὶ φευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν. Σμικρά γ', ἔφη, κακὰ λέγεις, ἐάν δλίγοι ὥσιν οἱ τοιούτοι. Τὰ γὰρ σμικρά, ἦν δὲ ἐγώ, πρὸς τὰ μεγάλα σμικρά ἐστιν καὶ ταῦτα δὴ πάντα πρὸς τύραννον πονηρίᾳ τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενὸν, οὐδὲ ἵκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιούτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς καὶ αἴσθωνται ἑαυτῶν τὸ πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας, ἐκεῖνον, δος ἀν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὐτῷ μέγιστον καὶ **D** πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχη. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικῶτας γὰρ ἀν εἴη. Οὐκοῦν ἐάν μὲν ἔκόντες ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις, ὥσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαξεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐάν οἶσι τ' ἥ, κολάσεται ἐπεισαγόμενος νέους ἑταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρήτες φασι, καὶ πατρίδα ἔξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἀν εἴη τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. **E** Τοῦτο, ἡ δὲ δος, παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, οὗτοί γε τοιοίδε γίγνονται ἴδιᾳ καὶ πρὶν ἀρχειν; πρῶτον μὲν οἵς ἀν ξυνῶσιν, ἡ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἐτοίμοις 576 ὑπηρετεῖν, ἡ ἐάν τού τι¹ δέωνται, αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα

¹ τού τι (vel του τι) Ξ q: τοντὶ A.

σχήματα τολμῶντες ποιεῖν ὡς οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλότριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενί, ἀεὶ δέ τους δεσπόζοντες ἢ δουλεύοντες ἀλλωφ, ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀρ' οὖν οὐκ ὁρθῶς ἀν τοὺς τοιούτους ἀπίστους καλοῦμεν; Πῶς δ' οὕ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ὡς οἶόν τε μάλιστα, εἰπερ ὁρθῶς ἐν τοῖς πρόσθεν ὡμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἶόν Β ἔστιν. Ἀλλὰ μήν, ἢ δ' ὅς, ὁρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστιν δέ που, οἶον ὅναρ διήλθομεν, ὃς ἀν ὑπαρ τοιοῦτος ἥ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗτος γίγνεται ὃς ἀν τυραννικώτατος φύσει ὡν μοναρχήσῃ, καὶ ὃσῳ ἀν πλειω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῷ, τοσούτῳ μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος τὸν λόγον ὁ Γλαύκων.

IV. Ἀρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃς ἀν φαίνηται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὃς ἀν πλείστον χρόνον Σ καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστά τε καὶ πλείστον χρόνον τοιοῦτος γεγονὼς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γάδιν οὕτως ἔχειν. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἀν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατουμένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτω; Τί μήν; Οὐκοῦν ὃ τι πόλις πρὸς πόλιν ἀρετῆ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τούτο καὶ ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα; Πώς γάρ οὕ; Τί οὖν ἀρετῆ¹ τυραννουμένη πόλις Δ πρὸς βασιλευομένην οἵαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν τούναντίον, ἔφη· ἡ μὲν γάρ ἀρίστη, ἡ δὲ κακίστη. Οὐκ ἐρήσομαι, εἰπον, ὅποτέραν λέγεις. δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαιμονίας τε αὐ καὶ ἀθλιότητος ὥσαύτως ἥ ἄλλως κρίνεις; καὶ μὴ ἐκπληγττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἔνα ὅντα βλέποντες, μηδὲ εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὡς χρὴ ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες

¹ ἀρετῆ γρ in marg. A²: ἄρα ἡ Λ.

Ε εὶς ἄπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαινόμεθα. Ὁλλ' ὁρθῶς, ἔφη, προκαλεῦ· καὶ δῆλον παντί, ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα. Ὁρὸς οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ ἀντὰ 577 ταῦτα προκαλούμενος ὁρθῶς ἀν προκαλούμην, ἀξιῶν κρίνειν περὶ αὐτῶν ἐκεῖνον, δις δύναται τὴν διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ηθὸς ἐνδὺς διεδεῖν, καὶ μὴ καθάπερ πᾶντας ἔξωθεν ὄρῶν ἐκπλήττεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προστάσεως, ἦν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἵκανως διορᾶ; εἰ οὖν οἰοίμην δεῖν ἐκείνουν πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνῳκηκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἐν τε ταῖς Β κατ' οἰκίαν πράξεσιν, ώς πρὸς ἑκάστους τοὺς οἰκείους ἔχει, ἐν οἷς μάλιστα γυμνὸς ἀν δόθείν της τραγικῆς σκευῆς, καὶ ἐν αὐτοῖς δημοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα κελεύοιμεν ἔξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἄλλους; Ὁρθότατ' ἀν, ἔφη, καὶ ταῦτα προκαλοῦ. Βούλει οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, προσποιησόμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἀν κρῖναι καὶ ἥδη ἐντυχόντων τοιούτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἀ ἐρωτῶμεν; Πάνυ γε.

C Ν. Ὡθοὶ δή μοι, ἔφην, ὥδε σκόπει. τὴν δόμοιότητα ἀγαμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καθ' ἔκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἔκατέρουν λέγε. Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μέν, ἦν δὲ ἐγώ, ώς πόλιν εἰπεῖν, ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἐρεῖς; 'Ως οἶόν τ', ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὅρᾶς γε ἐν αὐτῇ δεσπότας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ, ἔφη, σμικρόν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ δῆλον, ώς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον ἀτίμως Δ τε καὶ ἀθλίως δούλον. Εἴ οὖν, εἰπον, ὅμοιος ἀνὴρ² τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δουλεύειν, ἀπερ-

¹ ἀν δόθείν ΙΙ: ἀνοφθείη Α.

² ἀνὴρ Campbell: ἀνὴρ codd.

ἥν ἐπιεικέστατα, μικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ μαινικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν; δούλην ἡ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχῆν; Δούλην δή που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἡ γε αὖ δούλη καὶ τυραννουμένη πόλις ἥκιστα ποιεῖ ἢ βούλεται; Πολύ γε. Καὶ ἡ τυραννουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἢ ἀν βουληθῆ, ὡς περὶ Ε ὅλης εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ οἰστρου ἀεὶ ἐλκομένη βίᾳ ταραχῆς καὶ μεταμελείας μεστὴ ἔσται. Πῶς γὰρ οὖ; Πλουσίαν δὲ ἡ πενομένην ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν εἶναι; Πενομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν | πενιχρὰν 578 καὶ ἄπληστον ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. Οὔτως, ἡ δ' ὁς. Τί δέ; φόβου γέμειν ἀρ' οὐκ ἀνάγκη τήν γε τοιαύτην πόλιν τόν τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὁδυρμοὺς δὲ¹ καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἱεὶ ἐν τινι ἄλλῃ πλείους εὑρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἀνδρὶ δὲ ἡγεῖ τὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ τινὶ πλείω εἶναι ἡ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Εἰς πάντα δή, οἷμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπο-Β βλέψας τήν γε² πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἔκρινας. Οὐκοῦν ὄρθως; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἔγω. ἄλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς αὖ τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις εἰς ταῦτα ταῦτα ἀποβλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον εἴναι τῶν ἄλλων ἀπάντων. Τοῦτο, ἦν δ' ἔγω, οὐκέτ' ὄρθως λέγεις. Πῶς; ἡ δ' ὁς. Οὕπω, ἔφην, οἷμαι, οὗτος ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἄλλὰ τίς μήν; "Οδε ἵσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτερος. Ποῖος; "Ος ἄν, ἦν δ' ἔγω, τυραννικὸς ὁν μὴ C ἴδιωτην βίου καταβιφ, ἄλλὰ δυστυχῆς ἡ καὶ αὐτῷ ὑπὸ τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῆ ὥστε τυράννῳ γενέσθαι. Τεκμαίρομαι σε, ἔφη, ἐκ τῶν προειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἔγω· ἀλλ' οὐκ οἰεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ³ λόγῳ σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου ἡ σκέψις, ἀγαθοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὁρθότατα, ἡ δ' ὁς.

¹ δὲ Ξ: τε A.   ² γε Ξ ²: τε A.   ³ τῷ τοιούτῳ πος: τῷ τοιούτῳ A.

Δ Σκόπει δή, εἰ ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῦν ἐννοησαι ἐκ τῶνδε περὶ αὐτοῦ σκοπούντας. Ἐκ τίνων; Ἐξ ἑνὸς ἐκάστου τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτηνται. οὗτοι γάρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσιν τοῖς τυράννοις, τὸ πολλῶν ἄρχειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Διαφέρει γάρ. Οἰσθ' οὖν ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσιν καὶ οὐ φοβοῦνται τοὺς οἰκέτας; Τί γάρ ἀν φοβοῦντο; Οὐδέν, εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί· ὅτι γε πᾶσα ἡ πόλις ἐνὶ ἐκάστῳ βοηθεῖ τῷν ἰδιωτῷν.
Ε Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. τί δέ; εἰ τις θεῶν ἄνδρα ἔνα, ὅτῳ ἔστιν ἀνδράποδα πεντήκοντα ἡ πλείω, ἄρας¹ ἐκ τῆς πόλεως αὐτὸν τε καὶ γυναικα καὶ παιδας θείη εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἀλλης οὐσίας τε καὶ τῷν οἰκετῷν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῷν ἐλευθέρων μέλλοι βοηθήσειν, ἐν ποιῷ ἀν τινι καὶ ὁπόσῳ φόβῳ οὔτε γενέσθαι αὐτὸν περὶ τε αὐτοῦ καὶ παιδῶν καὶ γυναικός, μὴ ἀπόλοιντο ὑπὸ τῷν οἰκετῷν; Ἐν 579 παντί, ἡ δ' ὅς, ἔγωγε. Οὐκοῦν | ἀναγκάζοιτο ἀν τινας ἥδη θωπεύειν αὐτῷν τῷν δούλων, καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ καὶ ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεόμενος, καὶ κόλαξ αὐτὸς ἀν θεραπόντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, αὐτῷ, ἡ ἀπολωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεὸς κύκλῳ κατοικίσειεν² γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οὐ μὴ ἀνέχοιντο, εἰ τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῖ, ἀλλ' εἰ πού τινα τοιοῦτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμωροῦντο τιμωρίας; Ἔτι ἀν, ἔφη, Βοῖμαι, μᾶλλον ἐν παντὶ κακοῦ εἴη³, κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἀρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ μὲν δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὥν οἶον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός· λίχνῳ δὲ ὅντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῷν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμόσε οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταί εἰσιν, καταδεδυκώς δὲ ἐν τῇ

¹ ἄρας ΙΙ: ἄρας Α.   ² κατοικίσειε *q²*: κατοικήσειεν Α.   ³ εἴη *Ξ q:*
ει εἴη Α, sed ει puncto notavit Α².

οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὡς γυνὴ ζῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις σπολίταις, ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ καὶ τι ἀγαθὸν ὅρᾳ; Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνὴρ ὃς ἀν κακῷς ἐν ἑαυτῷ πολιτεύμενος, δὲν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας, τὸν τυραννικόν ὡς, μὴ ἴδιωτης καταβιθ, ἀλλὰ ἀναγκασθῇ ὑπό τινος τύχης τυραννεῦσαι, καὶ ἑαυτοῦ ὥν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν· ὥσπερ εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἴδιωτεύων, ἀλλ’ ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος **D** ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη, δμοιότατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὡς Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν δ’ ἔγώ, ὡς φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἀθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι ζῆ ὁ τυραννῶν; Κομιδῆ γ’, ἔφη. “Εστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ, κανεὶς εἴ μή τῳ δοκεῖ¹, ὁ τῷ ὅντι τύραννος τῷ ὅντι δοῦλος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ τῶν πονητῶν των, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδὲ ὀπωστιοῦν ἀποπιμπλάς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται, ἐάν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστηται θεάσασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου σφαδασμῶν τε καὶ δύνην πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἡς ἄρχει ἔσικεν. ἔσικεν δέ· ή γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. | Οὐκοῦν καὶ 580 πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρότερον εἴπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ ἡ πρότερον διὰ τὴν ἄρχην φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ, ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ τροφεῖ, καὶ ἔξ απάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυστυχεῖ εἶναι, ἐπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίουν αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδείς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἔχόντων ἀντερεῖ. “Ιθι δή μοι, ἔφην ἔγώ, νῦν ἡδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτής ἀποφαίνεται, **B**

¹ δοκεῖ Lob.: δοκῇ A.

καὶ σὺ οὗτο, τίς πρώτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἔξῆς πέντε ὅντας κρίνε, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, δλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἀλλὰ ῥᾳδία, ἔφη, ἡ κρίσις. καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον, ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω, ἀρετῇ καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσάμεθα οὖν κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ, ἡ αὐτὸς ἀνείπω, ὅτι δὲ Ἀρίστωνος ὃς τὸν **C**ἄριστόν τε καὶ δικαιότατον εὐδαιμονέστατον ἔκρινε, τοῦτον δὲ εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βασιλεύοντα αὐτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον ἀθλιώτατον, τοῦτον δὲ αὐτοῦ τυγχάνειν ὅντα δὲ ἀν τυραννικώτατος ὡν ἑαυτοῦ τε ὃ τι μάλιστα τυραννή καὶ τῆς πόλεως; Ἀνειρήσθω σοι, ἔφη. Ἡ οὖν προσαναγορεύω, εἶπον, ἐάν τε λανθάνωσιν τοιούτοις ὅντες ἐάν τε μὴ πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προσαναγόρευε, ἔφη.

VII. Εἰεν δή, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία **D**ἀν εἴη· δευτέραν δὲ ἴδε¹ τήνδε, ἐάν τι δόξῃ εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδή, ὥσπερ πόλις, ἦν δὲ ἐγώ, διήρηται κατὰ τρία εἴδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἐνὸς ἐκάστου τριχῆ, δέξεται² ως ἔμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. τριάν ὅντων τριτταὶ καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται, ἐνὸς ἐκάστου μία ἴδια³, ἐπιθυμίαι τε ὥσαύτως καὶ ἀρχαῖ. Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μέν, φαμέν, ἦν φιλοχρήματος, τὸ δὲ φιλομούται· τὸ δὲ τρίτον διὰ πολυειδίαν ἐνὶ οὐκ ἔσχομεν **E** ὄνόματι προσειπεῖν ἴδιω αὐτοῦ, ἀλλὰ ὁ μέγιστον καὶ ἵσχυρότατον εἶχεν ἐν αὐτῷ, τούτῳ ἐπώνομάσαμεν. ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρήματον δή, ὅτι διὰ χρημάτων 581 μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυμίαι. Καὶ ὄρθως γ', ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ

¹ δὲ ἴδε nos: δεῖ δὲ A: δὲ δεῦ vulgo cum Ξ q.

² δέξεται Ξ: τὸ

(punctis notatum) λογιστικὸν δέξεται A.

³ ἴδια Π: ἴδιᾳ A.

φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἀν εἰς ἐν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὅπότε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγοιμεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδὲς ὄρθως ἀν καλοῖμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμὲν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκιμεῖν ἀεὶ ὅλον ὠρμῆσθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν φιλόνικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσ- **B** αγορεύοιμεν, ἦ ἐμμελῶς ἀν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν φὶ γε μανθάνομεν, παντὶ δῆλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅπῃ ἔχει πᾶν ἀεὶ τέταται, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἥκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἀν καλοῖμεν; Πῶς γὰρ οὖ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἔγω, καὶ ἀρχεῖ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μὲν τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἔτερον **C** ἔκεινων, ὅπότερον ἀν τύχη; Οὔτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγομεν¹ τὰ πρῶτα τριττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνικον, φιλοκερδές; Κομιδὴ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ τρία εἴδη, ὑποκείμενα ἐν ἑκάστῳ τούτων; Πάνυ γε. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἔγω, ὅτι εἰ 'θέλοις τρεῖς τοιούτους ἀνθρώπους ἐν μέρει ἔκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν βίων ἥδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἔκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται; ὁ γε² χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερδαίνειν τὴν τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονὴν **D** ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἔγω· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν φορτικήν τινα ἥγεῖται, καὶ αὖ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν, ὃ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυαρίαν; Οὔτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἔγω, τὸ οἰώμεθα³ τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τάληθὲς ὅπῃ **E** ἔχει καὶ ἐν τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι μανθάνοντα τῆς ἡδονῆς⁴;

¹ λέγομεν **E** ^{q²: λέγωμεν A. μεθα Graser: ποιώμεθα codd.}

² Hermann cum M: τε A. ³ τὶ οἰώ-

⁴ τῆς ἡδονῆς A¹: punctis notavit A².

οὐ πάνυ πόρρω, καὶ καλεῦν τῷ ὅντι ἀναγκαίας, ως οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενου, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν; Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι.

VIII. "Οτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἐκάστου τοῦ εἴδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἰσχιον ζῆν μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ 582 πρὸς αὐτὸς τὸ ἥδιον καὶ ἀλυπότερον, | πῶς ἀν εἰδεῖμεν, τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. 'Αλλ' ὡδε σκόπει. τίνι χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἀρ' οὐκ ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχοι ἀν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἀν; ἔφη. Σκόπει δή. τριῶν ὅντων τῶν ἀνδρῶν τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἴπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδής, μανθάνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἷον ἔστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ Β εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολὺ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γάρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἑτέρων ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπῃ πέφυκε τὰ ὅντα μανθάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ως γλυκεῖά ἔστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι οὐδὲ ἐμπείρῳ γίγνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ οὐ ράδιον. Πολὺ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπειρίᾳ ἀμφο- Σ τέρων τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἄρα μᾶλλον ἀπειρός ἔστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἔκεινος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; 'Αλλὰ τιμὴ μέν¹, ἔφη, ἐάνπερ ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὃ ἔκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἔπεται· καὶ γάρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ σοφός· ὥστε ἀπό γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷον ἔστιν, πάντες τῆς ἡδονῆς ἐμπειροι· τῆς δὲ τοῦ ὅντος θέας, οἷαν ἡδονὴν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦσθαι πλὴν τῷ Δ φιλοσόφῳ. 'Εμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἔνεκα κάλλιστα

¹ τιμὴ μὲν ν: τί μὴν Α.

τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὐτος¹. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος ἐμπειρος γεγονὼς ἔσται. Τί μήν; Ἐλλὰ μὴν καὶ δι' οὐ γε δεῖ ὄργανου κρίνεσθαι, οὐ τὸν φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον οὐδὲ τὸν φιλοτίμου, ἀλλὰ τὸν φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων που ἔφαμεν δεῖν κρίνεσθαι, ηγάρ; Να! Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἀλλὰ ἐπήνει ὁ φιλοκερδῆς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἀν Εῆν ταῦτα ἀληθέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρείᾳ, ἀρ' οὐχ ἀλλὰ ὁ φιλότιμος τε καὶ ὁ φιλόνικος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δὲ ἐμπειρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἀλλὰ ὁ φιλόσοφος τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεῖ, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἀρ' οὐσῶν τῶν | ήδονῶν ἡ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, φῶ μανθάνομεν, 583 ήδιστη ἀν εἴη, καὶ ἐν φῶ ήδων τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ήδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὅντες ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δεύτερον, εἴπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ήδονήν φησιν ὁ κριτής εἶναι; Δῆλον δὴ τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ηγάρ η τοῦ χρηματιστοῦ. Τστάτην δὴ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ως ἔσικεν. Τί μήν; ηδὲ δ' ὅς.

IX. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δύναται ἐφεξῆς ἀν εἴη καὶ δις Β νευκηκώς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον· τὸ δὲ τρίτον Ὁλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὁλυμπίῳ Διύ, ἀθρει ὅτι οὐδὲ παναληθής ἐστιν ἡ τῶν ἀλλων ήδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου οὐδὲ καθαρά, ἀλλὰ ἐσκιαγραφημένη τις, ως ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοέναι. καίτοι τοῦτ' ἀν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ πῶς λέγεις; Ὡδὲ, εἴπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἄμα. Ερώτα δή, ἔφη. Λέγε δή, ηγάρ δὲ ἐγώ· οὐκ ἐναντίον Σ φαμὲν λύπην ήδονή; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι εἶναι τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ

¹ οὗτος ΙΙ: οὐτως Α.

τούτοιν ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὅν, ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸς λέγεις; Οὔτως, ἢ δ' ὅς. Ἀρ' οὐ μημονεύεις, ἢν δ' ἔγω, τοὺς τῶν καμνόντων λόγους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσιν; Ποίους; 'Ως οὐδὲν ἄρα ἐστὶν Δ ἥδιον τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κάμνειν, ἥδιστον ὅν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνίᾳ τινὶ ἔχομένων ἀκούεις λεγόντων, ώς οὐδὲν ἥδιον τοῦ παύσασθαι ὁδυνώμενον; Ἀκούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἵμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνει γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιούτου ἐγκωμιάζουσιν ὡς ἥδιστον, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἥδυν ἵσως καὶ ἀγαπητὸν Ε γίνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἡ τῆς ἥδονῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἐσται. Ἰσως, ἔφη. Ὁ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἐσται, λύπη τε καὶ ἥδονή. Ἔοικεν. Ἡ καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερα ὃν ἀμφότερα γίγνεσθαι; Οὐ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἥδυν ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ 584 λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστόν. ἢ οὐ; Ναί. | Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἥδυν οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτοιν ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὁρθῶς ἐστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἥδυν ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἐστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἢν δ' ἔγω, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἥδυν καὶ παρὰ τὸ ἥδυν ἀλγεινὸν τότε, ἡ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἥδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. 'Ως γοῦν ὁ λόγος, Β ἔφη, σημαίνει. Ἰδὲ τοίνυν, ἔφην ἔγω, ἥδονάς, αὐτὸν οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῆς ἐν τῷ παρόντι οὕτω τοῦτο πεφυκέναι, ἥδονὴν μὲν παῦλαν λύπης εἶναι, λύπην δὲ ἥδονῆς. Ποῦ δή, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλαὶ μέν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ 'θέλεις ἐννοῆσαι τὰς περὶ τὰς ὁσμὰς ἥδονάς. αὐται γάρ οὐ προλυπηθέντι ἔξαιφνης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίγνουνται παυσάμεναι τε λύπην

οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Μὴ ἄρα πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης ἀπαλλαγήν, Σ μηδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἰπον, αἱ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναὶ σχεδὸν αἱ πλεῖσται τε καὶ μέγισται τούτου τοῦ εἴδους εἰσὶ, λυπῶν τινὲς ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταῦτα ἔχουσιν; Κατὰ ταῦτα.

X. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἰαί εἰσιν καὶ ὡς μάλιστα Δ ἑοίκασιν; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, εἰπον, ἐν τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ μέσον; "Ἐγωγε. Οἵει οὖν ἄν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον πρὸς μέσον ἄλλο τι οἰεσθαι ἦν ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ στάντα, ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθί που ἄν ἡγεῖσθαι εἶναι ἦν τῷ ἄνω, μὴ ἐωρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δία οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἄλλως¹ οἷμαι οἰηθῆναι ἄν τὸν τοιοῦτον. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ', ἔφην, φέροιτο, κάτω τ' ἄν οἴοιτο φέρεσθαι καὶ ἀληθῆ Ε οἴοιτο; Πῶς γάρ οὖν; Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἄν πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε ὅντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον δή. Θαυμάζοις ἄν οὖν, εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσιν πρὸς τε ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ τούτων οὕτω διάκεινται, ὥστε ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν φέρωνται, ἀληθῆ τε | οἴονται καὶ τῷ ὅντι λυποῦνται, ὅταν δὲ ἀπὸ 585 λύπης ἐπὶ τὸ μεταξύ, σφόδρα μὲν οἴονται πρὸς πληρώσει τε καὶ ἡδονῆ γίγνεσθαι, ὥσπερ δὲ² πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπειρίᾳ λευκοῦ, καὶ τὸ ἄλυπτον οὕτω πρὸς λύπην³ ἀφορῶντες ἀπειρίᾳ ἡδονῆς ἀπατῶνται; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄν θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὁδέ γ' οὖν, εἰπον, ἐννόει· οὐχὶ πεῖνα καὶ

¹ ἄλλως ΙΙ: ἀλλ' ὡς Α.

² δὲ γ: οι. Α.

³ τὸ ἄλυπτον οὕτω πρὸς λύπην Schleiermacher: πρὸς τὸ ἄλυπτον οὕτω λύπην cold.

Β δίνφα καὶ τὰ τοιαῦτα κενώσεις τινές εἰσιν τῆς περὶ τὸ σῶμα ἔξεως; Τί μήν; "Αγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἄρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν αὐτὴν ἔξεως; Μάλα γε. Οὐκοῦν πληροῖτ' ἀν δὲ τε τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν ἰσχων; Πᾶς δὲ οὐ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἥττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὅντος; Δῆλον, δῆτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλον καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἶν σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὅψου καὶ ἔμπασης τροφῆς, ἢ τὸ δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ἔυλλή βδην αὐτὴν ἀρετῆς; ὅδε δὲ κρῖνε τὸ τοῦ ἀεὶ ὅμοίου ἔχόμενον καὶ ἀθανάτου καὶ ἀληθείας καὶ αὐτὸ τοιοῦτον ὃν καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον μᾶλλον εἴναι σοι δοκεῖ, ἢ τὸ μηδέποτε ὅμοίου καὶ θυητοῦ καὶ αὐτὸ τοιοῦτο καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὅμοίου. Ἡ οὖν ἀεὶ <ἀν>ομοίου¹ οὐσία οὐσίας τι μᾶλλον ἢ <ἡ>² ἐπιστήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί δέ; ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀληθείας ἥττον, οὐ καὶ οὐσίας; Δ' Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὅλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὐτῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἥττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οὔει οὕτως; "Ἐγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὅντων πληρούμενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὃν ὅντως μᾶλλον πληροῦται ἢ τὸ τῶν ἥττον ὅντων καὶ αὐτὸ ἥττον ὃν; Πῶς γάρ οὐ; Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἥδυ ἐστι, τὸ τῷ ὅντι καὶ τῶν ὅντων πληρούμενον μᾶλλον μᾶλλον ὅντως τε καὶ ἀληθεστέρως χαίρειν ἀν ποιοῖ ἥδονή ἀληθεῖ, τὸ δὲ τῶν ἥττον ὅντων μεταλαμβάνον ἥττόν τε ἀν ἀληθῶς καὶ βεβαίως πληροῖτο καὶ ἀπιστοτέρας ἀν ἥδονῆς καὶ ἥττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀναγκαιότατα, ἔφη. Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἀπειροι, εὐωχίαις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀεὶ ἔνυνόντες, κάτω, ως ἔοικεν, καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονταί τε καὶ ταύτη

¹ ἀεὶ <ἀν>ομοίου πος; ἀεὶ ὅμοίου Α.

² <ἢ> nos; om. codd.

πλανῶνται διὰ βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω οὔτε ἀνέβλεψαν πώποτε οὕτε ἡνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ δόντος τῷ δόντι ἐπληρώθησαν; οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς ἥδονῆς ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἔνεκα τῆς τούτων **B** πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασί τε καὶ ὅπλαις ἀποκτινύσασι δὲ ἀπληστίαν, ὥτε οὐχὶ τοῖς οὐσιν οὐδὲ τὸ ὃν οὐδὲ τὸ στέγον ἔαυτῶν πιμπλάντες. Παντελῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὡς Σώκρατες, χρησμῷδεῖς βίου. **Aρ'** οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἥδοναῖς ξυνεῖναι μεμύγμέναις λύπαις, εἰδώλοις τῆς ἀληθοῦς ἥδονῆς καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως ἀποχραινομέναις, ὥστε σφοδροὺς ἔκατέρας φαίνε-**C** σθαι καὶ ἔρωτας ἔαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν καὶ περιμαχήτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἐλένης εἴδωλον ὑπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον ἀγνοίᾳ τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτον τι αὐτὸν εἶναι.

XI. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἔτερα τοιαῦτα ἀνάγκη γίγνεσθαι, ὃς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται, ἢ φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βίᾳ διὰ φιλονικίαν ἢ θυμῷ διὰ δυσκολίαν πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων **D** ἄνευ λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἢ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἢν δ' ἐγώ θαρροῦντες λέγωμεν, ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ τὸ φιλόπικον ὅσαι ἐπιθυμίαι εἰσίν, αἱ μὲν ἄν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἐπόμεναι καὶ μετὰ τούτων τὰς ἥδονὰς διώκουσαι, ἀς ἄν τὸ φρόνιμον ἐξηγῆται, λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε λήψονται, ὡς οἶόν τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν, ὥτε ἀληθείᾳ ἐπομένων, καὶ τὰς ἔαυτῶν οἰκείας, εἴπερ τὸ βέλτιστον ἐκάστῳ τοῦτο καὶ **E** οἰκειότατον; Ἀλλὰ μήν, ἔφη, οἰκειότατόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἐπομένης ἀπάσης τῆς ψυχῆς καὶ μὴ στασιαζούσης

έκάστω τῷ μέρει ὑπάρχει εἴς τε τὰλλα τὰ ἔαυτοῦ πράττειν καὶ δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ὥδουνὰς τὰς ἔαυτοῦ ἔκαστον 587 καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς τὸ δυνατὸν | τὰς ἀληθεστάτας καρποῦσθαι. Κομιδῆ μὲν οὖν. "Οταν δὲ ἄρα τῶν ἐτέρων τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μήτε τὴν ἔαυτοῦ ὥδουνὴν ἔξευρίσκειν τά τε ἄλλ' ἀναγκάζειν ἀλλοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ ὥδουνὴν διώκειν. Οὕτως, ἔφη. Ούκοῦν ἡ πλεῖστον φιλοσοφίας τε καὶ λόγου ἀφέστηκεν, μάλιστ' ἀν τοιαῦτα ἔξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλεῖστον δὲ λόγου ἀφίσταται οὐχ ὅπερ νόμου τε καὶ τάξεως; Δῆλον δή. 'Εφάνησαν
Β δὲ πλεῖστον ἀφεστώσαι οὐχ αἱ ἐρωτικαὶ τε καὶ τυραννικαὶ ἐπιθυμίαι; Πολύ γε. 'Ἐλάχιστον δὲ αἱ βασιλικαὶ τε καὶ κόσμιαι; Ναί. Πλεῖστον δή, οἷμαι, ἀληθοῦς ὥδουνῆς καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστήξει, ὁ δὲ ὀλίγιστον. 'Ανάγκη. Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τύραννος βιώσεται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἥδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ ἀηδέστερον ζῇ τύραννος βασιλέως; "Αν εἴπης, ἔφη. Τριῶν ὥδουνῶν, ώς ἕοικεν, οὐσῶν, μιᾶς μὲν γυνησίας, δυοῖν δὲ
C νόθαιν¹, τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπέκεινα ὅπερβάς ὁ τύραννος, φυγῶν νόμου τε καὶ λόγου, δούλαις τισὶ δορυφόροις ὥδουναις ξυνοικεῖ, καὶ ὅπόσῳ ἐλαττοῦται οὐδὲ πάνυ ῥάδιον εἰπεῖν, πλὴν ἵσως ὡδε. Πῶς; ἔφη. 'Απὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τρίτος που ὁ τύραννος ἀφειστήκει· ἐν μέσῳ γάρ αὐτῶν ὁ δημοτικὸς ἦν. Ναί. Ούκοῦν καὶ ὥδουνῆς τρίτῳ εἰδώλῳ πρὸς ἀληθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῦ ἄν, εἰ τὰ πρόσθεν ἀληθῆ; Οὕτω. 'Ο δέ γε δηλιγαρχικὸς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ
Δ αὐ τρίτος, ἐὰν εἰς ταῦτὸν ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλασίου ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ὥδουνῆς ἀφέστηκεν τύραννος. Φαίνεται. 'Επίπεδον ἄρ', ἔφην, ώς ἕοικεν, τὸ εἰδώλον κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀριθμὸν ὥδουνῆς τυραννικῆς ἀν εἴη. Κομιδῆ γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρίτην αὔξην δῆλον δὴ ἀπόστασιν

¹ νόθαιν Π: νόθων Α¹: νόθαιν Α².

ὅσην ἀφεστηκὼς γίγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ.
Οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας ἀληθείᾳ ἥδονῆς τὸν βασιλέα Ε
τοῦ τυράννου ἀφεστηκότα λέγη ὅσον ἀφέστηκεν, ἐννεακαι-
εικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις ἥδιον αὐτὸν ζῶντα εὑρήσει
τελειωθείση τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀνιαρό-
τερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποστάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λογισμὸν
καταπεφόρηκας¹ τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ τε
δικαίου καὶ | τοῦ ἀδίκου, πρὸς ἥδονήν τε καὶ λύπην. Καὶ 588
μέντοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκουντά γε, ἦν δὲ ἐγώ, βίοις
ἀριθμόν, εἴπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ
μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐκοῦν
εἰ τοσοῦτον ἥδονῇ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ δίκαιος τὸν κακόν τε
καὶ ἀδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ πλέον² νικήσει εὐσχημοσύνη
τε βίου καὶ κάλλει καὶ ἀρετῆ; Ἀμηχάνῳ μέντοι νὴ Δία,
ἔφη.

XII. Εἰεν δή, εἰπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν, Β
ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἀ δεῦρ' ἥκομεν. ἦν
δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ,
δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν
οὖν. Νῦν δή, ἔφην, αὐτῷ διαλεγόμεθα, ἐπειδὴ διω-
μολογησάμεθα τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν
ἐκάτερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες
τῆς ψυχῆς λόγῳ, ἵνα εἰδῇ ὁ ἐκεῖνα λέγων, οἱα ἔλεγεν.
Ποίαν τινά; ἢ δὲ ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δὲ ἐγώ, οἵας
μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἢ τε Χιμαίρας
καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ³
λέγονται ξυμπεφυκῦναι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἐν γενέσθαι.
Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου
ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος
κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ
φύειν ἔξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ

¹ καταπεφόρηκας Α: καταπεφώρακας Ξ².

² πλέον πος: πλεῖον Α¹:

πλεῖον Α².

Δ ἔργου· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρώτον καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ράω· καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἐν τρίᾳ ὅντα, ὥστε πῃ ξυμπεφυκέναι ἄλλήλοις. Συνήπται, ἔφη. Περίπλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἔνδος εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τῷ

Ε μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὄρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω μόνον ἔλυτρον ὄρωντι ἐν ζῷον φαίνεσθαι, ἀνθρωπον. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ώς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι ποιεῖν ἴσχυρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν

589 λέοντα, τὸν δὲ ἀνθρωπον λιμοκτονεῖν | καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὅπῃ ἀν ἐκείνων ὁπότερον ἄγη, καὶ μηδὲν ἔτερον ἑτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ φίλον ποιεῖν, ἀλλ' ἐαν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαι τε καὶ μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ' ἀν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν.

Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἀν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ **Β** ἐντὸς ἀνθρωπος ἔσται ἐγκρατέστατος καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς τὰ μὲν ἡμέρα τρέφων καὶ τιθασεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἄλλήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδὴ γάρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ πάντα τρόπον δὴ ὁ μὲν τὰ δίκαια

C ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἀν¹ λέγοι, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ψεύδοιτο. πρός τε γάρ ἡδονὴν καὶ πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὡφελίαν σκοπούμενῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιεὶς οὐδὲ εἰδὼς ψέγει ὅ τι ψέγει. Οὐ μοι δοκεῖ, ἥ δ' ὅς, οὐδαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πράως,

¹ ἀληθῆ ἀν II: ἀλήθειαν Α.

οὐ γάρ ἔκῶν ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὡς μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχρὰ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτ’ ἀν φαινεν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ Δῆστος τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχρὰ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλούμενα; ξυμφήσει ἡ πῶς; Ἐάν μοι¹, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, δτῷ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσόν ἄμα καταδουλοῦται τὸ βέλτιστον ἔαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἡ εἰ μὲν λαβὼν χρυσίον ὑὸν ἡ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ Εταῦτ’ εἰς ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἀν αὐτῷ ἐλυσιτέλει οὐδὲ ἀν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ ἔαυτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαρωτάτῳ δουλοῦται καὶ μηδὲν ἐλεεῖ, οὐκ ἄρα ἀθλίος ἔστι καὶ | πολὺ 590 ἐπὶ δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἡ Ἐριφύλη ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς Ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι, ἡ δ’ ὅς ὁ Γλαύκων· ἔγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι.

XIII. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολαστάνειν οὔει διὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεσθαι, δτὶ ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινόν, τὸ μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον, ἔφη. Ἡ δ’ αὐθαδία καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν τὸ λεοντῶδές τε καὶ ὄφεωδες αὔξηται καὶ συντείνηται Βἀναρμόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυφὴ δὲ καὶ μαλθακία οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μήν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸν τοῦτο, τὸ θυμοειδές, ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ ἐκ νέου ἀντὶ λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία Σδὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οὔει, ὅνειδος φέρει; ἡ δὲ ἄλλο τι φήσομεν ἡ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου εἶδος ὥστε μὴ ἀν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ θρεμμάτων

¹ ἔάν μοι codd.: ἔάν ἐμοὶ Stobaeus.

ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; "Εοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὅμοίου ἄρχηται οἶουπερ ὁ βέλτιστος, δοῦλον **D** αὐτόν φαμεν δεῦν εἶναι ἐκείνου τοῦ βέλτιστου, ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῦν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύμαχος φέτο τοὺς ἄρχομένους, ἀλλ' ὡς ἀμεινον ὃν παντὶ ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὐτῷ¹, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες ὅμοιοι ὥμεν καὶ φίλοι, τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ ὅρθως γ', **E** ἔφη. Δηλοῦ δέ γε, ἢν δ' ἐγώ, καὶ ὁ νόμος, ὅτι τοιοῦτον βούλεται², πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμαχος ὡν, καὶ ἡ τῶν παιδῶν ἄρχή, τὸ μὴ ἔαν ἐλευθέρους εἶναι, ἔως ἣν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν καταστήσωμεν καὶ τὸ βέλτιστον 591 θεραπεύσαντες τῷ παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῦ γάρ, ἡ δ' ὅς. Πῆδη δὴ οὖν φήσομεν, ὡ Γλαύκων, καὶ κατὰ τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν ἡ ἀκολασταίνειν ἡ τι αἰσχρὸν ποιεῖν, ἐξ ὧν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρήματα ἡ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῆ, ἡ δ' ὅς. Πῆδη δὲ ἀδικοῦντα λανθάνειν καὶ **B** μὴ διδόναι δίκην λυσιτελεῖν; ἡ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων ἔτι πονηρότερος γίγνεται, τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν θηριώδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἡμερον ἐλευθεροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βέλτιστην φύσιν καθισταμένη τιμιωτέραν ἔξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἡ σῶμα ἴσχύν τε καὶ κάλλος μετὰ ὑγιείας λαμβάνον, τοσούτῳ ὅσῳπερ ψυχὴ σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασιν μὲν οὖν, **C** ἔφη. Οὐκοῦν ὅ γε νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο ἔνυτείνας βιώσεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἀ

¹ οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὐτῷ Λ: οἰκείου ἐνβυτος ἐν αὐτῷ Madvig.

² βούλεται Ε²: βούλεύεται Λ.

τοιαύτην αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται¹, τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων; Δῆλον, ἔφη. Ἐπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἔξιν καὶ τροφὴν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ηδονῇ ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει², ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν βλέπων οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἵσχυρὸς ἡ ὑγίης ἡ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἀρμονίαν τῆς ἐν τῇ Δ ψυχῇ ἔνεκα ξυμφωνίας ἀρμοττόμενος φανεῖται³. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἐάνπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶναι. Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει ἔνυνταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν δύκον τοῦ πλήθους οὐκ ἐκπληγτόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ ἀπειρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων. Οὐκ οἴομαι, ἔφη. Ἀλλ' ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείᾳν Ε καὶ φυλάττων, μή τι παρακινῇ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ διὰ πλήθος οὐσίας ἡ δι' ὀλιγότητα, οὕτως κυβερνῶν προσθήσει καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἀν οἰός τ' ἦ. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τιμάς γε, εἰς ταύτον ἀποβλέπων, 592 τῶν μὲν μεθέξει καὶ γεύσεται ἐκών, ἀς ἀν ἥγηται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσειν, ἀς δ' ἀν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἔξιν, φεύξεται ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νὴ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἵσως ἐν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῇ τύχη. Μανθάνω, ἔφη· ἐν ἦ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ· ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἴμαι αὐτὴν εἶναι. Β Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἵσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὄρῳ καὶ ὄρῳ τῷ ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδέν, εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἀν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

¹ ἀπεργάσεται ΙΙ : ἀπεργάζεται Α.   ² ζήσει Σ : ζώσει Α¹ : ζψή Α².

³ φανεῖται Iamblichus (*Protrept.* 90): φαίνηται Α.

I.

595   I. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἔννοω, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὁρθῶς φάγεσθαι τὴν πόλιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῆ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὅση μιμητική. παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ Β ἐναργέστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἔκαστα διήρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἴδη. Πῶς λέγεις; ‘Ως μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι—οὐ γάρ μου κατερεῦτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας τοὺς μιμητικούς—λώβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκούοντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οἷα τυγχάνει ὅντα. Πῆ δή, ἔφη, διανοούμενος λέγεις; ‘Ρητέον, ἦν δὲ ἐγώ· καίτοι φιλία γέ τίς με καὶ αἰδὼς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ομήρου ἀποκωλύει λέγειν. ἔοικε Σ μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὸν γενέσθαι. ἀλλ’ οὐ γὰρ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἀλλ’, δὲ λέγω, ρητέον. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. “Ακουε δή, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα. Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἀν μοι εἰπεῖν ὃ τί ποτ’ ἔστιν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυννοῶ, τί βούλεται εἶναι. Ἡ που ἀρ', ἔφη, ἐγὼ συννοίσω. Οὐδέν γε, ἦν δὲ 596 ἐγώ, ἄτοπον, ἐπεὶ πολλά τοι δξύτερον βλεπόντων ἀμβλύτερον ὄρωντες πρότεροι εἶδον. Ἐστιν, ἔφη, οὕτως· ἀλλὰ

σοῦ παρόντος οὐδέ ἀν προθυμηθῆναι οἶός τε εἴην εἰπεῖν, εἰ τί μοι καταφαίνεται, ἀλλ' αὐτὸς ὅρα. Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἔκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἔκαστα τὰ πολλά, οἷς ταῦτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν. οἶν, εἰ θέλεις, πολλαί πού εἰσι κλῖναι καὶ τράπεζαι. Β Πῶς δ' οὖ; Ἀλλὰ ἰδέαι γέ ποὺ περὶ ταῦτα τὰ σκεύη δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί. Οὐκοῦν καὶ εἰώθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἐκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων οὕτω ποιεῖ ὁ μὲν τὰς κλίνας, ὁ δὲ τὰς τραπέζας, αἱς ἡμεῖς χρώμεθα, καὶ τἄλλα κατὰ ταῦτα; οὐ γάρ που τὴν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πῶς γάρ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ Σ τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὁς πάντα ποιεῖ, ὅσα περ εἰς ἔκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὕπω γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φήσεις. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἶός τε σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἀπαντα ποιεῖ καὶ ζῷα πάντα ἐργάζεται, τά τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν, καὶ πρὸς τούτους γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν "Αἰδου ὑπὸ γῆς ἀπαντα ἐργάζεται. Πάνυ θαυμαστόν, ἔφη, λέγεις σοφι- Ζ στήν. Ἀπιστεῖς; ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ, τὸ παράπαν οὐκ ἀν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός, ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἀν τούτων ἀπάντων ποιητής, τινὶ δὲ οὐκ ἄν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι κάν αὐτὸς οἶός τ' εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τίς, ἔφη, ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῆ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα δέ που, εἰ θέλεις λαβὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῆ· ταχὺ μὲν ἥλιον ποιῆσεις Ε καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ δὲ σαυτόν τε καὶ τἄλλα ζῷα καὶ σκεύη καὶ φυτὰ καὶ πάντα ὅσα νῦν δὴ

έλεγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι δυντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εἰς δέον ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἷμαι, δημιουργῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἥ γάρ; Πῶς γὰρ οὖ; Ἀλλὰ φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἷμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἀ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἥ οὖ; Ναί, ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος.

597 II. Τί δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι | μέντοι ἔλεγες, ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δή φαμεν εἶναι ὃ ἔστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; "Ἐλεγον γάρ. Οὐκοῦν εἴ μὴ ὃ ἔστιν ποιεῖ, οὐκ ἀν τὸ δὸν ποιοῖ, ἀλλά τι τοιοῦτον, οἷον τὸ δὸν, ὃν δὲ οὖ; τελέως δὲ εἶναι δὸν τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον ἥ ἄλλουν τινὸς χειροτέχνου εἴ τις φαίνῃ, κινδυνεύει οὐκ ἀν ἀληθῆ λέγειν; Οὐκοῦν, ἔφη, ὡς γ' ἀν δόξειεν τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους διατρίβουσιν. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν, εἴ καὶ **Β** τούτῳ ἀμυνδρόν τι τυγχάνει δὸν πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ' ἐστίν; Εἴ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τριτταί τινες κλίναι αὐται γίγνονται· μία μὲν ἥ ἐν¹ τῇ φύσει οὖσα, ἥν φαῖμεν ἄν, ως ἐγὼμαι, θεὸν ἔργασσασθαι. ἥ τίν' ἄλλον; Οὐδένα, οἷμαι. Μία δέ γε ἥν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δὲ ἥν ὁ ζωγράφος. ἥ γάρ; "Ἐστω. Ζωγράφος δή, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἰδεσι κλινῶν. Ναὶ τρεῖς. 'Ο μὲν δὴ θεός, εἴτε **С** οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις ἀνάγκη ἐπῆν μὴ πλέον ἥ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησεν μίαν μόνον αὐτὴν ἐκείνην ὃ ἔστιν κλίνη· δύο δὲ τοιαῦται ἥ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Πῶς δή; ἔφη. "Οτι, ἥν δ' ἐγώ, εἴ δύο μόνας ποιήσειεν, πάλιν ἀν μία ἀναφανείη, ἥς ἐκεῖναι ἀν αὐτὸφότεραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ εἴη ἀν ὃ ἔστιν κλίνη ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. 'Ορθῶς, ἔφη. Ταῦτα δή, οἷμαι, εἰδῶς ὁ θεός,

¹ εν II : om. A.

βούλόμενος εἶναι ὅντως κλίνης ποιητὴς ὅντως οὕσης, ἀλλὰ **Δ** μὴ κλίνης τινός, μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν ἔφυσεν. **”Εοικεν.** Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν ἢ τι τοιούτου; Δίκαιον γοῦν, ἔφη, ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ τἄλλα πάντα πεποίηκεν. Τί δὲ τὸν τέκτονα; ἀρ' οὐ δημιουργὸν κλίνης; Ναί. **”Η** καὶ τὸν ζωγράφον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου; Οὐδαμῶς. **”Αλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι;** Τοῦτο, ἢ δ' ὅς, ἐμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἄν προσαγορεύεσθαι, μιμητῆς **Ε** οὖν ἐκεῖνοι δημιουργοί. Εἰσεν, ἦν δ' ἔγω^o τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἔσται καὶ ὁ τραγῳδοποιός, εἴπερ μιμητῆς ἔστι, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πεφυκώς, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν μὲν δὴ μιμητὴν ώμολογήκαμεν· εἰπὲ δέ μοι | περὶ τοῦ 598 ζωγράφου τόδε· πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἔκαστον δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῖν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν ἔργα; Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη. **”Αρα οὐα ἔστιν ἢ οἰα φαίνεται;** τοῦτο γὰρ ἔτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη. **”Ωδε.** κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεῷ ἐάν τε κατατικρὺ ἢ ὅπηοῦν, μή τι διαφέρει αὐτὴ ἑαυτῆς, ἢ διαφέρει μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ ἄλλοια; καὶ τἄλλα ώσαύτως; Οὗτως, ἔφη· φαίνεται, διαφέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ **Β** σκόπει. πρὸς πότερον ἡ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἔκαστον; πότερα πρὸς τὸ ὄν, ως ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ φαινόμενον, ως φαίνεται, φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὐσα μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόρρω ἄρα που τοῦ ἀληθοῦς ἢ μιμητική ἔστιν καὶ, ως ἔοικεν, διὰ τοῦτο πάντα ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρόν τι ἔκαστου ἐφάπτεται καὶ τοῦτο εἴδωλον. οἰον ὁ ζωγράφος, φαμέν, ζωγραφήσει ἥμīν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργούς, περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τεχνῶν¹. ἀλλ' ὅμως **C**

¹ τεχνῶν codd.: τεχν<ιτ>ῶν olim nos.

παιδίας τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος, γράψας ἀν τέκτονα καὶ πόρρωθεν ἐπιδεικνὺς ἔξαπατῳ ἀν τῷ δοκεῖν ως ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τί δ' οὐ; Ἐλλὰ γάρ, οἷμαι, ὡς φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων διανοεῖσθαι· ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περὶ του, ως ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπισταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ Δ τὰλλα πάντα, ὅσα εἰς ἔκαστος οἶδεν, οὐδὲν ὅ τι οὐχὶ ἀκριβέστερον ὅτουοῦν ἐπισταμένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἀνθρωπος, καί, ως ἔοικεν, ἐντυχὼν γόητί τινι καὶ μιμητῇ ἔξηπατήθη, ὥστε ἔδοξεν αὐτῷ πάσοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἶός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἔξετάσαι. Ἐληθέστατα, ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέον τὴν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς "Ομηρον, ἐπειδή Ε τινων ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν καὶ τά γε θεῖα· ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀγαθὸν ποιητὴν, εἰ μέλλει περὶ ων ἀν ποιῆ καλῶς ποιήσειν, εἰδότα ἄρα ποιεῖν, η μὴ οἶν τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι, πότερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἔξηπάτηνται καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν 599 ὄρῶνται οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ¹ ἀπέχοντα τοῦ ὄντος καὶ ράδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν ἀλήθειαν· φαντάσματα γάρ, ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦσιν· η τι καὶ λέγουσιν καὶ τῷ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἵσασιν περὶ ων δοκοῦσιν τοῖς πολλοῖς εῦ λέγειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔξεταστέον. Οὔει οὖν, εἰ τις ἀμφότερα δύναιτο ποιεῖν, τό τε μιμηθησόμενον καὶ τὸ εἰδωλον, ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων δημιουργίᾳ ἔαυτὸν ἀφεῖναι ἀν σπουδάζειν καὶ τοῦτο προστήσασθαι τοῦ ἔαυτοῦ βίου Β ως βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ ἔγωγε. Ἐλλ' εἴπερ γε, οἷμαι, ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι, ἀπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρότερον ἐν τοῖς ἔργοις ἀν σπουδάσειν η ἐπὶ τοῖς

¹ τριττὰ codd.: τρίτα Herwerden.

μιμήμασι, καὶ πειρῶτο ἀν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἔαντοῦ καταλιπεῖν μυημένα, καὶ εἶναι προθυμοῦτ' ἀν μᾶλλον δὲ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ ἐγκωμιάζων. Οἷμαι, ἔφη· οὐ γὰρ ἔξιστον ἡ τε τιμὴ καὶ ἡ ὡφελία. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λόγον "Ομηρον ἢ ἄλλον δύτινον τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες, εἰ ἰατρικὸς ἦν τις αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ C μιμητῆς μόνον ἰατρικῶν λόγων, τίνας ὑγιεῖς ποιητῆς τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός, ἢ τίνας μαθητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἔκεινος τοὺς ἐκγόνους, μηδὲ αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ᾽ ἐῶμεν· περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν" Ομηρος, πολέμων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν καὶ διοικήσεων πόλεων καὶ παιδείας πέρι D ἀνθρώπου, δίκαιον που ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· ὡ φίλε "Ομηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἰ ἀρετῆς πέρι, εἰδώλου δημιουργός, διν δὴ μιμητὴν ώρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οὗτος τε ἡσθα γιγνώσκειν, ποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἵδια καὶ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον ὕκησεν, ὥσπερ διὰ Λυκοῦργον Λακεδαιμων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλαὶ μεγάλαι τε καὶ σμικραί; σὲ δὲ τίς E αἰτιάται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλωνα· σὲ δὲ τίς; ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἷμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων· οὕκουν λέγεται γε οὐδὲ ὑπ' αὐτῶν Ομηριδῶν. Ἀλλὰ δὴ τις πόλεμος ἐπὶ Ομῆλου ύπ' ἔκεινου 600 ἀρχοντος ἢ ξυμβουλεύοντος εὑν πολεμηθεὶς μυημονεύεται; Οὐδείς. Ἀλλ' οἴα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἢ τινας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεω τε πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἵδιᾳ τισὶν ἡγεμῶν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται" Ομηρος γενέσθαι, οὐ ἐκεῖνον ἡγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ

Β καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδόν τινα παρέδοσαν βίου Ὁμηρικήν, ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτὸς τε διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἡγαπήθη, καὶ οἱ ὑστεροὶ ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πῃ δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδὲ ἀν, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὁ Σώκρατες, ἵσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἐταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἀν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ ὡς πολλῇ σ τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ'¹ αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη.

IV. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οὔει, ὁ Γλαύκων, εἰ τῷ ὅντι οἵος τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι "Ομηρος, ἄτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἀν πολλοὺς ἐταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμάτο καὶ ἡγαπάτο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν παριστάναι **Π** ἴδια ἔνγγιγνόμενοι, ως οὕτε οἰκίαν οὕτε πόλιν τὴν αὐτῶν διοικεῖν οἴοι τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσιν τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἐταῖροι" "Ομηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἴπερ οἵος τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνινάναι² ἀνθρώπους, ἡ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἀν περιιόντας εἴων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀν αὐτῶν ἀντείχοντο ἡ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡνάγκαζον παρὰ σφίσιν οἴκοι Ε εἶναι, ἡ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἀν ἐπαιδαγώγουν ὅπῃ ἥσαν, ἔως ἵκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὁ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ποιοῦσιν, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἅπτεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ **601** ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα | εἶναι, αὐτός τε οὐκ

¹ ἐπ' codd.: ὑπ' Ast.

² ὀνινάναι Matthiaeus: ὀνεῖναι (sic) A¹: ὀνίναι (sic) A².

ἐπαίων περὶ σκυτοτομίας καὶ τοῖς μὴ ἐπαίουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματα ἄττα ἐκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ρήμασιν ἐπιχρωματίζειν, αὐτὸν οὐκ ἐπαίοντα ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι, ὥστε ἐτέροις¹ τοιούτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἔάν τε περὶ σκυτοτομίας τις λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ ρυθμῷ καὶ ἀρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι², ἔάν τε περὶ στρατηγίας ἔάν τε περὶ ἄλλου ὅτουοῦν· οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα Β μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχειν. ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν λεγόμενα, οἷμαί σε εἰδέναι οīα φαίνεται. τεθέασαι γάρ που. "Εγωγ", ἔφη. Ούκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, ἔοικεν τοῖς τῶν ὥραιών προσώποις, καλῶν δὲ μή, οīα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπη; Παντάπασιν, ἡ δ' ὅς. "Ιθι δή, τόδε ἄθρει· ὁ τοῦ εἰδώλου ποιητής, ὁ μιμητής, φαμέν, τοῦ μὲν ὄντος οὐδὲν ἐπαίει, τοῦ δὲ φαινομένου· οὐχ οὕτως; Ναί. Μὴ τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ρήθειν, ἀλλ' ίκανῶς ἴδωμεν. Λέγε, ἔφη. Ζωγράφος, φαμέν, ἡνίας τε γράψει καὶ χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πάνυ γε. "Αρ' οὖν ἐπαίει οīας δεῖ τὰς ἡνίας εἶναι καὶ τὸν χαλινὸν ὁ γραφεύς; ἡ οὐδὲν ὁ ποιήσας, ὁ τε χαλκεὺς καὶ ὁ σκυτεύς, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅσπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆσθαι, μόνος ὁ ἵππικός; 'Αληθέστατα. "Αρ' οὖν οὐ περὶ πάντα οὕτω φήσομεν ἔχειν; Πώς; Περὶ ἔκαστον Δ ταύτας τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην; Ναί. Ούκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὄρθοτης ἐκάστου σκεύους καὶ ζῷου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι ἡ τὴν χρείαν ἔστιν, πρὸς³ ἦν ἀν ἔκαστον ἢ πεποιημένον ἢ πεφυκός; Οὕτως. Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον

¹ αὐτὸν—ἐτέροις Π et in marg. A² (ubi tamen ἀλλὰ pro ἀλλ' ἢ et ἐν τοῖς pro ἐτέροις): om. A¹. ² ἐν μέτρῳ—λέγεσθαι Π et in marg. A²: om. A. ³ πρὸς Π: om. A.

έκάστω ἐμπειρότατόν τε εἶναι καὶ ἄγγελον γίγνεσθαι τῷ ποιητῇ, οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ φῶνται. οἵον αὐλητής που αὐλοποιῶν ἔξαγγέλλει περὶ τῶν αὐλῶν Εἰς ἀν ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οἵους δεῖ ποιεῖν, ὁ δὲ ὑπηρετήσει. Πῶς δ' οὖ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἔξαγγέλλει περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ πιστεύων ποιήσει; Ναί. Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητὴς πίστιν ὀρθὴν ἔχει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, 602 ξυνῶν τῷ εἰδότι καὶ ἀναγκαζόμενος ἀκούειν | παρὰ τοῦ εἰδότος, ὁ δὲ χρώμενος ἐπιστήμην. Πάνυ γε. 'Ο δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι ἐπιστήμην ἔχει ὡν ἀν γράφη, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μή, ἢ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἔξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότι καὶ ἐπιτάπτεσθαι οἷα χρὴ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὕτε ἄρα εἴσεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητὴς περὶ ὡν ἀν μιμῆται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ ἔοικεν. Χαρίεις ἀν εἴη ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς Β πρὸς σοφίαν περὶ ὡν ἀν ποιῆ. Οὐ πάνυ. 'Αλλ' οὖν δὴ ὅμως γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἑκάστου, ὅπη πονηρὸν ἢ χρηστόν· ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἷον φαίνεται καλὸν εἶναι τοὺς πολλοὺς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν, τούτο μιμήσεται. Τί γὰρ ἄλλο; Ταῦτα μὲν δή, ὡς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγηται, τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὡν μιμεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν, τούς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἀπτομένους ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἐπεσι πάντας εἶναι μιμητικοὺς ως οἵον τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.

Ο V. Πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτον μέν τι ἐστιν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; Ναί. Πρὸς δὲ δὴ ποιόν τι ἐστιν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν δίναμιν, ἦν ἔχει; Τοῦ ποίου τινὸς πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. ταῦτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἵσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ ταῦτα

καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατί τε θεωμένοις καὶ ἔξω, καὶ κοῦλά τε δὴ καὶ ἔξέχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώματα αὐ^δ πλάνην τῆς ὄψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δήλη ἡμῖν ἐνοῦσα Δ αὗτη ἐν τῇ ψυχῇ. φῶ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς φύσεως ἡ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπολείπει, καὶ ἡ θαυματοποιία καὶ αἱ ἀλλαὶ πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ίσταναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν, ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μεῖζον ἢ ἐλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρήσαν ἢ καὶ στῆσαν; Πῶς γάρ οὖ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ Ε λογιστικοῦ ἀν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι καὶ σημαίνοντι μείζω ἄπτα εἶναι ἢ ἐλάττω ἔτερα ἑτέρων ἢ ἵσα τάνατία φαίνεται ἄμα περὶ ταῦτα. Ναί. Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ ἄμα περὶ ταῦτα ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὅρθως γ' ἔφαμεν. | Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς 603 ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἀν εἴη ταῦτον. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεύον βέλτιστον ἀν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μήν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον τῶν φαύλων ἀν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν διομοδογήσασθαι βουλόμενος ἔλεγον, ὅτι ἡ γραφικὴ καὶ ὅλως ἡ μιμητικὴ πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας ὃν τὸ αὐτῆς ἔργον ἀπεργάζεται, πόρρω δ' αὐτὸν φρονήσεως ὅντι τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἔταιρα καὶ φίλη Β ἐστὶν ἐπ' οὐδενὶ ὑγιεῖ οὐδὲ ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾶ ἡ μιμητική. Ἔοικεν. Πότερον, ἢν δ' ἐγώ, ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον, ἡ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀκοήν, ἢν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ', ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μόνον πιστεύσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸν αὐτὸν ἔλθωμεν τῆς διανοίας τοῦτο, φῶ προσομιλεῖ C

¹ καὶ ἡ q: om. A¹: καὶ Λ².

ἡ τῆς ποιήσεως μιμητική, καὶ ἵδωμεν, φαῦλον ἡ σπουδαῖόν ἐστιν. Ἀλλὰ χρή. Ὡδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας, φαμέν, ἀνθρώπους μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἡ ἔκουσίας πράξεις καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἡ εὖ οἰομένους ἡ κακῶς πεπραγέναι καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν ^{ἡ¹} λυπουμένους ἡ χαίροντας. μή τι ἄλλο ἥν² παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἄρ’ οὖν ἐν ἅπασι τούτοις ὁμονοητικῶς ἀνθρωπος διάκειται;
D Η ὁσπερ κατὰ τὴν ὄψιν ἐστασίαζεν καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας ἄμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεις στασιάζει τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὐτῷ; ἀναμιμητικομαὶ δέ, ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς ἀνω λόγοις ἴκανως πάντα ταῦτα διωμολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων ἐναντιωμάτων ἄμα γιγνομένων ἡ ψυχὴ γέμει ἡμῶν. Ὁρθῶς, ἔφη. Ὁρθῶς
E γάρ, ἥν δ’ ἐγώ· ἀλλ’ ὃ τότε ἀπελίπομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι διεξελθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἄνηρ, ἥν δ’ ἐγώ, ἐπιεικῆς τοιάσδε τύχης³ μετασχών, ὃν ἀπολέσας ἡ τι ἄλλο ὡν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥάστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδ’ ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἡ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὔτω μᾶλλον,
604 ἔφη, τό γε ἀληθές. | Τόδε⁴ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πότερον μᾶλλον αὐτὸν οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαι τε καὶ ἀντιτενεῖν⁵, ὅταν ὄραται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἡ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ’ αὐτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὄραται. Μονωθεὶς δέ γε, οἷμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγξασθαι, ἀ εἰ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ⁷ ἄν, πολλὰ δὲ ποιήσει, ἀ οὐκ ἄν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὔτως ἔχει, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος

¹ πᾶσιν (sive πᾶσι) ἡ Π: πᾶσιν A¹: πᾶσι A².   ² ἥν Ast: ὢ A. Vide sis 399 A—B.   ³ τύχης Π: ψυχῆς A.   ⁴ τόδε F v: τὸ δὲ A.   ⁵ ἀντιτενεῖν γ: ἀντιτείνειν A.

καὶ νόμος ἔστιν, τὸ δὲ ἔλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸς τὸ πάθος; Ε
 Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 περὶ τὸ αὐτὸν ἄμα δύο φαμὲν ἐν¹ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι.
 Πῶς δ' οὖ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἔτερον τῷ νόμῳ ἔτοιμον
 πείθεσθαι, οὐδὲ ὁ νόμος ἔξηγεῖται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος,
 ὅτι κάλλιστον ὃ τι μάλιστα ἡσυχίαν ἀγειν ἐν ταῖς
 ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ως οὔτε δῆλου ὅντος τοῦ
 ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν
 οὐδὲν προβάννον τῷ χαλεπῷ φέροντι, οὔτε τι τῶν
 ἀνθρωπίνων ἄξιον ὃν μεγάλης σπουδῆς, ὃ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς Σ
 ὃ τι τάχιστα παραγίγνεσθαι ήμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνό-
 μενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ηδὲ ὃς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι,
 ην δὲ ἐγώ, περὶ τὸ γεγονός καὶ ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων
 πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ
 λόγος αἱρεῖ² βέλτιστ' ἀν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας
 καθάπερ παιδας ἔχομένους τοῦ πληγέντος³ ἐν τῷ βοᾶν
 διατρίβειν, ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὃ τι τάχιστα
 γίγνεσθαι πρὸς τῷ⁴ ἴασθαι τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε Δ
 καὶ νοσῆσαν, ιατρικῇ θρηνῳδίαν⁵ ἀφανίζοντα. Ὁρθότατα
 γοῦν ἄν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο.
 Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ
 ἐθέλει ἔπεσθαι. Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις
 τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως
 ἔχον αὐτῶν ἄρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν
 καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν
 πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ Ε
 φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἡθος, παραπλήσιον ὃν ἀεὶ αὐτὸς⁶
 αὐτῷ, οὔτε ῥάδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμούμενον⁷ εὐπετὲς
 καταμαθεῖν, ἄλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῖς

¹ ἐν *q*: om A.   ² αἱρεῖ *Ξq*: ἔρει A.   ³ πληγέντος Π: πλήττοντος

A.   ⁴ τῷ (sive *τῶ*) *q*: τὸ A.   ⁵ ιατρικῇ θρηνῳδίαν Stobaeus: ιατρικὴν

θρηνῳδίαν A²: A¹ fortasse ιατρικὴν καὶ θρηνῳδίαν.   ⁶ αὐτὸς in marg. A²:

om. A¹.   ⁷ μιμούμενον Π: μιμούμενον A.

ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλλεγομένοις. ἀλλοτρίου γάρ
 605 που πάθους ἡ μίμησις αὐτοῖς γίγνεται. | Παντάπασι
 μὲν οὖν. 'Ο δὴ μιμητικὸς ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ
 τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ τε καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ
 ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς,
 ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν τε καὶ ποικίλον ἥθος διὰ τὸ
 εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἀν αὐτοῦ ἥδη
 ἐπιλαμβανοίμεθα καὶ τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ
 ζωγράφῳ· καὶ γὰρ τῷ φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν
 Β αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς ἔτερον τοιοῦτον ὄμιλεῖν τῆς ψυχῆς,
 ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ ταύτη ὡμοίωται. καὶ
 οὕτως ἥδη ἀν ἐν δίκῃ οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν
 εὐνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι τοῦτο ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει
 καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥσπερ ἐν
 πόλει ὅταν τις μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῷ
 τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριεστέρους φθείρη· ταύτον καὶ τὸν
 μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἴδιᾳ ἐκάστου
 τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὔτε
 Σ τὰ μείζω οὔτε τὰ ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ
 τοτὲ μὲν μεγάλα ἥγονυμένω, τοτὲ δὲ σμικρά, εἴδωλα
 εἰδωλοποιοῦντα¹, τοῦ δὲ ἀληθοῦντος πόρρω πάνυ ἀφεστῶτα.
 Πάνυ μὲν οὖν.

VII. Οὐ μέντοι πω τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν
 αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι,
 ἐκτὸς πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τί δὲ οὐ
 μέλλει, εἴπερ γε δρᾶ αὐτό; 'Ακούων σκόπει. οἱ γάρ που
 βέλτιστοι ἡμῶν ἀκροώμενοι 'Ομήρους ἡ ἄλλου τινὸς τῶν
 Δ τραγῳδοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει
 ὅντα καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὁδυρμοῖς ἡ
 καὶ ἄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἰσθ' ὅτι χαίρομέν τε καὶ
 ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπόμεθα συμπάσχοντες καὶ σπουδά-
 ζοντες ἐπαινοῦμεν ως ἀγαθὸν ποιητὴν, δις ἀν ἡμᾶς ὁ τι

¹ εἰδωλοποιοῦντα γ²: εἰδωλοποιοῦντι Λ.

μάλιστα οὗτω διαθῆ. Οἶδα· πῶς δ' οὐ; "Οταν δὲ οἰκεῖόν τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ δτὶ ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλλωπιζόμεθα, ἀν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτερεῖν, ως τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὅν, ἐκεῖνο δὲ γυναικός, δ τότε Ε ἐπηγνοῦμεν. 'Εννοῶ, ἔφη. 'Η καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ ἐπαινος ἔχει, τὸ ὄρωντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἶν έαυτόν τις μὴ ἀξιοῦ εἴναι ἀλλ' αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύτεσθαι ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐκ εὐλόγῳ ἔοικεν. | Ναί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ἐκείνη γ' αὐτὸ σκοποίης. 606 Ηῆ; Εἰ ἐνθυμοῖο, δτὶ τὸ βίᾳ κατεχόμενον τότε ἐν ταῖς οἰκείαις ξυμφορᾶς καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαι τε καὶ ἀποδύρασθαι ίκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὃν τοιοῦτον οίον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ' ἐστὶν τοῦτο¹ τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτιστον ἡμῶν, ἄτε οὐχ ίκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ ἔθει, ἀνίησιν τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἄτε ἀλλότρια πάθη Β θεωροῦν, καὶ έαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὅν, εἰ ἄλλος ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἴναι ἀκαίρως πειθεῖ, τοῦτον ἐπαινεῖν καὶ ἐλεεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνο κερδαίνειν ἥγεῖται, τὴν ἥδονήν, καὶ οὐκ ἀν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρονήσας ὅλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἷμαι, ὀλίγοις τισὶν μέτεστιν, δτὶ ἀπολαίνειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων εἰς τὰ οἰκεῖα· θρέψαντα γάρ ἐν ἐκείνοις ἴσχυρὸν τὸ ἐλεεινὸν οὐ ράδιον ἐν τοῖς αὐτοῦ πάθεσι κατέχειν. 'Αληθέστατα, ἔφη. 'Αρ'² Κ οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, δτὶ, ἀν³ αὐτὸς αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμῆσει δὲ κωμῳδικῆ ἦ καὶ ίδιᾳ ἀκούων σφόδρα χαρῆς καὶ μὴ μισῆς ως πονηρά, ταῦτὸν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; δ γάρ τῷ λόγῳ αὖ κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν, φοβούμενος δόξαν βωμολοχίας, τότ' αὖ ἀνίης³ καὶ ἐκεῖ νεανικὸν ποιήσας ἔλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενεχθεὶς ἀστε

¹ τότ' ἐστὶν τοῦτο Α: τοῦτο ἐστι φ.

² ἀν Schneider: ἀν codd.

³ ἀνίης Ξη: ἀν εῖης Α.

Δ κωμῳδοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ὥδεων ἐν τῇ Ψυχῇ, ἡ δή φαμεν πάσῃ πράξει ὥμην ἐπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ὥμᾶς ἡ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται; τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον αὐχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ὥμην καθίστησιν, δέον ἄρχεσθαι αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων γυγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἡ δὲ ὁσ. Οὐκοῦν, εἰπον, ὡς Γλαύκων, ὅταν Ὁμῆρος ἐπαινέταις ἐντύχης λέγουσιν, ώς τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν οὗτος ὁ ποιητὴς καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιος ἀναλαβόντι μανθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν αὐτοῦ βίον κατασκευασάμενον ξῆν, | φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι ώς ὅντας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ συγχωρεῖν "Ομῆρον ποιητικῶτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν, εἰδέναι δέ, ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῦς καὶ ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν ὥδυσμένην Μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἡ ἐπεσιν, ἥδονή σοι καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ κοινῆ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέστατα, ἔφη.

Β VIII. Ταῦτα δή, ἔφην, ἀπολελογήσθω¹ ὥμην ἀναμνησθεῖσιν περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν· ὁ γὰρ λόγος ὥμᾶς ἥρει. προσείπωμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καὶ τινα σκληρότητα ὥμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῶ, ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φιλοσοφίᾳ τε καὶ ποιητικῇ· καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δεσπόταν κύων ἐκείνη κραυγάζουσα, καὶ μέγας ἐν ἀφρόνων κενεαγορίαισι, καὶ ὁ τῶν λίαν² σοφῶν **С** ὄχλος κράτων³, καὶ οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες ὅτι ἄρα πένονται, καὶ ἄλλα μυρία σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως

¹ ἀπολελογήσθω Ξ q: ἀπολελογίσθω Α.

² λίαν Herwerden: δια Α.

³ κράτων nos: κρατῶν cod.

τούτων· ὅμως δὲ εἰρήσθω, ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχοι λόγου εἰπεῖν ἡ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἡ μίμησις, ως χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομούμενη, ἀσμενοὶ ἀν καταδεχοίμεθα, ως ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς· ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι. ἡ γάρ, ὁ φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ' αὐτῆς καὶ σύ, καὶ μάλιστα ὅταν δὶς **D** Ὁμήρου θεωρῆς αὐτῆν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπολογησαμένη ἐν μέλει ἡ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῖμεν δέ γέ που ἀν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοί, φιλοποιηταὶ δέ, ἀνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ως οὐ μόνον ἡδεῖα, ἀλλὰ καὶ ὡφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστιν· καὶ εὐμενῶς ἀκουσόμεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα φανῆ ἀλλὰ καὶ ὡφελίμη. **E** Πῶς δ' οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; Εἰ δέ γε μή, ὁ φίλε ἔταιρε, ὥσπερ οἱ ποτέ του ἑρασθέντες, ἐὰν ἡγήσωνται μὴ ὡφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα, βίᾳ μέν, δύμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτως, διὰ τὸν ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν πολιτειῶν τροφῆς | εὗνοι 608 μὲν ἐσόμεθα φανῆναι αὐτὴν ως βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἔως δ' ἀν μὴ οἷα τ' ἡ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ' αὐτῆς ἐπάδοντες ἡμῖν αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον, δν λέγομεν, καὶ ταύτην τὴν ἐπωδήν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. ἀκροασόμεθα¹ δ' οὖν ως οὐ σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ως ἀληθείας τε ἀπτομένη² καὶ σπουδαίᾳ, ἀλλ' εὐλαβητέον αὐτὴν ὃν τῷ ἀκροωμένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ **B** νομιστέα ἄπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἡ δ' ὅς, ξύμφημι. Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών, ὁ φίλε Γλαύκων, μέγας, οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἡ κακὸν γενέσθαι, ὥστε οὔτε τιμῆ ἐπαρθέντα οὔτε χρήμασιν οὔτε

¹ ἀκροασόμεθα pos: αἰσθέμεθα codd.

² ἀπτομένη II: ἀπτομένη A.

ἀρχῆς οὐδεμιᾶς οὐδέ γε ποιητικῆς ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύθαμεν· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον ὄντινοῦν.

C IX. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα ἐπίχειρα ἀρετῆς καὶ προκείμενα ἀθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα. Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς γὰρ οὐτός γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς πάντα ὀλίγος πού τις ἀν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οἵτινες ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου Δ ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ¹ ὑπὲρ τοῦ παντός; Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ἥσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ήμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; καὶ δις ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας εἶπε· Μὰ Διᾶ, οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῷ γ', ἔφην. οἶμαι δὲ καὶ σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπόν. "Εμοιγ', ἔφη· σοῦ δ' ἀν ήδεώς ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο. 'Ακούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη.

E 'Αγαθόν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς; "Εγωγε. "Αρ' οὖν ὅσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν εἶναι, τὸ δὲ σῳζον καὶ ὠφελοῦν τὸ ἀγαθόν. "Εγωγ', ἔφη. Τί δέ; κακὸν ἐκάστῳ τι καὶ² ἀγαθὸν λέγεις; οἶον ὀφθαλμοῖς 609 | ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι νόσον σίτῳ τε ἐρυσίβην σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἵόν, καὶ, ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἐκάστῳ κακόν τε καὶ νόσημα; "Εγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῷ τι τούτων προσγένηται, πονηρόν τε ποιεῖ φῶς προσεγένετο, καὶ τελευτῶν ὅλον διέλυσεν καὶ ἀπώλεσεν; Πῶς γὰρ οὐ; Τὸ ξύμφυτον ἄρα κακὸν ἐκάστου καὶ ἡ πονηρία ἐκαστον ἀπόλλυσιν, ἡ εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἀν ἄλλο γε αὐτὸς ἔτι Β διαφθείρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ,

¹ οὐχ Π et in marg. Α²: om. Α¹.

² τι καὶ Η: τι Α¹: τι δὲ καὶ Α².

οὐδὲ αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη.
 Ἐὰν ἄρα τι εὑρίσκωμεν τῶν ὅντων, φέρεται μὲν κακόν, ὃ
 ποιεῖν αὐτὸν μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἰόν τε αὐτὸν λύειν
 ἀπολλύον, οὐκέτι δηλούμεθα, ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως
 δλεθρος οὐκέτι ἦν; Οὔτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἦν δέ ἐγώ·
 ψυχὴ ἀρ' οὐκέτι ποιεῖν ὃ ποιεῖν αὐτὴν κακήν; Καὶ μάλα,
 ἔφη· ἀντίτι δὴ διῆμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία καὶ **C**
 δειλία καὶ ἀμαθία. **H²** οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε
 καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννόει μὴ ἐξαπατηθῶμεν οἱηθέντες τὸν
 ἀδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν, τότε
 ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὕσης ψυχῆς. ἀλλ'
 ὁδε ποίει· ὥσπερ σῶμα ή σώματος πονηρίᾳ νόσος οὖσα
 τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἀντίτι
 δὴ ἐλέγομεν ἀπαντα ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας τῷ
 προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης εἰς τὸ μὴ εἶναι **D**
 ἀφικνεῖται—οὐχ οὔτω; Ναί. **I**θι δή, καὶ ψυχὴν κατὰ
 τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει. ἄρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ
 ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν
 καὶ μαραίνει, ἔως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος
 χωρίσῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, τούτο γε. **A**λλὰ μέντοι ἐκεῖνό
 γε ἄλογον, ἦν δέ ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι
 τι, τὴν δὲ αὐτοῦ μή. **A**λογον. **E**ννόει γάρ, ἦν δέ ἐγώ, ὡς
 Γλαύκων, ὅτι οὐδὲ ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων πονηρίας, ἢ ἂν **E**
 αὐτῶν ἐκείνων, εἴτε παλαιότης εἴτε σαπρότης εἴτε ἡτισοῦν
 οὖσα, οὐκέτι οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐλὺν μὲν
 ἐμποιήη ἡ αὐτῶν πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι σώματος
 μοχθηρίαν, φήσομεν αὐτὸν δι' ἐκείνα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας
 νέσου οὕσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλλων
 ὅντων ἄλλο ὃν τὸ σῶμα, ὑπὸ ἄλλοτρού κακοῦ μὴ ἐμποιήη· **610**
 σαντος τὸ ἐμφυτον κακόν, οὐδέποτε ἀξιώσομεν διαφθεί-
 ρεσθαι. **O**ρθότατα³, ἔφη, λέγεις.

¹ ψυχῆ - νῦν II et in marg. A²: om. Λ¹.   ² ἡ Π: ἡ Λ.   ³ ὁρθότατα
 Stephanus: ὁρθότατ' ἀν codd.

X. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἦν δὲ ἐγώ, εὖν μὴ σώματος πονηρίᾳ ψυχῇ ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῆ, μή ποτε ἀξιῶμεν ὑπὸ ἀλλοτρίου κακοῦ ἀνευ τῆς ἰδίας πονηρίας ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ ἐτέρου κακῷ ἔτερον. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἡ τοίνυν ταῦτα ἔξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς Β λέγομεν, ἡ ἔως ἀν ἥ ἀνέλεγκτα, μή ποτε¹ φῶμεν ὑπὸ πυρετοῦ μηδὲ αὖ ὑπὸ ἀλλης νόσου μηδὲ αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδὲ εἴ τις ὅ τι σμικρότατα ὅλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἔνεκα τούτων μηδὲν μᾶλλον ποτε ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἀν τις ἀποδείξῃ, ώς διὰ ταῦτα τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτὴν ἐκείνη ἀδικωτέρα καὶ ἀνοσιωτέρα γίγνεται· ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἐκάστῳ μὴ Σ ἐγγιγνομένου, μήτε ψυχὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτο γε οὐδείς ποτε δείξει, ώς τῶν ἀποθνησκόντων ἀδικώτεραι αἱ ψυχαὶ διὰ τὸν θάνατον γίγνονται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ, ὁμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ ἵέναι καὶ λέγειν, ώς πονηρότερος καὶ ἀδικώτερος γίγνεται ὁ ἀποθνήσκων, ἵνα δὴ μὴ ἀναγκάζηται ἀθανάτους τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ Δ ἔχοντι ὥσπερ νόσου, καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τούτου² ἀποκτιννύντος τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἀποθνήσκειν τὸν λαμβάνοντας αὐτό, τοὺς μὲν μάλιστα θâττον, τοὺς δὲ ἥττον σχολαίτερον, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν διὰ τοῦτο³ ὑπὸ ἄλλων δίκην ἐπιτιθέντων ἀποθνήσκουσιν οἱ ἀδικοι. Μὰ Δι', ἡ δὲ ὅς, οὐκ ἄρα πάνδεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ λαμβάνοντι· ἀπαλλαγὴ γὰρ ἀν εἴη κακῶν· ἀλλὰ μᾶλλον οἷμαι αὐτὴν φανήσεσθαι· πᾶν τούναντίον τὸν ἄλλους ἀπο- Ε κτιννύσαν, εἴπερ οἶόν τε, τὸν δὲ ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχουσαν, καὶ πρὸς γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγγρυπνον· οὕτω πόρρω που, ώς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος εἶναι. Καλῶς, ἦν δὲ ἐγώ, λέγεις. ὅπότε γὰρ δὴ μὴ ίκανὴ ἡ γε

¹ μή ποτε Π: μήτε Λ.² τούτου q: τοῦ Α.³ τοῦτο q: τούτου Α.

οἰκεία πονηρία καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπολέσαι ψυχήν, σχολῆ τὸ γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένον κακὸν ψυχὴν ἡ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ὁ τέτακται. Σχολῆ γ', ἔφη, ὡς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὅπότε μηδὲ ὑφ' ἐνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε ἀλλοτρίου, δῆλον 611 δτι ἀνάγκη αὐτὸς ἀεὶ ὃν εἶναι· εἰ δὲ ἀεὶ ὃν, ἀθάνατον.
'Ανάγκη, ἔφη.

XI. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, οὔτως ἔχέτω· εἰ δὲ ἔχει, ἐννοεῖς, δτι ἀεὶ ἀν εἰεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἀν που ἐλάττους γένοιντο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης οὔτε αὖ πλείους. εἰ γὰρ διοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἷσθ' δτι ἐκ τοῦ θητοῦ ἀν γίγνοιτο καὶ πάντα ἀν εἴη τελευτῶντα ἀθάνατα. 'Αληθῆ λέγεις. 'Αλλ', ἦν δὲ ἐγώ, μήτε τοῦτο οἰώμεθα· ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἔασει· μήτε γε αὖ τῇ ἀληθεστάτῃ Β φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχήν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας καὶ ἀνυμοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸς πρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ράδιον, ἦν δὲ ἐγώ, ἀττίδιον εἶναι σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεχρημένον συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχή. Οὐκοῦν εἰκός γε. "Οτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχή, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἀν· οἶν δὲ ἐστὶν τῇ ἀληθείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸς θεάσασθαι ὑπὸ τε τῆς τοῦ σώματος Κ κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμεθα, ἀλλ' οἶον ἐστιν καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἵκανῶς λογισμῷ διαθεατέον¹, καὶ πολὺ κάλλιον αὐτὸς εὑρήσει καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόψεται καὶ πάντα ἀ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ, οἶον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι διακείμενον αὐτό, ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὄρωντες οὐκ ἀν ἔτι ράδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ Δ τά τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκεκλάσθαι², τὰ δὲ συντετρίφθαι καὶ πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων,

¹ διαθεατέον Ξ q: διαθετέον Α.

² ἐκκεκλάσθαι II: κεκλάσθαι Α.

ἄλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὅστρεά τε καὶ φύκία καὶ πέτρας, ὥστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ ἐοικέναι ἢ οἷος ἦν φύσει, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν. ἀλλὰ δεῖ, ὡς Γλαύκων, ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῦ; ἢ δ' Εὖς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ ἐννοεῖν ὃν ἄπτεται καὶ οἶων ἐφίεται ὁμιλιῶν, ὡς ξυγγενῆς οὐσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ ἀεὶ ὄντι, καὶ οἴα ἀν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ὄρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν φυῖ νῦν ἐστίν, καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας εἰδεῖ τε καὶ ὅστρεα, ἀντὶ δὲ γῆν ἐστιωμένη | γενηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὔδαιμόνων λεγομένων ἐστιάσεων. καὶ τότ' ἀν τις ἔδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε πολυειδής εἴτε μονοειδής, εἴτε ὅπῃ ἔχει καὶ ὄπως. νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἰδη, ὡς ἐγῷμαι, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

XII. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα¹ ἐν Β τῷ λόγῳ, καὶ οὓς τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης ἐπηγέγκαμεν², ὥσπερ 'Ησίοδόν τε καὶ "Ομηρον ὑμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτὸς δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἀριστον ηὔρομεν καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχῃ τὸν Γύγον δακτύλιον, ἐάν τε μή, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν "Λιδος κυνῆν; 'Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἄρ' οὖν, ἢν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων, νῦν ἡδη ἀνεπίφθονόν ἐστιν πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἀληθῇ ἀρετῇ ἀποδοῦναι, ὅσους τε καὶ οἵους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτῆση; Παντάπασι μὲν οὖν, ἢ δ' οὖς. Ἄρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἀ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; "Εδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἀδικον εἶναι καὶ τὸν ἀδικον δίκαιον. ὑμεῖς γάρ ηγεῖσθε³, κανεὶς εἰ μὴ δυνατὸν εἴη ταῦτα

¹ ἀπελυσάμεθα Α: ἀπεδυσάμεθα Ξ. ² ἐπηγέγκαμεν Π: ἐπηγεγκαμεν (sic) Α. Cf. 363 Α. ³ ἡγεῖσθε Π: ἡτεῖσθε Α.

λανθάνειν καὶ θεούς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἔνεκα, ἵνα αὐτὴ δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἡ οὐ μνημονεύεις; Ἐδικοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ Δ μή. Ἐπειδὴ¹ τοίνυν κεκριμέναι εἰσίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτω, ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσηται, ἀ² ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δίδωσι τοὺς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς τῷ ὅντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἴτει. Οὐκοῦν, ἦν Ε δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι θεούς γε οὐ λανθάνει ἑκάτερος αὐτῶν οἵος ἐστιν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὃ μὲν θεοφιλὴς ἀν εἴη, ὁ δὲ θεομισής, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ὁμολογοῦμεν. "Ἐστι ταῦτα³. Τῷ δε θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε⁴ ἀπὸ θεῶν | γίγνεται, 613 πάντα γίγνεσθαι ως οἰόν τε ἀριστα, εἰ μή τι ἀναγκαῖον αὐτῷ κακὸν ἐκ προτέρας ἀμαρτίας ὑπῆρχεν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὔτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενίᾳ γίγνηται ἐάν τ' ἐν νόσοις ἢ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῷ, ως τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσει ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπὸ γε θεῶν ποτὲ ἀμελεῖται, ὃς ἀν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι Β θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τάναντία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἀν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἀρ' οὐχ ὥδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὃν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε καὶ ἄδικοι δρῶσιν ὅπερ

¹ ἐπειδὴ Flor. C: ἐπειδὴ ἦν A¹. Pro ἐπειδὴ—ἐγώ praehet in marg. A² ἐπειδὴ τοινυν, ἦν δ' ἐγώ, κεκριμέναι εἰστι. ² ἀΞ q: om. A¹, sed ante δίδωσι repositus A². ³ In verbis ἐστι ταῦτα desinit II. ⁴ γε Ξ q et corr. A²: τε A¹.

οἱ δρομῆς, ὅσοι ἀν θέωσιν εῦ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν
ἄνω μή; τὸ μὲν πρῶτον ὁξέως ἀποπηδῶσιν, τελευτῶντες
C δὲ καταγέλαστοι γίγνονται, τὰ ὡτα ἐπὶ τῶν ὕμων ἔχοντες
καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ
εἰς τέλος ἐλθόντες τά τε ἀθλα λαμβάνουσιν καὶ στεφα-
νοῦνται. οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ^ν
συμβαίνει; πρὸς τέλος ἑκάστης πράξεως καὶ διμιλίας καὶ
τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσί τε καὶ τὰ ἀθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων
φέρονται; Καὶ μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ^ν
τούτων ἅπερ αὐτὸς ἔλεγες περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ δή,
D ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένουνται, ἐν τῇ
αὐτῶν πόλει ἄρχοντί τε, ἀν βούλωνται, τὰς ἄρχας, γαμοῦσι
τε ὁπόθεν ἀν βούλωνται, ἐκδιδόαστι τε εἰς οὓς ἀν ἐθέλωσι·
καὶ πάντα, ἀ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε·
καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν
νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἰρεθέντες
καταγέλαστοί εἰσιν, καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἄθλιοι προ-
πηλακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν, μαστιγούμενοι καὶ
E ἡ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων¹. πάντα ἐκεῖνα
οἷον καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι ως πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω, ὅρα
εὶ ἀνέξει. Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

XIII. "Α μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἔγω, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ
614 θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων | ἀθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα
γίγνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἵς αὐτὴ παρείχετο ἡ
δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἀν εἴη. Καὶ μάλ', ἔφη, καλά τε καὶ
βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἔγω, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ
μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἀ τελευτήσαντα ἑκάτερον περιμένει.
χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἑκάτερος² αὐτῶν ἀπειλήφη
τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι³. Λέγοις ἀν, ἔφη,
B ως οὐ πολλὰ ἀλλ'⁴ ἥδιον ἀκούοντι. Ἀλλ' οὐ μέντοι σοι,

¹ λέγων Ast: λέγων εἶτα στρεβλώσονται (στρεβλήσονται *q*) καὶ ἐκκαυθή-
σονται codd. ² ἑκάτερος Ξ²: ἑκάτερον A. ³ ἀκοῦσαι Λ: secludit
Stephanus. ⁴ ἀλλ' Ξ^{q1}: ἀλλ' A.

ἥν δὲ ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἔρω, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν
ἀιδρός, Ἡρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὃς ποτε
ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων τὰν νεκρῶν
ἥδη διεφθαρμένων, ὑγιῆς μὲν ἀνηρέθη, κομισθεὶς δὲ οἴκαδε
μέλλων θάπτεσθαι δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος
ἀνεβίω, ἀναβιοὺς δὲ ἔλεγεν ἢ ἐκεῖ ἵδοι. ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὐ
ἔκβηνται τὴν ψυχήν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖ-
σθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν φῷ τῆς τε γῆς δύ’ Σ
είναι χάσματα ἔχομένω ἀλλήλοιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν
τῷ ἄνω ἄλλα¹ καταντικρύ· δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων
καθῆσθαι, οὗς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους
κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ
οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ
πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω,
ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὅπισθεν σημεῖα πάντων ὧν Δ
ἔπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν, δτὶ δέοι αὐτὸν
ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ καὶ διακελεύοντό οἱ
ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὁρᾶν δὴ
ταίτη μὲν καθ’ ἕκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ
τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς, ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθείη,
κατὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς
αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου καταβαίνειν ἑτέρας
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς. καὶ τὰς ἀεὶ ἀφικνουμένας ὥσπερ Ε
ἐκ πολλῆς πορείας φαίνεσθαι ἥκειν καὶ ἀσμένας εἰς τὸν
λειμῶνα ἀπιούσας οἷον ἐν πανηγύρει κατασκηνᾶσθαι καὶ
ἀσπάζεσθαι τε ἀλλήλας ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι
τὰς τε ἐκ τῆς γῆς ἡκούσας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ
τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ παρ’ ἐκείναις. διηγεῖσθαι δὲ ἀλλή-
λαις τὰς μὲν ὀδυρομένας τε καὶ κλαούσας, ἀναμιμνησκο-
μένας | ὅσα τε καὶ οīα πάθοιεν καὶ ἵδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς 615
πορείᾳ—εἶναι δὲ τὴν πορείαν χιλιέτη—τὰς δὲ αὖ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ εὐπαθείας διηγεῖσθαι καὶ θέας ἀμηχάνους τὸ

¹ ἄλλα Ξ q: ἄλλα Α.

κάλλος. τὰ μὲν οὖν πολλά, ὡς Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ δὲ οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτέ τινα ἡδίκησαν καὶ ὅσους ἔκαστοι, ὑπὲρ ἀπάντων δίκην δεδωκέναι ἐν μέρει, ὑπὲρ ἔκάστου δεκάκις· τοῦτο δὲ εἶναι κατὰ ἔκαποντα ετηρίδα ἔκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσούτου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἔκτινοιεν, καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν¹ θανάτων ἥσαν αἴτιοι, ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα, καὶ εἰς δουλείας ἐμβεβληκότες ἢ τυνος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων τούτων δεκαπλασίας ἀλγηδόνας ὑπὲρ ἔκάστου κομίσαιντο, καὶ αὐτὸις εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι γεγονότες εἴεν, κατὰ ταῦτα τὴν ἀξίαν Κομίζουντο. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων² καὶ ὀλίγον χρόνου βιούντων πέρι ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἀξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὐσεβείας καὶ γονέας καὶ αὐτόχειρος³ φόνου μείζους ἔτι τοὺς μισθοὺς διηγεῖτο. ἔφη γάρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἐτέρῳ ὑπὸ ἐτέρου, ὃπου εἴη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἐν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἥδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ Δ πρεσβύτερον ἀδελφὸν καὶ ἄλλα δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδὲ ἀν ἥξει δεῦρο.

XIV. Ἐθεασάμεθα γάρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων. ἐπειδὴ ἔγγὺς τοῦ στομίου ἥμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τάλλα πάντα πεπονθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδομεν ἔξαιφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἥσαν δὲ καὶ ἴδιωται τινες τῶν μεγάλα ἡμαρ- Ε τηκότων· οὓς οἰομένους ἥδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκάτο, ὅπότε τις τῶν οὔτως ἀνιάτως ἔχόντων εἰς πόνηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ

¹ πολλῶν Ξ: πολλοί A.   ² γενομένων A: ἀπογενομένων Cobet.
οὐτόχειρος Ast: αὐτόχειρας codd.

ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν διαλιθόντες ἥγον, τὸν δε Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους συμποδίσαντες χειράς τε καὶ πόδας | καὶ κεφαλήν, καταβαλόντες 616 καὶ ἐκδείραντες, εἰλκον παρὰ τὴν ὄδον ἐκτὸς ἐπ’ ἀσπαλάθων κνάπτοντες¹ καὶ τοῖς ἀει παριοῦσι σημαίνοντες, ὃν ἔνεκά τε καὶ ὅτι εἰς² τὸν Τάρταρον ἐμπεσούμενοι ἄγουιτο. ἔνθα δὴ φύζων ἔφη πολλῶν καὶ παντοδιπόν σφίσι γεγονότων τούτον ὑπερβάλλειν, μὴ γένοιτο ἐκάστῳ τὸ φθέγμα, ὅτε ἵναβαίνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἔκαστον συγήσαντος ἀναβῆναι. καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι B καὶ αὐτὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους. ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμώνι ἐκάστοις ἐπτὰ ἡμέραι γένοιτο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὄγδῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίνους ἡθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένου φῶς εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ ἵριδι προσφερέει³, λαμπρότερον δε καὶ καθαρότερον· εἰς δὲ ἀφικέσθαι προελθόντας⁴ ἡμερησίαν ὄδον καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον τοῦ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν C τεταμένα· εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν συνέχον τὴν περιφοράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον, εἰς οὓς πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὖν τὴν μὲν ἥλακάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ σφόνδυλον μεικτὸν ἐκ τε τούτου καὶ ἄλλων γενῶν. τὴν δὲ τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα σίαπερ D ἢ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δε δεῖν ἐξ ὧν ἔλεγχεν, τοιόνδε αὐτὸν εἶναι, ὕσπερ ἀν εἰ ἐν ἐνι μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ καὶ ἐξεγλυσμένῳ διαμπερες ἄλλος τοιωῦτος ἐλάττων ἐγκέοιτο ἀρμόττων, καθάπερ οἱ κάδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἀρμόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέττα-

¹ κνάπτοντες Ζ²: κνάμπτοντες A.

² θτι εἰς Ζ²: εἰς δ, τι A.

³ προσφερεις Ζ εις εορτ. Λ²: προσφερῆ Λ¹.

⁴ προελθόντας γ: προελθόντες Λ.

ρας. ὅκτῳ γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν
Ε ἀλλήλοις ἔγκειμένους, κύκλους ἀνωθεν τὰ χείλη φαίνοντας,
 νῶτον συνεχὲς ἐνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν
 ἡλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὄγδοου διαμπερὲς
 ἐληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτον τε καὶ ἔξωτάτῳ σφόνδυλον
 πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ
 ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ
 τὸν τοῦ ὄγδοου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἑβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν
 τοῦ πέμπτου, ἑβδομον δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὅγδοον δὲ τὸν τοῦ
 δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ
 ἑβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὄγδοου τὸ χρῶμα ἀπὸ⁶¹⁷
 τοῦ ἑβδόμου ἔχειν | προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου
 καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων,
 τρίτον δὲ λευκότατον χρῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέρυθρον,
 δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ δὴ
 στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν, ἐν
 δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἐπτὰ κύκλους τὴν
 ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἡρέμα περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τούτων
Β τάχιστα μὲν ἵέναι τὸν ὄγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἅμα
 ἀλλήλοις τόν τε ἑβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον, τρίτον¹ δὲ
 φορᾶ ἵέναι, ως σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμενον τὸν
 τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον.
 στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ
 δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἀνωθεν ἐφ' ἐκάστου βεβηκέναι
 Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἱέσταν, ἔνα τόνον·
 ἐκ πασῶν δὲ ὅκτῳ οὐσῶν μίαν ἀρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας
С δὲ καθημένας πέριξ δι' ἵσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἐκάστην,
 θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, στέμ-
 ματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔχουσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθὼ
 καὶ Ἀτροπον, ὑμεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἀρμονίαν,
 Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθὼ δὲ τὰ ὄντα, Ἀτροπον
 δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ χειρὶ

¹ τρίτον *q:* τὸν τρίτον Α.

έφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφοράν, διαιλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ "Ατροπον τῇ ἀριστερῇ τὰς ἐντὸς αὐθαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει Δ ἑκατέρας ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι.

XV. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινὰ σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν ταξιδιῷ διαστῆσαι, ἐπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπὶ τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θυντοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, Ε ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἱρείσθω βίον, φῶ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· ἦν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἔκαστος ἔξει. αἵτια ἐλομένον· θεὸς ἀναίτιος. ταῦτα εἰπόντα ρῆψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα ἔκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὐ. ἐ δὲ οὐκ ἔαν. τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὅπόστος εἰλήχει. | μετὰ δὲ τοῦτο αὐθὶς τὰ τῶν βίων παραδείγματα 618 εἰς τὸ πρόσθειν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν παρόντων· εἶναι δὲ παντοδαπά· ζῷων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἄπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἰδεσιν καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ἴσχυν τε καὶ ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσιν καὶ προγόνων Β ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταῦτά· ωσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν. Ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι, διὰ τὸ ἀναγκαῖος ἔχειν ἄλλον ἐλομένην βίον ἄλλοιαν γίγνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δ' ὑγιείαις μεμῖχθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα

¹ ε δὲ Ξ: εδε (sic) Α¹: εδει Α².

δή, ως ἔοικεν, ὡς φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ,
 καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἔκαστος ἡμῶν
 Σ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος
 καὶ ζητητὴς καὶ μαθητὴς ἔσται, ἐάν ποθεν οἶός τ' ἥ μαθεῖν
 καὶ ἔξευρεν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστήμονα,
 βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγνωσκούτα, τὸν βελτίω
 ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἴρεσθαι, ἀναλογιζόμενον
 πάντα τὰ ιῦν δὴ ρηθέντα, καὶ ξυντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ
 διαιρούμενα, πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι¹ τι
 Δ κάλλος πενίᾳ ἥ πλοιότῳ κραθὲν καὶ μετὰ ποίας τινὸς
 ψυχῆς ἔξεως κακὸν ἥ ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι
 καὶ δυσγένειαι καὶ ἴδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχύες καὶ
 ἀσθένειαι καὶ εὐμαθίαι καὶ δυσμαθίαι καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα τῶν φύσει περὶ ψυχὴν δοντων καὶ τῶν ἐπικτήτων
 τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται, ὥστε ἔξ
 ἀπάντων αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἱρεῖσθαι,
 πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τόν τε χείρω
 Σ καὶ τὸν ἀμείνω βίον χείρω μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε
 ἄξει, εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ
 δικαιοτέραν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἔάσει· ἑώρακαμεν
 γάρ, ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἵρεσις.
 619 ἀδαμαντί|νως δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς "Αἰδου
 ἵέναι, ὅπως ἀν ἥ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλοιότων τε
 καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας
 καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ
 ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθη, ἄλλὰ γνῷ τὸν
 μέσον ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἱρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ
 ὑπερβάλλοντα ἔκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ
 δυνατὸν καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὕτω γάρ εὑδαιμονέστατος
 Β γίγνεται ἄνθρωπος.

XVI. Καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἄγγελος ἤγγελλε
 τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίω ἐπιόντι,

¹ καὶ εἰδέναι. Ξ q: εἰδέναι Α.

ξὺν νῷ ἐλομένῳ, συντόνως ζῶντι κεῖται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἰρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἐλέσθαι καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ πάντα ἰκανῶς ἀνασκεψάμενον ἐλέσθαι, ἀλλ’ αὐτὸν λαθεῖν ἐνοῦσαν εἰμαρ- C μένην παίδων αὐτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαι τε καὶ ὕδύρεσθαι τὴν αἴρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προρρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἔαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ πάντα μᾶλλον ἀνθ’ ἔαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας ἀρετῆς μετειληφότα. ως δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι D ἐν τοῖς τοιούτοις ἀλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκούντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δ’ ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας ἀλλους τε ἐωρακότας, οὐκ ἔξ ἐπιδρομῆς τὰς αἰρέσεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις ἀεὶ, δόποτε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῦ, καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἰρέσεως μὴ ἐν E τελευταίοις πίπτοι, κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἄν χθονίαν καὶ τραχείαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην¹ γὰρ δὴ ἔφη τὴν θέαν ἀξίαν εἶναι ἵδεῖν, ως ἔκασται αἱ ψυχαὶ ἥροῦντο τοὺς βίους. | ἐλεεινήν τε γὰρ ἵδεῖν εἶναι 620 καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖσθαι. ἵδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τήν ποτε Ὁρφέως γενομένην κύκνου βίον αἰρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους διὰ τὸν ὑπ’

¹ ταύτην—μεγνυσθαι (620 D) om. q.

έκεινων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἵδεν δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδόνος ἐλομένην· ἵδεν δὲ καὶ κύκνου μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἴρεσιν, Β καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ωσαύτως. εἰκοστὴν¹ δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἀνθρωπον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἔχθρᾳ δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τὰ πάθη ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμᾶς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ Σ δὲ ταύτην ἵδεν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν· πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἵδεν τὴν τοῦ γελωτοκοιοῦ Θερσίτου πίθηκον ἐνδυομένην. κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὁδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἵρησομένην ἵέναι, μνήμῃ δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν ζητεῖν περιιοῦσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἴδιώτου ἀπράγμονος καὶ μόγις εὑρεῖν κείμενόν που

Δ καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων καὶ εἰπεῖν ἴδουσιν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀν ἔπραξεν καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἐλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ωσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἵέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἥμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἡρῆσθαι, ὕσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν· ἔκεινην δ' ἔκάστω δὲ εἴλετο δαίμονα,

Ε τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἱρεθέντων. δὲ πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθώ, ὑπὸ τὴν ἔκεινης χειρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἦν λαχὼν εἴλετο μοῖραν· ταύτης δ' ἔφαψάμενον αὐθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα· ἐντεῦθεν δὲ

¹ ωσαύτως. εἰκοστὴν F: ωσαύτως εἰκές. τὴν A.

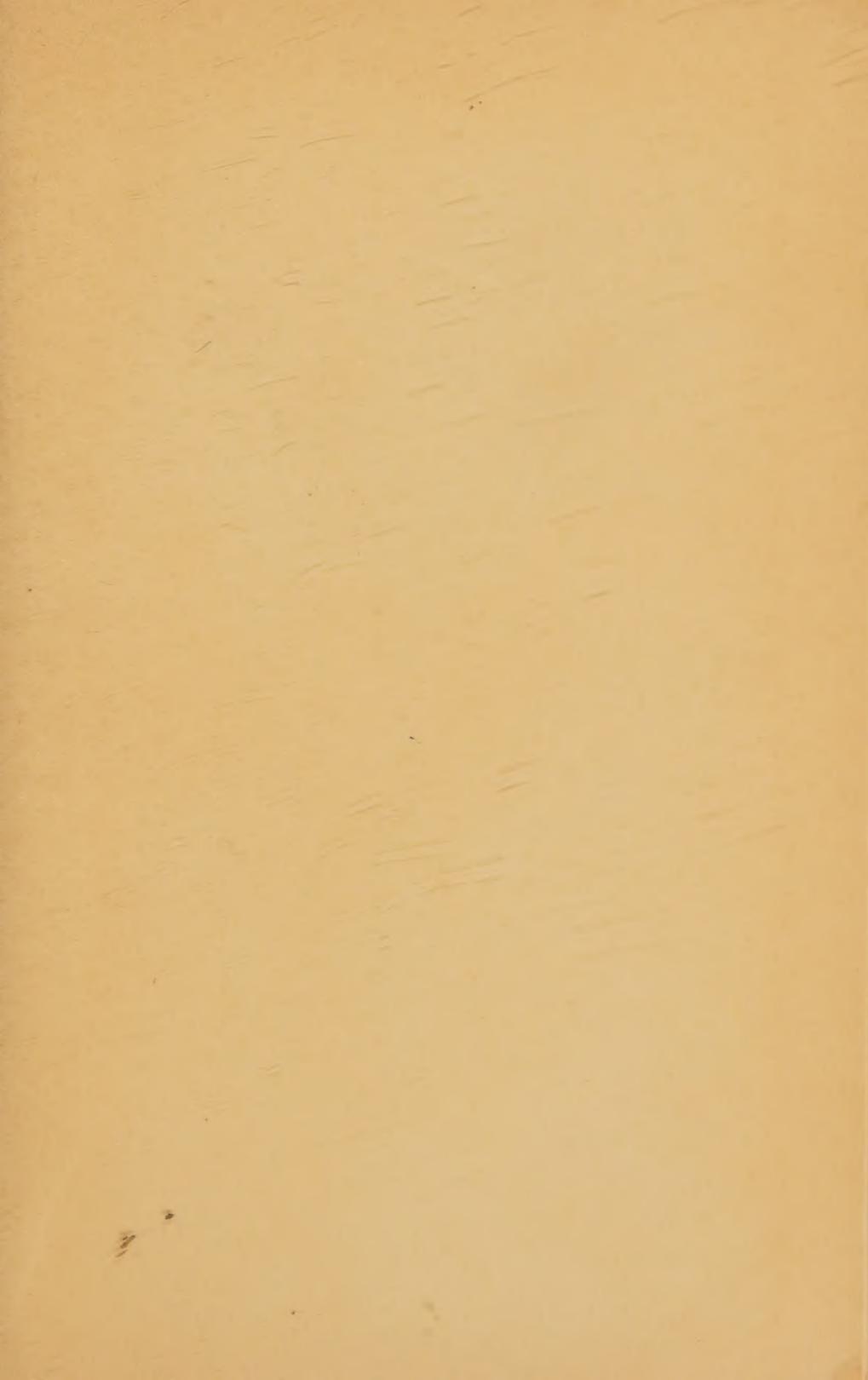
δὴ ἀμεταστρεπτὶς ὑπὸ τὸν τῆς | Ἀνάγκης ἔναι τρόπον, 621
καὶ δὶ’ ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον,
πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καύματός
τε καὶ πνύγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸς κενὸν δένδρων
τε καὶ ὅσα γῆ φύει. σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἥδη ἐσπέρας
γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ
ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος
πάσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν· τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σφέο-
μένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ ἀεὶ πιόντα πάντων Β
ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας ιύκτας
γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν
ἔξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν,
ἄπτοντας ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος
κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα
ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ’ ἔξαλφης ἀναβλέψας ἰδεῖν
ἔωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

καὶ οὕτως, ὡς Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο,
καὶ ἡμᾶς ἀν σώσειεν, ἀν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς Σ
Λήθης ποταμὸν εὑ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ
μιανθησόμεθα. ἀλλ’ ἀν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες
ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι,
πάντα δὲ ἀγαθά, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἔξομεθα καὶ δικαιοσύνην
μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν
αὐτοῖς φίλοι ὡμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε,
καὶ ἐπειδὰν τὰ ἀθλα αὐτῆς κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι Δ
περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορείᾳ, ἦν
διεληλύθαμεν, εὑ πράττωμεν.

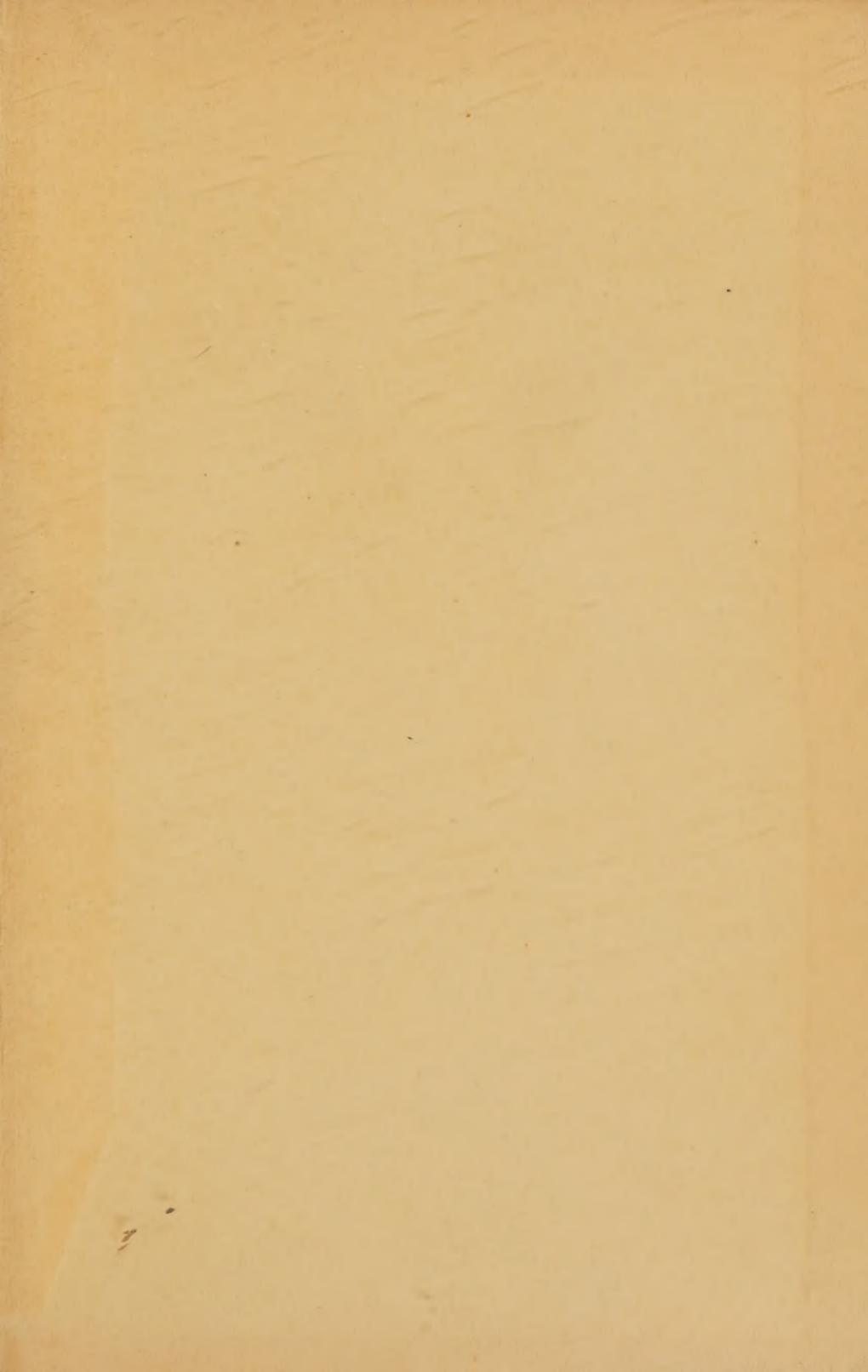
Cambridge:
PRINTED BY JOHN CLAY, M.A.,
AT THE UNIVERSITY PRESS.

BENEDICTINE UNIVERSITY LIBRARY

881P5R.A1909

C001

THE REPUBLIC OF PLATO CAMBRIDGE

3 2811 00084 5968